

T. C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI, İÇ - DÜZEN YAYINLARI : 8

İÇ - DÜZEN
GENEL RAPOR
KİTAP : 5
İL GENEL YÖNETİMİ

CİLT : II

352.23

İ

İçişleri Hizmet ve Teşkilâtını
Yeniden Düzenleme Projesi
1972 — Ankara

TİD KÜTÜPHANESİ
Kayıt No. : 266

100

100

DÖRDÜNCÜ KISIM

İL GENEL YÖNETİMİNİN DİĞER SORUNLARI

BİRİNCİ BÖLÜM

MÜLKÎ İDARE BÖLÜMLERİNİN KURULUŞU, FEK, İLHAK VE SINIR İŞLERİ

Durum :

1031. Kamu hizmetlerinin etkili ve verimli bir biçimde görülmesi ve diğer coğrafi sosyal, kültürel, ekonomik koşullar bir ülkenin bazı idari bölüm ve kademelere ayrılmasını zorunlu kılar. O kadar ki bugün idari bölünmeler, tarihsel bir oluş ve geleneksel bir düzen niteliğini kazanmıştır.

Nitekim Anayasanın 115 ve 5442 sayılı Kanunun 469 sayılı Kanunla değişik 1 inci maddesiyle merkezî idare hizmetlerinin örgütlenmesi yönünden Türkiye'nin illere ve illerin de diğer kademeli bölümlere ayrılması öngörülmüştür.

Böylece mülkî bölünmeler asıl olduğuna göre, bu bölümlerin alanları, sınırları ve merkezlerinin nasıl saptanacağına yani kriterlerinin neler olması gerektiğinin en iyi bir biçimde açıklığa kavuşturulması gerekir.

Burada, Türkiye'nin mevcut mülkî bölümlerinde uygulanan kriterler ile mümkün olduğu kadar bilimsel açılarından ortaya konmuş kriterlerin karşılaştırılmasından doğan sorunlar ve çözümleri açıklığa kavuşturulmaya çalışılmıştır.

Sorun ve Nedenleri - Öneriler :

Sorun : 1

Sorun ve Nedenleri :

1032. Mülki bölümlerin kriterleri olarak yasalarla kabul edilen «coğrafi durum», «iktisadi şartlar» ve «kamu hizmetlerinin gerekleri» terimleri, çok soyut, anlamı ve kapsamı çok genel ve geniş niteliktedir.

1033. Anayasanın 115 ve İl İdaresi Kanununun 1 inci maddesi mülki bölümlerin; coğrafya durumuna, ekonomik koşullara, kamu hizmetlerinin gereklerine, göre yapılacağını belirtmiştir. Bu konuda anılan kriterleri açıklığa kavuşturan başka bir hüküm ve idari metin bulunmamaktadır.

Oysaki, mülki bölümler için öngörülen bu genel kriterler, kapsam ve unsurları itibarıyla yoruma elverişli, soyut kavramlardır. Örneğin, coğrafi durumdan amaç ne olduğu çeşitli biçimlerde açıklanabilir. Coğrafya genel olarak, yeryüzünü türlü bakımlardan anlatan bir bilim olup çeşitli kolları vardır. Bu arada idari coğrafya diye bir tür de bulunmamaktadır. Oysa mülki bölümlerin coğrafi durumları incelenirken, özellikle idari coğrafya konu yapılacaktır. Diğer kriterler için de durum bundan farklı değildir.

Bu hal, öngörülen kriterlerin zamana, bulunulan yere ve kişilerin anlayışına göre değişmesine ve bunun sonucu farklı, gelişik uygulamaya neden olmaktadır.

Mülki bölümlerin kuruluşunda öngörülen kriterlerin açıklığa kavuşturulmasında şu yararlar vardır :

- 1 — Mülki kuruluşlar hakkında yapılan baş vurmanın bir ön incelemeden geçirilerek hemen karşılanması mümkün olur.
- 2 — Mülki kuruluşlar konusunda yapılacak olan ve program için gerekli envanter bilgilerinin toplanması olanağı hazırlanır.
- 3 — Yapılacak araştırmaların sübjektif görüş ve anlayışlardan kurtularak bilimsel ve objektif nitelik kazanması kabil olur.
- 4 — Farklı uygulamalar ortadan kalkar.

5 — Siyasal etkilerle yapılan istek ve baskılar ve mülkî bölüm dengesizlikleri ortadan kalkar, yetkili organ bunlara daha kolaylıkla karşı koyabilir.

Öneri :

1034. Mülkî bölüm kuruluşları için yasalarda öngörülen «coğrafi durum», «iktisadî şartlar», «kamu hizmetlerinin gerekleri» kriterleri idarî bir metin veya ilke kararları olarak açıklanmalı ve unsurları belli edilmeli, daha somut bir hale getirilmelidir.

Bunun için de şu ilkeler kabul edilmelidir :

1 — Coğrafi durumdan amacın; bir bölgenin başlıca fizikî, beşerî ve ekonomik durumlarını ve olayları inceleyen, bunların dağılımlarını ve aralarındaki ilişkileri belirten ve saptayan bir idarî coğrafya olduğu kabul edilmelidir.

2 — Ekonomik koşullar incelenirken, yeraltı ve yerüstü kaynakları, mahallî işgücü ve nitelikleri, sanayi, ticaret, tarım ve ulaştırma sektörlerinin durum ve potansiyeli, gelişme olanakları, ülke ekonomisine katkıları dikkate alınmalıdır.

3 — Kamu hizmetleri gereğinin saptanmasında, ekonomik ve coğrafi durumun koşulları, halkın ihtiyaçları ve malî olanaklar dikkate alınmalıdır.

4 — Bütün kriterlerin unsurları Türkiye koşullarına, bilimsel ve teknolojik verilere göre bir uzmanlar kurulunca saptanmalıdır.

5 — Bu saptanmalar, bir yönetmelik ya da ilke kararı olarak benimsenmelidir.

6 — Saptanan ilkeler her beş yılda bir yeniden gözden geçirilmelidir.

Sorun : 2

Sorun ve Nedenleri :

1035. Yeniden mülkî bölüm kurmada veya fek ve ilhaklarda gerekli incelemeler yetenekli elemanlara yaptırılmamaktadır.

1036. Bir mülkî bölüm bağlantı ve ayırımı yapabilmek için yasaların koyduğu kriterler önceki sorunda belirtilmişti. Bunlardan coğrafi ve ekonomik kriterler, ister mülkî bölümler bakımından ister salt bilim olarak, ayrı bir bilgi kolu ve uzmanlık işidir.

Uygulamada merkez valileri, mülkiye müfettişleri, tetkik kurulu üyeleri veya şube müdürleri mülkî bölüm araştırmaları yapmaktadır. Bu kişilerin özel uzmanlığı gerektiren mülkî bölüm kriterleri konusunda eğitimleri ve hatta yeterli bilgileri bulunmadığından yapılan incelemeler kişisel bilgi, yetenek ve görüşlerle sınırlı olmakta, amaca uygun olmamaktadır.

Böylece yüzeyde kalan raporların getirdiği verilere dayanarak, Devletin milyonlarca liralık yatırımında bulunması, yeni örgüt kurması, ekonomik ve sosyal kesiklik ya da kopmalar yaratması gibi ilerde giderilmesi zor sonuçlar doğmaktadır. Bir kere kurulduktan sonra halkın geleneksel ve duygusal yönleri ile sıkı sıkıya bağlandığı mülkî bölümler, çok aşırı hatalar taşısa bile, artık kaldırılamamak veya düzeltilememek gibi dokunulmazlık kazanmaktadır. Bugün hatalı kurulmuş iller ve bir çok ilçeler bulunduğu halde, özellikle halk iradesine dayanan bir siyasal ve idarî rejimde bunların düzeltilmesi mümkün olmamaktadır.

Bu raporlar bilimsel nitelikte olmadığından reddi veya karşıt düşüncelerle değerinin düşürülmesi kolay olmaktadır. Sonuçta baskı grupları ya da siyasal etkiler ağır basmakta ve hatta bir parlamenterin veya hükümet üyesinin siyasal söz vermesi mülkî bölüm kuruluşunda ön plana alınmaktadır.

Böylece gerek Anayasanın ve gerekse diğer mevzuatın, mülkî bölümler hakkındaki hüküm ve ölçülerinin uygulamada herhangi bir değeri kalmamaktadır.

Öneri :

1037. Mülkî bölüm kuruluşları için yaptırılacak araştırmalar, bakanlık personelininde katılacağı bir uzmanlar kurulunca yapılmalıdır.

Önerinin uygulanabilmesi için de aşağıdaki hususlar yerine getirilmelidir :

1 — Mülkî bölüm incelemeleri yapmak üzere İçişleri Bakanlığında devamlı olarak bir coğrafyacı, bir iktisatçı, bir sosyolog ve bir de ha-

ritacı olmak üzere 4 kişilik uzmanlar kurulu kurulmalıdır. Bu kurula merkez valileri ya da tetkik kurulu üyelerinden iki kişi katılmalıdır.

2 — Bu kuruluş il ve ilçe kuruluşları hakkındaki isteklerin mutlaka yerinde eylemlî olarak incelemelidir.

3 — Mülkî bölüm kuruluşları hakkında İçişleri Bakanlığında, İller İdaresi Genel Müdürlüğü, üç merkez valisi, üç tetkik kurulu üyesi, raporu hazırlayan uzmanlar kurulu üyelerinden oluşan «Mülkî Bölüm Merkez Kurulu» kurulmalıdır.

4 — Bu kurul, rapor ve uzmanların yapacakları açıklamaların ışığı altında, gerektiğinde diğer bakanlık ve kuruluşlar veya DPT'nin de görüşlerini alarak kararını vermeli ve kararı İçişleri Bakanının onayına sunmalıdır.

Sorun : 3

Sorun ve Nedenleri :

1038. Türkiye'de kurulan mülkî bölümlerin alanı ve nüfus miktarlarının nasıl, niçin ve hangi ölçülere dayanılarak saptandığı belli olmamaktadır.

1039. İl ve ilçelerin alanı ve nüfus miktarları birbirine göre büyük farklılıklar göstermektedir. Örneğin; Kocaeli ilinin alanı, Konya'nın alanının % 6'sı kadardır. İllerin yaklaşık olarak 3/4'ü aralarında nüfus bakımından bir kat farklılık göstermektedir.

Mülkî bölüm kuruluşunun alan ve nüfus itibarıyla hangi ölçülerde olması gerekeceği ya da baştan itibaren bazı ilkeler saptanması olanağının bulunup bulunmadığı konusunda, ötedenberi bazı çalışmalar yapılmıştır :

1 — İçişleri Bakanlığı tarafından 1945 yılında valiler arasında yapılan bir ankette çoğunluk, il kuruluşlarında alan ve nüfus itibarıyla baştan itibaren bir ölçü verilemeyeceğini ifade etmişlerdir.

2 — 1947 tarihli İdareciler Kongresi, büyük alanlı iller yönünden bir eğilim göstermiştir.

3 — 1949 yılında 5442 sayılı Kanun mecliste görüşülürken, özellikle İçişleri Komisyonu dar alanlı il sistemini mülkî bölümlerde bir amaç olarak kabul etmiştir.

4 — Merkez valilerinden kurulu bir komisyonun 29.12.1960 tarihli raporuna göre :

(a) Büyük - küçük il üzerinde değil, en iyi hizmet yapabilecek il bölümü üzerinde durmak gereklidir.

(b) Bununla beraber il kurulurken bir ilin alanı 24.000 Km² den fazla olmamalı; merkez ilçe belediye nüfusu 45.000 den, ilin genel nüfusu 210.000 den az olmamalıdır.

5 — İçişleri Bakanlığı Müdürler Encümeninin 3.10.1961 tarihli bir kararında, illerin alan ve nüfusu için rakam verilmeyerek bakanlıklar arası bir kuruluşun böyle bir inceleme yapması istenmekte; yalnız ilçeler için şu rakamlar verilmektedir :

Bir ilçenin yüz ölçümü 1000 Km² den, merkez nüfusu 2000 den, genel nüfusu 25.000 den az olmamalıdır.

6 — İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğünün 1964 yılında mülkî bölümler için saptadığı alan ve nüfus ölçüleri şöyledir :

İllerin alanı 4.000 - 24.000 Km² olmalı ve merkez nüfusu 10.000'den, genel nüfusu 130.000'den aşağı olmamalıdır. İlçelerin alanı 600 - 2.000 Km² olmalı ve merkez nüfusu 2.000'den, genel nüfusu 20.000'den az olmamalıdır.

7 — TODAİE'nin 1961 yılında yaptığı bir incelemeye göre iller, yüz ölçümleri 600 Km² olan 5 veya daha fazla ilçeyi kapsamalı ve nüfusu (1955 sayımına göre) 210.000'e eşit olmalıdır.

Yukarda verilen görüş ve rakamlar mülkî bölüm alan ve nüfusları hakkında kesin bir ölçü vermek olanağının bulunmadığını göstermektedir.

Verilen rakamlar genellikle mevcut mülkî bölümlerin bugünkü durumlarının karşılaştırılmasıyla elde edilmiştir. Başkaca bir değerlendirme veya yan faktör desteklemesi yapılmadan olduğu gibi kabul edilmiştir.

Kanımızca idarî bölümlerin kurulmasında önceden belirli bir alan ve nüfus ölçüsü konulamaz. Bunun nedenleri nüfus ve alan itibariyle ayrı ayrı şunlardır :

1 — Nüfus İtibariyle;

Nüfusun saptanmasında nasıl bir esas alınacağı belli olmaz. Bazı araştırmalarda millî norm diye mevcut illerin sayısı ve nüfus-

larına göre ortalama bir rakam bulunarak bir ilin nüfusunda ölçü kabul edilmek istenmiştir. Örneğin, bir il için 210.000 nüfus dendiği zaman böyle bir esastan hareket edilmiştir.

Oysaki, böyle bir norma millî değil farazî demek gerekir. Bir kere nüfus dinamik bir unsurdur. Her yıl global olarak artış göstererek devamlı değişikliklere uğrar. Sonra yersel olarak bir bölgede mevcut nüfus hem doğurganlık yüzdesi ve hem de iç ve dış göçler nedeniyle artış - azalışlar kaydeder.

Sonra mevcut il sayısı ve nüfusu, doğruluğu ve yerindeliği kabul edilmiş bir durumun ifadesi sayılamaz. Zira, 67 ilin hangi esaslara göre kurulduğu belli değildir. Bunların kuruluşunda bilimsel ölçülerden hareket olunduğu da iddia olunamaz. Mülkî bölümlerde, daha çok siyasal, geleneksel ve duygusal faktörlerin rol oynadığı bilinen gerçektir. Öyle ise, il sayısına göre bir rakam ölçüsü saptanmasında mutlaka hatalar olacaktır.

Bunun dışında bir ölçü için aranacak rakamlar, nasıl olursa olsun, daima farazî kalmaya mahkûmdur.

Görülüyor ki rakam konusunda nasıl hareket edilirse edilsin doyurucu ve inandırıcı bir ölçüye veya sonuca varılamayacaktır. Nitekim bazı araştırma raporlarında aynı sakınca söz konusu edilmektedir.

2 — Alan İtibariyle;

Alan konusunda da mevcut illerin alan ortalamasından hareketle bazı ölçü rakamları bulunmuştur. Bununla beraber ileri sürülen rakamlar gerçek durumun ifadesi değildir. Gerçekten, alanın coğrafya ve avarız bütünlüğü ile sıkı ilişkisi vardır. Bir mülkî bölüm kişilik ve bütünlük konusu olacağına göre, bölüm alanının bütün faktörlerden önce coğrafi bütünlük göstermesi gereklidir. Bir arz parçasında bir bütün olma niteliğini gösterecek alanın ne miktar ölçüsüne varacağı ancak yerinde yapılacak uzmanlar incelemesiyle belli olur.

Bu kabil incelemelerin geniş çapta, coğrafya, ekonomi ve ulaşım olanakları yönünden yapılmasında yarar vardır. Daha önceden bir mülkî bölüm sorunu dikkate alınmaksızın Türkiye’de maksî bölgeler içinde nihaî mikro bölgelerin tesbiti yapılmalıdır. Bu mikro bölgeler, ilerde mülkî bölüm kuruluşları yapılırken bunlara intibak ettirilebilir.

Böylece önceden bir alan yüzölçümü saptaması yerine, koşulların doğurduğu uygun ve gerçek yüz ölçümü saptanmış olur.

Öneri :

1040. 1 — Mülkî bölüm kuruluşlarının nüfusları için önceden herhangi bir ölçü rakam saptanmamalıdır.

1041. 2 — Yüz ölçümü için de herhangi bir rakam saptanmamakla beraber daha önceden yapılmış coğrafya ve ekonomik mikro bölgeler dikkate alınmalıdır.

1042. 3 — Nüfus ve alan, sonradan yapılacak yeterlilik hesaplarında, kamu hizmetlerinin gereği ve maliyeti unsurları olarak katılmalıdır.

Önerinin uygulanabilmesi için de;

1 — Daha önce yapılmış coğrafî, tarımsal ve ekonomik bölüm çalışmaları da dikkate alınarak, bir uzmanlar kuruluna Türkiye'nin coğrafya ve ekonomik mikro bölümleri yaptırılmalıdır. Bu arada ulaşım olanakları önemle dikkate alınmalıdır.

2 — Mülkî bölüm kuruluşları yapılırken bu mikro bölgelerden birine veya benzeriyle pek yakın bir kaçına oturtulmasına çalışılmalıdır.

3 — Mülkî bölüm kuruluşu oturtulur, üst üste getirilirken meydana çıkan nüfus miktarının götürülmesi gereken kamu hizmetleri bakımından maliyeti ve Türkiye maliyet ortalamasına uygunluğu araştırılmalıdır.

4 — Maliyet ortalamasının çok üzerine çıkan bir bölüm biraz daha genişletilerek nüfus miktarını çoğaltma olanakları araştırılmalı, bu olanak bulunduğu takdirde alan - nüfus uygunluğunun sağlanmış olduğu kabul edilmelidir.

5 — Alan - nüfus uygunluğu sağlanamadığı takdirde keyfiyet, diğer faktörlerin desteklemesi halinde, siyasî tercihin kullanılmasına bırakılmalıdır.

Sorum : 4

Sorum ve Nedenleri :

1043. Türkiye'de mülkî bölüm kuruluşları yapılırken ulaşım olanakları ve koşulları yönünden herhangi bir araştırma yapıldığı saptanamamıştır.

1044. Bir mülki bölümden amaç, belli yerleşme noktalarının bir merkez etrafında bir gerçeğe içinde toplanmasıdır. Bu bütünlüğün sağlanması için de ulaşım olanak ve koşulları önemli yer tutar.

Ancak ulaşım konusunda yalnız mevcut durumu göz önünde tutmak doğru olmaz. İleriki olanakların da dikkate alınması gerekir.

Ulaşım koşul ve olanaklarının saptanmasında ise avarız durumu, yolun maliyeti, mesafesi, ekonomik çekim önemli rol oynar.

Eğer bir bölüm içine alınacak belli başlı merkezler ulaşım bakımından yukarıki nitelikleri gösteriyorsa, ulaştırmanın o gün için var olup olmadığına bakılmaksızın, iyi bir bölüm kuruluşu yapıldığı kabul edilebilir.

Uygulamada ise yukarıda belirtilen ulaşım faktörlerinin dikkate alınmadığı anlaşılmaktadır.

Öneri :

1045. Mülki bölüm kuruluşlarında yerleşme yerlerinin birbirleriyle ulaştırma yönünden bağlantıları iyice incelenmelidir. Bunun için :

1046. 1 — Coğrafi ve ekonomik araştırmaların yapılmış olması gereklidir.

1047. 2 — Ulaştırmada, bölgenin avarız durumu, ulaşım yollarının yapım maliyeti, ulaşımın kilometre ve zaman itibarıyla miktarı, ulaşımın eşya, insan ve araç olarak maliyeti, ekonomik, sosyal ve kültürel çekim, uzmanlar kurulunca incelenmelidir.

Sorun : 5

Sorun ve Nedenleri :

1048. Mülki bölüm kuruluşları için yapılan incelemelerde coğrafya durumu çok yüzeysel kalmış, neyin araştırılacağı bilinmemiş, bu konuda uzman kişiler kullanılmamıştır.

1049. Maddi ortam diyebileceğimiz coğrafi durumun insan grupları üzerinde büyük etkileri vardır.

1 — «Yurt» anlamı çok eskidenberi, insanların maddî bir çerçeveden dolayı bağlandıkları duygusal bir kavramdır.

2 — Bölgenin coğrafyası, insanların sömürecekleri maddî kaynakları sağlar.

3 — Coğrafya durum ve koşullarının, insan toplumlarında sosyal ve kültürel formasyonun oluşmasında önemli etkileri olur.

4 — Coğrafi durum, beşerî bünyeye ayrı kişilik verir.

İnsanlar ve toplumlarla bu derece ilgili olan bir bilim kolunun mülkî bölümlerle de aynı derecede ilgili olacağı kuşkusuzdur.

Uygulamada ise mülkî bölümler kurulurken amaca uygun bir coğrafya incelenmesi yapılmamıştır.

Öneri :

1050. 1 — Mülkî bölüm kuruluşlarında coğrafya durumu, önde gelen bir etken olarak ele alınmalıdır.

1051. 2 — Coğrafya durumu mutlaka uzman kişiler tarafından incelenmelidir.

1052. 3 — Coğrafi birlik ve kişilik, mülkî bölüm kuruluşlarında mutlaka bir esas kabul edilmelidir.

1053. 4 — Bölüm sınırları mümkün olduğu kadar tabîî ve statik olarak belli edilmelidir.

Sorun : 6

Sorun ve Nedenleri :

1054. Mevcut mülkî bölüm kuruluşları yapılırken ekonomik koşulların incelenmesi, bazı durumlarda yapılmamıştır. Yeterli olmamakla beraber inceleme yapılan hallerde de ekonomik koşulların nasıl değerlendirildiği ve bir mülkî bölüm kişiliği yaratacak kriterlerin ne olduğu belli edilmemiştir.

1055. Mevcut idarî bölümler gerek kuruluşlarında ve gerekse sonradan bir ekonomik bölge ya da bütünlük karakteri göstermemişlerdir. Daha doğrusu bölüm kuruluşlarında böyle bir faktörün varlığı bilindiği ve yasal bir hüküm bulunduğu halde ekonomik koşullar gereğince incelenmemiş ve işlenmemiştir.

Türkiye; coğrafyası, doğal kaynakları ve potansiyeli bakımından çok çeşitlilik gösteren bir ülkedir. Bunun içindir ki bir bölge ya da bölüm ayrımı yapılırken, yalnız ekonomik koşullar dahi dikkate alınsa, bir takım ayrı kişiliklerin ortaya çıkacağı muhakkaktır. Kaldı ki ekonomik koşullardaki ayrımlar coğrafi durum ve ulaşım olanaklarına sıkı sıkıya bağlı faktörlerdir.

Ekonomik koşulların bir mülkî bölüm yönünden nasıl inceleneceği ve değerlendirileceği her şeyden önce, bilimsel bir süreçtir. Böyle bir incelemenin öncelikle uzman kişilerce yapılması zorunludur.

Ayrıca bugün mülkî bölümler yalnız idarî bir kuruluştan öteye, ekonomik amaçlara yöneldiğine veya böyle bir eğilim taşıdıklarına göre, kuruluş çalışmalarında ilgili diğer bakanlık ve kuruluşların, özellikle DPT'nin çalışmalarından ve görüşlerinden uzak kalınamaz.

Öneri :

1056. 1 — Ekonomik koşullar, coğrafi durumla birlikte mütalaa edilmelidir.

1057. 2 — Ekonomik koşulların saptanması, bir uzmanlar kurulu tarafından yapılmalıdır. Ancak merkez komisyonu bir karara varmadan önce DPT ve diğer ilgili kuruluşların mümkün olduğu kadar uygun görüşlerini almalıdır.

1058. 3 — Gerek tesbitte ve gerekse değerlendirmelerde bu konuda çalışan diğer kuruluşların geçmiş çalışma ve tesbitleri göz önünde tutulmalıdır.

1059. 4 — Mülkî bölümler hakkındaki kuruluş, diğer kuruluşların da ortak görüşlerinin sonucu olmalıdır.

Sorun : 7

Sorun ve Nedenleri :

1060. Mülkî bölüm kuruluşlarında ilçe, bucak, köy gibi alt bölüm sayılarının bir faktör olarak kabul edilip edilmediği anlaşılmamakta, bazı hallerde sayının, bazı hallerde ise tabii ve ekonomik bağlılık durumlarının söz konusu edilmek suretiyle belli bir ilke dışında zorlamalar bulunduğu izlenimi yaratılmaktadır.

1061. Mülkî bölümler, il ve ilçe olarak dikkate alındığında, bunların alt bölümlerinin olacağı ve nihayet daha çok doğal bir sürecin sonucunda meydana gelen en uç birimin köyler olacağı açıktır.

Burada asıl sorun bir bölüm kuruluşunun alt ve tabii birimlerinin ne kadar olacağı, bunun belli bir sayıya bağlanıp bağlanamayacağıdır.

Halen ilçe ve köy sayıları itibariyle il bölümleri arasında büyük derecede dengesizlikler bulunmaktadır. Örneğin, Sivasın 1281, Ankara'nın 1162 ve Erzurumun 1047 köyü varken, Hakkârinin 135, Kırşehirin 257, Bileciğin 252, Nevşehirin 160 köyü bulunmaktadır.

Mülkî bölüm kuruluşlarında dikkate alınacak faktörler üzerinde yapılan çalışmalarda ilçe ve köy sayıları hakkında bazı öneriler ileri sürülmüştür.

1 — TODAİE'ye göre her il 5 ve daha fazla ilçeyi kapsamalıdır.

2 — 1961 yılında İçişleri Bakanlığında kurulan bir komisyon her ilin 5 - 15 ilçeli olmasını önermiştir.

3 — 1965 yılı İdareciler Kongresinde kurulan İdarî Taksimat Komisyonu ve MEHTAP raporu herhangi bir rakam saptamamıştır.

Bir idarî bölümün hangi sayıda tali bölümleri olacağı etkenlik, verimlilik, koordinasyon, kontrol bakımlarından önemlidir. Bölüm merkezinin, bölüm içinde yukardaki unsurları sağladığı ölçüde başarılı, yararlı ve yeterli olacağı açıktır. Ancak yukarıdaki unsurları saptamanın bazı koşulları vardır :

1 — Önce iyi ve bilimsel bir örgütlenme gereklidir.

2 — Örgütün devamlı suretle geliştirilmesi ve yenilenmesi zorunludur.

3 — İş gücü dağılımı ve akımı gibi teknik çalışma ve ölçüler yapılmalıdır.

4 — Organizasyona ve iş görmeye etki yapan yan faktörler dikkate alınmalıdır.

Bugünkü ortamda bu koşulların tümünü sağlamak oldukça güçtür. Kaldıki Türkiye gibi coğrafi, doğal ve ekonomik koşulları senelerce farklılık gösteren bir ülkede idarî bölüm birlik ve bütünlüğünde kursuzluğa ulaşmak daha zordur.

Türkiyenin idarî, siyasal, sosyal koşulları ve malî olanakları karşısında şunu kabul etmek gerekecektir : Mülkî bölümler, doğal, coğrafi, ekonomik ve ulaştırma olanaklarına dayalı olmak zorundadır. Bir arazi parçası üzerinde bulunan çeşitli yerleşme yerleri coğrafi, ekonomik ve ulaştırma koşulları itibariyle birbirlerine bağlanacak nitelikte ve bir bütünlük meydana getirebiliyorsa o yerin mülkî bölüm olarak örgütlenmesi mümkündür.

Ancak bölüm kuruluşlarında alt bölümlerin baştan itibaren bir rakama bağlanmaması, ilkesizliği gerektirmez. Aslında alt bölümlerin sayılarının değil, hangilerinin bağlanması gerekeceğinin saptanması bir ilke konusudur. Yani yukarda belirtilen bir takım faktörlerin incelenmesi suretiyle bir mülkî bölüm kuruluşunda hangi yerleşme yerlerinin belli bir sınır çerçevesi içinde olması gerekeceği konusu ilkelere bağlı olacaktır.

Öneri :

1062. 1 — Mülkî bölüm kuruluşlarında alt bölümlerin sayıları, baştan itibaren kesin ya da ortalama olarak saptanmamalıdır.

1063. 2 — Bir ana bölüme girecek alt bölümler; tabii, coğrafi, ekonomik ve ulaştırma durumları dikkate alınmak ve en iyi, kolay, süratli ve verimli bir organizasyonu mümkün kılacak bir biçimde olmalıdır.

1064. 3 — Bir bölgedeki çok sayıda yerleşme yerleri yeknesaklık veya şiddetli derece farklılıkları gösterdiği takdirde, işgörme, siyasal tercih, sürat ve kolaylık gibi faktörler yönünden birden çok ana bölüm kuruluşu yapılabilmelidir.

Sorun : 8

Sorun ve Nedenleri :

1065. Türkiye'de mülkî bölümler kurulurken kamu hizmetleri gereği ve amacı, bağlayıcı bir unsur olarak kalmış ve bu nedenle yetersiz ve olumsuz sonuçlar ortaya çıkarmıştır.

1066. Mülkî bölüm kuruluşlarının anlamı ve fonksiyonu aslında kamu hizmetlerinin daha iyi götürülmesini sağlamak ve buna aracı olmaktır. Yani mülkî bölüm kamu hizmeti gereğinin bir sonucudur.

Türkiye'de mülkî kuruluşların kamu hizmetleri gereklerine göre yapılıp yapılmadığı konusu incelendiğinde şu sonuçlar çıkmaktadır :

1 — Her ne kadar mülkî bölüm kuruluşu yapılmışsa da yeterince kamu hizmeti gereği yoktur. Böylece kamu hizmetleri o bölümde tam anlamınca yerine getirilmemektedir.

2 — Kamu hizmeti gereği bulunmakla beraber Devletçe henüz yerine getirilmemiştir.

3 — Mülkî kuruluşun, kamu hizmeti gerekleri ötesinde başkaca faktörlerin ağırlığı veya etkisiyle yapılmış olduğu düşünülebilir.

4 — Daha alt bir düzeyde bir mülkî kuruluş ve organizasyonla karşılanması mümkün olan kamu hizmetleri, herhangi bir gerek olmadan daha üst kuruluşlarla karşılanmak istenmiştir.

5 — İl ve ilçe kuruluşları sırasında kamu hizmeti gereklerinden sık sık söz edilmiş ancak, hizmet gereklerinin araştırma ile saptandığı ya da değerlendirildiği hakkında her hangi bir bilgiye rastlanmamıştır.

Gerçekten kamu hizmetlerinin ne olduğu, hizmet gereği ölçüsünün neden ibaret bulunduğu, bunların nasıl saptanacağı ya da yapılan saptamanın hangi düzeyde bir kuruluş tarafından değerlendirileceği belli değildir.

Kamu hizmetleri gereği ve amaçlarındaki görüşlerin ne kadar değişik anlamda olduğunu belgeleyen bir husus da bölge kuruluşlarıdır. Bölge kuruluşuna gidilirken dikkate alınan faktörler hemen hemen her kuruluş için değişik olmaktadır. Özetle, bu değişik faktörler şunlardır: Hizmet konusunun varlığı ya da yokluğu, ulaşım olanakları, iş kapasitesi

tesisi, ekonomik durum, nüfus yoğunluğu, coğrafi mevki, kontrol olanakları, personel miktarı vb.

Ancak bu faktörlerin saptanması ve ölçü olarak alınmasında farklı görüş ve anlayışlar olduğu için, bölgesel kuruluşların sınır ve merkezleri de değişik olmaktadır.

Bölgesel kuruluşlar konusunda sonuç olarak şunlar söylenebilir :

1 — İl sistemi ve kuruluşlarına göre, esasen kamu hizmetleri götürülmektedir. Bölgesel örgütlenme hizmet gereklerine göre olacaktır.

2 — Bölgesel kuruluşların hangi hizmetler için nasıl kurulacağı belli değildir.

3 — Bölgesel kuruluşların faaliyet alanlarının saptanmasında belli kural ve faktörler yoktur.

4 — Aynı sektör ya da benzer hizmetlere ait kuruluşlar farklı bakanlık veya dairelere bağlıdır. Bu nedenle kamu hizmetlerinde etki ve verime yönelme amacını sağlayıcı koordinasyon zayıflamaktadır. Faaliyet alanları il sınırlarına uymadığından il sistemi ile yapılabilecek koordinasyon da mümkün veya yeterli olmamaktadır.

Öneri :

1067. 1 — Kamu hizmetleri gereklerinin ne olduğu önceden açıklığa kavuşturulmalı, faktör ve kıstasları saptanmalıdır. Bunun için :

- (a) Bilim adamlarının,
- (b) Bakanlık ve bağımsız genel müdürlüklerin,
- (c) Tecrübeli idarecilerin,

Görüşleri alınmalıdır.

2 — Bir mülki bölüm kuruluşu yapılırken kamu hizmeti gereklerinin saptanması için bakanlıklar arası bir kuruluş toplanmalıdır. Bu kurul :

- (a) Hizmet götürme gereği,
- (b) Hizmet götürme olanakları,

(c) Bölgesel kuruluşla, kurulacak mülkî bölümün benzeştirme ve üstüste getirme durumunu,

Saptamalıdır.

Sorun : 9

Sorun ve Nedenleri :

1068. Mülkî bölüm kuruluşlarında siyasal etkiler, bir faktör olarak ağırlığını daima hissettirmiştir. Böylece, bazı kuruluşlar, bilimsel ve teknik koşul ve verilerin ötesinde, irrasyonel etkenlerle yapılmış sayılabilir.

1069. Halen mevcut 67 ilin 13'ü, 572 ilgenin 246'sı Cumhuriyet döneminde kurulmuştur. Kurulan bu mülkî blöümlerin her birinin gerçek gerekçelerinin neler olduğunu saptamak olanağı yoktur. Ancak özellikle çok partili yönetimle birlikte mülkî blöümlerin artan bir hızla kuruluşunu, yalnız kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi, halka yaklaştırılması, ekonomiklik gibi nedenlere dayatılması mümkün değildir.

Örneğin; Bitlis ilinin kurulması hakkındaki Kanunun gerekçesinde, «Bitlis'in kuvvetli bir Türklük merkezi olması ve civarındaki dağlık köylerle daimî münasebette bulunması, temsil rolünü lâıkiyle yapabilmesi.....» hususları belirtilmiştir. Buradaki siyasal faktör, kuşkusuz bir Devlet politikası olarak kabul edilmelidir.

Ana politikanın diğer bir türü olan ve sempati politikası diyebileceğimiz parti, zümre ve çevrenin etkilerini de özellikle demokratik rejime girildikten sonra, dikkate almak gerekecektir.

Gerçekten 1950 yılından bu yana siyasal faktör etkisini artırmıştır. Nevşehir - Kırşehir illeri, Bozkurt - Abana ilçeleri anlaşmazlıklarında siyasal faktör bütün ağırlığıyla hakim bir unsur olmuştur.

Böylece idarî ve teknik seviyede yapılan araştırmalarla henüz lüzum görülmeyen yerler bir kalemde, herhangi bir araştırma ve tesbit yapılmaksızın, üst bir mülkî bölüm haline getirilebilmektedir.

Siyasal faktörün bu konuda harekete geçmesi demokratik bir idarî sistemde normal olabilir. Ancak siyasal faktörün etkisi harekete ge-

çince belirli bir nitelik ve kapsam içinde kalmalıdır. İdarî bölüm arzusu önce hukuk, bilim ve teknik ölçülerle yapılabilecek bir durumda olmalıdır.

Öneri :

1070. Siyasal faktör ilk hareket unsuru veya tavsiye niteliğinde kabul edilmeli, araştırmaya ve daha önce saptanan koşul ve kurallara dayalı olmayan hiç bir mülkî bölüm kuruluşu yapılmamalıdır.

Sorun : 10

Sorun ve Nedenleri :

1071. Mülkî bölümlerin kuruluş faktörlerini Anayasamızın 115 inci maddesi belirtmiştir.

1072. Ancak mülkî bölüm kuruluşu yapılırken yalnız bu faktörlerin dikkati alınması yeterli değildir. Diğer bazı faktörlerin ana faktörleri desteklemesi ve değerlendirilmede yardımcı olması gerekecektir.

Anayasa ve İl İdaresi Kanunu, mülkî bölüm kuruluşlarında coğrafi, ekonomik ve kamu hizmeti faktörlerini göstermiştir. Ancak bu faktörlerden ne anlaşılması gerekeceği ayrıntılı olarak gösterilmemiş veya ayrı bir metin bulunmamıştır.

Halbuki anılan üç faktörü bir takım ikinci derece faktörler etkilemektedir.

Nitekim;

1 — Coğrafya faktöründe; yüzölçümü, nüfus, ulaştırma, meskûn yerler, jeopolitik durum,

2 — Ekonomi faktöründe; nüfus, şehirleşme, ulaştırma, gelir durumu,

3 — Kamu hizmetleri gereği faktöründe; siyasal ve idarî rejim, mevzuat, tarih ve gelenek, sosyal ve kültürel durum, ilçe ve köy sayısı, güvenlik ve esenlik,

Tali faktörleri bulunur.

Bütün bu tali faktörler, ana faktörlere oranlanırsa hepsinin ilgisi ve önem derecesi kolaylıkla anlaşılır.

Öneri :

1073. Gerek Anayasa ve gerekse İl İdaresi Kanununda gösterilen mülki bölüm kriterlerinin incelenmesinde tali faktörler olarak gösterilen faktörler de dikkate alınmalıdır.

Bunun için de yukarda sözü edilen faktörler bir yönetmelikte ayrıntılı olarak gösterilmelidir.

İKİNCİ BÖLÜM

MERKEZ İLÇE YÖNETİMİ

Durum :

1074. Anayasanın 115 inci maddesine göre; «Türkiye, merkezî idare kuruluşu bakımından, coğrafya durumuna, iktisadî şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre illere; iller de diğer kademeli bölümlere ayrılır.» İl İdaresi Kanununun 12 Mayıs 1964 tarih ve 469 sayılı Kanunla değişik 1 inci maddesi uyarınca da «Türkiye, merkezi idare kuruluşu bakımından, coğrafya durumuna, iktisadî şartlara ve kamu hizmetlerinin gereklerine göre illere; iller ilçelere, ilçeler de bucaklara bölünmüştür.» Böylece il, ilçe ve bucaklar merkezî idarenin örgütlen-diği coğrafi birer bölüm olmaktadır. Bu bölümlerin başında merkezî idarenin tümünü temsil eden, tümüne sorumlu olan bir genel yönetici bulunmakta ve bunlar «kamu hizmetleri halka götürme, bu hizmetler-den eşit faydalanmayı sağlama, bazı görevlerin mahallinde yerine ge-tirilme zarureti uyma, hizmetleri mahallinde koordine etme ve de-netleme» gibi amaçların gerçekleştirilmesine çalışmaktadırlar.

Bu bölümler için ilin tamamına hizmet götürmek üzere kurulan merkezî örgüt valinin, ilçe düzeyinde hizmet götürmek üzere kurulan örgüt kaymakamın; bucak sınırları içinde görev yapan örgüt ise bucak müdürünün emri altında bulunmaktadır.

Bu il, ilçe ve bucak idarî bölümlerinin dışında «merkez ilçe» deni-len ve gerek mevzuatta ve gerekse idarî literatürde öylece anılan itiba-rî bölüm, bir coğrafi alan bulunmaktadır. Bu alan, ilk merkezi ile bu-nun etrafında olup diğer kaymakamlıklara bağlanmamış bucak, köy ve kasabaları kapsamakta ve diğer ilçelerde kaymakamlar tarafından yapılan görev ve hizmetler bu alanda valilerce yerine getirilmektedir. Böylece valiler, ilin genel yönetimine ek olarak merkez ilçeleri de bir

kaymakam gibi yönetme durumunda kalmaktadırlar. Ancak, bir idarî bölüm sayılmamakla beraber idarî ve coğrafi bir vakıa, bir gerçek olan bu merkez ilçelerinin ne suretle yönetileceğine dair örgüt, yetki ve görev kanunu olan 5442 sayılı İl İdaresi Kanununda açık bir hüküm yoktur. Bununla beraber 4 üncü maddenin «İl genel idaresinin başı ve mercii validir. Bakanlıkların kuruluş kanunlarına göre illerde lüzumu kadar teşkilât bulunur. Bu teşkilât valinin emri altındadır.» hükmü ile 9 uncu maddenin «ilin her yönden genel idare ve genel gidişini düzenlemek ve denetlemekten» valiyi sorumlu tutan fıkrası ve ilgili diğer hükümler karşısında valiyi ilin genel yönetimiyle birlikte merkez ilçenin de yönetiminden sorumlu ve bu konuda yetkili kabul etmek gerekmektedir.

I — MERKEZ İLÇELERİN COĞRAFI ÖZELLİKLERİ

1075. İl merkezi ve buna bağlı bucak, köy ve kasabalardan oluşan merkez ilçelerin sayısı 66 olup, nüfus, alan, köy ve belde sayısı bakımından diğer ilçelere göre özellikler göstermektedirler. Bu özellikler, ortalama rakamlara göre, diğer ilçelerle karşılaştırmalı bir biçimde aşağıdaki tabloda gösterilmiştir :

Adı	Toplam Nüfus	Bağlı Köy ve Kasaba Nüfusu	Köy ve Belde Sayısı	Alan (Km ²)
Merkez İlçe	116.543	54.550	90	1.760
İlçe	41.432	29.690	53	1.151

Not : Bu rakamlar 1965 sayımına ve 66 merkez ilçe ile 572 ilçe ortalamasına göre bulunmuştur.

1076. Bu rakamların ifade ettiği özellik şudur: Merkez ilçeler diğer ilçelerin :

1 — Nüfusça 2.8,

2 — Bağlı köy ve kasaba nüfusu itibariyle 1.8,

3 — Köy ve belde sayısı itibariyle 1.7,

4 — Alan itibariyle 1,5,

Katıdır. Ayrıca 66 merkez ilçeden 33'ü yani % 50'si 100.000'nin üstünde nüfusa sahip olup diğer ilçelerin ise sadece 24'ü (% 4) bu durumdadır. Yine merkez ilçelerin % 80'ni 50'den fazla köy ve kasabaya sahiptir. Bu durumdaki diğer ilçelerin oranı ise % 50'dir.

II — ÖRGÜT

A — İLÇEDE

1077. İl idaresi kanununun 27 inci maddesi uyarınca, bakanlıkların (kuruluş kanunlarına göre) ilçede lüzumu kadar örgütü bulunur.

İlçelerde bugüne kadar kurulan örgütleri aşağıdaki biçimde sıralamak mümkündür : (38)

- 1 — Kaymakam
- 2 — İlçe Müftülüğü
- 3 — Tapu Sicili Muhafızlığı (Memurluğu)
- 4 — Tapulama Müdürlüğü
- 5 — Toprak İskân Memurluğu
- 6 — Toprak Tevzi Komisyonu Başkanlığı
- 7 — İlçe Jandarma Birlik Kumandanlığı
- 8 — İlçe Emniyet Amirliği (Komiserliği)
- 9 — Tahrirat Kâtipliği
- 10 — Nüfus Memurluğu
- 11 — Sivil Savunma Memurluğu
- 12 — Hükümet Tabipliği

(38) Bu sıralamada «Diğer Kamu Kurumları» ile «Kamu İktisadî Teşebbüsleri» dikkate alınmamıştır.

- 13 — Hastahane Baştabipliği
- 14 — Sağlık İdaresi Baştabipliği
- 15 — Sağlık Ocağı Tabipliği
- 16 — Sağlık Merkezi Tabipliği
- 17 — Trohom Savaş Tabipliği
- 18 — Trahom Hastahanesi Baştabipliği
- 19 — Verem Hastahanesi Baştabipliği
- 20 — Sıtma Eradikasyon şube şefliği
- 21 — Ana Çocuk Sağlığı Tabipliği
- 22 — Sahil Sağlık İdaresi Memurluğu
- 23 — İlk öğretim Müdürlüğu
- 24 — Halk Eğitim Merkez Müdürlüğu
- 25 — Orta Dereceli Okul Müdürlükleri
 - Lise Müdürlüğu
 - Ortaokul Müdürlüğu
 - El. S. Enstitüsü Müdürlüğu
 - Kız S. Enstitüsü Müdürlüğu
 - Akşam Kız Sanat Okulu Müdürlüğu
 - Akşam Erkek Sanat Okulu Müdürlüğu
 - Öğretmen Okulu Müdürlüğu
 - İmam Hatip Okulu Müdürlüğu
 - Bölge Yatılı Okulu Müdürlüğu
 - Bölge Ziraat Okulu Müdürlüğu
- 26 — Mal Müdürlüğu
- 27 — Vergi Dairesi Müdürlüğu
- 28 — Ziraat Teknisyenliği

- 29 — Zeytin Fen Memurluğu
- 30 — Fidanlık Müdürlüğü
- 31 — D.Ü.Ç. Müdürlüğü
- 32 — İlçe Veterinerliği
- 33 — Hara Müdürlüğü
- 34 — Orman İşletme Müdürlüğü
- 35 — Orman Bölge Şefliği
- 36 — Millî Park Bölge Şefliği
- 37 — Meteoroloji Müdürlüğü (Memurluğu)
- 38 — Tekel Müdürlüğü (Memurluğu)
- 39 — Gümrük Müdürlüğü (Memurluğu)
- 40 — Gümrük Muhafaza Amirliği (Müdürlüğü)
- 41 — T.C.D.D. Gar Müdürlüğü (İstasyon Şefliği)
- 42 — Liman Başkanlığı
- 43 — Fener Memurluğu
- 44 — Turizm Büro Şefliği
- 45 — Vakıflar Memurluğu
- 46 — Karayolları Şube Şefliği
- 47 — DSİ Şube Şefliği
- 48 — Adliye
- 49 — Askerlik Şubesi Başkanlığı

B — MERKEZ İLÇEDE

1078. Yukarıda belirtilen örgütler bütün ilçelerde görülen kuruluşlar olmayıp, bunların birçoğu lüzumuna ya da ilçenin özelliğine göre kurulmuş olan örgütlerdir. Bu nedenle aşağıda ilçelerin tamamında bulunan örgütler sıralanmış ve ilerde maliyet hesabı yapılırken de sadece

bunlar ve bunlardan da halen il merkezi örgütünden merkez ilçeye tamamen ya da kısmen aktarılması mümkün olmayanlar dikkate alınmıştır : (39)

- 1 — Kaymakam
- 2 — İlçe Müftülüğü (İl müftülüğü merkez ilçeye bağlanacak ve yerine başka bir örgüt kurulmayacaktır)
- 3 — Tapu Sicili Muhafızlığı (Memurluğu)
- 4 — İlçe Jandarma Birlik Kumandanlığı
- 5 — İlçe Emniyet Amirliği (Tamamen il örgütünden yararlanarak)
- 6 — İlçe Tahrirat Katipliği (Kısmen il örgütünden yararlanarak)
- 7 — İlçe Nüfus Memurluğu (Tamamen il örgütünden yararlanarak)
- 8 — İlçe Hükümet Tabipliği
- 9 — İlk öğretim Müdürlüğü
- 10 — Halk Eğitim Merkez Müdürlüğü
- 11 — Mal Müdürlüğü (Tamamen il örgütünden yararlanarak)
- 12 — Vergi Dairesi Müdürlüğü
- 13 — Ziraat Teknisyenliği
- 14 — İlçe Veterinerliği
- 15 — Meteoroloji Müdürlüğü (Memurluğu)
- 16 — Tekel Müdürlüğü (Memurluğu)
- 17 — PTT Müdürlüğü
- 18 — Ziraat Bankası Müdürlüğü
- 19 — Adliye
- 20 — Askerlik Şubesi Başkanlığı

(39) «Diğer Kamu Kurumları» ile «Kamu İktisadi Teşebbüsleri» dikkate alınmadan düzenlenen bu listeye kamu iktisadi teşebbüslerinden PTT ile Ziraat Bankası Müdürlükleri, her iki örgütün bütün ilçelerde mevcut olması ve ilçe örgütü ile çok yakından ilişkileri bulunmaları nedeniyle, dahil edilmiştir.

III — GÖREVLER

A — İLÇEDE

1079. Kaymakama verilen görevleri şu üç ana grupta toplamak mümkündür :

a — İlçe genel yönetiminin amacını sağlamaya yönelmiş görev ve yetkiler.

b — İlçe sınırları içindeki mahallî idarelerin gerek Devleti ve gerekse temsil ettikleri köy ve beldeler halkına karşı yüklendikleri görevleri en iyi biçimde yerine getirmelerini amaç edinmiş görev ve yetkiler.

c — Küçük toplum birimlerinde girişkenliği geliştirmeye, ilçenin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasını hızlandırmaya dönük, gönüllü ve fiilî görevler.

1080. (a) grubundaki görev ve yetkiler, İl İdaresi Kanunu ile diğer çeşitli mevzuata dayanır. Kaymakam, ilçe genel yönetiminin başı ve mercii olmak sıfatıyla bu görevleri yerine getirir. Merkezin ilçedeki kuruluşları üzerinde gözetim, denetim ve koordinasyon fonksiyonunu yürütür. Halkın şikâyetlerini dinlemek, örgütün kusurlu çalışmalarını düzeltmek, her yıl köy ve kasabaların en az yarısını dolaşmak belli başlı görevleri arasındadır. Kaymakamın bu görevleri en iyi bir biçimde yerine getirmesi, ilçede görev yapan genel idare kuruluşlarını, burada çalışan memurları, ilçe halkının özelliklerini, olanaklarını ve davranışlarını, köylerin ayrı ayrı durumunu bilmesi ve bu işlere zaman ayırabilmesi ile mümkündür.

1081. (b) grubundaki görevler ise Belediye ve Köy Kanunu ile diğer mevzuata dayanır. Kaymakamın bu görevini en iyi bir biçimde yerine getirmesi, belediye ve köylerin malî olanakları ile ihtiyaçlarını, yöneticilerinin güçlerini, mahallî halkın bu idarelere karşı davranışlarını, Devlet olanakları ile ne derecede desteklenebileceklerini bilmesi ve önderlik etmesiyle mümkündür. Böylece, belediye ve köy idarelerinin ihtiyaç ve olanaklarına uygun bütçe ve çalışma programları hazırlamalarına ve bunların uygulanmasına katkıda bulunabilir ve çalışmalarını izleyebilir. Kaymakam bu olanaklara sahip bulunmaktadır.

1082. (c) grubunda açıklanan görev ve yetkiler, ötedenberi mevcut olan ve fakat ilçenin toplum kalkınmasında birim sayılması üzerine

kalkınma plan ve programlarında daha belirgin bir hal almış, alt yapı yatırımları ile ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı özendirme ve hızlandırma amacına dönük gönüllü ve fiilî görev ve yetkililerdir.

Dar ilçe mülkî sınırları içinde geniş ve olumlu halkla ilişkiler kurabilen kaymakamın bu görevlerinde başarıya ulaşmak olanakları, koşulları ve bunları hazırlama zamanı vardır.

B — MERKEZ İLÇEDE

1083. (a) grubu görevleri : Merkez ilçeye hizmet götüren merkez ilçe jandarma birlik kumandanlığı, merkez ilçe tarım teknisyenliği, merkez ilçe hükümet tabipliği, merkez ilçe ilköğretim müdürlüğü gibi kuruluşlar, ilgili il idare şube başkanının emri altında olup hizmetle ilgili emirleri bunlardan almakta, merkez ilçe kaymakamı durumunda olan vali veya vali muavinleriyle doğrudan ilişkileri olmamaktadır.

Valiler, kaymakamlar gibi merkez ilçe köylerinin her yıl en az yarısını teftişle yükümlü değildirler. Bunları ilin diğer ilçe ve köylerinden ayıramadıklarından merkez ilçeye bağlı köy ve kasabaları yakından tanıyamamakta, yapılacak işler hakkında il idare şube başkanlarına ayrıntılı emir verememektedirler. İl düzeyinde hizmetten sorumlu il idare şube başkanlarının merkez ilçe köy ve kasabalarına ait bilgileri de, büyük ölçüde yukarıda sayılan merkez ilçe kuruluşlarının kendilerine ulaştırdıkları konularla sınırlı kaldığından, bu köy ve kasabalara ait çeşitli ihtiyaçların noksansız olarak belirli bir merkezde toplanması, aynı ölçülere göre değerlendirilmesi ve önceliklerinin objektif olarak saptanması olanağı bulunamamaktadır.

1084. (b) grubu görevleri : Bu görevler valiler tarafından genellikle vali muavinlerine verilmiştir. Ancak muavinler de merkez ilçeye bağlı köy ve kasabaları tanıyamadıklarından görevin ifasında yüzeyde kalmakta, etkenlik ve verimlilik sağlanamamaktadır.

1085. (c) grubu görevleri : Küçük toplum birimlerinde girişkenliği geliştirmeye, ilçenin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasını hızlandırmaya dönük gönüllü ve fiilî görevler, merkez ilçeyi ve köylerini tanımayı gerektirir. Vali ancak bu çalışmaların il düzeyinde olanlarına katılabilmekte, bir kaymakam gibi her biri üzerine özellikle eğilememektedir.

Sorunlar ve Nedenleri - Öneriler

1086. Merkez ilçeler, alan, nüfus ve bağlı köy sayıları gibi coğrafi özellikleri itibariyle diğer ilçe ortalamalarının bir kaç kat üstündedirler. İlin genel ve özel yönetiminden sorumlu valiler bir kaymakam gibi bu ilçeleri yönetmek durumundadırlar. Ancak merkez ilçe hizmetleri başlı başına bir yöneticinin zamanını alacak genişlikte ve ağırlıktadır. Valilerin bu hizmete gereği gibi zaman ayırmaları aslı valilik fonksiyonlarını aksatır. İlin genel yönetimi yönünden dengeyi bozan bu hali ile merkez ilçe yönetimi, valiler için, ikinci derece bir görev olarak kalmaya mahkûmdur.

1087. İl İdaresi Kanunu uyarınca vali, il genel yönetiminin başı ve merciidir. Adli ve askerî örgüt hariç, ildeki genel yönetim örgütü valinin emir ve denetimi altındadır. Bakanlıklar ve tüzelkişilikli genel müdürlükler, ilin genel yönetimi ile ilgili işlerini doğruca valiye yazarlar. Vali ilde bütün bakanlıkların temsilcisi, idarî ve siyasî yürütme aracı olarak her bakana karşı ayrı ayrı sorumludur. Bakanlıkların illere ait hizmetlerini, mevzuata, emirlere ve hükümet politikasına uygun olarak ildeki örgüt yolu ile ve en iyi bir surette yerine getirmeye çalışır. Bu amaçla da gerek İl İdaresi Kanunu ve gerekse diğer mevzuatla bir çok görev ve yetkilerle donatılmıştır.

Vali ayrıca, İdarei Umumiyei Vilâyat Kanunu Muvakkatinin il özel idarelerine ait hükümleri ile de il özel idaresinin başı ve merciidir. Bu sıfatla da bir çok görevleri vardır.

Vali, geleneksel görevlerin dışında, planlı dönemde ilin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasında önemli görevler yüklenmiştir. Plan ve programlarda ön görülen yatırımların gerçekleştirilmesine ilişkin tedbirlerin alınması, koordinasyon ve denetimin sağlanması başta gelen görevleri olmuştur. Özellikle bu son görevler valinin emeğini, enerjisini dağıtmadan belli bir hedefe yöneltmek zorunluluğunu doğurmuştur. Bu görevlerin yanında valilerin merkez ilçe hizmetleri iş yüklerinin daha da artmasına yol açmakta, dolayısıyla onları iki hizmet arasında bir tercih yapmak zorunluluğunda bırakmaktadır. Bu da genellikle merkez ilçe aleyhine sonuçlanmaktadır.

İki ilde valilerin daire amirleriyle yaptıkları görüşmeler, vatandaş baş vurmaları, özel ziyaretler, dosya incelemeleri, evrak havaleleri, yazıların imzalanması ve telefon konuşmaları gözlenmiş ve bunların her biri birer işlem sayılarak :

— Bir ilde valinin, makamında kaldığı 6 saatlik süre içinde 84 saniyede bir işlem,

— Diğer ilde ise yine valinin makamında kaldığı 4 saat 20 dakikalık süre içinde her 80 saniyede bir işlem,

Yaptığı saptanmıştır.

Bu kadar ağır bir iş yükü altında bulunan valilerin merkez ilçelerin yönetimine yeteri zaman ayırmaları ve bu ilçelerin sorun ve ihtiyaçlarına ayrıntıları ile eğilmeleri mümkün değildir.

1968 yılında yapılan bir anket sonucuna göre, 59 validen :

— 35'i (% 59) merkez ilçe köylerinde yapılacak okul, yol, içme suyu, elektrik ve diğer işlere ait yıllık yatırım programlarının hazırlanmasında, programa girmesi söz konusu köyler hakkında yeterli bilgi edinmeğe;

— 41'i (% 69), bu programların uygulanmasını izlemeye;

— 50'si (% 84), merkez ilçeye bağlı köy ve kasabaların ihtiyaç ve olanaklarına uygun bütçeler hazırlamalarına ve bu bütçelerin uygulanmasına;

— 52'si (% 88), merkez ilçeye bağlı küçük toplum birimlerinde teşebbüs gücünün geliştirilmesi programlarının hazırlanması ve uygulanmasına,

— 43'ü (% 72), merkez ilçeye bağlı köy ve kasabalara çeşitli hizmet götüren kuruluşlar arasında koordinasyon sağlanmasına,

Yeterli zaman ayıramamaktadırlar. Bu durumdan da merkez ilçe yönetimi zarar görmektedir.

Filî durumun doğurduğu bu olumsuzlukları gidermek amacıyla valiler bazı yerlerde ilçelerdeki yatırımları ve program uygulamasını vali adına yakından izlemek ve ilçe hizmetlerini görüp valiliğe bildirmek üzere ilçelerle merkez bucaklarını vali muavinleri arasında bölmüşlerdir. Bir ildeki uygulamaya göre vali muavinleri haftada bir defa olmak üzere belirli günlerde ve sıra ile bu denetleme gezilerine çıkacak ve kaymakamlarla temasta bulunarak ilçede yatırım konularını inceleyecekler ve valilikçe halli mümkün olanları dönüşlerinde valiliğe bildireceklerdir. Valilik, böylece kamu hizmetlerinin daha hızlı yapılması

ve kaymakamlarla valilik arasındaki ilişkilerin daha iyi biçimde organize edilebileceği görüşündedir.

Valilik adına dahi olsa, bir zorunluluğun ifadesi olan bu uygulama olumlu sonuç vermiştir.

1088. Bugünkü durum ve merkez ilçenin müstakil bir örgüt olarak kurulmamış olmasının doğurduğu sakıncalar belirtildikten sonra, bu konuda uygulayıcıların düşüncelerini öğrenmek yönünden valilerle yapılan anket sonuçlarına göz atmakta yarar vardır :

Anket gönderilen vali sayısı : 67

Anketi cevaplandıran vali sayısı : 59

Merkez İlçe Kaymakamı ya da Sadece Merkez İlçenin Yönetiminden Sorumlu Bir Vali Muavini	Gerek-sizdir	Yarar-lıdır	Zorun-ludur
A) Merkez ilçe köylerinin de, ilçe köyleri gibi düzenli olarak teftiş edilmesi için	2	20	37
B) Merkez ilçe köylerinde yapılacak okul, yol, içme-suyu, elektrik ve diğer işlere ait yıllık yatırım programlarının hazırlanması için	3	25	31
C) Yukarıda, B maddesinde sözü edilen programların uygulaması için	2	21	36
D) Merkez ilçe köy ve kasabalarında yapılmakta olan ortaokul, ilkokul, bölge ilkokulu, sağlık merkezi, sağlık ocağı, içme suyu, sulama suyu, elektrik tesisleri gibi işlerde mahallî halk katkısını daha da arttırmak için	5	21	34
E) Yukarıda, D de sözü edilen yapılara mahallî halk katkısı olarak yüklenilen taş, kum, çakıl, kireç ve imecenin zamanında sağlanarak işlerin süresi içinde bitirilmesi için	5	19	34
F) Merkez ilçeye bağlı köy ve kasabaların ihtiyaç ve olanaklarına uygun bütçeler hazırlayabilmeleri için	2	22	34
G) Küçük toplum birimlerinde teşebbüs gücünün geliştirilmesi programlarının hazırlanıp uygulanması için	3	18	38
H) Merkez ilçe köy ve kasabalarına çeşitli hizmetler götüren genel idare kuruluşları arasında etkili bir koordinasyon sağlamak için	4	23	32

1089. Yukarıda açıklanan anket sonuçları da fiilen var olan merkez ilçenin hukuken de kurulmasını gerekli kılmaktadır. Ancak, bu örgütlenme hangi biçimde olmalı, daha açık bir deyimle merkez ilçe yönetimi yalnız bu işle görevlendirilecek bir vali muavininin yönetimine mi verilmeli? Yoksa diğer ilçelerde olduğu gibi merkez ilçenin başı ve mer-cii de kaymakam mı olmalıdır?

Bu konuda bir sonuca varabilmek için iki biçimdeki örgütlenmenin yarar ve sakıncaları üzerinde durmak gerekecektir.

1090. Merkez ilçe yönetiminin bir vali muavininin yönetimine verilmesinin yararları şunlar olabilir :

1 — Sadece yeni bir vali muavinliği kadrosunun gerektireceği bir mali külfet ile amaca ulaşılabilecektir.

Valinin, bu durumda, merkez ilçeye hizmet götüren kuruluşların bağlılıklarını ve merkez ilçe ile ilgili görevlerin bundan böyle nasıl ifa edileceği ayrıntıları ile belirten bir genelgesiyle uygulamaya geçilebilir.

2 — Merkez ilçenin yönetimini üzerine alacak olan vali muavini bütün yetkilerini validen alacağı ve merkez ilçeyi vali adına yöneteceği için, ildeki çeşitli kuruluşlarla aralarında herhangi bir anlaşmazlığın çıkması da söz konusu değildir.

3 — Bu çözüm yolu, ilin genel yönetiminden sorumlu ve merkez ilçeleri bugüne kadar birinci derecede görev ve sorumluluk içinde yönetmiş olan valilerin durumuna uygun düşmektedir.

1091. Bu çözüm yolu şu sakıncaları taşır :

1 — Böyle bir vali muavini, bütün yetkilerini validen aldığı ve merkez ilçeyi onun adına yönettiği için karar ve tasarruflarından bir kaymakam kadar hareket serbestine sahip olamaz. Bir çok durumlarda kararsızlık içinde kalır ve valinin o konu hakkındaki düşüncesini öğrenmek ister. Bu durum da şu sonuçları doğurur :

(a) Merkez ilçenin yönetimi, valiyi yine eski duruma yakın bir ölçüde uğraştırır.

(b) Vali muavininin bir çok konularda valiye danışmadan karara varamadığını gören halk, bu müesseseye önem vermez ve baş vurmalarını yine doğruca valiye yapar.

2 — Merkez ilçe yönetiminden sorumlu vali muavini ile diğer muavinler arasında sahip olacağı olanaklar ve hizmet aktivitesi bakımından dengesizlikler ve huzursuzluklar doğar.

3 — Merkez ilçe hizmetlerinin, bağlı ilçelerdeki hizmetlerden farkı yoktur. Bu hizmetler dinamizm ister. Bu dinamizm ise meslekte, ileri kademelere ulaşmış olan vali muavinlerinde her zaman bulmak mümkün değildir.

1092. Bu yarar ve sakıncalar karşısında, sadece merkez ilçelerin yönetiminden sorumlu vali muavinliği önerisi için, «teklif beraberinde bir çok sakıncalar getirmekte, fakat valileri merkez ilçelerle ilgili işlerden istenen ölçüde kurtaramamaktadır.» denebilir.

1093. Bu görüş valiler tarafından da benimsenmemiştir. Nitekim 59 validen;

— 39'u, kesin kanı olarak merkez ilçelerde (merkez ilçe kaymakamlığı) kurulmasına taraftar olduklarını,

— 15'i, sadece merkez ilçe işleri ile görevli bir vali muavinin ihtiyaca cevap verebileceğini,

— 4'ü merkez ilçelerde yeni bir örgütlenmeye lüzum olmadığına inandıklarını,

Bildirmiş, biri de merkez ilçeleri için yeni bir görüş ortaya atmıştır.

1094. Merkez ilçelerin kaymakam yönetiminde ayrı bir idari birim olarak örgütlendirilmesinin yarar ve sakıncaları :

1 — Alan, nüfus ve köy sayısı yönünden merkez ilçelerin önemi göz önünde tutulursa; köye dönük hizmetlerle küçük toplum birimlerinde girişkenliği geliştirmeğe, ilçenin, sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasını hızlandırmağa dönük çalışmaların istenilen biçim ve seviyede yerine getirilmesinde merkez ilçelerin örgütlendirilmesi ve bu örgütün başının da kaymakam olması kaçınılmaz zorunluluktur.

2 — Merkez ilçelerin yönetiminden kanunen sorumlu bir makam getirilmiş olacak ve valinin merkez ilçelerle ilgisi; diğer bağlı ilçelerle ilgisi seviyesine gelmiş olacaktır.

3 — Vali, daha önce merkez ilçenin yönetimine ayırdığı zamanı bu sefer ilin genel yönetimine verebilecektir.

4 — Merkez ilçelerin bir kaymakam gibi valiler tarafından yönetildiği zamanlarda, valilerin ilgi derecelerine göre bağlı ilçelerle merkez il-

çeler arasında, merkez ilçelerin leh veya aleyhlerine olabilen yönetim seviyesi (yönetim yeterlilik durumu) farklılığı ortadan kalkmış olacaktır.

5 — Merkez ilçeye bağlı köyler de diğerleri gibi yeterli denetime kavuşacaklardır.

6 — Valinin karşısında, diğer ilçelerde olduğu gibi merkez ilçenin yönetiminden sorumlu biri bulunacaktır.

7 — Merkez ilçe halkı, ilçenin genel yönetimiyle ilgili olarak, il sınırları içinde baş vurabileceği hiyerarşik bir üst makama kavuşacaktır.

8 — Merkezce kurulması malî külfeti gerektirmesine rağmen, bu külfet sağladığı büyük yararlar yanında çok küçük orandadır. Gerçekten, yeniden bir ilçe kurulmasının yıllık gideri 1.616.160 lira iken merkez ilçelerde bu rakam 150.600 liraya inmektedir ki, yeniden 6 ilçe kurmak için gerekli ödenekle 65 merkez ilçenin örgütlendirilmesi olanağı vardır.

1095. Yararları böylece açıklanan merkez ilçe idare biriminin aşağıdaki sakıncaları davet edeceği öne sürülmüştür :

1 — Halen merkez ilçelerde, sadece buralara hizmet götüren bir çok örgüt bulunmasına rağmen, merkez ilçe kuruluşu yine de önemli sayılabilecek malî külfeti gerektirecektir.

Merkez ilçe için alınmasına lüzum görülen kadrolar ile kira ödeneği tutarları aşağıda gösterilmiştir :

Ünvanı	Adedi	Derecesi	Aylık Tutarı	Yıllık Tutarı	65 İlçe için
Kaymakam	65	1	7000	84.000	5.460.000
Yazı İşleri Şefi	65	10	1575	18.900	1.228.500
Evrak Memuru	65	12	1225	14.700	955.500
Odacı (İçişleri)	130	14	1750	21.000	1.365.000
Toplam			11550	138.600	9.009.000
Kira			1000	12.000	780.000
Toplam			12500	150.600	9.789.000

Örgüt bölümünde görüldüğü gibi merkez ilçe kurulması geniş ölçüde il merkezi örgütünden yararlanarak yapılmakta; bu durum kadro yönünden olduğu kadar, kira, aydınlatma, kırtasiye vb. giderler yönünden de yeni ilçe kurulması (bucakların ilçe haline getirilmesi) için gerekli giderlere ihtiyaç göstermemektedir. Gerçekten, merkez ilçe bünyesinde yer alacak örgütlerin ya müstakil daireleri mevcuttur; ya da il hükümet konağından çıkarılacak kuruluşlara karşılık kira ile oturan binalardan hükümet konağına alınacak örgütler olacaktır ki bu da bu konuda yeni bir giderin söz konusu olmayacağını gösterir. Aydınlatma, kırtasiye vb. giderler yönünden de durum aynıdır; denebilir.

2 — Merkez ilçe yöneticisi, valinin yakın denetiminden ve işlerine çeşitli biçimlerde müdahalelerinden rahatsız olacaktır.

3 — Yeni mali külfetlere girmemek için mevcut merkez ilçe kuruluşlarını merkez ilçe hükümet konağında toplanmak düşünülmeyeceği için, merkez ilçe yöneticisi örgütüne hakim olamayacak, bunlar ilgili idare şube başkanının etkisi altında bulunacaktır. Ayrıca il idare şube başkanlığından aynı çatı altındaki merkez ilçe kuruluşuna gidecek bir yazı, yöneticiyi dolaşmak suretiyle ve gecikerek gidecektir.

4 — Merkez ilçe yönetimi kurulduktan sonra da halk alışkanlıkları ile yine valiye baş vuracak ve yeni yönetici arada atlanmış olacaktır.

5 — İl merkezindeki belediyeyi, merkez ilçe yöneticisine bağlamak, valinin il merkezindeki durum ve ilişkileri, belediyelerin protokolda edindikleri yer ve diğer alışkanlıklar nedeniyle sakıncalıdır.

6 — Merkez ilçe yönetimine bağlanacak emniyet polis örgütü il merkezindeki emniyet ve asayiş işlerinde karışıklık yaratacaktır.

7 — Mevzuattaki «en büyük mülkiye amiri» deyimini anlaşmazlıklara yol açacaktır.

Bu sakıncalar, merkez ilçe örgütlenmesinin ilk zamanlarda söz konusu olabilir. Ancak zamanla ortadan kalkacaklarına ve yeni duruma intibak edileceğine şüphe yoktur.

Öneri :

1096. 1 — Merkez ilçe örgütü kurulmalıdır.

1097. 2 — Merkez ilçe örgütünün başı kaymakam olmalıdır.

1098. 3 — (a) Örgüt kesiminde belirtilen kuruluşlar kaymakamlığa bağlanmalıdır.

(b) İl merkezindeki sağlık örgütlerinden yalnız merkez ilçe düzeyinde hizmet görenler ilçe hükümet tabipliğine bağlanmalıdır.

(c) İlk ve orta dereceli okullar merkez ilçe içinde yer almalı ve bu okullar ilçe düzeyinde kurulacak bir tek başa (örneğin, ilçe öğretim müdürlüğü) bağlanmalıdır.

(ç) Askerlik şubesi başkanlığı merkez ilçe örgütü içinde yer almalıdır.

(d) İl merkezindeki adliye örgütü büyük çoğunluk itibariyle merkez ilçe hizmeti yapmakta olup, bunlardan hangilerinin ilçe, hangilerinin de il örgütü içinde yer alacağı ilgili kuruluşlarca saptanmalıdır.

1099. 4 — İl genel yönetimine girmeyen ve fakat merkez ilçe sınırları içinde bulunan diğer örgütlerin (bölgesel kuruluşlar, kamu iktisadi teşebbüsleri gibi) valilikle olan ilişkileri devam ettirilmeli; ancak bunların o il merkezindeki kuruluşları yalnız merkez ilçeyi ilgilendiriyorsa (Örneğin, PTT Müdürlüğü, Ziraat Bankası Müdürlüğü gibi) ya da il merkezinde ayrıca ilçe düzeyinde hizmet gören alt birimleri varsa (örneğin; il merkezinde DSI'nin hem bölge müdürlüğü, hem de şube şefliği ya da hem orman başmüdürlüğü, hem de orman işletme müdürlüğünün bir arada bulunması gibi) bunların ilişkileri merkez ilçe kaymakamlığı ile olmalıdır.

1100. 5 — İl belediyesinin ilişkileri valilikle, merkez ilçe sınırları içindeki diğer tüm belediyelerin ve köylerin ilişkileri kaymakamlıkla olmalıdır.

1101. 6 — Resmî törenlere vali başkanlık yapmalı, ancak merkez ilçe kaymakamanının ne zaman ve hangi hallerde yer alacağı protokol tüzüğü ya da yönetmeliğinde belirtilmelidir.

1102. 7 — İl örgütleriyle merkez ilçe örgütleri arasında görev karışımına yol açılmaması için, yukarıda belirtilen ayrıcalıklar dışında, merkez ilçeyle diğer ilçeler arasında fark bulunmadığı esas alınmalıdır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İL GENEL YÖNETİMİ VE BÖLGESEL KURULUŞLAR ⁽⁴⁰⁾

I — BÖLGESEL KURULUŞLARIN AMACI

Durum :

1103. Devlet, geleneksel görevlerine ek olarak ekonomik ve sosyal nitelikleri ağır basan görevler de yüklenmiştir. Devlet; ülkenin kalkınmasından, gelişme ve büyümenin bölgeler arasında dengeli ve adaletli olarak dağılmasından sorumlu, ihtiyaçları mümkün olduğu kadar iyi bir biçimde karşılayabilmek için kıt kaynakları rasyonel olarak kullanmak zorunda olan bir büyük örgüt durumuna gelmiştir.

Devlet anlayışındaki bu değişiklik kamu hizmetlerinin hacmini artırmış; merkezî idareyi, halkın sorunlarına kıt kaynaklarla daha etkili çözüm bulabilmek için klasik örgütlenme biçimlerine çoğu zaman ters düşen bir örgütlenmeye itmiştir.

Merkezî idarenin taşrada örgütlenmesinde ana fikir, hizmeti verimli, ekonomik, sade, emin ve süratli kılmaktır. Bu amaca uygun bir örgütlenmede, bazı hizmetler yönünden il yeterli bir alan olmamakta ve bu nedenle merkezî idare, ili aşan alanda hizmet esasına göre örgütlenmektedir.

1961 Anayasasından önce, bölgesel kuruluşların ilke olarak amacını saptayan bir ana hukukî metin yoktu. Ancak her bölgesel kuruluşu vücut veren kanun, tüzük, yönetmelik ve onay gibi metinlerde o kuruluşun özgü amaçlar belirtilmeye çalışılmıştır. Bu itibarla konuyu Anayasa ve diğer hukukî metinlere göre incelemek zorunluğu doğmaktadır.

(40) Kamu iktisadî teşebbüslerine ait bölgesel kuruluşlar bu araştırmanın kapsamı dışında tutulmuştur.

A — ANAYASAL AMAÇ

1104. Anayasanın daha önce açıklanan 115 inci maddesine göre, birden çok ili içine alan çevrede kurulması gereken bölgesel kuruluşların amacı «belli kamu hizmetleri»dir. Anayasada belli kamu hizmetlerinden neyin amaç alındığı açıklanmakla beraber maddenin gerekçelerinden, Kurucu Meclisteki görüşmelerden ve bilim adamlarının görüşlerinden bunların kalkınma amacına dönük teknik hizmetler olduğu anlaşılmaktadır.

B — DİĞER HUKUKİ METİNLERDE AMAÇ

1105. Anayasanın 115 inci maddesinin bölgesel kuruluşlarla ilgili fıkrası 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 3 üncü maddesine 469 sayılı Kanunla aynen aktarılmış olmakla, her iki yasada amaç yönünden birlik ve beraberlik sağlanmıştır.

Bölgesel birimlerin kurulmasına olanak sağlayan çeşitli hukuki metinlerin büyük çoğunluğunda amaçları açık ve seçik olarak belirtilmemektedir. Bu nedenle her kuruluşun amacını saptamak için görevlerine inmek gerekmektedir :

1 — Devlet İstatistik Enstitüsü Bölge Müdürlüğü :

- Devlet İstatistiklere ait bilgi toplamak, merkeze iletmek,
- Sayım ve anketleri yönetmek,

2 — Grup Tapu Sicil Müdürlüğü :

- İş sahiplerinin tapu sicil dairelerindeki işlerinin süratli sonuçlandırılmasını sağlamak.
- 2613 ve 766 sayılı Kanunlara göre tapulama ve kadastro yaptırmak.

3 — Vakıflar Bölge (Mintika) Müdürlüğü :

- Akar, hayrat, eski eserlerin korunması, bakım ve onarımını Genel Müdürlük adına yapmak.

4 — Yapı İşleri Bölge Müdürlüğü :

— Kamuya ait yapıların işlemlerini yerinde gözümleyerek merkezî idarenin yükünü azaltmak,

— İllerde çekilen teknik eleman sıkıntısını belirli merkezlerde hazır bulunduracağı elemanlarla gidermek.

5 — Karayolları Bölge Müdürlüğü :

— Devlet yolları ağna giren yol ve köprülerin etüt, yapım, onarım ve bakımını yapmak,

— İl yollarının yapım, onarım, bakım programlarını incelemek, denetlemek.

6 — Bölge Çalışma Müdürlüğü :

— Bölge sınırları içinde işçi - işveren ilişkilerini iş mevzuatına göre düzenlemek.

7 — DSİ Bölge Müdürlüğü :

— Yeraltı ve yerüstü sularını zararlarını önlemek ve yararlanmak için etüt, proje ve inşaat yapmak ve tesisleri kurup işletmek.

8 — Gümrükler Başmüdürlüğü :

— Gümrük mevzuatının uygulanmasını sağlamak, yol göstermek.

9 — Gümrük Müdürlüğü :

— Gümrük mevzuatını uygulamak.

10 — Gümrük Muhafaza Müdürlüğü :

— Kaçakçılığı men, takip ve tahkik etmek,

— Gemi ve Uçakların kontrolunu yapmak,

— Kabotaj işlerini yapmak.

11 — Gümrük Muhafaza Mıntıka Amirliği :

— Liman ve iskelelere gelen ve giden gümrük denetlemesine tabi Türk ve ecnebi bayraklı araçları kontrol ve murakebe etmek,

— Kaçakçılığı men, takip ve tahkik etmek,

12 — Tekel Başmüdürlüğü :

- Tekel maddelerini tüketiciye intikal ettirmek,
- Tekel maddesi alımını yapmak,
- Tekel maddelerine ait kaçakçıları izlemek,
- 4036 sayılı «İnhisarlar Umum Müdürlüğü Teşkilât ve Vazifeleri Hakkında Kanun»la verilen diğer görevleri yapmak.

13 — Jandarma Bölge Komutanlığı :

- Sabit Jandarma örgütüyle Jandarma Genel Komutanlığı arasında aracı bir icra kademesi kurmak ve böylece Jandarma Genel Komutanlığı Karargahını idarî teferruatla uğraşmaktan kurtarmak,
- Sabit jandarma örgütüyle sıkı ilişkiler kurarak (teftiş kontrol, denetim) hizmetinin aksaksız ve verimli olarak yürütülmesini sağlamak.

14 — Ege Deniz Jandarma Bölge Komutanlığı :

- Kıyı ve karasularımızı korumak,
- Kaçakçılığı men, takip ve tahkik etmek, istihbarat yapmak,
- Kanunsuz avlanmaları önlemek.

15 — Bölge Trafik Zabıtası Müdürlüğü :

- Karayolları Trafik Kanunu ve Tüzük hükümleri uyarınca can, mal ve yol güvenliğini sağlamak.

16 — Topraksu Bölge Müdürlüğü :

- Tarımsal toprağın sulanması, korunması, ıslahı ve sınıflandırılması için gerekli etütleri yapmak, tesisler kurup işletmek.

17 — Yol Su Elektrik Bölge Müdürlüğü :

- Köy yolları, içme suları ve elektrifikasyon işlerini etüt etmek, bazılarını yapmak ve kontrolünü yürütmek.

18 — Toprak İskân Bölge Atölye Şefliği :

- Toprak komisyon amirlikleri ve tarımsal yerleşim etüt proje mühendisliklerine.

— Toprak iskân müdürleri Genel Müdürlükçe tahsis edilen geçici veya sürekli taşıtlar ile envanter hizmetlerinde kullanılan taşıtların bakım ve onarımını yapmak.

19 — Bölge Muhakemat Müdürlüğü :

— Devlete ait dava ve icra takipleri yapmak, hukukî müte-lalar vermek,

— Bakanlığa intikal edecek işleri azaltmak,

— Dava takip eden mal müdürlerini denetlemek.

20 — Orman Başmüdürlüğü :

— Ormanları korumak, işletmek, imar etmek, verimini artır-mak,

21 — Sıtma Eradikasyonu Bölge Başkanlığı :

— Sıtma parazitleri taşıyan kimseleri bulup tedavi etmek, bölgesinde sıtma ile savaşmak.

22 — Trahom Savaş Bölge Başkanlığı :

— 1593 sayılı Umumî Hıfzıssıhha Kanununun 99 uncu mad-desi ve 14/11/1943 gün ve 20010 sayılı Trahom Mücadele Talimatnamesi ve 22.12.1960 tarihli Ek Talimatnameye göre yürütülen trahomla sa-vaşın, bölge içindeki illerde koordinasyonunu sağlamak.

23 — Verem Savaş Bölge Başkanlığı :

— Bölge sınırları içindeki verem savaş dispanserlerinin faa-liyetlerini izlemek, koordine etmek.

24 — Frengi Savaş Müşavirliği :

— Frengi olduğu tesbit edilen yerlerde tarama yapmak ve frengili kişileri tedavi etmek.

25 — Sanayi Bölge Müdürlüğü :

— Bölgenin sanayi, enerji ve maden işlerini düzenlemek ve yönetmek.

26 — Veteriner Başmüdürlüğü :

— Hayvan neslini ıslahı çalışmaları yapmak,

— Hayvan hareketlerini izlemek, salgın hastalıkların bölgeye yayılmasını önlemek,

— Hayvan yemi tarımını geliştirmek,

— Hayvansal gıda maddelerinin imal ve satışını denetlemek,

— Veteriner örgütünü denetlemek.

27 — Bölge Ziraî Mücadele ve Ziraî Karantina Reisliği :

— Tarımsal ürünlere musallat olan hastalıklar ve zararlılarla savaşmak.

28 — Bölge Pamukçuluk Mütahassıslığı :

— Pamuk ekicilerini eğitmek,

— İyi cins ve ucuz tohumluk sağlamak,

— Elverişli olanlarda pamuk üretimini teşvik etmek.

29 — Bölge Pamuk İşleri Teknik Müfettişliği :

— Bölge Pamukçuluk Mütahassıslığına verilen görevleri yerine getirmek.

30 — Teknik Ziraat Müdürlüğü Bölge Tütün Mütahassıslığı :

— Tütünün verimini artırmak için teknik esasları ekiciye öğretmek,

— Ürünün rekoltesi, maliyet ve satış fiyatları hakkında bilgi toplamak.

31 — Bölge Ziraî Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü :

— Bölgenin tarımsal ve hayvansal potansiyel ve kabiliyetini saptamak.

32 — Ziraî Mücadele Enstitüsü Müdürlüğü :

— Bölgede tarımsal ürünlere zarar veren hastalık ve haşerelerle savaşın bilimsel tesbit ve araştırmalarını yapmak.

33 — Meteoroloji Bölge Müdürlüğü :

— Genel Müdürlüğün işlerini hafifletmek,

— Bölgedeki istasyonların yerlerini saptamak, kurmak ve denetlemek.

34 — Bölge Ticaret Müdürlüğü :

— İç ve dış ticaret işleriyle, ölçüler - ayar, örgütlendirme, standardizasyon, ihracatın kontrolüne ilişkin mevzuatın ve kararların uygulanmasını izlemek.

— Alınması gerekli tedbirler için Bakanlığa mütalaa vermek.

35 — Turizm ve Tanıtma Bölge Müdürlüğü :

— Bölgeye ilişkin turistik bilgileri toplamak,

— Bölge sınırları içinde halkla işbirliği yaparak turizmi teşvik etmek,

— Turizm enformasyon büroları açarak bölgeyi turiste tanıtmak.

36 — Bölge Liman ve Deniz İşleri Müdürlüğü :

— Denizde can ve mal emniyeti hakkında 4922 sayılı Kanun ve bununla ilgili mevzuatın ve emirlerin uygulanmasını sağlamak.

C — MEVCUT BÖLGESEL KURULUŞLARIN AMAÇLARINA GÖRE GRUPLANDIRILMASI

1106. Yukarıda ayrı ayrı amaçları açıklanan bölgesel örgütler belli başlı dört amaç üzerinden bir gruplandırmaya tabi tutulabilir :

1107. a — Yatırım Amaçlı Bölgesel Kuruluşlar :

1 — Karayolları Bölge Müdürlüğü

2 — Orman Başmüdürlüğü

3 — Topraksu Bölge Müdürlüğü

4 — DSİ Bölge Müdürlüğü

1108. b — İdarî Amaçlı Bölgesel Kuruluşlar :

1 — Bölge Ziraî Mücadele ve Ziraî Karantina Reisliği

2 — Bölge Çalışma Müdürlüğü

- 3 — Bölge Ticaret Müdürlüğü
- 4 — Gümrük Başmüdürlüğü
- 5 — Gümrük Müdürlüğü
- 6 — Bölge Liman ve Deniz İşleri Müdürlüğü
- 7 — Sanayi Bölge Müdürlüğü
- 8 — Tekel Başmüdürlüğü
- 9 — Meteoroloji Bölge Müdürlüğü
- 10 — Yapı İşleri Bölge Müdürlüğü
- 11 — YSE Bölge Müdürlüğü
- 12 — Verem Savaş Bölge Başkanlığı
- 13 — Frengi Savaş Müşavirliği
- 14 — Sıtma Eradikasyonu Bölge Başkanlığı
- 15 — Grup Tapu Sicil Müdürlüğü
- 16 — Bölge Muhakemat Müdürlüğü
- 17 — Toprak İskân Bölge Atelye Şefliği
- 18 — Trahom Savaş Bölge Başkanlığı
- 19 — Vakıflar Bölge Müdürlüğü
- 20 — Jandarma Bölge Komutanlığı
- 21 — Veteriner Başmüdürlüğü
- 22 — Bölge Pamuk İşleri Teknik Müfettişliği
- 23 — Bölge Pamukçuluk Müttehassıslığı

1109. c — Bilgi Toplama ve Bilimsel Araştırma Yapma Amaçlı Bölgesel Kuruluşlar :

- 1 — Turizm ve Tanıtma Bölge Müdürlüğü
- 2 — Teknik Ziraat Müdürlüğü Bölge Tütün Müttehassıslığı
- 3 — Devlet İstatistik Enstitüsü Bölge Müdürlüğü

4 — Bölge Ziraî Araştırma Enstitüsü

5 — Ziraî Mücadele Enstitüsü Müdürlüğü

1110. ç — Kaçakçılıkla Savaş ve Güvenliğin Sağlanması Amaçlı Bölgesel Kuruluşlar :

1 — Ege Jandarma Deniz Bölge Komutanlığı

2 — Bölge Trafik Zabıtası Müdürlüğü

3 — Gümrük Muhafaza Müdürlüğü

4 — Gümrük Muhafaza Mıntıka Amirliği

Sorunlar ve Nedenleri - Öneriler :

Sorun : 1

Sorun ve Nedenleri :

1111. Anayasa ile saptanan amaca ters düşen bölgesel örgütler vardır.

1112. Anayasaya göre bölgesel kuruluşların amacının birkaç ili aşan çevrede kalkınmaya dönük teknik hizmetler olduğu açıklanmıştır. Oysa araştırmaya konu olan bölgesel kuruluşların % 55,8'i kalkınma amaçlarına dönük teknik hizmetlerin yürütülmesi için kurulmamışlardır. Geri kalan % 44,2 sinin bir kısmı da hizmetlerin il sistemi içinde yürütülmesinin rasyonel olmaması durumuna uymamaktadır. Anayasaya göre merkezî idarenin taşrada örgütlenmesi ve hizmeti yürütmesinde «il» esas ölçüdür. Eğer hizmetin il sistemi ve sınırları içinde yürütülmesi mümkün değilse, rasyonel olmuyor ve ili aşıyorsa o hizmet için - istisnâ olarak - bölgesel birim kurulabilir. Hizmetin teknik nitelikte ve kalkınma amacına dönük olması bölgesel örgütlenme için yeter neden olmamaktadır.

Bu nitelikte bir hizmetin il sistemi içinde görülmesi verimliliği, ekonomiyi, hızlılığı, sadelik ve emniyeti sağlıyorsa bölge ölçüsünde örgütlenmeye Anayasa cevaz vermemektedir.

Sorun : 2

Sorun ve Nedenleri :

1113. Aynı veya benzer amaçlı ve fakat ayrı ayrı merkezî hükümet kuruluşlarına bağlı bölgesel örgütler vardır.

1114. Aynı veya benzer amaçlı ve fakat ayrı ayrı bakanlıklara bağlı bölgesel kuruluşlar saptanmıştır. Örneğin : Devlet Su İşleri ve Toprak - su Bölge Müdürlükleri tarımsal yatırım amaçlıdır ve biri Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına diğeri ise Köy İşleri Bakanlığına bağlıdır. Yol hizmetlerini amaçlayan Karayolları Bölge Müdürlüğü Bayındırlık Bakanlığına, YSE Bölge Müdürlüğü ise Köy İşleri Bakanlığına bağlıdır. Kaçakçılıkla savaşı amaçlayan Deniz Jandarma Bölge Komutanlığı İçişleri Bakanlığına, Gümrük Muhafaza Müdürlükleri ve Gümrük Muhafaza Mintika Amirlikleri de Gümrük ve Tekel Bakanlığına bağlıdır...

Bu durum, kuşkusuz, merkezî hükümet kuruluşları arasındaki görev karışımının taşraya yansımalarının bir sonucudur. İşbirliği ve koordinasyon etkilemekte ve kaynak israfına neden olmaktadır.

Öneri :

1115. 1 — Anayasa ile saptanmış bulunan amaca uygun olmayan hizmetler için kurulmuş bulunanların bölgesel statüleri kaldırılarak hizmet ve bunun gerektirdiği kuruluşlar il sistemi içine alınmalıdır.

1970 ve 1971 Programlarında da açıklandığı üzere, merkezî hükümet kuruluşlarının taşrada bölgesel birim kurmaları belli esaslara bağlanacak ve 1970 İcra Planına göre de bununla ilgili çalışmalar Devlet Planlama Teşkilatı ve İçişleri Bakanlığında ortaklaşa yapılacaktır. Bu esasların başında, kuşkusuz, Anayasaya göre belirlenmiş amaç gelecektir. Bu nedenle her iki kuruluş tarafından, mevcut bölgesel birimler amaç yönünden bir incelemeye tabi tutulmalı ve buna ters düşen bölgesel kuruluşların il sistemine alınması için gereken mevzuat değişiklikleri yapılmalıdır.

1116. 2 — Hizmetler ve hizmetlerin yürütülmesi sorumluluğunu yüklenen bölgesel birimler ayrı ayrı gruplandırılmalı ve aynı ya da

benzer amaçlı hizmetlerin görülmesi için birden çok birim kurulmuş ise gereksizler ayıklanmalı ve geri kalanlar da aynı merkezî kuruluş için de toplanmalıdır.

II — BÖLGESEL KURULUŞ KURULMASI

Durum:

1117. A — BÖLGESEL KURULUŞ KARARININ HUKUKİ DAYANAĞI

Bölgesel birimlerin mevzuat içindeki durumları ve fiilî kuruluşları belli bir kalıp içinde bulunmamakta, standart bir durum göstermemektedir. 1924 Anayasasında bölgesel kuruluşlardan söz edilmemesine karşılık, 1961 Anayasası 115 inci maddesinin son fıkrası ile bu kabul örgütlenmeye ana hukukî dayanak sağlamıştır. Anayasa dışındaki hukukî dayanaklar; kanun, tüzük, yönetmelik, bakanlık onayı veya emri olarak **görünmektedir.**

Bazı kanunlarda bölgesel birime açıkça yer verilmiş olmasına karşılık bazılarında da merkez ve taşra birimlerinin düzenlenmesi tüzük veya yönetmeliklere bırakılmış, bazılarında da bakanlık ya da genel müdürlüğe örgüt kurma yetkisi tanınmıştır. Bu takdirde de örgüt onay veya emirle kurulmuştur. Hukukî dayanağı incelenen 35 bölgesel kuruluşun 24 adedi kanunla, 2 adedi tüzükle, 1 adedi yönetmelikle ve 8 adedi de onayla kurulmuş bulunmaktadır.

1118. B — BÖLGESEL KURULUŞ KURULMASINDA UYGULANAN YÖNTEM

Bölgesel kuruluş kurulmasında uygulanan yöntem genellikle şöyledir: Uygulamada doğan hizmet aksaklıkları, iş yükünün artması nedeniyle hizmetin gereği gibi yerine getirilememesi, halkın istekleri veya çeşitli yan etkiler nedeniyle bölgesel örgüt kurulması istendiğinde; ilgili genel müdürlük tarafından merkez ve faaliyet alanını kapsayan iller belirtilmek suretiyle bakanlıktan onay alınmaktadır. Yöntem bu olmakla beraber bölge kurma isteğinin doğrudan doğruya bakan-

lıktan genel müdürlüğe intikal ettirildiği hallerin de bulunduğu saptanmıştır. Örneğin; Turizm ve Tanıtma Bölge Müdürlükleri, Karayolları Sivas Bölge Müdürlüğü gibi. Bir de, Başbakanlığa bağlı olan Vakıflar Genel Müdürlüğü ve Devlet İstatistik Enstitüsünde durum değişik tir. Örneğin Vakıflar Bölge Müdürlükleri için İdare Meclisinden karar alınmaktadır.

Bölgesel kuruluşların merkez ve faaliyet alanlarının saptanmasında hizmetin niteliklerine atfedilen ve genellikle serbestçe takdir edilebilen unsurlar gözönünde bulundurulmakta ve bu tutum, ilerde işaret olunacağı üzere alan ve merkez farklılıklarına yol açmaktadır.

Bölgesel birimlerin hukukî dayanaklarına göre bölge adet, sınır ve merkezlerinin belirtilmesinde yetkili kılınan merciler araştırılmış ve şu hususlar saptanmıştır :

1 — Genel Müdürlüğün Yetkili Olduğu Bölgesel Kuruluşlar :

Meteoroloji Bölge Müdürlüğü

Tekel Başmüdürlüğü

Bölge Trafik Zabıta Müdürlüğü

2 — Bakanlığın Yetkili Olduğu Bölgesel Kuruluşlar :

Bölge Çalışma Müdürlüğü

Gümrük Başmüdürlüğü

Sıtma Eradikasyon Bölge Başkanlığı

Sanayi Bölge Müdürlüğü

Turizm ve Tanıtma Bölge Müdürlüğü

Bölge Liman ve Deniz İşleri Müdürlüğü

Karayolları Bölge Müdürlüğü

3 — Yetkili Mercii Gösterilmeyen Bölgesel Kuruluşlar :

Vakıflar Bölge Müdürlüğü

Bölge Muhakemet Müdürlüğü

Veteriner Başmüdürlüğü

Bölge Ticaret Müdürlüğü

Bazı kuruluş kanunlarında bölgesel kuruluş deyimi geçmediği halde verilen genel yetkiye dayanılarak bölgesel örgüt kurulmuştur. Örneğin;

Devlet İstatistik Enstitüsü Bölge Müdürlüğü

Yapı İşleri Bölge Müdürlüğü

Toprak İskân Bölge Atelye Şefliği

Trahom Savaş Bölge Başkanlığı

Bölge Pamukçuluk Müttehassıslığı

Orman Başmüdürlüğü

1119. C — BÖLGESEL KURULUŞLARIN YAPISAL ÖZELLİKLERİ

a — Bakanlıklara Göre Dağılım :

Bölgesel örgütlerin Bakanlıklara göre dağılımı şöyledir :

1 — Başbakanlık

— Devlet İstatistik Enstitüsü Bölge Müdürlüğü

— Grup Tapu Sicil Müdürlüğü

— Vakıflar Bölge Müdürlüğü

2 — Bayındırlık Bakanlığı

— Yapı İşleri Bölge Müdürlüğü

— Karayolları Bölge Müdürlüğü

3 — Çalışma Bakanlığı

— Bölge Çalışma Müdürlüğü

4 — Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

— Devlet Su İşleri Bölge Müdürlüğü

5 — Gümrük ve Tekel Bakanlığı

— Gümrük Başmüdürlüğü

- Gümrük Müdürlüğü
- Gümrük Muhafaza Müdürlüğü
- Gümrük Muhafaza Mıntika Amirliği
- Tekel Başmüdürlüğü
- 6 — İçişleri Bakanlığı
 - Jandarma Bölge Komutanlığı
 - Ege Jandarma Deniz Bölge Komutanlığı
 - Bölge Trafik Zabıta Müdürlüğü
- 7 — Köy İşleri Bakanlığı
 - Topraksu Bölge Müdürlüğü
 - Yol - Su - Elektrik Bölge Müdürlüğü
 - Toprak İskân Gölge Atölye Şefliği
- 8 — Maliye Bakanlığı
 - Bölge Muhakemat Müdürlüğü
- 9 — Orman Bakanlığı
 - Orman Başmüdürlüğü
- 10 — Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı
 - Frengi Savaş Müşavirliği
 - Sıtma Eradikasyon Bölge Başkanlığı
 - Trahom Savaş Bölge Başkanlığı
 - Verem Savaş Bölge Başkanlığı
- 11 — Sanayi Bakanlığı
 - Sanayi Bölge Müdürlüğü
- 12 — Tarım Bakanlığı
 - Veteriner Başmüdürlüğü
 - Bölge Ziraî Mücadele ve Ziraî Karantina Reisliği
 - Bölge Pamukçuluk Müttehassıslığı

- Bölge Pamuk İşleri Teknik Müfettişliği
- Teknik Ziraat Müdürlüğü Bölge Tütün Müttehassışlığı
- Bölge Ziraat Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
- Ziraat Mücadele Enstitüsü Müdürlüğü
- Meteoroloji Bölge Müdürlüğü

13 — Ticaret Bakanlığı

- Bölge Ticaret Müdürlüğü

14 — Turizm ve Tanıtma Bakanlığı

- Turizm ve Tanıtma Bölge Başmüdürlüğü

15 — Ulaştırma Bakanlığı

- Bölge Liman ve Deniz İşleri Müdürlüğü

1120. Devamlılık gösteren bu bölgesel kuruluşların yanında geçici bölgesel kuruluşlar da vardır. Bunların arasında Bayındırlık Bakanlığına bağlı:

- Demiryolları Geçici İnşaat Bölge Müdürlükleri
- Limanlar Geçici İnşaat Bölge Müdürlükleri,
- Geçici İnşaat Kontrol Amirlikleri
- Yapı İşleri Geçici Müstakil Kontrol Fen Heyeti Müdürlükleri

- Yapı İşleri Geçici Müstakil Kontrol Amirlikleri
- Karayolları 17. (İstanbul Boğaz Köprüsü) Bölge Müdürlüğü :

- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına bağlı :
- Baraj Bölge Müdürlükleri (Keban - Kesik Köprü - Gökçekaya)

Görülmektedir.

Bu kuruluşlar, yüklendikleri görevin tamamlanması üzerine kaldırılmaktadır. Örneği, Erzurum'da Üniversite yapımı dolayısıyla kurulan

Yapı İşleri Geçici Müstakil Fen Heyeti Müdürlüğü ile DSİ Kesik Köprü Baraj Müdürlüğü, inşaatın bitimi nedeniyle kaldırılmışlardır.

1121. b — Sektör ve Hizmetlere Göre Dağılım :

1 — Tarım Sektörü

- Veteriner Başmüdürlüğü
- Bölge Ziraat Mücadele ve Ziraat Karantina Reisliği
- Bölge Pamuk İşleri Teknik Müfettişliği
- Bölge Pamukçuluk Müttehassıslığı
- Bölge Ziraat Mücadele Enstitüsü Müdürlüğü
- Bölge Ziraat Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü
- Meteoroloji Bölge Müdürlüğü
- Orman Başmüdürlüğü
- Teknik Ziraat Müdürlüğü Bölge Tütün Müttehassıslığı
- Topraksu Bölge Müdürlüğü
- DSİ Bölge Müdürlüğü

2 — İmalat Sanayii Sektörü :

- Tekel Başmüdürlüğü
- Sanayi Bölge Müdürlüğü

3 — Konut Sektörü :

- Yapı İşleri Bölge Müdürlüğü
- Geçici Yapı İnşaat Kontrol Amirlikleri
- Yapı İşleri Geçici Müstakil Kontrol Fen Heyeti Müdürlük-
leri

- Yapı İşleri Geçici Müstakil Kontrol Amirlikleri

4 — Ulaştırma Sektörü :

- Karayolları Bölge Müdürlüğü
- Yol - Su - Elektrik Bölge Müdürlüğü

— Bölge Liman ve Deniz İşleri Müdürlüğü
— Demiryolları Geçici İnşaat Bölge Müdürlüğü
— Limanlar Geçici İnşaat Bölge Müdürlüğü
— Karayolları 17. (Boğaz Köprüsü) Bölge Müdürlüğü
— Baraj Bölge Müdürlükleri (Keban, Kesik Köprü, Gökçe-
kaya)

5 — Turizm Sektörü :

— Turizm ve Tanıtma Bölge Müdürlüğü

6 — Sağlık Hizmetleri :

— Sıtma Eradikasyon Bölge Başkanlığı

— Trahom Savaş Bölge Başkanlığı

— Verem Savaş Bölge Başkanlığı

— Frengi Savaş Müşavirliği

7 — Kolluk Hizmetleri :

— Bölge Trafik Zabıta Müdürlüğü

— Jandarma Bölge Komutanlığı

— Ege Jandarma Deniz Bölge Komutanlığı

— Gümrük Muhafaza Mıntıka Amirliği

— Gümrük Muhafaza Müdürlüğü

8 — Diğer Kamu Hizmetleri :

— Bölge Ticaret Müdürlüğü

— Vakıflar Bölge Müdürlüğü

— Bölge Çalışma Müdürlüğü

— Gümrük Başmüdürlüğü

— Gümrük Müdürlüğü

— Devlet İstatistik Enstitüsü Bölge Müdürlüğü

— Toprak İskân Bölge Atölye Şefliği

— Bölge Muhakemat Müdürlüğü

— Grup Tapu Sicil Müdürlüğü

Yukarıdaki tablolar incelendiğinde, aynı ya da benzer hizmet ve sektörde yer alan bölgesel kuruluşların çeşitli bakanlıklara bağlı oldukları görülür. Şöyleki :

Tarım sektöründe yer alan Topraksu Müdürlüğü Köy İşleri Bakanlığına, DSİ Bölge Müdürlüğü Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına, diğerleri ise Tarım Bakanlığına;

İmalât sanayii sektöründe yer alan Tekel Başmüdürlüğü Gümrük ve Tekel Bakanlığına, Sanayi Bölge Müdürlüğü Sanayi Bakanlığına;

Ulaştırma sektöründe yer alan Bölge Liman ve Deniz İşleri Müdürlüğü Ulaştırma Bakanlığına, Karayolları Bölge Müdürlüğü Bayındırlık Bakanlığına, YSE Bölge Müdürlüğü Köy İşleri Bakanlığına, Orman Başmüdürlüğü Orman Bakanlığına :

Kolluk hizmetleri bölümünde yer alan kuruluşlardan Bölge Trafik Zabıtası Müdürlüğü, Jandarma Bölge Komutanlığı ve Jandarma Deniz Bölge Komutanlığı İçişleri Bakanlığına, Gümrük Muhafaza Mıntıka Amirliği ve Gümrük Muhafaz Müdürlüğü ise Gümrük ve Tekel Bakanlığına bağlıdır.

1122. c — Görev Benzerliklerine Göre Bölgesel ve Diğer Kamu Kuruluşları :

Yapılan incelemeler göre bazı bölgesel kuruluşların bu nitelikte olmayan merkez ve il kuruluşları arasında görev benzerliklerinin bulunduğu saptanmıştır. Örneğin :

1 — Yol hizmetlerini esas alan kuruluşlar :

— Karayolları Bölge Müdürlüğü

— YSE Bölge Müdürlüğü

— YSE Müdürlüğü

— Orman Başmüdürlüğü

2 — Su hizmetlerini esas alan kuruluşlar :

— DSİ Bölge Müdürlüğü

— Toprak - Su Bölge Müdürlüğü

— YSE Bölge Müdürlüğü

— YSE Müdürlüğü

— İller Bankası

3 — Elektrik hizmetlerini esas alan kuruluşlar :

— YSE Bölge Müdürlüğü

— YSE Müdürlüğü

— Etibank

— İller Bankası

1123. Ç — BÖLGESEL KURULUŞLARIN YURT YÜZEYİNDE DAĞILIMLARI, SAYI, MERKEZ VE SINIR FARKLILIKLARI

Mevcut duruma göre 62 il ve 8 ilçe bölgesel kuruluş merkezidir. Bölge merkezi olmayan iller Kırklareli, Tekirdağ, Uşak, Bilecik ve Burdur'dur. Bölge merkezi olan ilçeler ise Lüleburgaz, Bodrum, Karaman, Tarsus, İskenderun, Kilis, Islahiye ve Nusaybin'dir. Ayrıca idarî bölüm olmayan Gürbulak da bölge merkezidir.

1124. Bölgesel kuruluşlar, adet, merkez ve çalışma alanı bakımından da değişiklik göstermektedirler. Örneğin, Devlet İstatistik Enstitüsü Bölge Müdürlükleri 7, Grup Tapu Sicil Müdürlükleri 6, Yapı Bölge Müdürlükleri 13, Karayolları Bölge Müdürlükleri 17, Bölge Çalışma Müdürlükleri 23, DSİ Bölge Müdürlükleri 13, Toprak - Su Bölge Müdürlükleri 16, Sıtma Eradikasyonu Bölge Başkanlıkları 62 çeşitli Bölge merkezi çevresinde faaliyettedirler.

1125. 70 adet il ve ilçe idarî bölümün bölgesel kuruluşlara merkez seçilmiş olması bu konudaki dağınıklığın ifadesidir. Aynı merkez için değişik faaliyet alanları ve aynı faaliyet alanları için değişik merkezler bulunmaktadır. Örneğin, Elâzığ, Adıyaman, Bingöl ve Tunceli illerini kapsayan DSİ ve Toprak - Su bölge müdürlüklerinin merkezleri Elâzığ ve Malatya'dır. Keza İçel ve Adana bu iki bölgesel kuruluş tarafından değişik merkezler olarak alındığı halde faaliyet alanları aynıdır ve Adana, İçel, Hatay, Gaziantep ve Maraş illerini kapsamaktadır. Merkezlerdeki birliğe karşılık değişik çalışma alanı olanlar için de Samsun DSİ,

Bölge Çalışma ve Tekel Başmüdürlüğü örnek gösterilebilir. Ayrıca Adana ilini merkez alan bölgesel kuruluşlardan İstatistik Enstitüsü Bölge Müdürlüğü 5 il, Vakıflar Bölge Müdürlüğü 2 il, Bölge Ziraat Mücadele ve Karantina Reisliği 6 il, Pamuk İşleri Teknik Müfettişliği 8 ili kapsamı içine almaktadır.

1126. Bölge sınırları çoğunlukla kuruluşlarda il sınır çizgilerine uymakla beraber bazı kuruluşlarda bu çizgilerin dışına taşarak bir ilin bazı ilçelerini içine almaktadır. Örneğin İzmir DSİ Bölge Müdürlüğü ve Adana Orman Başmüdürlüğü Bölge sınırları bir kısım illerin bazı ilçeleri sınırından geçmektedir.

1127. Merkez yönünden saptana bir husus da çoğunlukla kabarık ve gelişmiş illerin merkez seçilmiş olduğudur. Örneğin İstanbul 26, Ankara 24, Samsun 24, Diyarbakır 18, İzmir 29, bölgesel kuruluşa merkez seçilmiştir. Buna karşılık Erzincan ve Kastamonu'da ikişer bölgesel kuruluş vardır.

1128. BÖLGESEL KURULUŞLARDA İSİM FARKLILIKLARI, BÖLGE NUMARASI VE ALT BİRİM DEĞİŞİKLİKLERİ

Bölgesel kuruluşlar; bölge müdürlüğü, bölge mütehassıslığı, mülka amirliği, bölge başmüdürlüğü ve bölge şefliği ünvanlarını kullandıkları gibi bölge ya da mülka sıfatını kullanmayanları da vardır. Ayrıca bazı bölge kuruluşları numaralandırılmış, bazılarında kod numarası verilmiş (25 No.lu Orman Başmüdürlüğü, 63 kod numaralı Bölge Çalışma Müdürlüğü gibi) bazıları da bölge merkezi ilin adı ile anılmıştır. (Trabzon Turizm ve Tanıtma Bölge Müdürlüğü gibi) Aynı il merkezi olarak anıldığı halde bölge ve kod numaralarında değişiklik görülmektedir. Örneğin, Trabzon il merkezini bölge merkezi olarak alan kuruluşlardan

Karayolları 10 uncu Bölge Müdürlüğü

Toprak - Su 14 üncü Bölge Müdürlüğü

Yapı İşleri 1 inci Bölge Müdürlüğü

15 No.lu Orman Başmüdürlüğü

4 üncü Jandarma Bölge Komutanlığı

YSE 10 uncu Bölge Müdürlüğü

58 Kod No.lu Bölge Çalışma Müdürlüğü

Bu farklılıkları diğer bölge merkezlerinde de görmek mümkündür. 1129. Bölgesel kuruluşlar alt birimleri yönünden de farklılık arz etmektedir. Alt birimi bulunmayan bölgesel kuruluşlar yanında, yalnız ilde; il, ilçe ve bucakta alt birim bulunanlar da vardır. Bu durumun sonucu olarak bazı bölgesel kuruluşlar, il ve ilçelerdeki hizmetlerini il genel yönetimi içindeki kuruluşlar eliyle yürütmektedirler ki bu durumdaki bölgesel kuruluşlar şunlardır :

- Veteriner Başmüdürlüğü
İl veteriner müdürlüğü ve ilçe veteriner hekimliği vasıtasıyla,
- YSE Bölge Müdürlüğü
İl YSE müdürlükleri vasıtasıyla,
- Bölge Jandarma Komutanlığı,
İl jandarma alay komutanlığı, ilçe jandarma birlik komutanlığı ve karakol komutanlıkları vasıtasıyla,
- Yapı İşleri Bölge Müdürlüğü
İl bayındırlık müdürlükleri vasıtasıyla,
- Ziraî Mücadele ve Karantina Reislikleri,
Ziraî mücadele ve karantina müdürlükleri ve ilçelerde ziraat teknisyenleri vasıtasıyla,
- Ziraî Mücadele Enstitüsü Müdürlükleri,
İl teknik ziraat müdürlükleri ve ilçe ziraat teknisyenleri vasıtasıyla,
- Bölge Muhakemat Müdürlüğü,
Hazine avukatı bulunmayan ilçelerde mal müdürlükleri vasıtasıyla,
Hizmetleri yürütmektedirler.

Sorun ve Nedenleri - Öneriler :

Sorun : 1

Sorun ve Nedenleri :

1130. Hukukî dayanağın çeşitliliği ve örgütlenmede merkezî kuruluşlara tanınan serbestlik, bölgesel birim kurulmasını kolaylaştırmıştır.

1131. «Bölgesel Kuruluş Kararının Hukukî Dayanağı» kesiminde açıklandığı üzere, bölgesel kuruluşlar esas itibarıyla hukukî dayanaklarını kanundan almakla beraber bazı kuruluşlarda merkez ve taşra birimlerinin düzenlenmesi tüzük veya yönetmeliklere bırakılmış, bazılarında mahiyeti belirtilmeksizin, merkezî birime örgüt kurma yetkisi tanınmış, bu birimler de çeşitli nedenlerle il sistemi ilkesinden ayrılarak bölge ölçüsünde örgüt kurumuşlardır. Mevzuattaki «gereken teşkilâtı kurma» ya da buna benzer deyimler, merkezî birimlere ana sistemden taşma ve diledikleri örgütü kurma serbestisini sağlamıştır. Anayasal amaca uymayan, teknik niteliği bulunmayan ve bazılarında olduğu gibi bir tek ili kapsayan bölgesel birimler bu olanaktan yararlanarak kurulmuşlardır. İl sisteminden olabildiği kadar sıyrılma ve doğrudan doğruya merkeze bağlanma eğilimleri de bu biçim örgütlenmede önemli birer faktör olmuştur. Bu hareket serbestisi ve psikolojik faktör, il sisteminin bir kenara itilmesi, fonksiyonel örgütlenmenin yaygın bir hal alması sonucunu - Anayasanın 115 inci maddesine rağmen - doğurabilecek niteliktedir. Bunun için de gidişi frenleyecek, ancak Anayasal amaçlara ve gerçek hizmet gereklerine uygun bölgesel örgütlenmeyi sağlayacak mevzuat düzenlemesine ve merkezî otoriteye ihtiyaç vardır.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planının 1970 Programında; merkezî hükümet kuruluşlarının taşrada bölgesel birim kurmasında bu birimlerin merkez, sayı ve sınırlarının saptanmasının belirli esaslara bağlanacağı öngörülmüş, 1970 İcra Planında da bunun İçişleri Bakanlığının işbirliği ile Devlet Planlama Teşkilatı İktisadî Planlama Dairesince yapılacağı açıklanmıştır. Şu halde bölgesel birim kurulmasına yön verecek belli başlı kuruluşlar DPT ve İçişleri Bakanlığı olmaktadır. İl sisteminin yürütülmesi ve korunması yükümlülüğü daima İçişleri Bakanlığına yönelmiştir. İcra planında açıklanan tedbirlerin alınmasında işbirliği yapılacak daire olarak İçişleri Bakanlığının seçilmesinin nedeni de budur. İl sistemine istisna olan bölgesel birimlerin kurulmasında İçişleri Bakanlığının söz sahibi olması, bu yükümlülük ve fonksiyonun doğal bir sonucu olacaktır.

Öneri :

1132. 1 — Birden çok ili içine alan çevrede, kalkınma amacına dönük teknik nitelikteki hizmetler için, DPT ve İçişleri Bakanlığının olumlu görüşü alınmak suretiyle ve Bakanlar Kurulu kararı ile bölgesel örgüt kurulmalıdır.

1133. 2 — İl İdaresi Kanunu 3 üncü maddesi 12.5.1964 ve 469 sayılı Kanunla değiştirilerek Anayasanın 115 inci maddesinin son fıkrasındaki «Bellî kamu hizmetlerinin görülmesi amacıyla birden çok ili içine alan çevrede bu hizmetler için, yetki genişliğine sahip kuruluşlar meydana getirilebilir» hüküm aynen aktarılmıştır. Yeni düzenlenecek İl Genel Yönetimi Kanunu aynı zamanda bir taşra örgüt kanunu da olacağına göre, bölgesel birim kurma ilkelerinin bu Kanunda yer alması doğaldır.

Ancak açıklanan hüküm, özellikle amacı saptamak için, yeteri kadar açık olmadığı gibi sorunda işaret olunan serbestiyi de frenleyebilecek nitelikte değildir. Bu nedenle hüküm, tanımı yapılan önerideki hususları kapsayacak biçimde yeni kanunda yer almalıdır.

Sorun : 2

Sorun ve Nedenleri :

1134. Bölgesel kuruluşlar arasında ünvan, merkez, sınır, alt birim farklılıkları olduğu gibi yalnız bir ilde çalışanlar da vardır.

1135. Merkezî hükümet kuruluşlarının, taşrada bölgesel birim kararlarırken sadece kendi ihtiyaçlarını gözönünde bulundurmaları, merkez ve sınır bakımından büyük farklar doğmasına neden olmuştur. Halen 60 il, 8 ilçe ve 2 bucağın bölge merkezi olması bunun açık ifadesidir. Ayrıca standart adlar yerine başkanlık, reislik müdürlük, amirlik gibi adlar kullanılmaktadır.

Bölgesel kuruluşların alt birimleri bir benzerlik göstermemektedir. Bu olağandır. Çünkü, fonksiyonel örgütlenmenin gereklerine göre alt birim kurulur. Ancak, bazı bölgesel kuruluşların alt birim kurmayıp hizmetlerini il sistemine giren kuruluşlara gördürmeleri, üzerinde durulması gereken dikkat çekici bir yöndür. Bu hal, bazı bölgesel kuruluşların suniliklerinin bir görüntüsü olmaktadır. Ayrıca, il sistemine giren bazı kuruluşlar için hem hiyerarşik düzen içinde merkeze hem de bölgesel kuruluşa bağlı olmak gibi çelişik bir durum yaratmakta ve ilke bozulmaktadır.

Anayasa, «Birden çok ili içine alan çevrede» bölgesel kuruluşa cevaz vermektedir. Oysa bölgesel nitelikte olup sadece bir il içinde faaliyette gösteren kuruluşlar vardır. Ve bunlar Anayasaya ters düşmektedir.

Öneri :

1136. 1 — Bölgesel kuruluşlar arasındaki ad ayrılıkları giderilip başkanlık ya da müdürlük adı kullanılmalıdır.

1137. 2 — Türkiye 8 plan bölgesine ve bunların bazıları alt bölgelere ayrılmış bulunmaktadır. Özellikle koordinasyon yönünden özellik gösteren bölgesel kuruluşların harmonizasyonu sorunu bu bölgeler merkez ve sınırlarına göre çözümlenmelidir.

1138. 3 — Alt birimi bulunmayıp hizmetlerini il genel yönetimine giren kuruluşlara gördüren bölgesel birimler, inceleme sonucu, varlıklarını sürdüreceklerse il sisteminin birliğini bozan uygulamaya son vermek üzere gereken alt birimleri kurmalıdırlar.

1139. 4 — Anayasa «Birden çok ili içine alan çevrede» bölgesel örgütlenmeye izin verdiğinden bir il içinde örgütlenmiş olanlar ya bölgesel statüleri kaldırılmak suretiyle il sistemine göre örgütlenmeleri sağlanmalı ya da bölgesel kuruluş olarak varlıklarını sürdürmeleri zorunlu ise bir kaç ili içine alan çevrede yeniden örgütlenmelidir.

Bu çözüm yolları ayrıca yapılacak araştırmaların verilerine göre uygulanmalıdır.

III — İL YÖNETİMİ İLE BÖLGESEL KURULUŞLAR ARASINDA KOORDİNASYON, İŞBİRLİĞİ, DENETİM VE SAİR YÖNLERDEN İLİŞKİLER

1140. İl yönetimi ile bölgesel kuruluşlar arasında koordinasyon, işbirliği, denetim ve sair yönlerden ilişkiler ilgili kesimlerde açıklandığından burada tekrarlanmamıştır. Ancak hem il genel yönetiminin bütünlüğünü tamamlamak ve hem de vali ve kaymakamların genel yönetim sorumluluklarının ve temsil sıfatlarının bir gereği olarak şu hususların da yeni İl Genel Yönetimi Kanununda yer alması gerekli görülmüştür:

1141. — Bölgesel kuruluşların hizmetin sevk ve idaresinden sorumlu makamlarına yapılan atamalar bir yazı ile ilgili valiliğe bildirilmelidir.

1142. — Bölgesel kuruluşların birinci ve ikinci derece yetkilileri görev, izin, hastalık vb. nedenlerle görev yerlerinden ayrılışlarını ve dönüşlerini ilde valiye, ilçede kaymakama yazı ile duyurmalıdır.

1143. — Vali ,bölgesel kuruluşların ildeki hizmetlerinden dolayı bu hizmetten birinci derecede sorumlu olanlar hakkında değerlendirme raporu düzenlemeli ve bu rapor sicil amirleri tarafından sicil raporları düzenlenirken gözönünde bulundurulmalıdır.

SONUÇ

1144. Bu araştırmanın verilerine göre :

1 — Anayasa ile saptanan amaca uygun olmayan hizmetler için kurulmuş bulunan bölgesel kuruluşların bu statüleri kaldırılmalı, hizmet ve bunun gerektirdiği kuruluşlar il genel yönetimi içine alınmalıdır.

2 — Birden çok ili içine çevrede kalkınma amacına dönük teknik nitelikli hizmetler için DPT ve İçişleri Bakanlığının olumlu görüşleri alınmak suretiyle ve ancak Bakanlar Kurulu kararı ile bölgesel birim kurulabilmelidir.

3 — Bölgesel kuruluşlar, alan ve merkezleri yönünden plan bölgelerine göre harmonize edilmelidir.

4 — Alt birimi bulunmayıp hizmetlerini il genel yönetimine giren kuruluşlara gördüren bölgesel birimler, inceleme sonucu, varlıklarını sürdüreceklerse, il sisteminin birliğini bozan uygulamaya son vermek üzere gereken alt birimleri kurmalıdır.

5 — Anayasa «Birden çok ili içine alan çevrede» bölgesel örgütlenmeye izin verdiğinden, bir il içinde örgütlenmiş olanlar ya bölgesel statüleri kaldırılmak suretiyle il sistemine göre örgütlenmeleri sağlanmalı ya da bölgesel kuruluş olarak varlıklarını sürdürmeleri zorunlu ise bir kaç ili içine alan çevrede yeniden örgütlenmelidirler.

6 — Bölgesel kuruluşların hizmetin yönetiminden sorumlu makamlarına yapılan atamalar bir yazı ile ilgili valiliğe bildirilmelidir.

7 — Bölgesel kuruluşların birinci ve ikinci derece yetkilileri görev, izin, hastalık vb. nedenlerle görev yerlerinden ayrılışlarını ve dönüşlerini ilde valiye, ilçede kaymakama bir yazı ile duyurmalıdırlar.

8 — Vali, bölgesel kuruluşların ildeki hizmetlerinden dolayı, bu hizmetten birinci derecede sorumlu olanlar hakkında değerlendirme raporu düzenlemeli ve bu rapor sicil amirleri tarafından sicil raporu düzenlenirken gözönünde bulundurulmalıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İL VE İLÇE İDARE KURULLARI

I — HUKUKİ DAYANAK

1145. Bugünkü biçimiyle il ve ilçe idare kurulları, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu'nun 57 - 66 ncı maddeleriyle konulan kurallara göre kurulur ve işler.

Görevleri, yine bu Kanunun anılan maddeleri bunun dışında çok çeşitli kanun, tüzük, yönetmelik ve genelgelerle belirlenmiştir.

II — TARİHÇE

1146. İdare kurullarının doğuşunu, Avrupa Devletlerinin baskısı ve Osmanlı Devleti'nin Batı'ya yönelme çabaları sonucunda ilan edilen 3.11.1839 tarihli Gülhane Hattı'na kadar götürmek mümkündür.

Gerçekten Gülhane Hattı'nda öngörülen «Vilâyet Meclisleri», idare hukukunun tarihi gelişimi içersinde ve sırasıyla 1840, 1841, 1843, 1851, 1852, 1858, 1863, 1864, 1870, 1913, ve 1929 tarihlerinde yürütme organı tarafından çıkarılan veya yasama organı tarafından düzenlenen «Emir» «Ferman» «Talimat» «Nizamname» ve «Kanun» niteliğine sahip idarî metinlerdeki kurallara göre, «İdaare kurulları» ad ve niteliğini almış ve yapısı, kuruluşu, görev ve işleyişleri de değişip gelişerek bugünkü duruma gelmiştir.

III — AMAÇ

1147. Bugün idare kurullarının; kazâî (yargısal), idarî ve istişarî (danışma) olmak üzere üç türlü görevi vardır.

İdare kurullarının kendilerine verilen görevleri yönünden amacı; yargısal nitelik taşıyanları, adli - idari yargı ayrımı temel düşüncesinden hareketle, bir alt kademe idare mahkemesi gibi çalışarak, çözümlemek; idari nitelik taşıyanları, il genel yönetiminin yetki genişliği ilkesine uyularak, ilgili mevzuatı içerisinde ve yerinde karara bağlamak; danışma niteliği taşıyanları ise, il ve ilçenin kendi sorunlarına en uygun biçimde cevap bularak uygulamada yöneticilere ışık tutabilmektir.

IV — GÖREVLER

1148. 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 60. maddesine göre; idare kurulları, yargısal, idari ve danışma görevleriyle ilgili kararlar alırlar.

Yargısal kararlar ile idari kararlar, oluşları ve sonuçları yönünden, farklılık gösterirler.

Ancak idare kurullarının görevlerinden hangilerinin yargısal veya idari olduğu konusunda önceden kesin bir şey söylenememektedir. Bu nedenle Danıştayın görüşü ve yerleşmiş uygulamaya göre, yargısal sayılan görevler bir başlık altında, idari sayılan görevler de başka bir başlık altında incelenecektir.

A — YARGISAL GÖREVLER

1149. Bu bölümde idare kurullarının yargısal görevleri; genel hukuk ilkeleri, 1961 Anayasası ve Anayasa Mahkemesinin kararlarında beliren anlayış açısından incelenecek; uygulama ve getirilebilecek çözüm yolları yine bu açıdan tartışma konusu yapılacak ve değerlendirilecektir.

İptal Davalarına Bakmak

Durum :

1150. «İl İdare Kurulları; il idare şubelerinin, kaymakamların, ilçe idare şubeleriyle bucak müdürlerinin, bucak meclis ve komisyonlarının, köy muhtarlarının ve köy ihtiyar kurullarının yürütülmesi gerekli ka-

rarları aleyhine menfaati haleldar olanlar tarafından bu kararların esas, maksat, yetki ve şekil itibariyle kanun ve tüzüğe muhalefetlerinden dolayı açılan iptal davalarına birinci derecede bakarlar.» (5442 sayılı İl İdaresi Kanunu Mad. 62)

Sorunlar ve Nedenleri - Öneriler :

Sorun : 1

Sorun ve Nedenleri :

1151. İdare kurulları bugünkü durumu ile çok ağır işleyen bir kuruluştur.

1152. 5442 sayılı Kanunun 62 inci maddesi gereğince, davaya konu olan bir karar üzerine, karara itiraz edilmesi ve sonuç alınması devresinde, çok sayıda işlem yapılmaktadır. Bu işlemler; pek çok daireyi uğraştırmakta, pek çok sayıda imza atılmasını gerektirmekte, büyük bir kırtasiyecilik örneği olarak pek çok kamu görevlisinin ve yöneticinin zamanını almaktadır. Yani iptale konu işlem tarihi ile il idare kurulunca karara bağlanıp bu kararın tebliğ edildiği tarih arasında genellikle uzun bir zaman vardır. Bu zaman süresi taraflar için büyük kayıplar getirebilir.

Sorun : 2

Sorun ve Nedenleri :

1153. İdare kurullarının yapısı ve üyelerinin nitelik ve bilgileri, idare kurullarının böyle bir görev yapmalarına uygun değildir.

1154. 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 57 inci maddesi uyarınca il idare kurulları idarenin içinden gelen üyelerle kurulmaktadır. İdareye bu kadar bağlı ve idarenin tam anlamıyla içinde olan bu kişilerin çeşitli endişe, baskı ya da daha başka duygusal nedenlerle önlerine gelen davalarda bağımsız kalmaları her zaman mümkün değildir.

Bir yargı görevi olan iptal davaları açısından demokratik bir ülkede bunun doğuracağı sonuçlar açıktır. Kişilerin büyük zararlara uğ-

rayabilmeleri yanında, bu kuruluşlara güvenleri de sarsılabilir. Bu kuruluşlara güvenin sarsılması, halkın bu tip kuruluşlarla Devleti aynı görmesi nedeniyle, adalete, demokrasiye ve Devlete olan güveninin de sarsılması sonucunu doğurabilir.

Üyelerin nitelik ve bilgilerine gelince: İdare kurulu üyelerinin bazı nitelikleri konumuz yönünden olumlu ise de temel bazı niteliklerinin tam aksine olumsuzluğu da önemli ve açık bir gerçektir.

İdare kurulu üyelerinin olumlu nitelikleri herhangi bir kamu hizmetinin genel koşulları olarak olumlu düşünülebilir. Konunun özelliği ise daha başka nitelikleri gerektirir ve ancak bunların varlığı ile hizmet, amacına uygun bir biçimde yerine getirilebilir.

İptal davaları tam anlamıyla yargısal bir görevdir ve Danıştay yargılama yöntemine tabidir.

İptal davalarına bakacak kimselerde bir takım niteliklerin bulunması zorunludur. Bu niteliklerin başında hukuk bilgisine sahip olmak gelmektedir. Kuşkusuz bu bilgi, iyi bir değerlendirme yapabilme olanağı verebilecek düzeyde olmalıdır. İdare kurulu üyelerininse ancak % 36'sı hukuk, idare ve maliye dallarında öğrenim görmüştür. Bu da, idare kurullarınca alınan kararların sıhhati hakkında haklı bir kuşku doğurmaktadır.

Öneri :

1155. Her iki sorunun çözümlenmesi için yeni bir kuruluş getirmek gereklidir. Kurulacak bu örgüt «Bölge İdare Mahkemeleri» dir.

Bu mahkemelerin kurulması, alt kademede idarî yargı görevini üstlenmiş bulunmaları nedeniyle, hem zaman açısından, hem kararların sağlığı açısından ve hem de Anayasa ve Anayasa Mahkemesince benimsenen «organ kuramı» açısından yerinde bir karar olacak ve bu konuda ki kuşkuları ortadan kaldıracaktır.

b — İlçe İdare Kurulları Kararlarına Karşı İl İdare Kurullarına Yapılan İtirazları İncelemek

Durum :

1156. İlçe idare kurullarının kararları aleyhine il idare kurullarına itiraz olunabilir. (5442 sayılı İl İdaresi Kanunu Mad. 65)

Sorunlar ve Nedenleri - Öneriler :

Sorun ve Nedenleri :

1157. İlçe idare kurulu kararının bazıları aleyhine Danıştaya mı, yoksa il idare kuruluna mı başvurulacağı ve hangisinin görevli olduğu konusunda selbi görev uyuşmazlığı vardır.

1158. 5442 sayılı kanunun 65 inci maddesi hükmünün uygulanmasında il idare kurulları ile Danıştay arasında selbi görev uyuşmazlığı olmakta, yani her iki kuruluş da kendisinin görevsiz, diğerinin görevli bulunduğunu savunmaktadır.

Örneğin : İzmir iline bağlı bir ilçe idare kurulunca 442 sayılı Köy Kanununun 5 inci maddesi uyarınca verilen bir karar aleyhine ilkin il idare kuruluna itiraz edilmiş, daha sonra Danıştaya başvurulmuş; il idare kurulu 5442 sayılı Kanunun 62 ve 65, 521 sayılı Kanunun 31 ve Anayasanın 140, Danıştay ise 5442 sayılı kanunun 65 ve 521 sayılı Kanunun 31 inci maddelerine dayanarak kendilerini görevsiz saymış; olay üç yıl içerisinde karara bağlanamamış ve dosyalar bu iki kuruluş arasında gidip gelmiştir.

Üç yıllık bir zaman süresinde dosyanın oradan oraya taşınması sınır anlaşmazlığı olan bölgelerde, vatandaş ve kamunun göreceği zarar yanında, hem Devlete olan güveni sarsar hem de taraflar arasında üzüntü veren olayların çıkışına neden olur. Devlete güveni kalmayan ve kendisinin haklı olduğunu sanan kişi veya taraf ise hakkını başka yollarla elde etmeye ve zor kullanmaya kadar gidebilir.

Öneri :

1159. Aslında bu sorunun, kısa vadede, çözümü kolay olabilir. 521 sayılı Danıştay Kanununun 44 üncü maddesine göre uyuşmazlık Dava Daireleri Kurulunca karara bağlanır ve tarafların bu karara uyması sağlanır.

Ancak söz konusu sorunu, iptal davaları incelenirken kurulması önerilen «bölge idare mahkemeleri» temelden çözümleyecektir. İdare kurullarının yerini alacak bu mahkemelerle Danıştay arasında kesin olan ve kesin olmayan karar tartışmasına yer kalmayacak ve bu mahkemelerin kararları aleyhine doğrudan doğruya Danıştaya başvurulabilecektir.

c — Nüfus ve Askerlik Para Cezası Vermek

Durum :

1160. Bu başlık altında, kendi içlerinde de farklılaşan iki ayrı görevin bir arada incelenmesinin nedeni; her iki görevin ortaya çıkardığı sorunların ve görev niteliklerinin birbirine benzerliği ve birisi için getirilebilecek çözüm yolunun diğeri için de geçerli olabilmesidir.

Bu iki görev; idare kurullarınca çeşitli kanun hükümlerine dayanılarak, verilecek nüfus ve askerlik para cezalarına ilişkin kararları kapsamaktadır.

1161. İdare kurullarına bu konudaki görevler çeşitli kanunlarla verilmiştir. Nitekim;

1 — Nüfusla ilgili olanlar 2525 sayılı Kanunun 12 inci, 2576 sayılı Kanunun 4, 5 ve 8 inci, 554 sayılı Kanunun 6 ncı maddelerinde;

2 — Askerlikle ilgili olanlar, 21.6.1927 tarihli ve 1111 sayılı Kanunun 101, 102 ve 103 üncü maddelerinde;

Saptanmıştır.

Sorunlar ve Nedenleri - Öneriler :

Sorun : 1

Sorun ve Nedenleri :

1162. Bu görevlerin idare kurullarınca yapılması gerekli değildir; idare kurullarının herhangi bir katkısı olmamaktadır.

1163. Vatandaşların nüfus ve askerlik iş ve işlemleri, ilgilerine göre, nüfus idareleri ve askerlik şubeleri tarafından yapılmaktadır. Söz konusu iş ve işlemlere ilişkin olarak, yukarda anılan Kanunlarla, vatandaş ve bazı görevlilere görevler verilmiş ve idarenin tek başına altından kalkamayacağı işlerin kolay ve düzenli yürütülmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Bu Kanunlarla verilen görevleri, aynı Kanunlarda belirtilmiş süreler içerisinde yerine getirmeyenler, idare kurullarınca para cezası ile cezalandırılmaktadır.

Nüfus ve askerlik para cezaları, uygulamada, idare kurullarının yargısal görevlerinden sayılagelmiş ve bu konuların görüşüldüğü toplantılarda hukuk işleri müdürü de 5442 sayılı Kanunun 63 üncü maddesine göre «kanun sözcülüğü» görevini yapmıştır.

Aslında idare kurullarının verdikleri nüfus ve askerlik para cezaları, idarî cezalardır. Şöyleki :

1 — Burada idarî suç, idarî ceza ve idarî suçun kıstası, sorusu ile karşılaşılacaktır.

Idarî ceza hukukunda; idarî çalışma ve idarî düzenle ilgili buyruk ve yasaklara uyulmaması idarî suç, bu hareketin karşılığında idarece uygulanan müeyyide idarî ceza ve bir ceza kuralındaki «hüküm» unsurunun içinde bulundurduğu buyruk ve yasakların tamamen idarî çalışma ve düzenle ilgili ve idarî bir nitelikte olması da idarî suçun kıstası olarak tanımlanmaktadır.

Nüfus ve askerlik işlemlerine ilişkin suç ve cezalar da bu nitelikteki suç ve cezalardandır. Yani vatandaşların ve bazı durumlarda memurların, kendilerine verilen görevleri yapmaması ve idarenin buna karşılık müeyyide uygulaması vardır.

Her ne kadar uygulamada bunlar yargısal karar sayılmakta ve 5442 sayılı Kanunun 63 üncü maddesine göre hukuk işleri müdürleri kanun sözcülüğü görevini yapmakta iseler de, bu para cezaları yargısal olmayıp, idarî müeyyide veya idarî ceza türünden kararlardır.

2 — Nüfus ve askerlik para cezalarına, organ kuramı açısından bakılınca da aynı sonuca varılabilir. Çünkü idare kurulları; yapısı, kuruluşu ve üyelerinin idarî şube başkanları olmaları nedeniyle, idarî bir organdırılar ve bu cezalar idarî bir organ tarafından verilmektedir.

3 — Nüfus para cezaları ile ilgili kanunların gerekçelerinde, 2525 ve 2576 sayılı Kanunlar hariç, bu görevlerin idare kurullarına verilmiş nedeni açıklanmamıştır.

Bu neden, 1929 - 1949 tarihleri arasında uygulanan 1426 sayılı Kanunla getirilen ve idare kurullarının yargısal ve idarî görevlerinin kanun ve tüzüklerle belirtileceği yolundaki sistemin doğal bir sonucudur.

Ancak 2525 ve 2576 sayılı Kanunların gerekçelerinde ve 2525 sayılı Kanunun komisyon raporunda; bu cezalara konu olan görevlerin

idare kurullarına, verilmesi, idarî düzen, kamu düzeni, vatandaşlık hizmetlerinin ve vatandaşların kendilerine düşen görevlerin yerine getirilmesi ve çabukluk gibi amaçlarla belirtilmiştir. Özetlenen gerekçelerden ve komisyon raporundan da anlaşılacağı gibi, bu görevlerin, idare kurullarına veriliş amacı açısından da, bu cezalar idarî cezalardır.

İdare kurulları da birer idarî organ olduğuna göre bu görevler başka idarî organlarca yapılamaz mı? İdare kurulları idarî organ sayılmasa bile görevin niteliği idarî müeyyide olduğuna göre bir başka dairece yapılamaz mı?

İdare kurullarının iş yükü, özellikle büyük şehirlerde, çok ağırdır. İdare kurullarının bir toplantısında 200'ü aşkın karar alındığı bile olmuştur. Ortalama 2 saati aşmayan bir toplantıda bu kadar kararın görüşülüp sonuçlandırılması olanaksızdır.

Genellikle, çok özel durumlar ve konular dışında, nüfus ve askerlik para cezalarına ilişkin dosyalar idare kurullarında incelenmemekte, ilgili dairenin teklifine uyularak idare kurulu bürosunca basılı kâğıtlar üzerinde kararlar hazırlanmakta ve bunlar idare kurullarının üyeleri tarafından sadece imzalanmaktadır.

İdare kurullarında alınan kararlarda, bu kararlara konu olan dosyalardan her birinin derinlemesine incelenmesi gereklidir. Örnek olarak doğum ve ölüm işlemleri göz önüne alınırsa, bunun yerine getirilmesinin olanaksızlığı ortaya çıkmaktadır. Çünkü idare kurulunun karar verme sırasında, bir tek dosyada, gecikme olup olmadığı, savunmanın alınıp alınmadığı, bu savunmanın ve varsa ekli belgenin bir özür olarak kabul edilip edilmiyeceği ve zaman aşımı bulunup bulunmadığı konularının incelenmesinin en doğal bir gerek olduğu düşünülürse, bir tek dosya için en az 5 dakikalık bir zaman ayrılması zorunludur.

Uygulamada idare kurullarınca bu gerek yerine getirilmediğine veya kararlara konu dosyaların derinlemesine incelenmesi yapılamadığına göre, bu koşullar altında idare kurullarının bir katkısını beklemek de yersiz olacaktır. Örneğin : 1966 yılında İzmir İl İdare Kurulunca nüfus para cezalarına ilişkin olarak verilen 1173 adet kararın, ancak 9'unda değişik nedenlerle teklifin aleyhine karar alınmıştır. Yani yaklaşık olarak verilen kararların sadece % 07 si teklifin aleyhine, geriye kalan % 99,3'ü teklife uygun biçimde sonuçlandırılmıştır.

İdare kurullarınca derinine inceleme olanağı olsaydı bile, bu görevin idare kurullarınca yapılmasında bir yarar ve zorunluluk görül-

memektedir. Yukarıda karar evresi için belirtilen işlemler, nüfus idaresince de ve daha kolaylıkla yapılabilir. Nüfus idaresi teklif yazısı yerine aynı işlemi aynı zamanda ve aynı iş miktarı ile sonuçlandırabilir.

İdare kurullarının askerlik para cezaları ile ilgili kararları için de aynı durum söz konusudur.

Sorun : 2

Sorun ve Nedenleri :

1164. Nüfus ve askerlik para cezalarında gereksiz olarak savunma alınmaktadır; idare kurullarınca verilen kararların gecikmesi olumsuz bir etki yapacak niteliktedir.

1165. Bundan önceki sorunda, nüfus ve askerlik para cezalarının, idarî suç sayılan eylem karşılığında, idarece uygulanan idarî suçlar niteliğinde olduğu belirtilmişti.

İdarî suçlar, suç sayılan eylemin yapılması ile doğmakta ve tamamlanmaktadır. Trafik suçlarında ve orman suçlarında olduğu gibi suç teşkil eden bir eylem bulunmakta ve bu açıkça görülmektedir.

İdarî suçların bir özelliği de suçsuzluğun ispatı külfetinin, suç sayılan eylemi yapan kişiye düşmesidir. Yani idarî suçlarda «suçsuzluk karinesi» işlememektedir.

Bunun ötesinde suç işleyen kişinin savunmasının doğrudan doğruya nüfus idaresince veya askerlik şubesinde alınmaması halinde, bu işlemin tamamlanması uzun bir zaman içerisinde olabilmektedir. Bu durum ise, uygulanan idarî cezanın etkinliğinin kaybolması ya da en az ölçüde azalması sonucunu doğurmaktadır. Onun için karar verilme süresini daha da uzatan savunma alınması yolundan vazgeçilmeli ve ceza en kısa bir zamanda uygulanmalıdır. Kişi, işlemin yapılmasına neden olan olayın yokluğu veya kanuna aykırılığı yönünden iptalini isteyebilmelidir.

Ancak ülkemizin kültür düzeyi, özellikle kadınlar açısından, göz önünde tutulursa, belli bir süre içerisinde ve belli özürlere dayanmak şartıyla, bu işlem, onu yapan veya onun üstünde bir makam veya organca geri alınabilmelidir. Bu özürlere; hastalık, hapislik ve askerlik olabilir. Ülkemizde kadınlar, dış çevreyle ve resmî dairelerle ilişkisi az

olan kişilerdir. Kendilerinden kanunları bilmeleri beklenemez. Böyle bir iş yapması istenilse bile, bu iş için bir aracıya baş vurma durumuna düşecektir ki, bu işi yapacak kişiyi de zamanında bulması şüphelidir. Bu durumda nüfus para cezaları ilk önce babaya, yoksa anaya verilmeli, hastalık, hapislik ve askerlik özür olarak kabul edilmeli ve bu özürlerin var olması şartı ile işlem geri alınmalıdır. Askerlik para cezaları için de hastalık ve hapislik özürleri kabul edilmeli, işlem bunu yapan veya daha üst bir makamca geri alınmalıdır.

Sorun : 3

Sorun ve Nedenleri :

1166. İdare kurullarının nüfus ve askerlikte ilgili olarak aldığı kararlara karşı nereye başvurulacağı konusunda, nüfusla ilgili olanlarda karışıklık, askerlikle ilgili olanlarda da başvurulduğunda gecikme durumu söz konusudur. Ayrıca bu kararların yargısal mı, idarî mi oldukları da açıklık kazanmış değildir.

1167. 2525 sayılı Kanunun 12 inci maddesinde, idare kurullarınca alınan kararların vali veya kaymakamın onayı ile kesinleşeceği hükme bağlanmıştır. Buradaki ilginç durum, idare kurullarınca alınan ve uygulamada yargısal sayılan bu tip kararların idare amirinin onayı ile kesinleşmesidir. Aslında bu durum veya karışım, idare kurulları kararlarından hangilerinin yargısal, idarî veya danışma niteliğinde olduğunu ayırmadaki güçlükten doğmaktadır. Ancak bu onay şartı, bu görevin yargısal değil, idarî olduğunu göstermektedir.

Benzeri durum askerlik kararları için de söz konusudur. Nitekim, askerlik para cezaları yargısal sayılmakta ise de, 111 sayılı Kanunun 103 üncü maddesinde, bu kararlara karşı başvurulacak yer olarak Millî Savunma Bakanlığı gösterilmekte ve ancak bundan sonra Danıştaya gidilebilme olanağı tanınmaktadır. Buna göre yargısal bir karar idarece kaldırılabilir ki, bu da, kararın yargısal değil, idarî olduğunu göstermektedir.

2576 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde, idare kurullarınca verilen kararların kesin olduğu belirtilmiş ise de, bu Kanun uyarınca verilen para cezalarına karşı ilgililer tarafından yapılan itirazlar idare kurullarına gönderilmekte ve itiraz konusu karar ikinci bir ek kararla düzeltilmektedir. Bu durumun yargısal bir kararın niteliği ile bağ-

daştırılması güçtür. Çünkü yargısal kararlar, onu veren organca geri alınmazlar, ancak bir üst yargı organı tarafından bozulup geri gönderilirse yeni bir karar alma durumu doğar. Buna göre, 2576 sayılı Kanunun 6 ıncı maddesi uyarınca alınan kararların kesinliğinin, Anayasanın 114 üncü maddesi açısından da bir anlamı kalmamaktadır.

Nüfus ve askerlik para cezalarının görüşüldüğü idare kurulları toplantılarında, hukuk işleri müdürleri, 5442 sayılı Kanunun 63 üncü maddesine göre, kanun sözcüsü görevini yapmakta ve kararlarda kanun sözcüsünün görüşü için yer ayrılmaktadır. Yani bu tip kararlar yargısal sayılmaktadır.

5442 sayılı Kanunun 64 üncü maddesinde, idare kurullarının yargısal görevleriyle ilgili toplantılarında davaya esas olan kararları vermiş olan daire amirlerinin üye olarak toplantıya ve oya katılamayacağı öngörülmüştür. Bunun nedeni o daire amirinin yapılan işlemde oyunu önceden açıklamış olmasıdır. Ancak idare kurullarının askerlik kararları ile ilgili toplantılarına askerlik şube başkanları, üye olarak katılmakta ve oyunu kullanmaktadır. Oysaki, teklifi yapan daire amiri olarak o da oyunu önceden açıklamıştır ki, yukarıda belirtilen nedenle onun da oya katılmaması gerekirdi.

Öneri :

1168. 1 — Nüfus ve askerlik para cezaları ilgili dairelerince verilmelidir.

1169. 2 — Nüfus ve askerlik para cezalarında; karar verme süresini uzatan, emniyet ve jandarmayı uğraştıran, kırtasiye ve zaman kaybına yol açan savunma alınmasından vazgeçilmeli; müeyyide uygulanmasında hastalık, hapislik, askerlik ve önceden görülmeyen olağanüstü durumlar özür olarak kabul edilmeli; hakkında idarî müeyyide uygulanacak kişiler, belli bir süre içerisinde, söz konusu özürleri belgeleyerek ilgili daireye baş vurmali ve işlem, onu yapan veya onun üstündeki bir makam veya organca geri alınmalı; baş vurmaının kabul edilmemesi ya da ilgiliye belli bir süre içerisinde cevap verilmesi halinde ve genel olarak müeyyidenin uygulanmasına neden olan olayın yokluğu veya alınan kararın hukuka aykırılığı yönünden, kurulması önerilen «Bölge İdare Mahkemeleri»ne başvurulmalıdır.

**ç — Köy Muhtar ve İhtiyar Meclisi Üyelerine Para Cezası Ver-
mek**

Durum :

1170. Zorunlu işleri gördürmeyen ve toplanması isteğe bağlı olmayan paraları toplamayan ve toplattırmayan köy muhtar ve ihtiyar meclisi üyelerine köyün bağlı bulunduğu idare kurulunca 10 TL dan 50 TL kadar para cezası verilir ve bu ceza maliyece tahsil ve köy sandığına teslim olunur. (442 sayılı Köy Kanunun, Mad. 46)

Sorunlar ve Nedenleri — Öneriler :

Sorun ve Nedenleri :

1171. Bu para cezası nitelik olarak cezalandırıcı bir idarî işlemdir ve bu görevin idare kurullarınca yapılmasına gerek yoktur.

1172. Kamu hizmetlerinin düzenli ve güvenlik içerisinde yürütülebilmesi için idareye bir takım yetkiler tanınmıştır. Bu yetkilerden birisi de müeyyide uygulanması ve idarî vesayet denetimidir.

442 sayılı Kanunun 7.7.1950 tarihli ve 5672 sayılı Kanunla değişik 46 ncı maddesi uyarınca muhtar ve ihtiyar kurulu üyelerine para cezası verilmesi de, nitelik olarak, idarenin yaptığı cezalandırıcı, bir idarî işlemdir.

Bu görev, idare kurullarına, işlerin düzenli ve yeterli bir çabukluk ve güven içerisinde yürütülmesi amacıyla verilmiştir. Yargı yolu, idarece izlenilen yola göre, daha dolambaçlı olmakta ve daha çok zaman almaktadır. Bir müeyyidenin etkin olabilmesi, onun çabuk uygulanmasını gerektirir. Bu amacın sağlanması için de idarî yolla ve idarece yapılması doğru ve yerinde olur. Zaten bu görev, bugün de idarece yapılmaktadır. Çünkü idare kurulu, yargısal bir yöntem kullanılmasına rağmen, aslında idarî bir organdır.

Öneri :

1173. Görev vali ve kaymakamlarca yerine getirilmeli, onların işlemlerine karşı bölge idare mahkemelerine baş vurulmalıdır.

d — Yıkım Kararlarına Yapılan İtirazları İncelemek

Durum :

1174. Bu görev idare kurullarına 9.7.1956 tarihli ve 6785 sayılı İmar Kanununun 22 inci maddesiyle verilmiştir.

Söz konusu maddeye göre; belediye encümenlerince alınan yapı yıkma kararlarına karşı mal sahiplerince 7 gün içerisinde yetkili idare kurullarına itiraz olunabilir; idare kurulları, bu kararların ancak bu Kanun ve Yönetmelikleri hükümleri içinde 15 gün içerisinde incelemeler ve karara bağlayarak ilgililere bildirirler; süresinde itiraz olunmayan kararlar kesinleşir; yıkma kararına karşı yapılan itiraz üzerine Danıştayca belediye aleyhine yürütmenin durdurulması kararı verilse bile yapımına devam olunmaz.

Sorunlar ve Nedenleri — Öneriler :

Sorun : 1

Sorun ve Nedenleri :

1175. 6785 sayılı İmar Kanunun 22 inci maddesiyle idare kurullarına verilen bu görevin idarî mi, yoksa yargısal mı olduğu konusunda kesin bir sonuca ulaşılmamıştır.

1176. 6785 sayılı Kanunun gerekçesinde komisyon raporunda ve genel kurul görüşmelerinde idare kurullarından söz edilmemiş ve bu görevin idare kurullarına verilmesi nedeni hakkında herhangi bir kayda rastlanılmamıştır.

Ancak bu görevin, İçişleri Bakanlığının 14.9.1965 tarihli ve 622-430-71/16239 sayılı yönergesinde ve bu yönergeye ek Maliye Bakanlığının emrinde, yargısal görev olduğu belirtilmiş ve 492 sayılı Harçlar Kanununa göre başvurma ve karar harcı alınması gerektiği bildirilmiştir.

6785 sayılı Kanunun 22 inci maddesi uyarınca idare kurullarına verilen bu görevle ilgili olarak değişik değerlendirmeler ve uygulamalar vardır. Nitekim bu görev; bazı idare kurullarınca yargısal, bazı

idare kurullarınca idarî nitelikte sayılmakta ve görüşme ve kararlar da bu doğrultuda olmaktadır. Değişik uygulamaların nedenlerinden biri, belki de önemlisi, idare kurullarının çok yönlü bir kuruluş olması kadar, bu kurullara görev yükleyen kanunlarda, bu görevlerin niteliklerinin belirtilmemiş olmasıdır.

Sonuç olarak bu konuda, idare kurullarının vesayet denetimi ya da hiyerarşik denetim değil, yargı denetimi yaptıkları söylenebilir.

Sorun : 2

Sorun ve nedenleri :

1177. Karar alma süresinin bile sınırlandığı böyle bir konuda tebliğ işlemleri, karar verme süresinden çok daha uzun zaman almaktadır.

1178. 6785 sayılı Kanunun 22 inci maddesi uyarınca idare kurulları tarafından alınan kararların tebliğ işlemleri uzun bir zaman almaktadır.

Örneğin : İzmir İl İdare Kurulunun 27.7.1966 tarihli ve 1560 sayılı kararı bir aydan fazla bir zamanda tebliğ edilebilmiş ve dosyasında sadece tebliğ işlemiyle ilgili olarak işlem görmüş 30 adet kâğıt sayılmıştır. Yine 14.6.1967 tarihinde verilmiş iki karardan birisi 26.7.1967 diğeri de 19.8.1967 tarihlerinde tebliğ edilebilmiştir.

Kanun koyucunun karar alma süresini 15 gün ile sınırlaması karşısında bir aydan fazla zaman alan tebliğler, öngörülen çabukluk unsur ve amacını etkisiz kılmaktadır ki, bunun da vatandaş yönünden zararlı sonuçları açıktır.

Sorun : 3

Sorun ve Nedenleri :

1179. Teknik yönden de düşünülse, hukukî yönden de düşünülse idare kurulları yargısal nitelikte olan böyle bir görevi yapmak için yeterli niteliklere sahip değildirler.

1180. Belediye encümenlerince alınan yıkım kararlarına karşı ilgililer tarafından idare kurullarına baş vurulması yolu, idare kurullarının bu kararlar üzerindeki vesayet denetiminden çok yargısal denetimine benzemektedir. İçişleri ve Maliye Bakanlıklarınca da bu görüş doğrulanmıştır.

İdare kurullarının yargı organı olmadığı ve bu niteliklerden yoksun bulunduğu, daha önce açıklanmışdı. Bu nedenle yargısal görevin yapılmasında idare kurulları yetersizdirler.

Öneri :

1181. Belediye araştırmasının verilerine göre belediye meclis ve encümenlerince alınan bütün kararlara karşı mahallî mülkiye amirine itiraz edilmeli, itiraz mercii kararın tekrar görüşülmesini isteyebilmeli, kararda ısrar edildiği takdirde, idarî merci, kararın yürütülmesini durdurmalı ve idarî yargıya baş vurmalıdır.

e — Memurun Muhakematı Hakkında Karar Vermek

Durum :

1182. Bu görev, idare kurullarına 4 Şubat 1329 tarihli Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat'ın 4 üncü maddesiyle verilmiştir.

Sorunlar ve Nedenleri - Öneriler :

Sorun : 1

Sorun ve Nedenleri :

1183. Aynı derecedeki memurlar hakkında karar mercileri değişik olmakta, böylece teminat yönünden eşitsizlik doğmaktadır.

1184. Sorunu bir örnekle açıklamak yerinde olur: Merkez ilçeye bağlı bucak müdürleri, köy muhtarları vb. hakkında birinci derecede il idare kurullarınca, ikinci derecede Danıştay İkinci Dairesince; buna

karşılık diğer ilçelere bağlı bucak müdürleri, köy muhtarları vb. hakkında ise birinci derecede ilçe idare kurullarınca, ikinci derecede il idare kurullarınca karar verilmektedir.

Bu durum, teminat yönünden eşitsizliğe yol açmakta ve aynı zamanda Danıştayın iş yükünü de artırmaktadır.

Sorun : 2

Sorun ve Nedenleri :

1185. İdare kurullarının yapısı, kuruluş biçimi ve üyelerinin nitelikleri bu görevi yapmaya yeterli değildir.

1186. İdare kurullarının kuruluş biçimiyle üyelerinin nitelikleri konusuna önceki kesimlerde değinilmiş olduğundan burada tekrar belirtilmesine gerek görülmemiştir. Ancak görevin yargısal olup olmadığını açıklığa kavuşturmak gereklidir. Uygulamada bu görevin yargısal olarak nitelendirildiği görülmekteyse de, Anayasa Mahkemesinin 24.10.1967 tarihli ve E : 31 - K : 34 sayılı Kararında sorgu yargıçlığının mahkeme olmadığı ve yargılama işi yapmadıkları, 14.11.1967 tarihli ve E : 14 - K : 36 sayılı Kararında da hazırlık ve ilk soruşturma evrelerini kapsayan «tahkikatı iptidaiyenin» yargılama niteliğinde olmadığı belirtilmiş bulunmaktadır.

Yargısal olmasa dahi bu görevin yapılması, yine de görevi yapacak organda köklü hukuk bilgisinin varlığını zorunlu kılar.

Öneri :

1187. İdare kurullarının Memurin Muhakematı Hakkındaki Kanunu Muvakkat uyarınca yaptıkları görevler, idare kurullarının yapısı, kuruluş biçimi ve üyelerinin nitelikleri göz önüne alınarak, kurulması önerilen «Bölge İdare Mahkemelerine» devredilmelidir.

Sonuç :

1188. 1 — İdare kurulları yargısal görev yapacak nitelikte kuruluşlar değildir.

İdare kurullarının yargısal görevleri alınarak, aslında yargısal nitelikte olmayan nüfus ve askerlik para cezaları dışında, kurulacak olan «Bölge İdare Mahkemeleri» ne verilmelidir.

1189. 2 — Bölge İdare Mahkemeleri kuruluşu sağlanmalıdır.

1190. 3 — Bölge İdare Mahkemeleri memurların yargılanması konusunda da karar yeri olmalıdır.

1191. 4 — Bölge İdare Mahkemeleri ilk derecede genel görevli idare mahkemesi, Danıştay ise özel olarak kendisine bırakılmış konularda ilk ve genel olarak üst derece idare mahkemesi olmalı ve Anayasanın 140 ıncı maddesi bu yönde değiştirilmelidir.

B — DANIŞMAYA İLİŞKİN GÖREVLER (İSTİŞARİ)

Durum :

1192. İdare kurulları, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 60 ıncı maddesi uyarınca, danışmaya ilişkin (istişarî) görev yaparlar.

Sorunlar ve Nedenleri - Öneriler :

Sorun ve Nedenleri :

1193. 5442 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesiyle idare kurullarına danışma görevi verilmişse de vali ve kaymakamlar, bu konuda, adı geçen kurullardan yararlanmamaktadır. Ayrıca bazı idarî görevlerin de idarî niteliklerinden çok, danışma nitelikleri ağır basmaktadır.

1194. İdare kurulu üyelerinin çoğunluğu teknik konularda öğrenim görmüşlerdir. İdare kurulu üyelerinin sadece % 36 sı; genel idare, hukuk, ekonomi ve maliye gibi ekonomik ve sosyal dallarda yüksek öğrenim ya da özel eğitim yapmışlardır. Vali muavini dışında hepsi özel kanunlarına ve İl İdaresi Kanununa göre kendi görevleriyle ilgili konularda zaten valinin danışmanı durumundadırlar. Önemli olan, genel ekonomi ve sosyal konularda, danışmanlık görevinin yerine getirilmesidir ki, idare kurulları bu ihtiyacı karşılayamamaktadır.

Öte yandan bazı idarî görevlerde (mülkî idare bölümleri, kamulaştırma gibi) onay şartının aranması da, bunların, danışma niteliğinde olduğu fikir ve kanısını uyandırmaktadır. Çünkü idare kurullarının bu tip kararları doğrudan uygulama alanına geçmemekte, uygulanması onaya bağlı bulunmaktadır.

İl yönetiminin başı olan valiler için, çok yönlü, özellikle idarî, hukukî, ekonomik, malî ve sosyal yönleri olan konularda danışmanlık edecek birime ihtiyaç kendini açıkça göstermektedir. Uygulamada hukuk işleri müdürü ve defterdar, hukukî ve malî konularda danışmanlık yapmakta iseler de, bunlar, çok yönlü konularda en iyi çözüm yolunun bulunmasında yeterli olmamaktadır.

Danışma görevinin yerine getirilmesi, yani en iyi çözüm yolunun bulunması, zaman ve uzmanlığı gerekli kılmaktadır. Bunun gerçekleşmesi de bu niteliğe sahip bir danışma biriminin varlığı ile mümkündür. Ancak bu danışma birimi, danışma konusunda araştırma ve incelemeler yapacak ve yöneticinin önüne bir çözüm yolu getirebilecektir. Yönetici buna bir göz atacak ve uygun bulduğu takdirde uygulamaya geçilmesini isteyecektir.

Öneri :

1195. İllerde bir danışma birimi kurulmalıdır. Bu birim, vali muavini, hukuk işleri müdürü, illerde kurulması gerekli görülen «İl Planlama Müdürlükleri» kuruluşunda bulunan biri sosyal alanda, diğeri ekonomik alanda uzman olan iki planlayıcıdan ve planlama müdüründen oluşmalıdır. Diğer idare şubelerinin başkanları da kendi daireleriyle ilgili konularda ya da valinin gerek görmesi halinde kurula katılmalıdır. Bu kurul sürekli değil, geçici olmalı, yani, kurulun kararının istenilmesi üzerine toplanmalı ve diğer zamanlarda her üye kendi esas işi ile uğraşmalıdır. Kaymakamlar ihtiyaç duydukları konularda vali aracılığıyla bu kurulun düşüncesini alabilmelidir. Böylece danışma birimi olarak da yeterli olmayan, idare kurullarının danışmaya ilişkin görevleri kaldırılmalıdır.

SONUÇ

Danışmaya ilişkin görevlerin genel sonucu şu biçimde özetlenebilir:
1196. 1 — İdare kurulları, danışma birimi olarak yeterli değildir.

İdare kurullarının danışma görevleri, illerde kurulması gerekli «Danışma Kurulu» na verilmelidir.

1197. 2 — Bu danışma kurulu; vali muavini, hukuk işleri müdürü, il planlama müdürü, bir sosyal ve bir ekonomik planlama uzmanından oluşmalı ve sürekli olmamalıdır. İl idare şube başkanları, kendi dairelerini ilgilendiren konularda ya da valinin gerek görmesi halinde, üye olarak kurula katılmalıdırlar.

1181. 3 — Kaymakamların bu konudaki dilekleri vali aracılığı ile danışma kurulunca yerine getirilmelidir.

C — İDARİ GÖREVLER

a — Tekel İdaresiyle İlgili Görevler

Durum :

1198. 3078 sayılı Tuz Kanununun 14 üncü maddesinde, tuzun belediye meclislerince saptanacak en yüksek fiatlarına tekel idaresi ve satıcıların idare kurullarına itiraz haklarının bulunduğu hükme bağlanmıştır.

Sorunlar ve Nedenleri - Öneriler :

Sorun ve Nedenleri :

1199. Bu görevin idare kurullarınca yapılmasına gerek yoktur:

1200. 3078 sayılı Kanunun 14 üncü maddesiyle idare kurullarına verilen bu görev, vesayet denetimini hatırlatmaktadır. Vesayet denetiminin amacı; idarede birliğin sağlanması, hizmetlerde verimliliğin artırılması ve kaynaklarda israfın önlenmesidir.

İdari vesayet; mahallî idarelerin yürütmeye ilişkin kararlarının, idarî işlem ve eylemlerinin, halkın çıkarları ve halka sağladığı yarar yönünden denetlenmesi amacıyla idareye tanınmış sınırlı bir yetkidir. Bu açıdan belediyelerin zorunlu ihtiyaç maddeleri üzerine koyacağı «narh» lara karşı idare kurullarına başvurulabilmesi, bu vesayet denetiminin içine girmektedir. Tuzu da, bu zorunlu ihtiyaç maddelerinin di-

şında düşünmek mümkün olmadığına göre, idare kurullarının bu görevi vesayet denetimi sayılabilir.

Ancak, söz konusu denetiminin doğrudan doğruya uygulanmaması ve bir itirazı gerektirmesi nedeniyle, denetimin yargısal nitelikte olduğu fikrini de doğurmaktadır. Bu durum, bulunacak çözüm yolunun, yapılan denetimin niteliğine uygun olmasını gerektirmektedir.

Öneri :

1201. Belediye meclis ve encümenlerince alınan bütün kararlara karşı mahallî mülkiye amirine itiraz edilmeli, itiraz mercii kararın tekrar görüşülmesini isteyebilmeli, kararda ısrar edildiği takdirde, idarî merci, kararın yürütülmesini durdurmakla beraber idarî yargıya baş vurabilmelidir.

b — Askerlik İşlerine İlişkin Görevler

Durum :

1202. İdare kurullarına, askerlik işleriyle ilgili idarî görevler, 1111 sayılı Askerlik Kanunu ile verilmiştir.

İdare kurulları, 1111 sayılı Kanunun 101 inci maddesine göre, askerlik meclisinin toplu olmadığı zamanlarda asker edilme ve para cezası verme görevini yapmaktadırlar. (Aynı Kanunun, bu genel hükmü dışında, 35, 36 ve 86 inci maddelerinde de idare kurullarına görev verilmiştir.)

Sorunlar ve Nedenleri — Öneriler :

Sorun ve Nedenleri

1203. 1111 sayılı Askerlik Kanunu ile idare kurullarına verilen idarî görevlerin yapılmasında idare kurullarının bir katkısı yoktur.

1204. İdarî görevlerde, konu ile ilgili öneri askerlik şubelerince hazırlanmakta ve idare kurullarına gönderilmekte, idare kurullarınca da bu öneri karara bağlanmaktadır. Alınan kararlar, genellikle isteğe uymaktadır. Çünkü, askerlik şubelerinin işi normal olarak daha iyi

bilmeleri yanında Kanun da bu işi sıkı bir biçimde düzenlemiş bulunmaktadır.

İdare kurullarında yapılan iş, üyelerce kararların altını imzalamaktan öteye gitmemektedir. Hatta idare kurulları toplanmamakta ve kararlar elden doluşturılmaktadır. İdare kurulu bürolarında, işler toptan yapılmak için biriktirilmekte ve bazen de unutulmaktadır. Bu durum, idare kurulları ya da mülkî amirlerle askerlik şube başkanları arasında tartışmalara veya çekişmelere yol açmaktadır.

İdare kurullarının bu görevleri, Kanunda işlerin sıkı bir biçimde düzenlenmesi ve askerlik şubelerinin merkezileştirilmesi konusunda yapılan çalışmaların uygulamaya konulması nedeniyle lüzumsuz olmakta, işleri geciktirmekte ve bir sürü yazışmalara yol açmaktadır.

Öneri :

1205. İdarî görevler, idare kurullarından alınmalı; bunlardan erteleme işleri doğrudan doğruya askerlik şubelerince, diğerleri de askerlik meclislerince veya bunların yerine geçecek kuruluşca, görev alanı ve iş yüküne göre uygun görülecek zamanlarda olağanüstü toplantıya çağırılmaları suretiyle, yapılmalıdır.

c. — Belediye ve Mahalle İşlerine İlişkin Görevler

Durum :

1206. İdare kurullarına, belediye ve mahalle işleriyle ilişkili olarak şu görevler verilmiştir :

1 — Mahalle kurulması, kaldırılması; ad ve sınırlarının değiştirilmesi, mahallelerin birleştirilmesinde karar almak, (1580 sayılı Belediye Kanunu Mad. 8)

2 — Belde adının değiştirilmesinde karar almak, (1580 sayılı Kanun Mad. 9)

3 — Belediye şubeleri kurulmasında karar almak, (1580 sayılı Kanun Mad. 10)

4 — Belediye encümenlerinin bazı yiyecek maddelerinin en yüksek satış fiyatını ya da kâr hadlerini saptayan kararını onamak, (1580 sayılı Kanun Mad. 15/43)

- 5 — 25 yılı aşkın borçlanma ya da borç vermeye ilişkin belediye meclisi kararı hakkında görüş bildirmek, (1580 sayılı Kanun Mad. 72)
- 6 — Belediye meclisinin kesin nitelikli bazı kararlarına yapılan itirazları inceleyerek karara bağlamak, (1580 sayılı Kanun Mad. 73)
- 7 — Bazı belediye meclisi kararlarını, valinin isteği üzerine, inceleyerek karar vermek (1580 sayılı Kanun Mad. 74)
- 8 — Belediye encümeni kararları hakkında belediye başkanı tarafından yapılan itirazı incelemek, (1580 sayılı Kanun Mad. 87)
- 9 — Belediye başkanı, belediye encümeni ve belediye arasındaki aykırılıklar kesin sonuca bağlamak, (1580 sayılı Kanun Mad. 97)
- 10 — Mahallî idare birliklerinin sona ermelerinde birliğe dahil mahallî idare birliklerinin pay miktarlarını saptamak, (1580 sayılı Kanun Mad. 137)
- 11 — Mahallî idare birlikleriyle mahallî idareler arasında çıkan anlaşmazlıkları çözümlmek, (1580 sayılı Kanun Mad. 138)
- 12 — 2659 sayılı Kanun gereğince yapılan tesbit ve ayırma işlerine yapılacak itirazları çözümlmek, (2659 sayılı 28 Nisan 1926 tarihli Sular Kanununa Müzeyyel Kanun Mad. 5)
- 13 — 2659 sayılı Kanuna göre yapılacak giderlerin ilgililer arasında yapılan bölüştürülmesine itirazları karara bağlamak, (2659 sayılı Kanun Mad. 6)
- 14 — Köy kasaba ve şehirler için, asker ailelerine yardıma esas olan en az geçim sınırını saptamak, (4109 sayılı Asker Ailelerinden Muhtaç Olanlara Yardım Hakkında Kanun Mad. 3)
- 15 — Muhtaç asker aileleriyle ilişkili olarak belediye encümeni ve köy ihtiyar meclislerince alınan kararlarla yapılan itirazları karara bağlamak, (4109 sayılı Kanun Mad. 7)
- 16 — Görevlerini yapmayan mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin görevlerine son vermek, (Şehir ve Kasabalarda Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri Teşkiline dair 4541 sayılı Kanun Mad. 18)
- 17 — Mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin görevlerinden çekilmelerine, çekilmiş sayılmalarına ya da seçilme niteliklerini kaybetmiş olmaları nedeniyle görevlerine son vermeğe karar vermek, (4541 sayılı Kanun Mad. 19)

18 — Mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerince alınacak harç miktarını saptamak, (4541 sayılı Kanun Mad. 20)

19 — Yeniden kurulacak mahalleler için karar almak, (Şehir ve Kasabalardaki Mahalle Muhtar ve İhtiyar Kurulları Tüzüğü Mad. 2)

20 — Muhtarların hangi işlerden ne miktar harç alacaklarını saptamak, (Şehir ve Kasabalardaki Mahalle, Muhtar ve İhtiyar Kurulları Tüzüğü Mad. 35)

21 — Belediye sınırlarına komşu olan ve beldenin gelişmesi zorunlu bulunan alanlarda İmar Kanununun uygulanmasına karar vermek, (6785 sayılı İmar Kanunu Mad. 47 ve İmar Nizamnamesi Mad. 46)

Sorunlar ve Nedenleri — Öneriler :

Sorun ve Nedenleri :

1207. İdare kurullarının bu görevlerinden bir kısmı vesayet ilişkileri içine girmekte, bir kısmı yargısal nitelik taşımaktadır. Geriye kalanların ise ya yapılmalarına gerek yoktur, ya da bunlara idare kurullarının katkısı bulunmamaktadır. Bu açıdan bir kaç görev dışında veya tümüyle bu görevlerin idare kurullarınca yapılmalarına gerek yoktur.

Belediye ve Mahalle İşleri» başlığı altına alınan bu görevler, sorununda da belirtildiği gibi, niteliklerine göre gruplara ayrılarak incelenecektir.

Yargısal Nitelikteki Görevler :

1208. 1580 sayılı Kanunun 73, 74, 87, 97, 137, 138; 2659 sayılı Kanunun 5 ve 6; 4109 sayılı Kanun 7; 4541 sayılı Kanunun 18 ve 19 uncu maddeleri ile idare kurullarına verilen görevler, işin maddî niteliği ve idare kurulunun incelemesi yönünden yargısalıdır ve yargı organınca yapılmaları doğru olur.

Bu görevlerden, 2659 sayılı Kanunun 5 ve 4541 sayılı Kanunun 18 ve 19 uncu maddelerinde sayılanlar dışında kalanlar vesayet dene-

timiiyle ilgilidir. İdarî vesayetin kullanılma biçimi önemlidir. İdarî vesayetin asıl kullanılma biçimi yerinden yönetim idarelerinin kararlarının incelenmesi ve onaylanmasıdır. Ancak yerinden yönetim idarelerinin bütün kararları onaya bağılı değildir. Yerinden yönetim idarelerinin bu tip kararlarının da, onaya bağılı kararlarında olduğı gibi, vasi organca iptali olanağı vardır. Yani idarî vesayet; idarî makam, idarî kurul veya idarî yargı organları aracılığıyla gerçekleştirilebilir.

İşte yukarda belirtilen görevler, idarî vesayetin idarî yargı organları aracılığı ile gerçekleştirilmesi gereken görevlerdir.

Danıştay, Anayasanın 113 üncü maddesine göre bir idare mahkemesi, idare kurulları da, çeşitli kanunlarla kendisine yargısal görev de verilmiş bir idarî kuruluştur.

İdare kurullarının yargısal görev yapacak nitelikte kuruluşlar olmadığı daha önce açıklanmıştı. İdare kurullarının bu denetimi, tamamen bir idarî kurul olarak yaptığı var sayılsa bile, bu kurulların bu gibi görevleri yapması, hukuk, idare ve maliye alanındaki yetersizliği nedeniyle, sakıncalıdır.

İdarî Nitelikteki Görevler :

1209. 1580 sayılı Kanunun 8, 9, 10, 15/43 ve 72; 4109 sayılı Kanunun 3; 4541 sayılı Kanunun 20 ve Şehir ve Kasabalardaki Mahalle Muhtar ve İhtiyar Kurulları Tüzüğü'nün 2 ve 35; 6785 sayılı Kanunun 47 ve İmar Tüzüğü'nün 46 ncı maddeleriyle idare kurullarına verilen görevler idarî nitelikteki görevlerdir.

Bu görevlerin idare kurullarınca yapılmasında, bunlara katkıda bulunulmaması ve bunların başka idarî organlarca da yerine getirilmesi olanağının var olması nedeniyle, gerek yoktur.

Öneri :

Yargısal Nitelikteki Görevler :

1210. 1 — Yargısal nitelikteki görevleri düzenleyen kanun maddelerinde yer alan il merkezi belediyesi ve il merkezi dışındaki belediye-

ler ayrımı kaldırılmalı ve idare kurullarına ve Danıştaya gidilmesinden vazgeçilmelidir.

1211. 2 — Belediye meclis ve encümenlerince alınan bütün kararlara karşı belediye başkanı ya da ilgililer tarafından, mahallî mülkiye amirine itiraz edilmeli, itiraz mercii kararın tekrar görüşülmesini isteyebilmeli, kararda ısrar edildiği takdirde idarî merci, kararın yürütülmesini durdurabilmeli ve idarî yargıya baş vurabilmelidir.

1212. 3 — Mahallî idareler birliklerinin hukuk, yüklenim ve borçlarının paylaşılması veya mahallî idarelerle birlikler arasında çıkan anlaşmazlıkların giderilmesi konuları, birlik merkezinin bağlı bulunduğu ilin valisi tarafından çözümlenmelidir.

1213. 4 — Su komisyonlarınca alınan ve valilikçe onaylanan kararlar ile belediye veya birlikçe saptanan kararlara karşı ilgililer tarafından Bölge İdare Mahkemelerine itiraz edilmelidir.

1214. 5 — İkinci Dünya Savaşının koşulları içinde ihdas edilmiş bulunan muhtaç asker ailelerine yardım uygulaması kaldırılmalı, bu ailelere belediyelerin sosyal yardım faaliyetleri çerçevesi içinde yardım yapılmalıdır.

4109 sayılı Kanunun uygulanmasına devam edildiği takdirde, yardıma esas olan en az geçim sınırı belediye encümeni ya da köy ihtiyar meclisince saptanmalı, bu kararlara ya da muhtaç olanların yardım istekleriyle ilişkili olarak alınan kararlara karşı belediye encümeni kararı için valiye, köy ihtiyar meclisi kararı için kaymakama itiraz edilebilmelidir.

1215. 6 — Mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri kaldırılmadığı takdirde, seçilmiş organlar olmaları nedeniyle, görevlerine Bölge İdare Mahkemesince son verilmelidir.

İdarî Nitelikteki Görevler :

1216. 1 — Mahalleler kurulması, kaldırılması, birleştirilmesi ad ve sınırlarının değiştirilmesi, belediye meclisinin kararı ve valinin ya da kaymakamın onayı ile yapılmalıdır.

1217. 2 — Belediye adının değiştirilmesinde, belediye meclisinin ve valinin görüşleri ile yetinilmeli ve İçişleri Bakanlığınca gereği yerine getirilmelidir.

1218. 3 — Belediye şubeleri kurulması, kaldırılması, sınırların saptanması ve değiştirilmesi, belediye meclisinin kararı ve valinin onayı ile yapılmalıdır.

1219. 4 — Zorunlu ihtiyaç maddelerinin belediyelerce saptanan fiyatı kesin olmalı, bu kararlara karşı valiye itiraz edebilmeli; vali itiraz üzerine kararın tekrar görüşülmesini isteyebilmeli, kararda ısrar edildiğinde kararın yürütülmesini durdurarak alt kademe idarî yargıya baş vurabilmelidir.

1220. 5 — 25 seneden fazla ikraz ve istikraz kararları İl Danışma Biriminin uygun görüşü alınmak suretiyle, İçişleri Bakanının onayı ile yürürlüğe girebilmelidir.

1221. 6 — Muhtaç asker ailelerine yardım işi, belediyelerin sosyal yardım uygulamasının kapsamına alınmalıdır.

1222. 7 — Mücavir alan ve sınırların saptanması işlemi, il imar müdürünün de katılması ile il danışma kurulunun görüşüne dayalı valinin uygun mütalaası üzerine İmar ve İskân Bakanlığının onayı ile olmalıdır.

1223. 8 — Mahalle muhtarlarının alacakları harçlarla ilgili tarifeler, örgüt muhafaza edilecekse, belediye encümenince düzenlenmeli ve mülkiye amirinin onayı ile kesinleşmelidir.

ç — Köy ve Belediye Sınırlarına İlişkin Görevler

Durum :

1224. İdare kurullarına köy ve belediyelerle ilgili sınır uyumsuzluklarının çözümlenmesi görevi, 442 sayılı Köy Kanununun 3 ve 5, 1580 sayılı Belediye Kanununun 5 ve 6 ncı maddeleriyle verilmiştir.

Sorunlar ve Nedenleri — Öneriler :

Sorun ve Nedenleri :

1225. İdare kurullarının bu görevleri, yargısal nitelikte olmadığı gibi, adı geçen kuruluşlarca da iyi bir biçimde yapılmamaktadır.

1226. İl, ilçe, bucak, belediye ve köy gibi idarî birimlerin sınırları, genellikle, idare örgütünün kuruluş ve kademelerinin ayrılması ve bu kademelerin görevli ve yetkili oldukları belirli alanın saptanması ve bunluluğunun doğurduğu bir sonuçtur. İdarî düşünüş ve uygulamanın gereği olan idarî sınırların saptanması görevi, bir idarî işlem ya idarî bir karardır. İdare kurullarının, anılan kanunlarla verilen görevleri de böyle bir işlem veya karar niteliğini taşımaktadır.

İdare kurullarınca, sınır saptanması işleminde titiz davranılmakta ve üzerinde derinliğine bir araştırma yapılmadan kararlar alınmakta, bu durum ise, özellikle sınır konusunda çok hassas olan komşu köyler için, yeni yeni sorunlar doğurmaktadır.

Sınır saptanmasında, kamu düzeni, yarar ve hizmetinin en iyi biçimde sağlanmasının ön planda, tutulması gerekmektedir. İdare kurullarınca, bu gerek dikkate alınmadığı gibi, sınır anlaşmazlığı olan yere ya hiç gidilmemekte ya da aralarından bir kaç kişi gönderilerek, onlara incelettirilmektedir. Bunun sonucu olarak sınırı belirleyen noktalar yanlış seçilmekte veya idarî birimlerin davranışı nedeniyle doğrusu bulunamamaktadır.

Öte yandan idare kurulları, özellikle ilçe idare kurulları, sınır uyuşmazlıklarının çözünlenmesinde, yetersizdir.

Öneri :

1227. 1 — Sınır işlerinde görüş bildirmek üzere ilk ve ilçelerde bir «sınır komisyonu» kurulmalıdır. Komisyon; illerde vali muavininin başkanlığında teknik ziraat müdürü, defterdar, orman işletme müdürü ve bir fen elemanından, ilçelerde kaymakamın başkanlığında ziraat teknisyeni, mal müdürü, orman işletme müdürü (yoksa orman bölge şefi) ve bir fen elemanından kurulmalıdır.

1228. 2 — İlgili köy ve belediyelerin anlaşmış olmaları halinde de sınır sözü edilen komisyonda incelenmelidir.

1229. 3 — Köy sınırlarının çizilmesine ilişkin kararlar vali ya da kaymakamlarca, belediye sınırlarını ilgilendiren kararlar valilerce onanmalıdır. Kararlar aynen veya değiştirilerek onanabilmelidir.

1230. 4 — Komisyonların tüm üyeleriyle yerinde inceleme yapmaları ve onaylanarak kesinleşen kararların yerinde araziye uygulanması esas olmalıdır.

d — Köy İşlerine İlişkin Görevler

Durum :

1232. Bu görevler, idare kurullarına, 20.7.1330 tarihli Kır Bekçileri Hakkında Kanunun 5 ve 442 sayılı Köy Kanununun 33/a (18.7.1963 tarihli ve 286 sayılı Kanunla değişik), 41 (18.7.1963 tarihli 286 sayılı Kanunla değişik) ve 45 inci maddeleriyle verilmiştir.

Sorunlar ve Nedenleri - Öneriler :

Sorun ve Nedenleri :

1233. Bu görevlerin idare kurullarınca yapılmasına gerek yoktur.

1234. 1 — 1330 tarihli Kır Bekçileri Hakkında Kanunun 5 inci maddesiyle verilen görev :

Bu konunun böyle ayrı bir kanunla düzenlenmesine ve bekçilere verilecek ücreti saptayan ve bu ücreti köyle ilgileri olan kişilere, malları ve servetleri ölçüsünde yükleyen defterin, dolayısıyla köy ihtiyar kurulu kararının onaylanmasına gerek yoktur. Kır bekçilerinin, köy idaresinin akçalı durumunu düzenleyen bütçe içinde ve diğer hizmetliler yanında gösterilmesi ve ücretlerinin de köy bütçesinden ödenmesi yerinde olur. Köy gelir ve giderlerinin topluca köy bütçesinde yer alması ile hem bütçede aranılan samimiyet ve denklik ilkeleri sağlanmış ve hem de bugünkü ikili uygulama ortadan kaldırılmış olur.

1235. 2 — 442 sayılı Kanunun 33/a maddesinde muhtar ve ihtiyar kurulu üyeliğine seçildikten sonra, aynı madde de sayılan koşulların ortaya çıkması halinde, muhtarlık ve üyelikten çıkarılması; 41 inci maddesinde vali ve kaymakamın ihtarına rağmen iş görmeyen muhtarın görevden alınması; 45 inci maddesinde köy parasının harcanmasında yolsuzluk olduğunun anlaşılması üzerine bu paranın muhtar ve üyelere ödettirilmesi görevi yargısal nitelik taşımaktadır.

Öneri :

1236. 1 — Köyün gelir kaynaklarının artırılması ve bu arada salmanın tavan ve tabanının yükseltilmesi suretiyle kır bekçilerine verilecek ücret, bunun ikinci bir salma gibi toplanmasından vazgeçilerek, köy bütçesi içinde düzenlenmelidir.

1237. 2 — 442 sayılı Kanunun 33/a, 41 ve 45 inci maddeleriyle idare kurullarına verilen görevler, Bölge İdare Mahkemelerince uygulanmalıdır.

e — Kamulaştırma İşlerine İlişkin Görevler

Durum :

1238. Bu görevler, idare kurullarına, 14.1.1943 tarihli ve 4373 sayılı Taşkın Sulara ve Su Baskınlarına Karşı Korunma Kanununun 2/b; 31.8.1956 tarihli ve 6830 sayılı İstimlâk Kanununun 5/d, e, f; 9.5.1960 tarihli ve 7478 sayılı Köy İçmesuları Hakkındaki Kanununun 13 üncü maddeleriyle verilmiştir.

Sorunlar ve Nedenleri - Öneriler :

Sorum : 1

Sorum ve Nedenleri :

1239. 4373 sayılı Kanunun 2 inci maddesinin (b) fıkrasıyla verilen görevin idare kurullarınca yapılması gereksizdir.

1240. 4373 sayılı Kanunun kamulaştırmalarla ilgili 2 inci maddesinin (b) fıkrası İstimlâk Kanunu dışında tutulmuştur. Aynı maddenin (a) fıkrası için İstimlâk Kanunu uygulanacağına göre, (b) fıkrası için de adı geçen Kanuna göre işlem yapılabilir. 6830 sayılı İstimlâk Kanunu ile kurulmuş bulunan «Takdir Komisyonu» (b) fıkrasındaki «fidan, ağaç ve asmalarla esaslı bent ve savaklar» ın da kıymet takdirini yapabilir. Bu iş aslında fidan, ağaç, asma, bent, savakların kamu yararına kamulaştırılmasıdır.

4373 sayılı Kanun özel bir durumu düzenlemekteyse de, (b) fıkrasında sayılanların kıymetlerinin saptanması için ayrı bir yol izlenmesine gerek yoktur. Kaldı ki seçilecek bilirkişilerin nitelikleri de belirtilmemiştir. Konunun, özel durumu da göz önünde bulundurularak, 1830 sayılı Kanun hükümlerine göre çözümlenmesi yerinde olur.

Sorun : 2

Sorun ve Nedenleri :

1241. Kamulaştırma kararlarının niteliği tartışmalı olduğu gibi, bu konularda idare kurullarının katkısı ya hiç yoktur ya da çok azdır.

1242. 6830 sayılı İstimlâk Kanununun 5 inci maddesinin (d) (e) ve (f) fıkralarında, bu fıkralarda belirtilen kamulaştırmalar için, kamu yararının varlığına idare kurullarınca karar verileceği hükme bağlanmıştır. Ancak, aynı Kanunun 6 ncı maddesinin 2 inci bendinde de bu kararların, valinin onayı ile tamamlanacağı öngörülmüştür. Bu durumda, yani idare kurullarının kararı valinin onayı ile kesinleştiğine göre, idare kurullarının yaptığı iş, «kamu yararının varlığı konusunda valiyi danışmanlık etmek» olarak nitelendirilebilir.

İdare kurullarının, ilgili dairesince verilmiş kamulaştırma kararlarında, kamu yararının bulunup bulunmadığı konusundaki katkısı ise kanunî belge ve isteklerinin tamam olup olmadığının incelenmesi yönündedir. Uygulamada kamulaştırma teklifini yapan ve çoğu zaman idare kurulunda üye olan daire başkanından bilgi alınmakla yetinilmekte ve olumlu karar verilmektedir. Bunun dışında başka türlü bir inceleme, örneğin, kamulaştırma yapılacak alanda uygulama ve seçme yapma yoluna gidilmemektedir. Bu aslında bir kaynak ve yetenek sorunudur. Kurul üyelerinin yerinde inceleme olanaklarına sahip bulunması ve işten anlamaları gerekir. Bu nedenle kurul, sübjektif veya objektif bir uygulama yapma gibi iki şıktan hangisinin var olduğunu saptamak olanağından yoksundur.

6830 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin son fıkrası hükmü karşısında, idare kurullarınca kamu yararı kararının alınmasına genellikle gerek de kalmamaktadır.

Sorun : 3

Sorun ve Nedenleri :

1243. 7478 sayılı Kanunun, 13 ve 11 inci maddeleriyle idare kurullarına verilen görevin yapılmasında idare kurullarının bir katkısı olmadığı gibi pratik bir yarar da yoktur.

1244. 7478 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinde, bu Kanunun 1 inci maddesinin 2 inci fıkrasıyla yapılması illere bırakılan içme ve kullanma su ihtiyacının sağlanması için, bu Kanunun 11 inci maddesinde yazılı yetkilerin, yani niteliği belirtilen suların tevzi, tahsis ve tahsis şeklinin değiştirilmesi konusunda DSİ Genel Müdürlüğüne tanınan yetkilerin, il idare kurullarına ait olduğu açıklanmıştır.

Köylerin içme ve kullanma su ihtiyacının sağlanması konusunda; 7478 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde DSİ Genel Müdürlüğü'nün illerle işbirliği yaparak üç yıllık çalışma programı hazırlayacağı ve 4 üncü maddesinde de ilde valinin başkanlığında kurulan komisyonca bu çalışma programına uygun olarak yıllık icra programlarının düzenleneceği ve bu programın ilgili bakanlığın onayı ile kesinleşeceği belirtilmiştir. Bu komisyonca düzenlenen yıllık icra programlarında, programa alınan köylere verilecek suyun sağlanması konusunun da kararlaştırılmış bulunması doğaldır.

Aynı Kanunun 1 inci maddesinin 2 inci fıkrasında, ancak 4 üncü maddedeki programlara giren köylerin illere bırakılması söz konusu olduğuna göre, vali başkanlığında kurulan komisyonca düzenlenen yıllık icra programlarının yine vali ya da muavini başkanlığında toplanan idare kurulunda inceleme konusu yapılması gereksizdir.

Öneri :

1245. 1 — 4373 sayılı Kanunun kamulaştırmalarla ilgili 2 inci maddesinin (b) fıkrasında sayılan fidan, ağaç, asma, bent ve savakların kıymetlerinin takdir, tespit ve itiraz işlemlerinde, konunun özel durumu da göz önünde bulundurularak, 6830 sayılı Kanun hükümleri uygulanmalıdır.

1246. 2 — 6830 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (d) (e) ve (f) fıkraları uyarınca, bu fıkralarda belirtilen kamulaştırmalar ilgili kuruluşun önerisi üzerine valinin onayı ile yapılmalıdır.

1247. 3 — 7478 sayılı Kanunun, 13 ve 11 inci maddeleriyle idare kurullarına verilen görev, aynı Kanunun 4 üncü maddesiyle kurulan komisyonca yerine getirilmeli ve 11 inci maddede yazılı işlerin görüşüldüğü toplantılara, ilgili ilçe kaymakamı üye olarak katılmalıdır.

f — Özel İdare İşlerine İlişkin Görevler

Durum :

1248. Bu görevler, idare kurullarına, 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 66, 88, 115 inci; 9.1.1331 tarihli Menafii Umumiye Müteallik Hususat İçin Efrada Ait Arazi ile Taş Ocaklarının Muvakkatan İşgali Hakkında Kanunun 1; 19 Mayıs 1319 tarihli Taş Ocakları Nizamnamesinin 13 üncü maddeleriyle verilmiştir.

Sorunlar ve Nedenleri — Öneriler :

Sorun ve Nedenleri :

1249. Bu görevlerin yapılmasında, taşıdıkları nitelik yönünden, idare kurullarının bir katkısı olmamaktadır.

1250. 1 — 213 sayılı Kanunun 66 ncı maddesiyle mevziî tadilâtın lüzumuna karar verilmesinde, 88 inci maddesiyle tadilât komisyonuna seçilen üyelere yemin ettirilmesinde ve 115 inci maddesi ile de vergi terkinine esas olacak gelir kaynağının soruşturulmasında idare kurulları görevli sayılmıştır.

Bina ve arazi vergilerini yeniden düzenleyen 29.7.1970 tarihli ve 1391 sayılı Emlâk Vergisi Kanununda, özellikle tadilât konusunda yer alan hükümler karşısında 213 sayılı Kanunun 66 ncı maddesi hükmünün gereksiz olduğu anlaşılmaktadır.

Tadilât komisyonuna seçilen üyelerin, idare kurulları önünde 213 sayılı Kanunun 88 inci maddesine uyularak, yemin ettirilmesi «usulî» bir işlemdir. Bunun bir başka organ önünde yapılması mümkündür.

Doğal ve benzeri afetler vukuunda zarar derecesinin ve ilgili bulunduğu gelir kaynağını, 213 sayılı Kanunun 115 inci maddesi uyarınca, idare kurulları tarafından yaptırılacak soruşturma ile saptanması sonucunda alınacak kararın Maliye Bakanlığını bağlayıcı bir nitelikte olması gerekmektedir de, madde metninde, bu konuda açık bir hüküm yoktur.

213 sayılı Kanunun 66 ve 115 inci maddelerinde idare kurullarınca yapılması öngörülen görevlerin yerine getirilmesinde bir katkıda bulunulmamakta ve bu görevler «usulî» bir işlem olmaktan öteye gidememektedir.

Maliye Bakanlığında, 213 sayılı Kanunun tadilat komisyonları ve idare kurullarının görevleriyle ilgili hükümlerin kaldırılması yolunda çalışmalar yapılmaktadır. Yani adı geçen Bakanlık da tadilat komisyonunun ve idare kurullarına verilen bu görevlerin kaldırılması görüşünü benimsemiştir.

1251. 2 — 1331 tarihli Kanunun 1 inci maddesi hükmüne uyularak idare kurullarının kararı ile bayındırlık işlerinde kullanılacak gerekli arazinin geçici olarak işgali, 6830 sayılı İstimlak Kanunundaki «irtifak hakkı tesisi» ne benzemektedir. Adı geçen Kanunlara göre, işgal ile «irtifak hakkı tesisi» arasındaki esaslı fark, birincisinin geçici bir irtifak hakkı olmasıdır.

Öte yandan idare kurullarınca bir inceleme ve soruşturmaya gerek duyulmamakta ve teklifte gösterilen «gerekçe» ile arazinin «geçici işgaline» karar verilmektedir.

Bu durumda birbirine çok benzer bu iki konunun ayrı ayrı kanunlarla düzenlenmesi yerine aynı kanun ile düzenlenmesi daha doğru olur. Kaldı ki 1331 tarihli Kanunun özellikle dili çok eskimiştir.

1252. 3 — 19 Mayıs 1319 tarihli Taş Ocakları Nizamnamesinin 13 üncü maddesi uyarınca, taş ocağı açılması ve işletilmesine izin verilmesi işleminde, idare kurulları tarafından alınan kararlar danışma niteliği taşımaktadır. Çünkü idare kurullarının bu kararları il daimi encümeninden geçmekte ve valinin onayına bağlı bulunmaktadır.

Taş ocağı açılması ve işletilmesi izninin verilmesinden önce belli kuruluşlarca yapılan inceleme ve soruşturma sonuçları, buna bir katkısı bulunmayan idare kurulları yerine, doğrudan doğruya il daimi encümenine verilmek suretiyle de idarî yönden denetimin sağlanması mümkün ve yerinde olur.

Öneri :

1253. 1 — 213 sayılı Kanunun 66, 88 ve 115 inci maddeleriyle idare kurullarına verilen görevler, bina ve arazi vergilerini yeniden düzenleyen 1391 sayılı Kanunla tadilat konusunda getirilen hükümler karşısında, kaldırılmalıdır.

213 sayılı Kanunun 88 inci maddelerinde öngörülen yemin, vali önünde ve 115 inci maddesinde öngörülen görev de valilikçe yapılmalıdır.

1254. 2 — 1351 tarihli Kanunda mevcut «işgal» konusu, 6830 sayılı İstimlâk Kanunu içinde yeniden düzenlenmeli ve bu Kanuna bir kaç madde eklenerek arazi ve taş olacakları üzerinde geçici olarak irtifak hakları kurulması sağlanmalıdır.

1255. 3 — Taş ocağı açılması ve işletilmesine izin verilmesinde idare kurullarınca karar alınmasından vazgeçilmelidir. Bu konuda belli kuruluşlarca kendi yönlerinden yapılan inceleme ve soruşturma sonuçlarını kapsayan dosya il daimî encümenince incelenerek karara bağlanmalı ve karar valinin onayı ile değerlendirilmelidir.

g — Sağlık İşlerine İlişkin Görevler

Durum :

1256. Bu görevler, idare kurullarına, 24.4.1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumî Hıfzıssıhha Kanunu'nun 255, 274; ve 26.6.1939 tarihli ve 3653 sayılı Yalova Kaplıcalarının İşletilmesi ve Kaplıcaların İnkişafı İşlerinin Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletine Bağlı Hükmi şahsiyeti Haiz Bir Teşekküle Devri Hakkında Kanunun 2 inci maddeleriyle verilmiştir.

Sorunlar ve Nedenleri - Öneriler :

Sorun ve Nedenleri :

1257. Bu görevlerin idare kurullarınca yapılmasına gerek yoktur.

1258. 1593 sayılı Kanunun, 255 inci maddesinde, aynı Kanunun 254 inci maddesindeki koşulların varlığı halinde düzenlenen gerekçeli raporların hıfzıssıhha meclislerine verileceği ve adı geçen meclislerce bu konuda alınacak kabul veya red şeklindeki kararların, idare kurullarının temyizden onayı ile yürürlük kazanacağı hükme bağlanmıştır.

Bu görev idare kurullarına hıfzıssıhha meclisleri kararlarının denetimi için verilmiş ise, buna gerek yoktur. Çünkü söz konusu görevde idare kurullarının hıfzıssıhha meclislerinden daha yeterli olduğunu iddia etmek güç olduğu gibi kuruluşunda sağlık, veteriner, bayındırlık ve millî eğitim temsilcilerinin de bulunduğu hıfzıssıhha meclisleri ka-

rarlarının tekrar idare kurullarının onayından geçirilmesi de yararsızdır.

««

Bu görev, idare kurullarına, belediyenin gerekçeli raporları ile hıfzıssıhha meclislerinin kararları arasında çıkabilecek uyumsuzlukları çözmek için verilmişse yani yargısal bir görev ise, denilebilir ki, bütün kararların idare kurulunun onayına bağlı olmasına gerek olmadığı gibi idare kurulları yargısal görev yapacak nitelikte değildir.

Kaldı ki, 255 inci maddeye göre, belediye ve diğer organların harekete geçmesini zorunlu kılan durum, konutların oturanların ve komşularının sağlık ve hayatına zarar vermeleri tehlikesidir. Amaç, gayri sıhhi durumun islah ve giderilmesidir. Kuşkusuz bir durum acele işlerdendir. Devreye hıfzıssıhha meclisi, mülkiye amirleri ve idare kuralarının girmesi her şeyden önce sürenin uzamasına ve tehlikeli durumun bu ölçüde devamına neden olur. Görev yerseldir, belediye sınırları içinde belediyelerce, dışında da - olanakları nedeniyle - il özel idarelerince yerine getirilebilir.

1593 sayılı Kanunun 274 üncü maddesi hükmünün uygulama alanı kalmamıştır.

3653 sayılı Kanunun 2 inci maddesiyle İstanbul İl İdare Kuruluna verilen görev, 2290 sayılı Kanuna dayanmaktaydı. 6785 sayılı İmar Kanunu ile 2290 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmış bulunduğuna göre, 3653 sayılı Kanunun anılan maddeleri boşlukta kalmaktadır. Öte yandan 6785 sayılı Kanununun hükümleri karşısında 3653 sayılı Kanunun 2 inci maddesiyle verilen görevin yapılmasına da gerek yoktur.

Öneri :

1259. 1593 sayılı Kanunun 254 ve 255 inci maddesindeki görev, doğrudan doğruya belediye sınırları içindeki konutlar için belediyeler, belediye sınırları dışındaki konutlar için ise il özel idarelerine verilmiştir.

1593 sayılı Kanunun 274 üncü maddesiyle 3653 sayılı Kanunun 2 inci maddesi yürürlükten kaldırılmalıdır.

ğ — Tarım İşlerine İlişkin Görevler

Durum :

1260. Bu görevler, idare kurullarına 4.6.1937 tarihli ve 3202 sayılı

T.C. Ziraat Bankası Kanunun 47/ç ve 11.6.1945 tarihli ve 4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanununun 30 uncu maddeleriyle verilmiştir.

Sorunlar ve Nedenleri - Öneriler :

Sorun ve Nedenleri :

1261. İdare kurullarının bu konularda katkısı olmadığı gibi, kurullar teknik tarım müdürü ya da tarım memuru dışında kalan üyeleri de yetersizdirler. Bu nedenle bu görevlerin idare kurullarınca yapılmasına gerek yoktur.

1262. 1 — 3202 sayılı Kanunun 47/ç maddesine uyularak idare kurulları, bölgesel tecil istekleri konusunda, bölgesel zararları saptamak amacıyla kurulan «hasar tespit komisyonlarınca» düzenlenen raporlara, bu raporda gösterilen gerekçeye göre karar almak durumundadır. Çünkü doğal afetlerin ürüne ne ölçüde zarar verdiğini veya vereceğini saptamak, ya da saptanan durumun ne ölçüde gerçeği yansıttığı değerlendirilmek bir uzmanlık işidir ki, idare kurulu üyelerinin, tarım müdür ve teknisyenleri dışında, bu niteliklere sahip bulunduğunu söylemek mümkün değildir. İdare kurullarının kararları, hasar tespit raporları ile muayyen olduğuna göre, bu görev il veya ilçe kuruluşunda bulunan tarım müdür veya teknisyenliğince de yapılabilir.

1263. 2 — 4753 sayılı Kanunun 30 uncu maddesinde, haksız olarak kamulaştırıldığı anlaşılan arazi, hükümden önce dağılmış ise, el konma tarihindeki değerini saptamak için kurulacak komisyona idare kurullarınca iki üye seçilmesi öngörülmektedir.

Anayasanın 38 inci maddesine göre, hangi amaçla olursa olsun, kamulaştırılacak taşınmaz malların bedellerinin önceden saptanması zorunludur. Bu durumda haksız olarak kamulaştırıldığı anlaşılan arazinin bedelinin, sonradan seçilecek bir komisyonca saptanması söz konusu olamaz.

Öte yandan, bu konudaki kamulaştırmalarda arazi bedellerinin takdiri, özel durumu dikkate alınmak suretiyle, 6830 sayılı Kanun hükümleri içerisinde yapılabilir.

Öneri :

1264. 1 — Bölgesel tecil isteklerinde idare kurullarına verilen görev, bu kurullardan alınmalı, «hasar tespit komisyonu» ve tarım örgütüncce düzenlenen rapor mahallî mülkiye amiri tarafından Ziraat Bankasına gönderilmelidir.

1265. 2 — 4753 sayılı Kanuna göre kamulaştırılacak toprakların bedelleri, Anayasanın 38 inci maddesi hükmü karşısında, kamulaştırma yapıp dağıtılmadan önce saptanmalıdır. Bu, ya 6830 sayılı Kanundaki «kıymet takdir komisyonlarınca» ya da yeniden kurulacak bir komisyonca yapılmalıdır.

h — Sivil Savunma İşlerine İlişkin Görevler

Durum :

1266. Bu görevler, idare kurullarına, 6 - 3150/I karar sayılı Sivil Savunma ile İlgili Şahsî Mükellefiyet, Tahliye ve Seyrekleştirme, Planlama ve Diğer Hizmetler Tüzüğü'nün 25/b ve 6 - 3150/II karar sayılı Sivil Savunma ile İlgili Teşkil ve Tedbirler Tüzüğü'nün 110 uncu maddeleriyle verilmiştir.

Sorunlar ve Nedenleri - Öneriler :

Sorun ve Nedenleri :

1267. İdare kurullarının bu görevleri yapmaları gerekli değildir.

1268. İdare kurullarının bu görevlerin yerine getirilmesindeki rolü, «Sivil Savunma Fonu İdare Komisyonu» nca alınan karar üzerine, verilecek veya ödenecek miktarları saptamaktır. Yani Sivil Savunma Fonu İdare Komisyonunca bedel, kira, ücret veya tazminat ödenmesine karar verilmekte, bu karardan sonra da idare kurullarınca bedel, kira, ücret ya da tazminatın miktarı takdir ve tespit olunmaktadır.

Sivil Savunma İdaresi Fon Hesaplarının Toplanma, İdare, Sarf ve Kayıt Usullerini Gösterir Yönetmelik Hükümlerine göre, barıştaki eği-

tim, deneme ve tatbikat gibi durumlar dışında yapılan diğer alım ve satımlarla, hizmet yükümlülerinin yol giderleri ve çeşitli giderleri doğrudan doğruya Sivil Savunma Fonu İdare Komisyonunca saptanmakta ve ödenmektedir.

Sivil Savunma Fonu İdare Komisyonu, adı geçen yönetmelikle verilen görevlerde olduğu gibi, Tüzüklerle idare kurullarına verilen ve bazı ödemelerde miktar tesbitinden ibaret bulunan görevleri de yerine getirebilir. Böylece iki evrede yapılan iş, tek evrede yapılabilir bir duruma getirilebilir.

Öneri :

1269. Sivil Savunma ve Diğer Millî Seferberlik Hizmetleri araştırma raporuyla fonun kaldırılması önerilmekte olduğundan, anılan görevler kendiliğinden kalkacak ve ödemeler genel hükümlere göre yapılacaktır.

1 — Tapu ve Kadastro İşlerine İlişkin Görevler

Durum :

1270. Görev, idare kurullarına 2644 sayılı Tapu Kanununun 8, 17, 27 inci ve 1012 karar sayılı Tapu Sicili Nizamnamesinin 115 inci maddeleriyle verilmiştir.

Sorunlar ve Nedenleri - Öneriler :

Sorun ve Nedenleri :

1271. Bu görevlerin idare kurullarınca yapılmasına gerek yoktur.

1272. 1 — 2644 sayılı Kanunun 8 inci maddesinde denizden doldurulacak yerlerin kişiler adına tapuya tescili için izlenecek yöntem saptanmıştır. Buna göre, mal memurluğunun izin vermesi gerekmekte ve doldurulacak yerler belediye sınırları içersinde ise belediyenin, liman idaresinin ve müstahkem mevki kumandanlığının, belediye sınırları dışında ise ilgili idare kurulunun uygun görmesi şartı aranmaktadır.

Denizden doldurulmak istenen yerler için 1605 sayılı 6785 sayılı İmar Kanununda Bazı Değişiklikler Yapılması Hakkında Kanun yeni yöntemler getirmiş olduğundan bu maddenin uygulama olanağı kalmamıştır.

1273. 2 — 2644 sayılı Kanunun 17 nci maddesiyle, bataklıklar için takdir edilecek bedelin onanması belediyelerce seçilecek iki üyenin katılımıyla mahalli idare kurullarınca yapılmaktadır.

4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu ve bunun bazı maddelerini değiştiren 5618 sayılı Kanun karşısında yukarıdaki maddenin uygulama olanağı kalmamıştır.

1274. 3 — 2644 sayılı Kanunun 27 nci maddesiyle Tapu senetlerine fotoğraf yapıştırılması olanağı bulunup bulunmadığına idare kurulları karar vermektedir.

Günümüz koşulları karşısında bu maddenin uygulama olanağı yoktur. Çünkü, tapu örgütü bulunan bütün ilçelerimizde fotoğraf çek-tirme olanağı vardır.

1275. 4 — 1012 karar sayılı Tapu Sicili Nizamnamesinin 115 inci maddesinde ciltli defterlerin kaç sayfadan ibaret olduğunun onanma-sında idare kurulları görevli sayılmıştır.

İdare kurullarının kaldırılması öngörüldüğüne göre bu görevin de başka bir örgüte verilmesi gerekir.

Öneri :

1276. 1 — 2644 sayılı Kanunun denizden doldurulacak yerlerle ilgili 8 inci maddesi, 1605 sayılı Kanunla uygulama kabiliyetini kaybetmiş olduğundan, yürürlükten kaldırılmalıdır.

1277. 2 — 2644 sayılı Kanunun 17 inci maddesi, 4753 ve 5618 sayılı Kanunlar karşısında uygulanamaz hale geldiğinden, yürürlükten kaldırılmalıdır.

1278. 3 — 2644 sayılı Kanunun 27 inci maddesi gelişen koşullar içinde uygulanamaz duruma geldiğinden, yürürlükten kaldırılmalıdır.

1279. 4 — 1012 sayılı Tapu Sicili Nizamnamesinin 115 inci madde-siyle idare kurullarına verilen görev, mahallî sulh mahkemelerine dev-redilmelidir.

i — Çeşitli Görevler

Durum :

1280. İdare kurullarına, bu görevler, 14 Ağustos 1330 tarihli Sicilli Nüfus Kanununun 8 Şubat 1331 tarihli Menafii Umumiyyeye Müteallik Hususat İçin Efrada Ait Arazi ile Taş Ocaklarının Muvakkaten İşgali Hakkında Kanunun 5; 2 sayılı Hıyaneti Vataniye Kanununun 121, 13.3.1926 ve 781 sayılı Mübadeleye Tabi Eşhastan Metrük Olup Hakkı İskânı Haiz Olanlara Verilmiş ve Verilecek Emvali Gayri Menkule Hakkında Kanunun 3; 21.6.1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun 30.11.1935 tarihli ve 2850 sayılı Kanunla değişik 21; 14.6.1934 tarihli ve 2510 sayılı İskân Kanununun 10/B; 8.12.1937 tarihli ve 3277 sayılı Nalband Mektepleri ve Nalbandlık Hakkında Kanunun 6; 17.5.1948 tarihli ve 5202 sayılı Deniz ve Kıyılarda Görülecek Başboş Mayın, Patlayıcı Madde ve Şüpheli Cisimlerin Yok Edilmeleri Hakkında Kanunun 6; 8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanununun 108; 10.6.1949 tarihli ve 5442 sayılı Kanunun 2/D; 31.6.1931 tarihli ve 6830 sayılı İstimlâk Kanununun 4.11.1960 tarihli ve 122 sayılı Kanunla Değişik 10 ve 15; 7201 sayılı Tebligat Kanununun 4; 11.2.1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumî Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanunun 2.7.1968 tarihli ve 1051 sayılı Kanunla değişik 31/a; 11999 karar sayılı Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği Nizamnamesinin 19 Ağustos 1331 tarihli Hüsusi Mektepler Talimatnamesinin 11 inci Maddeleri ve Millî Eğitim Bakanlığının 22.12.1951 tarihli ve 46030 ve 11.12.1954 tarihli ve 304500 - 74/50502 sayılı Genelgeleriyle verilmiştir.

Sorunlar ve Nedenleri - Öneriler :

Sorun : 1

Sorun ve Nedenleri :

1281. İdare kurullarının bu bölümde incelenen görevlerinden 2510 sayılı Kanunun 10/B, 3277 sayılı Kanunun 6, 7269 sayılı Kanunun 13/a, b ve 4 - 11999 karar sayılı Tüzüğün 19 uncu maddeleri ile verilen-

ler yargısal bir nitelik göstermektedir. Bu nedenle, daha önce de açıklanan gerçekler ışığında, idare kurullarının bu işlere bakmamaları gerekir.

1282. 1 — 2510 sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle idare kurullarına, taşınmaz malların kime ait olduğunun çözümlenmesi görevi verilmiştir. Bir malın kime ait olduğunun saptanması görevi yargısal bir görevdir. Ancak 1934 yılında yürürlüğe konulan adı geçen Kanunun 10/B maddesi hükümlerinin, bugün için, uygulanma yeteneği ve gereği kalmamıştır.

1283. 2 — 3277 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde, kanuna aykırı hareket edenler hakkında para cezası, sanattan men ve hafif hapis cezasının verilmesinde idare kurulları görevli sayılmıştır.

Adı geçen Kanunda belirtilen koşullara uymayanlara verilen para cezası, idarî ceza konusunun incelenmesinde de açıklandığı üzere, idarî bir işlem ve idarî bir cezadır. Bu nitelikte bir para cezasının idare kurullarınca verilmesine gerek yoktur. Hafif hapis cezasının ise idare kurullarınca verilmesi mümkün değildir.

1284. 3 — 7269 sayılı Kanunun 13/a, b maddesinde, doğal afetler nedeniyle mülkiye amirlerinin verdikleri yıkım ve onarım kararlarının, ilgililerin itirazı üzerine, idare kurullarınca 15 gün içerisinde nihai karara bağlanması öngörülmüştür.

7269 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi ve 6785 sayılı Kanunun 22 inci maddesiyle verilen görevler, yapılan işin niteliği dışında büyük benzerlik göstermektedir. Yani her ikisinde de kanunlarla yetkili kılınmış organ veya makamların verdiği yıkım veya onarım kararlarına karşı idare kurullarına baş vurulması ve bunların iptali ya da onanması söz konusudur.

6785 sayılı Kanunun 22 inci maddesiyle idare kurullarının göreve katkısı yönünden söylediklerimiz, 7269 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle idare kurullarına verilen görev yönünden de geçerlidir. Yani bu görev yargısal nitelik taşımaktadır.

1285. 4 — 4-11999 karar sayılı Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği Tüzüğü'nün 19 uncu maddesinde, sandık kurullarının kararlarına ve tutanakların düzenlenme biçimine karşı idare kurullarına itiraz edileceği hükme bağlanmıştır.

Muhtar ve ihtiyar kurulu üyelerinden kurulmuş bulunan söz konusu sandık kurullarının seçim işleriyle ilgili kararları aleyhine yargı organlarına baş vurulması yerinde olur.

Seçilmiş organlar hakkında karar veren mahkemelerin organların seçimi konusunda da karar vermesi gerekir.

Sorun ve Nedenleri :

1286. Yukarda incelenen yargısal nitelikteki görevler dışında kalan idarî ve danışma niteliğindeki görevlerin yapılmasında idare kurullarının bir katkısı olmadığı gibi, bunların idare kurullarınca yapılmasına da gerek yoktur.

1287. 1 — 1330 tarihli Kanunun 8 inci maddesi, adalet mahkemelerinin kurulmamış olduğu yerlerde nüfus sicilinin her sahifesinin idare kurullarınca mühürlenmesini öngörmekteyse de bugün bütün ilçelerde adalet mahkemelerinin kurulmuş bulunması nedeniyle idare kurullarınca yapılacak bir görev kalmamıştır.

1288. 2 — 1331 tarihli Kanunun 5 inci maddesinde taraflardan birinin bilirkişi göstermemesi üzerine bu işin onun yerine idare kurullarınca yapılması öngörülmüşse de, daha önce açıklandığı gibi, bu konunun da 6830 sayılı İstimlak Kanunun içinde düzenlenmesi gerekir.

1289. 4 — 781 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde, taşınmaz malların tahsis zamanındaki değerinin saptanmasında idare kurulları görevli sayılmışsa da bu görevin idare kurullarınca yapılması yararsızdır ve pahalıya mal olmaktadır. Söz konusu görev; 6830 sayılı Kanuna göre kurulan kıymet takdir komisyonlarınca ya da bilirkişiler kurulunca yapılabilir.

1290. 3 — 2 sayılı Hiyaneti Vataniye Kanununun 12 inci maddesiyle idare kurullarına bu Kanunun ilânına ait tutanakları saklamak görevi verilmiştir.

Sonradan çıkan 1322 sayılı Kanunların ve Nizamnamelerin ilânı ve Meriyet Tarihi Hakkında Kanunla kanunların neşir ve ilânı genel kural ve yöntemlere bağlanmış olduğundan, 2 sayılı Kanunun 12 inci maddesi gereksiz duruma gelmiştir.

1291. 5 — 111 sayılı Kanunun 21 inci maddesi uyarınca askerlik meclislerine idare kurulundan bir üyenin katılmasına gerek yoktur.

Uygulamada olduğu gibi belediyeden bir üyenin katılması daha doğrudur.

1292. 6 — 5202 sayılı Kanunun 6 ıncı maddesiyle hizmet sırasında zarar gören araçlara verilecek tazminat miktarının saptanması idare kurullarına verilmişse de, idare kurulları bu gibi araçların zararlarını zararın nitelik ve ağırlığını, onarılıp onarılamıyacağını, kaçta onarılabilceğini bilebilecek durumda değildir.

Madde hükmünde konunun içinde bulunan kuruluş veya kurullara görev verildiğine göre, bu görevinde idare kurulları yerine bu kurullarca doğrudan doğruya yapılması yerinde ve doğru olur.

1293. 7 — 5434 sayılı Kanunun 108 inci maddesiyle; muhtaç, dul ve yetimlerin muhtaçlık durumunu saptayan belgenin düzenlenmesinde idare kurulları görevli sayılmıştır.

5434 sayılı Kanunun 109 uncu maddesiyle sandık yönetim kurulları bu konuda, idare kurullarının soruşturma ve kararları dışında, soruşturma yapmaya yetkili kılınmış ve ilgili kuruluşlar da cevap vermeye mecbur tutulmuştur.

İdare kurullarınca yapılan iş, ilgili kuruluşlarca yürütülen soruşturma sonucunda elde edilen bilgileri özetleyerek karar altına almaktan ibarettir.

Her iki kuruluşun da soruşturma kaynaklarında bir ayrılık bulunmamaktadır. Bu nedenlerle bu görevin doğrudan doğruya Sandıkça yapılması yerinde olur.

1294. 8 — 5442 sayılı Kanunun 2/D maddesinde, mülki idare bölümleri konusunda, idare kurullarının görüşünün alınması öngörülmüştür.

Bu konu üzerinde İller İdaresi Genel Müdürlüğü merkez araştırmasında derinlemesine inceleme yapılmıştır.

1295. 9 — 6830 sayılı Kanunun 10 ve 15 inci maddelerinde takdir kıymet komisyonu üyelerinin ve bilirkişilerin seçiminde idare kurulları görevli sayılmıştır.

İdare kurullarınca takdiri kıymet komisyonu üyelerinin ve bilirkişilerin seçiminde, seçileceklerin kaynak ve kuruluşlarının anılan maddelerde gösterilmiş bulunması nedeniyle, bir katkıda bulunulmamakta ve sadece usulî bir işlem yapılmaktadır.

1296. 10 — 7201 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle idare kurullarına verilen ve tebliğ yapana ödenecek zorunlu giderlerin saptanmasından ibaret olan görevin, bu kuruluşca yapılması gereksizdir.

İl idare kurulunca her malî yılın başında her ilçe için ayrı ayrı tesbit yapılmasında, gidilecek yerin uzaklığı ve kullanılacak taşıtın cinsi esas alınmaktadır. Bu durumda tebliğ yapana verilecek zorunlu giderler, aynı kıstasları getiren 6245 sayılı Kanuna göre saptanabilir.

1297. 11 — 1331 tarihli Hususî Mektepler Talimatnamesinin 11 inci maddesiyle özel okul açmak isteyenlerin dilekçelerinin idare kurullarınca inceleneceği hükme bağlanmıştır.

Özel okullara ilişkin 625 sayılı Kanun, özel okul açılmasını ayrı yöntemlere bağlamış olduğundan anılan Talimatnamenin uygulama olanağı kalmamıştır.

1298. 12 — Millî Eğitim Bakanlığının 22.12.1951 tarihli ve 46030 ve 11.12.1954 tarihli ve 304500 - 74/50502 sayılı Genelgeleriyle idare kurullarına, fakir çocukların ailelerinin fakirliklerinin saptanması görevi verilmiştir.

5434 sayılı Kanunun 108 inci maddesine uyularak idare kurullarınca verilmekte olan muhtaçlık bölgesi konusunda söylediklerimiz, idare kurullarına verilmiş bulunan bu fiilî görev için de geçerlidir. Burada da idare kurullarının devreye girmesine gerek yoktur.

Öneri :

1299. 1 — 2510 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi hükmü, yürütme yeteneği olmadığı için kaldırılmalıdır.

1300. 2 — 3277 sayılı Kanunun 10 uncu maddesi hükmü, değiştirilmeli; para cezaları veteriner hekimlerince, mesleğin yapılmasının yasaklanması idare mahkemelerince verilmeli, hapis cezası da adalet mahkemelerince verilebilmelidir.

1301. 3 — 7269 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi değiştirilmeli; bu konuda; konunun önemi ve özelliği de göz önünde bulundurularak, karar yeri Bölge İdare Mahkemeleri olmalıdır.

1302. 4 — 4-11999 karar sayılı Tüzüğün 19 uncu maddesi değiştirilerek görev Bölge İdare Mahkemelerine verilmelidir.

1303. 5 — 1330 tarihli Kanunun 8 inci maddesine göre, idare kurullarının yapacağı bir görev kalmamıştır.
1304. 6 — 1331 tarihli Kanunun 5 inci maddesi hükmü, 6830 sayılı Kanun içerisinde düzenlenmelidir.
1305. 7 — 2 sayılı Hıyaneti Vataniye Kanununun 12 inci maddesi açıkça yürürlükten kaldırılmalıdır.
1306. 8 — 781 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi hükmü, 6830 sayılı Kanun içerisinde düzenlenmelidir.
1307. 9 — 1111 sayılı Kanunun 21 inci maddesine göre askerlik meclisine bir idare kurulu üyesi gönderilmesinden vazgeçilmelidir.
1308. 10 — 5202 sayılı Kanunun 6 inci maddesi ile idare kurullarına verilen görev kaldırılmalı ve bu görev Kanunda anılan kurullarca yerine getirilmelidir.
1309. 11 — 5434 sayılı Kanunun 108 inci maddesiyle idare kurullarına verilen görev kaldırılmalı, bu konuda ilgilinin baş vurması üzerine, soruşturma mülkî amirlerce yaptırılmalı ve sonuç Emekli Sandığına gönderilmelidir.
1310. 12 — 5442 sayılı Kanunun 2/D maddesine göre idare kurullarının görüşünün alınmasından vazgeçilmelidir.
1311. 13 — 6830 sayılı Kanunun 10 ve 15 inci maddeleri hükümleri değiştirilmeli; takdiri kıymet komisyonu üyeleri ilgili daire ve kuruluşların ve bilirkişiler her ilçe için, o yer belediye encümeninin tavsiyesi üzerine, mülkiye amirince görevlendirilmeli ya da seçilmelidir.
1312. 14 — 7201 sayılı Kanunun 4 üncü maddesiyle idare kurullarına verilen görev kaldırılmalı ve konu 6245 sayılı Kanun içerisinde düzenlenmelidir.
1313. 15 — 625 sayılı Kanun karşısında uygulama olanağı kalmayan 1331 tarihli Hususî Mektepler Talimatnamesi yürürlükten kaldırılmalıdır.
1314. 16 — Millî Eğitim Bakanlığının genelgesiyle verilen fiilî görev idare kurullarından alınmalı, ailenin durumu ile ilgili olarak yapılan soruşturma sonucu topluca okul idaresine gönderilmeli ve okul idaresince değerlendirilmelidir.

SONUÇ

İl ve ilçe idare kurulları araştırmasının verilerine göre :
1315. İl ve ilçe idare kurulları kaldırılarak;

1 — Yargısal görevleri Bölge İdare Mahkemelerine,

2 — İdarî görevleri, ilgili idarî birimlere,
verilmelidir.

3 — İllerde vali muavininin başkanlığında hukuk işleri müdürü, il planlama müdürü, biri sosyal biri ekonomik alanda uzman iki planlayıcıdan kurulu «İl Danışma Kurulu» bulunmalı, diğer idare şube başkanları da kendi daireleriyle ilgili konularda ya da valinin gerekli görmesi halinde kurula katılmalı, kurul sürekli değil, gerektiğinde toplanmalı ve ayrıca kaymakamlarda valilik kanalı ile kuruldan görüş istenebilmelidir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

İL GENEL YÖNETİMİNDE YETKİ DEVRİ

I — TEORİK AÇIDAN YETKİ VE DEVRİ

A — YETKİ KAVRAMI

a — Yetkinin Tanımı

1316. İdarî bir tasarruf, mevzuatın bu iş için görevlendirdiği makam tarafından yapılırsa geçerli olur. Bu tasarrufu yapabilme yetenek ve iktidarına «yetki» denir ve bir kamu otoritesi adına mevzuata uygun olarak hukukî bir tasarrufta bulunmak iktidardır.

Bu tanıma göre :

1 — Yetki, şahsa değil, göreve bağlıdır; makama verilir.

2 — Kamu görevlisi için yetki bir hak değil, bir yükümlülüktür ve bunu kullanmaktan kaçınmaz.

b — Yetkinin Kaynakları

1317. Bir kamu görevlisinin veya otoritesinin sahip olduğu yetkilerin kaynağı kanun ya da hukukun genel ilkeleri olabilir. Uygulamada çeşitli kamu otoritelerinin yetkileri; anayasa, kanun ve kararnamelerle, hatta yazılı olmayan genel hukuk ilkelerine dayanarak kazâî içtihatlarla saptanmaktadır.

Yetkinin kaynağı her şeyden önce Anayasadır. Türk Anayasası da yetkinin ana kaynağı durumundadır ve 5,6 ve 7, maddelerinde Dev-

letin yetkilerini yasama ve yargı yetkisi ile yürütme görevi olarak üç ana grupta toplamaktadır. Üç ayrı organa verilen bu yetkilerin nitelik ve kökeni aynı değildir. Anayasa, yasama ve yargı yetkisinin yanında yürütme görevinden söz etmektedir. Yani yürütme organına verilen, bir «yetki» değil «görev» dir. Anayasanın gerekçesinde, yasama yetkisinin ilk ve genel olmasına karşılık, yürütmenin türetilmiş müştak - dérivé-) bir yetki olması nedeniyle «görev» kelimesiyle ifade edildiği açıklanmıştır. Yürütme, yasama organının çıkardığı kanunların uygulanmasından ibarettir ve kaynağını kanundan almayan tasarruflarda bulunamaz.

c — Yetkinin Genel İlkeleri

1318. Yetkinin :

- 1 — Uzmanlık ilkesi,
- 2 — Hukuka bağlılık ilkesi,
- 3 — Amaç ilkesi,

Olmak üzere üç genel ilkesi vardır:

- 1 — Uzmanlık İlkesi :

1319. Kamu hukuku alanında, kamu organları arasında yetkilerin dağılmış olduğu görülmektedir. Güdülen amaç, uzmanlıktan yararlanmak ve en iyi sonucu almaktır.

- 2 — Hukuka Bağlılık İlkesi :

1320. İdare hukukunun önemli ilkelerinden biri, idarenin hukuka bağlılığıdır. Kamu personeli, mevzuata uygun hareket etmek zorundadır. 1961 Anayasası yürütme görevinin «Kanunlar çerçevesinde» yerine getirileceğini, Anayasa hükümlerinin yalnız yasama ve yargı organlarını değil yürütme organını ve idare makamlarını da bağlayacağını ve idarenin hiç bir eylem ve işleminin hiç bir halde yargı mercilerinin denetimi dışında bırakılamayacağını hükme bağlamıştır.

Hukuka bağlılık esas olmakla beraber hukuk kurallarının kamu hizmetlerini en ince ayrıntılarına kadar düzenleyemeyeceği, idarenin zaman, yer ve durumun gereklerine göre bir takdir yetkisini elinde bulundurmasının gerektiği de ortadadır. İdare belli bir takdir yetkisi alanını elinde bulundurmaktadır ki bu alan kanunun koyduğu sınırlara

göre daralıp genişlemektedir. Takdir yetkisi de böylece kanuna dayanmaktadır. Bazen kanun, idareye hiç serbest davranış alanı bırakmamakta ve hatta davranışını tamamen ona dikte etmektedir. Bu durumda idarenin takdir yetkisinden değil, sadece bağlı yetkiden (Compétence Liée) söz edilebilir.

3 — Amaç İlkesi :

1321. Bir yetki ancak verildiği amaç için kullanılabilir. İdarî bir eylemin amacı, genel bir ifadeyle, kamu yararıdır. Amacı çoğunlukla kanun açıklar.

ç — Yetki Eksiklikleri

1322. Yetki eksiklikleri, yetki tecavüzü ve yönetimine göre yapılmış atama hallerinde kendini gösterir.

Bir kamu görevlisi yetkilerinin sınırını aştığı zaman yetki tecavüzünden söz edilir. Bir kamu görevlisinin atama işleminin yönetimine göre yapılmamış olması halinde; bu görevlinin istifasının kabul, azil ya da emekliye sevk işlemlerinden sonra yaptığı işlemler için yetki eksikliği söz konusu olur.

Yetki eksiklikleri, idarî eylem ve işlemleri batıl kılar, bunların idarî kaza mercileri nezdinde iptali mümkündür. Hatta bazı hallerde bu eylem ve işlemler hakkında yokluk iddiasında bile bulunulabilir.

Yetki eksiklikleri nedeniyle idarî eylem ve işlemlerin butlan veya yoklukla malûl olması kuralının iki istisnası vardır. Bunlar lüzum teorisi ve fiilî memur teorisi.

Lüzum teorisine göre atama işlemi yöntemine göre yapılmış görevlileri, gerek yetki tecavüzü ve gerekse biçim ve esas yönünden olağan olarak mevzuata uygun olmayan ve fakat istisnai hallerde son derece ivediliği nedeniyle geçerli sayılan bazı eylemlerde bulunabilirler. Ancak yetki tecavüzü, yetki gaspı sayılacak kadar ağır olmamalıdır.

Fiilî memur teorisinde de, hukuk güvenliğinin sağlanması için, bazı koşullar altında atama işlemi kusurlu olan bir memurun yaptığı işlemler geçerli sayılmaktadır. Üçüncü kişiler için memurun atama işleminin yönetimine göre tamamlanıp tamamlanmadığını kontrol olanağı yoktur. Harp gibi olağanüstü hallerde fiilî memur teorisinin alanı

daha da genişleyebilmektedir. Bir yetki gaspı hali olmadıkça, atama işlemi yönetimine göre yapılmamış fiilî memurun yerine yöntemi-ne göre başka atama yapılmasında olanaksızlık varsa bu memurun yaptığı işlemler geçerli sayılmaktadır.

d — Yetki Devrinin Anlamı

1323. Genel anlamda yetki devri, kendi yerine karar almak, bir eylemde bulunmak veya bir emir vermek hakkını başkasına devretmek ve elde edeceği neticelerden onu sorumlu kılmaktır.

1324. Türk kamu yönetiminde yetki devri tekniği henüz yerleşmiş değildir. Bu nedenle de terminoloji yönünden bir uyum yoktur. Bu tekniği ifade etmek üzere «Yetki devri», «otorite devri», «yetki dağıtımı» deyimleri kullanılmaktadır. Fransızca kitaplarda bu tekniği ifade için «délégation de compétence» ya da «délégation de pouvoir»; İngilizce kitaplarda ise «delegation authority» veya «delegation» deyimleri yer almaktadır. İngilizce bu deyimlerin karşılığı olarak Türkiye'de daha çok «yetki devri» deyimini kullanılmaktadır.

1325. Yetki devrinden başka, uygulamada sık sık görülen «imza yetkisi devri» vardır. Fransızlar bunu «délégation de signature» deymiyle ifade etmektedirler. İmza yetkisi devri, bir servisin iç örgütlenmesiyle ilgili bir sorundur. Servisin başındaki yönetici, bazı işlemlerde imza yetkisini başkasına devretmekte ve fakat yukarıda tanımlanan yetkiyi elinde bulundurmaktadır. İmza yetkisine sahip olan personel yaptığı işlemde amirine karşı sadece disiplin yönünden sorumludur.

B — YETKİ DEVRİNİN ÖNEMİ VE GEREĞİ

1326. Zamanımızda Devlet anlayışı büyük değişikliğe uğramış bulunmaktadır. Devlet, kişinin sosyal refahını sağlayacak tedbirleri almakla görevlidir. Gelişmekte olan ülkelerde Devlet ekonomik kalkınmayı sağlamak görevini de üzerine almak zorunda kalmakta ve ekonomik hayata gittikçe dozu artan ölçüde müdahalede bulunmaktadır. Devletin görevindeki artışlar ve ekonomik hayata müdahale zorunluğu, kamu yönetimi alanında da işlerin gittikçe artmasına neden olmakta, idarî örgütler her gün biraz daha büyüyüp gelişmektedir. Bunun doğal so-

nucu olarak da yüksek kademe yöneticilerinin görevleri ve iş hacmi çoğalmaktadır.

Kamu yönetimi bilimi, yüksek kademe idarecilerinin iş yükünü hafifletmek ve daha önemli meselelere zaman ayırmalarını sağlamak gayesiyle «yetki devri» tekniğini geliştirmiş bulunmaktadır. Bu teknik, üstün iş yükünü hafifletmek ve esas fonksiyonu olan planlama, koordinasyon, yönetim ve kontrole daha fazla zaman ayırabilmesi olanağını sağlamak yanında yetki devredilen astın gelişme ve yetişmesine de olanak vermekte ve daha kaliteli bir yönetimin ortaya çıkmasına büyük katkıda bulunmaktadır.

1327. Yetki devrine karşı ve özellikle yöneticilerce şu itirazlar öne sürülmektedir :

1 — Bu işi maiyetindeki bütün memurlardan daha iyi yaparım, ayrıca nasıl olsa bu işten sorumlu olan da benim.

2 — Yetki devredebileceğim ve bu işi yapabilecek yetenekli astım yoktur. Bu konuda ikinci derece amirlerden hiç birine güvenemem.

3 — Ben yetki devretmek istiyorum, fakat yetkiyi devrettiğim memurlar bunu kullanmak istemiyorlar.

4 — Devrettiğim yetkinin sonucunu izlemek, uyarmak ve özel kontrol olanağı bulamıyorum. Kontrol düzeninin yeterliliğine güvenemediğim için de yetki devri hususunda çekingen davranıyorum.

5 — Bazı işleri kendim yapmaktan hoşlanıyorum.

1328. Bu itirazlara karşılık şu cevaplar verilmektedir :

1 — Sorun, bir işi yöneticinin mi yoksa astın mı daha iyi yapabileceği değildir. Yönetici; dikkatini, bu işi yapmamakla planlama ve kontrol gibi başkasına devri mümkün olmayan daha önemli görevleri daha iyi yapıp yapamayacağı üzerinde toplamalı ve seçimini, buna göre yapmalıdır. Ast hakikaten yetersizse, eğitilmeli veya yeterli bir kişi görev ve alınmalıdır.

2 — Yöneticinin yetki devrinden kaçınmasında asıl neden, genç astlarının vaktinden önce kendi yerini alabilecekleri endişesidir.

3 — Astın yetki devrini kabul etmemesi mümkündür. Ancak kabul etmemenin nedenlerini araştırmak ve bu nedenleri karşılayacak çareleri bulmak gereklidir.

4 — Bir yönetici sevdiği işleri değil, kendisinin yapması gereken işleri yapmalıdır.

5 — Bazı yöneticiler tabiaten tehlikeye atılmaktan kaçınırlar. Yetki devretmek cesaret işidir ve bazı riskleri göze almayı gerektirir.

Ancak yönetici, yetki devretmekle sağlanacak kazancın karşılaşılabilecek risklerden daha fazla olduğunu gözönüne almak zorundadır.

Yetki devri tekniği, yetkiyi devredecek idarecinin liderlik yetenekleriyle yakından ilgilidir. Yetki devrinin başarıya ulaşması büyük ölçüde buna bağlıdır. Seckler - Hudson'a göre yetki devreden yöneticide şu nitelikler bulunmalıdır:

1 — Bir örgütün başında bulunan yöneticinin, örgütün amacını ve programını iyi kavramış olması ve örgütteki her kişinin veya grubun bu amaç ve programın gerçekleşmesinde en uygun rolü nasıl oynayabileceklerini iyice idrak edebilmesi gerekir.

2 — Yüksek yönetici, örgütün programını iyi bilebilmişse örgütüne bir çok damar birleştiren ve iyi çalışan bir kalp sağlamış olur. Artık bu yönetici, bağlı veya yarı bağımsız kısım ve şubelere yetki devrederek, kendisi de bütün çalışmasıyla en yüksek kademede koordinasyon, kontrol, planlama ve yönetme gibi görevlerle rahatça uğraşır.

3 — Yüksek yöneticide insanları anlama ve değerlendirme yeteneği bulunmalıdır.

4 — Yüksek yönetici örgütte karşılıklı güven ve saygı bağları sağlayabilmelidir.

5 — Yüksek yönetici otokratik değil, demokratik bir lider olmalıdır. Bir karara varmadan önce acele etmemeli, etrafıyla gerekli görüşmelerde bulunmalıdır.

C — YETKİ NE ZAMAN, NASIL VE KİME DEVREDİLMELİDİR

1329. Bir örgütün başında bulunan amir, belli başlı görevlerini yapabilmek için kendisine yeteri kadar zaman ayırabilmelidir. Yönetici ağır iş yükü altında eziliyor ve aslı görevleri için yeteri kadar zaman ayıramıyorsa yetki devri yapmıyor ve demektir. Bunun sonucu olarak da personeli hizmete teşvik etmede ve onlardan en verimli sonuçları almada yöneticinin zaafa düşmüş olduğu yargısına varılabilir.

Yetki devrinin gerekip gerekmediğine karar verirken dikkate alınması gereken bir husus da örgütte yaratılmış olan ortamdır. Ortam elverişliyse yetki devri yapılır.

Yetki devri önce bir hazırlık aşamasını gerektirir. Bundan sonra bazı ilkelere uyularak yetki devri yapılmalıdır. Hazırlık aşaması şu hususların yerine getirilmesini gerektirir:

1330. 1 — İş analizi yapılması : Önce iş analizi yapılmalı ve yetkinin hangi sınırlar içinde devredileceği belirtilmelidir. Bundan sonra bir görev listesi çıkarılmalıdır.

1331. 2 — Standartların saptanması : Faaliyetlerin standart hale getirilmesi, hem yetki tecavüzünün önlenmesi, hem de yetki devrinde kolaylık sağlanması yönünden gereklidir.

1332. 3 — Amacın saptanması : Yetki devri ile ulaşılacak istenen amaç, kesinlikle tanımlanmalı ve açıklığa kavuşturulmalıdır.

1333. 4 — Politikanın saptanması : Yetki devredilene kolaylık sağlamak üzere yetki kullanılırken uyulması gereken esaslar, örgütün politikası olarak saptanmalıdır.

1334. Gereken hazırlıklar tamamlandıktan sonra da yetki gelişigüzel devredilirse istenen sonuca ulaşmak güç olur. Bu nedenle bazı ilkelere uyulması zorunludur ve bu ilkeler de şunlardır :

1 — Yetki alanı açık olarak belirtilmeli ve verilen yetkiler kesin olmalıdır.

2 — Yetki devri sözlü değil, yazılı bir metinle yapılmalıdır.

3 — Verilen veya devredilen sorumluluk, verilen yetkiyle orantılı olmalıdır.

4 — Devredilen yetki ile verilen işi başarmak mümkün olmalıdır.

5 — Yönetici yetki devrinin dozunu iyi ayarlamalıdır.

6 — Yetki devrinin komuta hattının en alt kademelerine kadar nüfuz etmesi gerekir. Yetki, işin yapıldığı en yakın kademede ki makama devredilmelidir.

7 — Kumanda birliğinin bozulmamasına özen gösterilmelidir.

8 — Yetki devreden yüksek yönetici devrettiği yetkiyi geri alabilme hakkını ve yetkisini korumalıdır.

9 — Yetki devri ile örgütün esas amacı ve genel politikası desteklenmeli ve bütün gayretler bu doğrultuya yönelmiş olmalıdır.

1335. Yetkisini devredeceği şahsı seçmek, yönetici için üzerinde durulması gereken önemli sorunlardan biridir. Bu konuda da uyulması gerekli ilkeler şunlardır :

1 — Yetki devredilecek kişi, bu görevi yapabilecek derecede özel yeteneğe sahip olmalıdır.

2 — Yetki devredilecek kişi seçildikten sonra devir işine yavaş yavaş başlamalı ve ilk önce küçük sorumluluklar ve görevler verilmelidir.

3 — Yetki devrinde, boş vakti en çok olan astı seçmek gereklidir.

4 — Yetki devri yapılacak personel bu yetkiyi kabul etmeli ve bunu kullanmaya istekli olmalıdır.

5 — Yetkiler, olayların geçtiği ve işlerin görüldüğü yere en yakın kimselere devredilmelidir.

Ç — DEVRE KONU OLACAK VE OLMAYACAK YETKİLER

1336. Hangi yetkilerin devredilebileceği önemli bir sorun olup bu konuda kesin ilkeler koymak oldukça zordur. Çünkü devredilebilecek ve edilemeyecek yetkiler örgütün ve personelin durumuna bağlıdır. Bununla beraber hemen hemen her yerde uygulanabilecek bazı ana ilkeler şunlardır :

(1) Rutin ve her gün olağan olarak tekrarlanan işler,

(2) Teknik nitelikte olan hizmetler,

(3) Çok zaman alan ve eğitildikleri taktirde astlarca yapılabilmesi olanağı olan işler

(4) Yöneticinin yapmasında zorunluk bulunmayan işler.

Devredilmelidir.

1337. Buna karşılık :

(1) Planlama,

(2) Örgütlendirme,

(3) Kontrol,

- (4) Disiplin,
- (5) Değerlendirme ve atama,
- (6) İşe teşvik etme ve geliştirme,
- (7) Yetki devretme ve devrettiği yetkiyi geri alma,

Yetkileri devredilmemelidir.

Genel olarak, yönetici ana görev ve yetkilerini (örneğin, bakanın kararname imzalama yetkisi) ve yönetilenlerin temel haklarını güven altına almak için kendisine verilmiş olan yetkilerini devredemez.

D — YETKİ DEVRİNİN GEÇERLİLİK KOŞULLARI

1338. Yetki devrinin geçerli olabilmesi için bazı koşullara uyulması gereklidir. Bunlara uyulmadan yapılan yetki devrine dayanılarak yapılacak tasarrufları «yetkisizlik» veya «yetki tecavüzü» yönünden batıl saymak gerekir. Bu koşullar şunlardır :

a — Mevzuat Yönünden

1339. Yöneticinin geçerli bir yetki devrinde bulunabilmesi için ona yetki devri izninin verilmiş olması gerekir. Yetki devri izninin ne biçimde verileceği, önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır.

1340. İlk akla gelen, yetki devri izninin kanunla verilmiş olmasıdır. Lütfi Duran'a göre, kanunun açık izni dışında yapılan yetki devri (délégation) yetki tecavüzü sayılmalıdır.

1341. Wigny, Laubadaire ve Zilemenos'a göre, yetki devri izni yalnız kanunla değil, düzenleyici işlem yapmaya yetkili olan mercilerce de verilebilir. Çünkü yetki devri düzenleyici (réglementaire) bir mahiyet taşımaktadır.

1342. Türk kamu hukukunda düzenleme yetkisi, Anayamızın 107 ve 113 üncü maddelerinde saptanmıştır ve bu yetki, kamu hukukçularımızın çoğunluğunun görüşüne göre «tüzük» ve «yönetmelik» çıkarmaktan ibarettir. Şu hale göre yetki devri izninin tüzük veya yönetmelikle de verilmesini mümkün olması gerekir.

1343. Bu görüşlere göre, kanun tüzük ve yönetmelik tarafından yetki devrine açık olarak izin verilmemiş konularda herhangi bir yetki

devrinin yapılamıyacağı genel bir kural olarak söylenebilir. Ancak bu görüşün katı bir anlayışla benimsenmesi her türlü işin daire amirlerince yapılması sonucunu doğurur. Bu durum yönetim mekanizmasının çalışamaz duruma düşmesi demek olur. Genel kuralının istisnası olarak amir, ayrıntı sayılabilen işlerde her zaman yetki devrinde bulunabilmelidir. Wigny'ye göre, ayrıntıya ilişkin konularda, mevzuatın özel izni olmasa bile, dolayısıyla kabul edilmiş bir yetki devri olanağını idareye tanımak gerekir.

1344. Danıştayımız ise, «amme hukuku sahasında kanunla bir makama verilmiş yetkilerin bu makamca başka bir makama devri veya başka makamlarca kullanılmasına izin verilmesi mümkün ve muteber olmadığı» görüşünün benimseyerek yetki devrinin sadece kanuna dayalı olarak yapılabileceğini kabul etmiş görünmektedir.

b — Biçim Yönünden

1345. Yetki devredilirken uyulması gereken biçim konusunda görüşler değişiktir. Bazı yazarlar yetki devrinin herhangi bir biçime bağlı olmadan, hatta sözlü olarak dahi yapılabileceğini söylerler; Fransız Danıştayı da bazı hallerde telefonla veya telgrafla yetki devredilebileceğini kabul etmektedir. Ancak daha kuvvetli ve daha çok taraftar toplayan diğer bir görüşe göre ise, yetki devrinin yazılı olarak yapılması zorunludur.

1346. Biçim yönünden yetki devrinde uyulması gereken diğer bir husus da, yetki devri kararının ilân edilmesi zorunluğudur. Bu zorunluk, yetki devrinin düzenleyici bir karakter taşımasından ileri gelmektedir. Fransız Danıştayı geçerli bir imza veya yetki devri yapılabilmesi için devir kararının ilân edilmiş olması gerektiğini, aksi halde icraî bir kuvvet kazanamıyacağı içtihadını benimsemiştir; ki uygulama da bu görüşe uygun olarak gelişmiştir.

İlânın biçimi konusunda fazla formalist olmamak ve idareye hareket serbestisi tanımak - Fransız Danıştayınca da benimsendiği gibi - uygun olur.

Bu görüşlerden esinlenerek, yetki devrinin muhakkak yazılı bir biçimde yapılması ve ayrıca bununla ilgili kararın ilân edilmesi söylenebilir.

c — Yetki Yönünden

1347. Yetki devreden yönetici, devrettiği yetkinin esas sahibi olmalıdır. Bir yönetici sahip olmadığı yetkileri başkasına devredemeyeceği gibi, böyle bir yetkiyi devralan kimsenin yaptığı işlemler de geçerli olmaz.

E — YETKİ DEVRİNİN SINIRLARI

1348. Daha evvel açıklandığı üzere, bir yetkiyi kamu otoritesi hangi makama vermişse yetkinin o makamı işgal eden kimse tarafından kullanılması gerekir. Yetki, kamu görevlisi için bir hak değil, görevdir. Bu yetkiyi kullanmaktan kaçınamaz.

Yetki devri, bu kaidenin istisnasıdır. Genel kurala aykırı her husus gibi yetki devrinin de sınırlandırılması zorunludur. Bu sınırlamalar şunlardır :

1 — Yetki devri kısmî olarak yapılmalıdır.

1349. Yetki devrinde bulunan bir otorite yetkilerinin tamamını başkasına devredemez. Bunu yapabilmesi için mevzuatta açık hüküm bulunmalıdır. Fransız ve Belçika Danıştayları bu görüşü benimsemiş bulunmaktadırlar.

Devir kısmî yapılmış olmakla beraber, devredilen yetkinin hukukî gerçevesi ve sınırları da yetkiyi devreden makam tarafından açıkça belirtilmelidir. Aksi durumda, yapılan yetki devri işlemi batıl olur.

2 — Yetki devrinde sonradan uygun görme mümkün değildir.

1350. Yöntemine göre üstün devretmediği yetkileri kullanan astım yaptığı tasarruflar yetkisizlikle malul olur. İş ast tarafından yapıldıktan sonra, yetki devri için amirin izninin sonradan alınmış olması da sonucu değiştirmez. Yani, yetki devrinde «icazet - i lâhika müsaadeyi sabika» hükmü geçerli olmamaktadır. Fransız Danıştay'ı da bu görüşü benimsemiş bulunmaktadır.

3 — Mevzuatın açık izni olmadıkça yetki devredilen kimse yetki devrinde bulunamaz.

1351. Bazı kamu hukukçuları, büyük örgütü olan yönetim birimlerinde, örgüt içindeki otoritelerin kendilerine devredilen yetkileri, hiye-

rarşik yönden bazı astlarına devretmelerinin mümkün olduğunu, böylece harekete geçmek ve karar vermek yetkilerinin, gittikçe küçülerek komuta hattı boyunca alt kademelere kadar inmesi gerektiğini söylemektedirler.

Bu görüşün karşısında olan kamu hukuk otoriteleri de, yasal veya düzenleyici herhangi bir mevzuat açık olarak izin vermedikçe, kendisine yetki devredilenin bu yetkiyi başkalarına devredemeyeceğini ileri sürmektedirler. Bu çoğunlukla olan bir görüştür. Fransa'daki uygulama da bu görüşe uygun olarak gelişmiş ve devredilen yetkilerin ikinci elden devre konu olması, açıkça yasaklanmıştır.

Sonuç olarak, kamu yönetimi alanında kendisine yetki devredilen otoritenin bu yetkileri kendisinin kullanması ve astlarına devredememesi gerektiği, bu devrin yapılabilmesi için mevzuatın açık izninin gerekli olduğu genellikle kabul edilmiştir. Ayrıca yetkilerin asta devredilmesi zorunlu ise, ancak yetkiyi devraldığı merciin izin ve onayı ile bu devirde bulunabilmelidir.

Yetki devrinin bu sınırlarından başka bölgesel, biçimsel ve hiyerarşik sınırları da vardır.

1 — Bölgesel Sınırlar :

1352. Yetki devri, yetki devredilen kimsenin mevzuata uygun olarak saptanmış faaliyet alanı ile sınırlı olmalıdır.

2 — Biçimsel Sınırlar :

1353. Kendisine yetki devredilen şahıs, yetki devredilirken kendisinden uyulması istenen yöntem ve biçimlere uymak zorundadır. Yetki devri kararında açıkça belirtilen hususlar ve biçimler dışına taşmamalıdır.

3 — Hiyerarşik Sınırlar :

1354. Kendisine yetki devredilen makam, yalnız kanun, tüzük ve yönetmeliklere değil, aynı zamanda üst makamların kararlarına da uymalıdır. Bu konuda görüşler çeşitlidir. Fransız uygulamasına göre, yetki devredilen kimse, bu yetkiyi kullanmak hususunda tam bir takdir yetkisine sahiptir.

F — YETKİ DEVRİNİN SONUÇLARI

1355. Yetki devri; yetki, sorumluluk ve alınan kararlar yönünden bazı sonuçlar doğurmaktadır.

a — Devreden ve Devralanın Yetkisi :

1356. Yetki devreden makamın, yetki devrinde bulunduğu hususlar üzerindeki yetkisi nedir? Bu konuda görüşler çeşitlidir. Wigny'ye göre, yetki devreden makam, bu yetkiyi tamamen devretmek zorunluluğunda değildir. Yetki devredilen kimsenin kararlarını düzeltmek yetkisini, belli sınırlar içinde kendine alakoyabilir. Yetki devreden, yetkiyi devretmiş olmasına rağmen, sorumluluk ve hesap vermek durumunun devam ettiği dikkate alınsa bile, yetki devredene bu derece geniş müdahale olanağı tanımak, yetki devri tekniğinden beklenen yararı kısıtlar.

1357. Fransa'da bu sorun, imza yetkisi devri ve yetki devri için başka başka çözüm yoluna bağlanmıştır: İmza yetkisi devri halinde, yetki devreden, yetkiyi değil, sadece adına imzalama yetkisini devrettiği için, her an muayyen bir işi hatırlatma olanağını korur. Yetki devreden, imza yetkisi verdiği hususlarda karar imzalama yetkisini de daima kendine saklar.

Yetki devri halinde, yetki devrinde bulunan, yetkiyi tamamen devretmiş olur ve devir işlemi devam ettiği sürece devredilen alan üzerinde artık yetkisini icra edemez. Herhangi bir icrada bulunduğu takdirde, Fransız Danıştayının yerleşmiş içtihadı bunu yetki tecavüzü sayar.

b — Sorumluluk :

1358. Yetki devrinde sorumluluk önemli bir sorundur. Sorumluluklar nazara alınmadan yetki devri tekniğini açıklamak mümkün değildir. Bu konuda ilkeleri şöylece özetlemek mümkündür :

1359. 1 — Sorumluluk devredilemez.

1360. Bir yönetici, yetki devretmekle sorumluluktan kurtulamaz. Yönetici ya da her kademedeki amir, kendi bölümünde, yapılan her türlü hizmet ve görevden en ufak ayrıntıya kadar, sanki bu görevi kendisi yapıyormuşcasına sorumludur.

Kendilerine yetki devredilen her memur devredilen yetkinin kullanış tarzından bir üstteki amire karşı sorumludur ve bu sorumluluk en üst kademe kadar uzanır. Hatta kendilerine yetki devredilmiş olan kimseler, bu yetkilerini astlarına devretmiş olsalar bile, kendilerine yetki devretmiş olan yöneticiye karşı sorumlu olmaktan kurtulamazlar.

1361. Bu görüş Anglo - Amerikan sisteminden esinlenmiştir. Fransa'daki uygulama ise aksinedir. Bu ülkede yetkiyi devreden, yetkileri geri almadıkça, sorumluluğu da yetki ile beraber tam olarak devreder; tek sorumlu yetkiyi devralandır. İmza yetkisi devrinde ise durum farklıdır. İmza yetkisi devredilenin yaptığı işlerin sorumluluğu yetki devredene aittir. Yetki devredilenin yetki devredene karşı ancak disiplin yönünden sorumluluğu söz konusu olabilir.

Bu açıklamalardan şu sonuç çıkmaktadır :

1362. (a) Yetki devreden, yetki devretmekle sorumluluktan kurtulamaz. Kamu yönetimi alanında bu genel bir kuraldır. Fransa'nın yetki devri uygulaması bu kuralın bir istisnasıdır.

1363. (b) Kendisine yetki devredilenin sorumluluğu, yetki devredene karşıdır ve hiyerarşik sorumluluk niteliğindedir.

1364. 2 — Yetki ve sorumluluk dengeli olmalıdır.

1365. 3 — Hiç kimse birden fazla amire karşı sorumlu olmamalıdır.

c — Yetki Devredilen Kimsenin Aldığı Kararların Niteliği :

1366. Yetki devri sonucu verilen kararların, alındığı ortamın ihtiyaçlarına uyması tabiidir. Yani alınan karar, yalnız yetkiyi devreden değil, yetkiyi devralan makamın da niteliklerini bünyesinde taşımaktadır.

Laubadaire'e göre, yetki devri suretiyle alınan kararların resmi niteliği vardır. Ancak yetki devri halinde alınan karar, yetki devredilenin idarî durumuna uyan eylem ve işlemlerin hiyerarşisindeki bir seviyededir. İmza devrinde ise, yetki devreden kendi adına hareket etmeğe izin vermiş olduğu için, kendi eylem ve işlemlerinin hiyerarşisindeki bir seviyededir.

ç — Yetki Devrinin Fonksiyonel ve Kişisel Durumu :

1367. Yetki devri, bir nervisin iç örgütlenme biçimini oluşturuyorsa tam olarak kişisel bir karaktere sahiptir yani, yetki devredeninin veya yetki devredileninin değişmesi halinde yetki devri de sona erer. Buna karşılık yetki devri, çeşitli idarî makamlar arasında yetkinin düzenlenmesinde değişiklik meydana getiriyorsa kişisel değildir ve fonksiyonel karakterdedir yani, yetki devredeninin ve yetki devralanın şahıslarına bağlı olmadan devam eder.

1368. Fransa uygulamasında bu fark daha belirgindir. İmza yetkisi devri halinde, devir kişiseldir ve gerek devreden ve gerekse devralanın değişmesiyle imza yetkisi düşer. Yetki devrinde ise devir kişisel değildir, fonksiyoneldir; devir kişiye değil, makama yapılmaktadır ve makamlardaki görevlilerde değişiklikler yetki devrini etkilemez.

G — DEVREDİLEN YETKİNİN İZLENMESİ

a — Kontrol Zorunluğu

1369. Başarılı bir yetki devri, başarılı bir kontrol mekanizması bulmak ve devam ettirmekle mümkündür. Bu konuda önemli sorun, yöneticinin başkalarına devredemeyeceği kontrol yetkisini hangi araçlarda kullanacağıdır. Kontrol araçlarının örgütün durumuna göre ayarlanması gerekir. Örgütün özelliklerine göre önerilen kontrol araçları şunlardır :

- (1) Yetkiyi kullanan şahıstan dönem raporları vermesini istemek.
- (2) Yetki devrini belli bir süre ile yapmak olanağı varsa, belli hedef noktaları saptayarak ve iş takvimi yaparak gelişmeyi kolayca izlemek.
- (3) İşin başarılışının standart ölçülerle ifade edilmesi mümkünse, işi standartlaştırmak ve gelişmeyi bu yolla izlemek.

Bu araçların yanında; yönetici, çalışmalarını olanak buldukça, bizzat gözden geçirmek suretiyle kontrol etmeye çalışmalıdır.

b — Gözden Geçirme Zorunluğu

1370. Amir, devrettiği yetkileri her an geri alabilme yetkisine sahiptir. Bu olanağı yönetici, gerektiği gibi kullanmak zorundadır. Yetki devrinden beklenen sonucun elde edilip edilmediği önemle izlenmeli, aksaklıklar görüldüğünde devir işlemi yeniden gözden geçirilmeli ve gerekiyorsa düzeltilmelidir.

Brassor'a göre yetkinin gözden geçirilmesini gerektiren durumlar şunlardır :

- 1 — Bir merkeze yeni atamalar olduğunda.

2 — Örgütte yeni bir ünitenin kurulması halinde.

3 — Hizmete ait sorunların çöğalması halinde planlama, sevk ve idare, koordinasyon, kontrol hizmetleri için daha çok zamana ihtiyaç olduğunda.

4 — Önceden kestirilemen özel durumlar ortaya çıktığında.

II — BAZI DEVLETLERDE YETKİ DEVRİ UYGULAMASI

A — FRANSA'DA YETKİ DEVRİ UYGULAMASI

1371. 1964 reformu ile Fransa'da şu üç esas yürürlüğe konulmuştur:

1 — Karar yetkilerinin tamamının valilere verilmesi kabul edilmiştir. Sivil idarenin başında bulunan bakanların yetkilerini il çerçevesi içinde doğrudan doğruya ancak valiye devredebilmeleri hükmü uygulama alanına konmuştur.

2 — Karar yetkilerini valilerde toplanmasının yol açacağı ağırlığı hafifletmek üzere bu yetkileri, yetki devri tekniğinden yararlanarak, dağıtma olanağı valilere tanınmıştır.

3 — Valilik müessesesinin otoritesini destekleyici nitelikte tedbirler alınmıştır. (İl servis seflerinin tezkiye amirliği, üst mercilerle yapılacak yazışmanın valilik kanalından geçmesi, valiye önemli konularda bilgi vermek zorunluğu gibi)

Bu esasların ilk ikisi yetki devrini ilgilendirmektedir.

Fransa'da mevzuatın yanında Danıştay içtihatları da önemli bir rol oynamakta ve yetki devri tekniğinin gelişmesine büyük katkıda bulunmaktadır.

Fransa'da yetki devri uygulaması iki tip yetki devrinin varlığını kabul etmektedir. Birincisi «Yetki devri» (Délégation de Compétence veya Délégation de Pouvoir), ikincisi «İmza yetkisi devri» (Délégation de Signature). Her iki yetki devri arasında, daha önce de değinildiği gibi, sonuçları bakımından farklılık vardır :

1 — İmza yetkisi devri halinde, devre konu olan hususlarda yetki devredilemez, fakat sadece adına imzalama yetkisi devredilir. İmza yetkisi devri halinde devirde bulunan yönetici, bu yetkiyi kullanma yetkisi-

ni kaybetmez; devir konusu ile ilgili işlemleri her an bizzat imzalayabilir.

Yetki devrinde ise, devreden, devre konu olan hususlarda, devir devam ettiği sürece hiç bir icrada bulunamaz, aksi halde yaptığı tasarruflar yetki tecavüzü nedeniyle batıl olur.

2 — İmza yetkisi devri, servisin iç örgütlenmesiyle ilgili bir konu olduğu için kişisel niteliktedir. Yetki devreden veya devralan kişilerden birisi değiştiği zaman imza yetkisi de düşer.

Buna karşılık yetki devri, çeşitli idarî otoriteler arasında yetkinin dağılımında değişiklik meydana getirmiş olduğu için, kişisel değildir ve fonksiyonel niteliklidir. Yetki devreden ve devralanın kişilerinde meydana gelen değişiklikler, devredilen yetkiyi etkilemez.

3 — Gerek imza yetkisi devri ve gerekse yetki devri sonucunda alınan kararlar resmî niteliğe sahiptir. Ancak bu kararların, imza yetkisi devri halinde devreden, yetki devri halinde de devralan kimsenin idarî durumuna uyan hukukî tasarruflar kademesinde olduğu kabul edilir ve sorumluluk buna göre saptanır.

4 — Vali, imza yetkisini idarî şube başkanlarına veya onların astlarına her zaman devredebilir. Yetki devrinde bulunması ise istisnâî bir haldir ve ancak idarî reformla görevli Devlet Bakanının ortak imzasıyla çıkan kararnamelerde belirtilen hususlarda yetki devrinde bulunabilir.

B — BELÇİKA'DA YETKİ DEVRİ UYGULAMASI

1372. Belçika'da kamu hukuku alanında, kanun yanında Kral'ın da yetki devri konusunda söz sahibi olabileceği kabul edilmiştir. Kral, bölgesel, mahallî ve özel yararlar konusunda kendisine bırakılmış olan yetkileri valilere ve kaymakamlara devredebilir.

Bu ülkede kanun ve Kral yolu ile yapılan açık yetki devirleri yanında bir de zimnen kabul edilen yetki devirleri de vardır. (Délégation Tacitement Admise) bu anlayışa göre, ayrıntılara ilişkin konularda, kanunla ve açıkça yetki devri izni verilmemiş olsa bile, zimnî bir yetki devri izni vardır. Ayrıntılı konularda her an yetki devrinde bulunulabilir.

C — İTALYA'DA YETKİ DEVRİ UYGULAMASI

1373. İtalya'da, yetki devri uygulamasında, yetki devretme (Delega) ve alt mercilere ait yetkileri kendi uhdesine alma (Avocazione) beraberce ele alınmaktadır. Bakanlara, kendi üzerlerine bazı görevlerin yapılmasını alt mercilerden isteme yetkisi tanındığı gibi, bazı hallerde genellikle alt mercilere ait bulunan görevleri kendi üzerine alma olanağı tanınmış bulunmaktadır.

1374. Alt mercilere ait yetkileri kendi üzerine alma müessesesinin Fransa'da da uygulaması vardır ve buna (Substitution) denmektedir.

Zilemonos'a göre substitution, görevini yapmakta kusur eden bir kişi veya özel ya da kamu kuruluşlarının yerine hareket etmek hususunda idareye olanak veren ve bir devlet imtiyazı niteliğinde olan zorunlu bir icra tedbiridir. Burada söz konusu olan, kontrole tabi bir otoritenin yerine hareket etmek hususunda, kontrole yetkili otoriteye olanak vermektir.

III — TÜRK KAMU YÖNETİMİNDE YETKİ DEVRİ

A — GENEL GÖRÜNÜM

1375. Türk Devleti, imparatorluğun kuruluşundan bu yana taşra yönetiminde yetki genişliği ilkesini benimsemiştir. Kamu yönetimi alanında modern yetki devri tekniğinin uygulanması daha yenidir. Bu nedenle Türk idare tarihinde her anlamda tekniğin gereği gibi benimsenmiş olmaktan uzaktır. Bunun bir çok nedenleri vardır :

1376. Türk yöneticisi tekelci bir zihniyet içerisinde yetişmiştir. Kendi yaptığının ve düşündüğünün doğru olduğunu peşin olarak kabul etme eğilimindedir. Başkalarının fikirlerinden yararlanma alışkanlığı yoktur. Türk bürokrasisinden ekip çalışması ruhu gelişmiş değildir. Her personel bağımsız çalışma ve iş görme eğilimindedir. Türk yöneticisi geleneksel olarak otoriteye fazlaca bağlıdır. Bütün bunlar ve daha başka etkenler Türk idaresinde yetki devrinin benimsenmesine elverişli bir ortamın oluşmasına engel olmuştur. Bu etkenler ve doğurdukları durum türlü raporlarda dile getirilmiştir. Örneğin, MEHTAP raporunda «Türkiye'deki şartların özelliği çeşitli kamu görevlerinin merkezî hükümet görevleri sayılmasını ve bir çok durumlarda da temel ka-

rarların yukarı seviyede alınmasını gerektirmektedir. Ancak, bu görevlerde merkezî hükümet sorumluluğunun kabul edilmiş olması, zaman israfı, tıkanıklık personel yetersizliği, yavaşlık gibi çeşitli mahzurlar doğuran aşırı ve aslında çoğu zaman şekli merkeziyetçiliğin devam ettirilmesi için sebep sayılmamalıdır. Kabine seviyesine kadar çıkması gereken işlerin düzenlenmesinden başlayarak, sorumlulukların bakanlıklara, bakanlıklar içinde yetkili birimlere devredilmesi ve nihayet merkezî hükümet teşkilâtının taşra birimlerinde, belli esaslar çerçevesinde, hareket imkânlarının artırılması gibi tedbirler, şartların gerektirdiği merkeziyetçiliği elverişli bir yetki devri sistemi ile yumuşatmanın başlıca merhaleleri olabilir.»

1377. TODAIE tarafından 1961 yılında hazırlanan bir raporda şöyle denmektedir :

«İdare sistemimizde, yetkilerin daima hiyerarşinin en üst kademelerinde toplandığından, alt kademelerdekilerin karar yetkisine sahip olmadığından, dolayısıyla teferruatla meşgul olan yüksek rütbeli idarecilerin daha önemli meselelerle uğraşmaya vakit ayırmadıklarından, kararların geç alındığından ve isabet derecelerinin zayıflığından haklı olarak şikâyet edilir.

Tatbikatta bu durum başlıca iki sebepten ileri gelmektedir :

(a) Teşkilât kanunlarının yetkileri merkezde toplaması,

(b) Üst kademedekilerin aşağıdaki kademelere devri kolaylıkla mümkün olan yetkileri dahi ellerinde bulundurmak temayülleri.

1378. Devlet Personel Dairesinde kamu yönetimi danışmanı olarak Çalışan Dr. Richard Podol, 1963 yılında hazırladığı raporda :

«.....Türk yöneticisinin belli en büyük zaafı, hareket ve teşebbüs noksanlığıdır. İvedilik fikri yoktur. Bu hal onu hareketsizliğe, tasvip edilmiş bir programı kuru kuruya uygulamaya, sür'atin her derecesine rıza göstermeğe götürür. Yeni metotları uygulamada çok yavaştır... Çekingenlik duygusu, değişiklik ve tenkit edilme korkusu yaygındır.

Yukarıda açıklanan özellik, yöneticileri yetkileri aşağı kademelere devretme isteksizliğine götürmüştür. Bir kararın alınmasını çok kere bir sürü inceleme ve imza merasimine bağlamak suretiyle karar verme yetkisini ellerinde toplamışlardır... Ayrıntılı meselelere kadar uzanan merkezicilik, karar alma mekanizmasını yavaşlatmakta ve kaliteyi etkilemektedir.

Bütün bunların alt kademeler üzerindeki etkisi yıkıcı olmaktadır. Alt kademe amirleri ve yöneticileri, bulundukları yerde en ufak bir değişikliğe bile teşebbüs etmemekte, her türlü teşebbüsü yukarıdan beklemektedirler... Bu sebepten yetki verildiği hallerde bile memur girişim gücünü kullanmak cesaretini bulamamaktadır. Çünkü ona alışmamıştır ve güç tahammül edeceği bir tenkide maruz kalmaktan korkmaktadır.

Yetki devri konusundaki bu isteksizlik üst makamları geniş ölçüde teferruata bağlamakta, esas görevlerinin yerine getirilmesine engel olmaktadır. Düşünmeye, plan yapmaya, astlarını yetiştirmeye vakit bulamamaktadırlar. Aşırı merkeziyetçilik esnekliği yok etmiştir... Yerleşmiş usuller birer kanun gibi telâkki edilmekte ve esas itibarıyla bir rehber oldukları unutulmaktadır. Bu eğilim bütün ilgililerde görülebilir.

Türk yöneticisi yetki devrine hazır değildir ve geçmişini bunu güçleştirmektedir. Tipik iddiaları, alt kademelerin yetersiz oldukları ve bu sebeple onlara güvenilip yetki verilemeyeceği yolundadır. Bu iddialarda şüphesiz gerçek payı vardır. Ancak, bunları sorumluluk fikrine hazırlamak yolunda en küçük bir tedbir alınmamaktadır. Bu konuda önemli bir başka nokta da, genel olarak personel fazlalığının kalitece standartın altında memur istihdamına yol açmış ve bunun da yakın ve sıkı bir denetimi zorunlu kılmış olmasıdır.» demektedir.

1379. 1957 yılında Türkiye hakkında bir inceleme raporu yayımlayan Caldwell'e göre de «Türkiye'de üst yöneticiler günlük ve önemsiz işlere öylesine gömülmüşlerdir ki, bu durum onların kurumlarını yönetmelerini ve liderlik etmelerini aksatır...»

1380. Sonuç olarak, Türk idaresinde yeterli bir yetki devri uygulamasından söz etmek mümkün değildir. Çözümü gerekli şu üç önemli sorun ortada durmaktadır :

(1) Yetkiler aşırı derecede merkezileştirilmiştir.

(2) Yetki ve sorumluluklar açıkça belirtilmemiştir.

(3) Personel yetki devri zihniyetini benimsememiş olduğu gibi, yeterli bir yetki devrine olanak verecek meslekî olgunluğa erişmemiştir.

513
74
İçişleri Bakanlığı
Yetki ve Sorumluluk
Gözetim ve Kontrol
Bölümü
513
74

B — MEVZUATTA YETKİ DEVRİ HÜKÜMLERİ

1381. Yetki devri konusunda yukarıda açıklanan genel görünüm ve eğilimlerin yansması Türk pozitif hukukunda da görülebilir. Mevzuatta yetki devri ile ilgili hükümler, yok denecek kadar azdır. Mevcut olanlar da, yetki devri tekniğinin ana esaslarını saptamayan, bir sisteme bağlı olmaktan uzak tutarsız hükümlerdir. Bunların için en belirgin olanlarına örnek olarak 6200, 5442 ve 1580 sayılı Kanunlardaki hükümler gösterilebilir.

Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü Teşkilât ve Vazifeleri Hakkında 6200 sayılı Kanunun 5 inci maddesine göre :

«..... Umum müdür (Kanunun 2 inci maddesinde kendisine verilmiş olan işleri) selâhiyet ve mesuliyetleri ile birlikte kısmen veya tamamen Umum Müdür Muavinine, daire reislerine ve bölge müdürlerine yaptırabilir. Ancak bu husus umum müdürün mesuliyetini ortadan kaldırmaz.»

5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 9 uncu maddesinin B bendine göre :

«Bakanlıklar ve tüzel kişiliği haiz genel müdürlükler, il idare teşkilâtına ait bütün işleri doğrudan doğruya valiliklere yazarlar. Valilikler de illere ait işleri için ilgili Bakanlık veya tüzel kişiliği haiz genel müdürlüklerle doğrudan doğruya muhaberede bulunurlar. Ancak valiler, hesabata ve teknik hususlara ait işlerde idare şube başkanlarına vali adına imza yetkisi verebilirler.»

1580 sayılı Belediye Kanununun 101 inci maddesi uyarınca da :

«Belediye reisleri kendi mesuliyet ve nezareti altında kendisine ait vezaiften bir kısmını namına tedvir ve intaç etmek üzere muavinlerine tevdi eylemek selâhiyetini haizdir.»

C — MAHKEME İÇTİHATLARINA GÖRE YETKİ DEVRİ UYGULAMASI

Mevzuatın boşluklarının doldurulmasında ve uygulamaya yönle mahkeme içtihatlarının büyük önemi vardır. Mevzuattaki hükümlerinin yetersizliği ve uygulamaya olumsuz etkileri birse, idare mahkemelerinin ve özellikle Danıştayın bu önemi daha da artar. Nitekim Fransa'da imza

yetkisi devri tekniği ile ilgili esaslar önce Danıştay kararlarıyla geliştirilmiş ve ondan sonra mevzuatta hükme bağlanmıştır.

Türkiye'de Danıştay, henüz klasik kamu yönetimi ilkelerinin dar çemberi içinde kalmakta, içtihatlarına modern kamu yönetiminden çok bu klasik görüş hakim olmaktadır.

1383. Danıştay, «amme hukuku sahasında kanunda bir makama verilmiş yetkilerin bu makamca başka bir makama devri veya başka makamlarca kullanılmasına izin verilmesi mümkün ve muteber olmadığı» görüşündedir. Bu görüşe göre, yetki devredilebilmesi için mevzuatta açık bir hüküm bulunmalıdır. Bir makama verilmiş olan yetkiler, sadece o makamı işgal eden kimse tarafından kullanılabilir, ona kanunen vekâlet etmeyen yardımcıları tarafından kullanılmaz.

1384. Danıştayın bu görüşü diğer bazı yargı mercilerince de benimsenmiş bulunmaktadır. Örneğin Uyuşmazlık Mahkemesi, bakan adına bakanlık hukuk müşavirinin Başkanun Sözcülüğüne baş vurmaya yetkili olmadığı görüşündedir, yani yetki devrini kabul etmemektedir. Yüksek Seçim Kurulu da 1580 sayılı Kanunun 7 inci maddesinin A bendi uyarınca plebisit isteğinin yalnız vali tarafından yapılabileceği, valinin yetki devrinde bulunamayacağı esasına koymuştur.

IV — İL GENEL YÖNETİMİNDE YETKİ DEVRİ

Durum :

1385. Osmanlı idaresinin geniş ölçüde yetki genişliği ilkesine dayandığına işaret edilmisti. Bu sistemin sonucu olarak idare amirleri çok geniş yetkilerle donatılmıştır. İdare amirlerine verilen çok geniş yetkileri bizzat kullanmalarının olanaksızlığı karşısında bazı konularda yetki devrinde bulunmak zorunluluğunda kalacakları kuşkusuzdur. Nitekim bu olanağı sağlamak üzere çeşitli tüzük ve kanunlarla kendilerine bazı yardımcılar atanmıştır. Örneğin, 1864 tarihli Vilâyet Nizamnamesiyle, merkez mutasarrıflarının valiye, merkez ilçe kaymakamının da mutasarrıfa yardım edeceği hükme bağlanmıştır.

1386. 1870 tarihli İdareî Umumiyei Vilâyet Nizamnamesi ile vali muavinliği kurulmuş ve açık olmamak beraber 17 inci maddesiyle valinin imza yetkisi ile karar yetkisini vali muavinine ve hatta merkezî idareye bağlı diğer bir memura devretmesi olanağı sağlanmıştır.

1387. 1913 tarihli İdareî Umumeîyi Vilâyat Kanunu, vali muavinlerinden başka mektupçuluk müessesesini de getirmiş, 1929 tarih ve 1426 sayılı Vilâyet İdaresi Kanunu da bu iki memuriyeti korumuştur. Halen vali muavinliği müessesesi 5442 sayılı Kanuna dayalı olarak devam etmektedir.

Görülüyor ki, Türk il genel yönetiminde yetki devri, yeni ve bilinmeyen bir şey değildir, aksine eski bir geleneğe sahiptir. Esasen yönetim sistemimizin yöneticilere verdiği çok geniş yetkilerin yetki devri tekniğinden yararlanmadan rasyonel bir şekilde kullanılabileceği düşünülemez. Ancak, kendiliğinden ve bir zorunluluk olarak meydana gelen bu yetki devri, belli bir esas, yöntem ve ilkeye bağlanmadan uygulanmıştır.

1388. Yetki devrinden elde edilmek istenen en büyük yarar, üst kademeye yöneticilerinin iş yükünü hafifletmek ve bu kimselerin örgütlenme, planlama, koordine etme, yönetme ve denetleme gibi aslî yönetim uğraşlarına yeteri zaman ayırmalarını sağlamaktır. Bu açıdan hareket edildiği takdirde her şeyden önce il genel yönetiminde vali ve kaymakamların iş gücünü saptamak gereği ortaya çıkmaktadır.

A — İŞ YÜKÜ

a — İllerde İş Yüğü

1389. Valiler illerde Devleti ve Hükümeti temsil ettikleri gibi bütün bakanların da ayrı ayrı mümessili ve bunların idarî ve siyasî yürütme vasıtasıdır. Merkezî otorite, genişliği sisteminin uygulaması sonucu olarak valilere çok geniş yetkiler ve sorumluluklar vermiş bulunmaktadır. Bu hal valilerin iş yükünün geniş ölçüde ağırlaşmasına yol açmıştır. İllerde iş yükünün ağırlığı konusunda bazı gözlemler yapılmış ve şu hususlar saptanmıştır :

1390. (1) 21.11.1967 günün Trabzon valisi makamında bulunduğu 4 saat içinde 12 resmî görüşme yapmış, 4 müracaat dinlemiş, 1 dilekçe kabul etmiş, 52 telefon görüşmesi yapmış, 62 evrak imzalamış, 11 havale yapmıştır. Bu işlemlerin her birine ortalama 1,3 dakika düşmektedir. Aynı gün makamında bulunmadığı saatlerde ise YSE garajında, Devlet Hastanesinde, Verem Savaş Derneğinde devir teftişte bulunmuş ve Maçka - Meryemana yol inşaatını denetlemiştir.

26.10.1967 tarihinde Erzurum valisi, makamında kaldığı 6 saat içinde, 7 resmî görüşme yapmış, 8 sözlü baş vurma dinlemiş, 1 dilekçe kabul etmiş, 15 telefon görüşmesi yapmış, 225 evrak imzalamış ve 1 evrak havale etmiştir. Bu işlemlerin her birine ortalama 1,4 dakikalık zaman düşmektedir. Vali bu işlemler dışında bir de Daimî Encümen toplantısı yapmıştır.

1391. (2) Günlük yazışmalar valilerin iş yükünün artıran etkenlerin başında gelmektedir. 1967 yılında 25 il itibariyle yapılan tesbite göre bir iş gününün itibariyle valiliğe gelen evrak ortalama 209 adettir.

1392. (3) Valiliklere gelen evrak sayısı ve bunun her yıl artması, özellikle vali muavinlerinin iş yükünü etkilemekte ve onları adeta evrak havale ve imza etmekten başka bir iş yapamaz duruma düşürmektedir.

İş yükü yönünden değişik illerde 5 vali gözleme tabi tutulmuş ve valilerle ilgili kısımda açıklanan işlemlerden bir günde ortalama 405,8 işlem yaptıkları saptanmıştır. Beher işleme ayırdıkları zaman ortalama 0,92 dakikadır. Bu beş vali muavininin bir günde yaptıkları işlem sayısı toplam olarak 2029 adet olup bunun 1770 adedi evrak imzalamak veya evrak havale etmekten ibarettir ve bunun tüm işlemlere oranı % 87 dir. Bu rakamlar vali muavinlerinin nasıl ağır bir iş yükü altında bulundukları ve adeta bir imza makinesi halinde çalıştıklarını göstermektedir.

1393. (4) Çeşitli kanunlar valileri 65 komisyona başkanlık etmekle yükümlü kılmaşlardır. Kanunlar dışında talimatla, emirle veya görülen lüzum üzerine kurulan komisyonlar da vardır.

1394. (5) Valiler kanun, tüzük ve yönetmelik gibi çeşitli mevzuatla verilmiş 129'u ortak, 387'si geleneksel, 204'ü mali ve ekonomik, 30'u sosyal, 54'ü kültürel olmak üzere, toplam 794 adet görev ve yetkiye sahiptirler.

1395. (6) Bazı kanunların uygulaması da valilerin iş yükünün etkilemekte ve artırmaktadır. Buna örnek olarak 5917 sayılı Kanun gösterilebilir. Bu kanun yönünden inceleme yapılan 6 ilde 1967 yılı içinde ortalama 70 adet men kararı verildiği saptanmıştır. Men kararı alınan taşınmaz malların % 5,5'ine ikinci defa tecavüz yapılmış ve tekrar men kararı alınmıştır. İnceleme yapılan 11 ilçede de ortalama olarak 75 adet men kararı alındığı saptanmıştır. Bunların % 4,9'u ikinci tecavüz nedeniyle yeniden men edilmiştir.

Bu duruma göre vali ve kaymakamlar (275 tam işgünü itibariyle)

her 3,5 günde bir, bir arazi uyuşmazlığını soruşturmak, karar almak, yerine getirmek ve ikinci tecavüzü defetmek durumundadırlar.

5 — İlçelerde İş Yüğü

1396. İlçelerin iş yüğü, nüfus, yüzölçümü ve bağlı köy ve kasaba sayısına göre değişmektedir. Bu konuda bir fikir vermiş olmak için Karapınar ve Konya Ereğli'sinde yapılan gözlemlerden söz etmekte yarar vardır :

1397. (1) Karapınar kaymakamı makamında bulunduğu 3 saat içinde, toplam olarak 55 işlem yapmış, tahrirat kâtibi de onun adına 3 evrak imzalamış ve 27 evrakı da havale etmiştir. Kaymakam her 3,2 dakika da bir işlem yapmış olmaktadır. Tahrirat kâtibinin yaptığı işlemleri kaymakam yapmış olsaydı bu süre 2,1 dakika olurdu.

Konya Ereğli'si kaymakamı makamında bulunduğu 5 saat içinde 175 çeşitli işlem yapmıştır. Her işleme düşen zaman 1,8 dakikadır. Aynı gün tahrirat kâtibi de kaymakam adına 3 evrak imzalamış 343 evrak havale etmiş, 3 telefon görüşmesi yapmıştır. Kaymakam bu şleri de yap-saydı her işlem için ortalama 0,5 dakikalık zaman düşmüş olacaktı.

1398. (2) 22 ilçe itibariyle yapılan tesbite göre, ilçelere ortalama olarak günde 37 evrak gelmektedir.

1399. (3) Çeşitli kanunlar kaymakamların 40 komisyona başkanlık etmesini öngörmektedir. Talimatla, emirle ve görülen lüzum üzerine, kurulan ve başkanlık edilen komisyonlar bu sayının dışındadır.

1400. (4) Çeşitli mevzuat kaymakamlara 78'i ortak, 292'si geleneksel, 148'i malî ve ekonomik, 23'ü sosyal, 28'i de kültürel olmak üzere toplam 569 görev ve yetki vermiş bulunmaktadır.

B — YETKİ DEVRİ ZORUNLULUĞU

1401. İl genel yönetiminde yetki devri zorunluluğunu şu noktalar etrafında toplamak mümkündür :

(1) İl ve ilçelerin genel yönetiminden sorumlu olan idare amirlerini, teferruatla uğraşmak zorunluluğundan kurtararak çalışmalarında örgütlendirme, planlama, koodinasyon, kontrol ve değerlendirme konu-

larına yönelmelerini sağlamak ve il ve ilçenin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasında daha etkin çalışabilmelerine olanak hazırlamak.

(2) İdare amirlerini pek çok evraka fazla katkıları olmadan bir imza makinesi gibi imza atmaktan kurtarmak, bu suretle astın idare amirinin imzasını kanıksaması ve umursamamasını önlemek.

(3) İş akımını kolaylaştırmak, hizmetin hızını artırmak ve kırtasiyeciliği ortadan kaldırarak işin maliyetini düşürmek ve kalitesini yükseltmek.

(4) Astın işe daha şevkle sarılmasını sağlamak ve sorumluk, tatmin, kendine güven, işe katılma duygusunu geliştirerek üst kademelerdeki görevlere hazırlamak.

C — YETKİ DEVRİ UYGULAMALARI

İllerde Yetki Devri Uygulamaları

1402. İllerde iş yükünün valilerin üstesinden gelemeyecekleri kadar fazla olması fiilen çeşitli yetki devirlerine yol açmıştır. Valiler en çok vali muavinlerine yetki devrinde bulunmaktadır. İl idare şube başkanlarına, il maiyet memurlarına ve hatta ilin ikinci derece memurlarına vali adına imza yetkisi verildiği de olmaktadır.

Valilerin bazı yetkileri devretmeyerek bizzat kullanmayı tercih ettikleri saptanmıştır. Bu yetkiler her ilin özelliğine göre değişmektedir. Bununla beraber valilerin başkalarına devretmemek hususunda en çok birleştikleri bazı yetkiler vardır ki bunları şöylece sıralamak mümkündür :

- (a) Şifreli, gizli ve kişiye özel yazışmalar.
- (b) Asayişe etken olaylarla ilgili yazışmalar ve raporlar.
- (c) İlin kaymakam ve idare şube başkanı gibi birinci derece memurların özlük işleriyle ilgili hususlar.
- (d) Siyasî partilere ait veya siyasî karar ve hüküm ifade eden yazılar.
- (e) Vali muavinleri veya daire müdürlerinin, valinin bizzat meşgul olmasında zorunluluk gördükleri hususlar.

1 — Vali Muavinlerine Yapılan Yetki Devri :

1403. İl İdaresi Kanununun 5 inci maddesi «İllerde, valilerin tayin ve tesbit ettiği işlerde yardımcılığını ve valinin bulunmadığı zamanlarda vekilliğini yapmak üzere vali muavinleri bulunur» demektedir. Bütün valiler bu maddeye dayanarak vali muavinlerine yetki devrinde bulunmaktadırlar.

Vali muavinlerine yapılan yetki devri sadece vali adına evrak imzalamaktan ibaret değildir. Karar ve icrayı gerektiren hususlarda da yetki devrinde bulunmaktadır. (İdare kuruluna ve vergi itiraz komisyonlarını başkanlık etmek, vali adına sözleşme imzalamak gibi)

Vali muavinlerine yapılan yetki devirleri genel ifadeler kullanılarak yapılmaktadır. (Ticaret Bakanlığına ait işler, YSE Genel Müdürlüğüne ait işler gibi) Bu nedenle de yetkinin sınırlarının ne olduğu kesinlikle bilinmemektedir. Bazı valiler devredilen yetkilere biraz açıklık kazandırmak için, kendilerine ayırdıkları yetkileri saymakta, bunun dışında kalan hususlarda devirde bulunmuş olacaklarını dolayısıyla anlatmak ister görünmektedirler. Bazı valiler ise bunu da yapmamakta ve böylece devirlere tam bir çapraşıklık hâkim olmaktadır.

Vali muavinlerine devredilen yetkiler, konuları itibariyle, ilden ile farklılık göstermektedir.

1404. 2 — Hukuk İşleri Müdürlüklerine, Maiyet Memurlarına ve Diğer İçişleri Memurlarına Yapılan Yetki Devri :

Hukuk işleri müdürleri ve valilik emrine atanan İçişleri memurlarına, vali muavinlerine benzer yetki devrinde bulunmaktadır. Maiyet memurlarına yapılan yetki devirleri ise daha ziyade dilekçeleri kabul ve havale gibi ve imza yetkisi niteliğinde olmak üzere sınırlı ölçüdedir.

3 — İl İdare Şube Başkanlarına Yapılan Yetki Devri :

1405. İl İdaresi Kanunun 9/B maddesindeki «...valiler, hesabata ve teknik hususlara ait işlerde idare şube başkanlarına vali adına imza yetkisi verebilirler» hükmüne dayanarak uygulamada idare şube başkanlarına imza yetkisi verilmektedir. Bu konuda iki yol izlenmektedir. Ya verilen yetkiler ayrıntılı olarak sayılmakta, ya da «teknik ve hesabata müteallik hususta imza yetkisi devredilmiştir» gibi genel bir an-

latımla yetinilmektedir. Genel anlatımla yapılan yetki devirlerinde yetkinin aşılmasına olanak hazırlanabilmektedir. Esasen idare şube başkanlarının, verilen yetkiyi aşma eğiliminde oldukları idare amirlerince ifade edilmiştir. Buna karşılık sayılarak verilen ve sınırları iyi belirtilen imza yetkileri, idare şube başkanlarınca başarı ile uygulanmaktadır.

İdare şube başkanlarına devredilen yetkiler, «teknik ve hesabata müteallik» imza yetkisi tanımının dışına taşacak nitelikte de olabilmektedir. Örneğin, nüfus müdürü ve sivil savunma müdürüne dilekçe ve ilçelerle civar illerden gelen ve icraî olmayan yazıları havaî yetkisi verilmiştir. Bazen de tam olarak idarî sayılabilecek yetkilere de rastlanmaktadır.

Sivil savunma sekreterine devredilen yetkileri ise özellik göstermektedir. Savunma Sekreterliklerinin Kurulmasına dair 108 sayılı Kanunun 2 inci maddesine göre çıkarılan, Savunma Sekreterlerinin Teşkilât Görev ve Yetkileri ile Çalışma Usulierini Gösterir 5/698 sayılı Yönetmeliğin 14 üncü maddesine göre, «Bakan, vali, kurumlarda genel müdür veya müdürler savunma sekreterlerine karara müteallik hususlar hariç topyekûn savunma ve millî seferberlik ile ilgili ihzarî faaliyetlerde kendi namlarına imza selâhiyeti verirler.» Bu maddeye dayanarak sivil savunma sekreterlerine genel bir anlatımla ya da sayılarak imza yetkisi verilmektedir.

İdare şube başkanlarının genellikle yetki devrinden memnun oldukları ve bunun hizmete yönde etkide bulunduğu gözlenmiştir. Bununla beraber devredilen yetkilerin iş yüklerini artırdığından şikâyet edenler de olmuştur. Bu nedenle de, örneğin, İzmir'de, idare şube başkanı olmadığı halde defterdar muavinine de vali adına imza yetkisi tanınmıştır.

b — İlçelerde Yetki Devri Uygulamaları

1406. İlçelerde yetki devri genellikle tahrirat kâtiplerine yapılmaktadır. Bu yetki devirleri de, ya genel bir ifade kullanılarak ya da devredilen yetkiler sayılarak yapılmaktadır. Genel bir ifade ile yapılan devirlerde, örneğin, «işlerimin çokluğu dolayısıyla, dairede bulunmadığım zamanlar kaymakamlığa müteallik işleri yürütmekle, kazamız tahrirat kâtibi ... vazifelendirilmiştir...» demek suretiyle karara ve icraya ilişkin işlerde de yetki verilmektedir.

Kaymakam refiklerine de kaymakamlarca ve özellikle imza yetkisi devrolunmaktadır ki bu hal sürekli olmayıp geçicidir ve refik bulunan ilçeler için söz konusudur.

c — Yetki Devri Uygulamalarının Mevzuata Uygunluğu

1407. Uygulamadaki yetki devirlerinin mevzuat yönünden incelenmesi sonucunda; bazılarının kanunun açık hükmüne dayandığı, bazılarının kanun hükümleri aşılarak ya da mevzuata rağmen yapıldığı, bazılarının mevzuata dayanmadığı görülür:

1 — Kanunun Açık Hükmüne Dayanılarak Yapılan Yetki Devirleri:

1408. Bazı yetki devirleri, kanunun açık olarak verdiği izne dayanılarak yapılmaktadır. Örneğin :

(a) 5442 sayılı Kanunun 57 inci maddesine göre, «vali, idare kurulu başkanı olmak üzere vali muavinini görevlendirebilir.»

(b) 1111 sayılı Askerlik Kanununun değişik 27 inci maddesine göre, askerlik meclislerine mahallin en büyük mülkiye memuru veya yerine görevlendireceği kişi katılır.

(c) 5655 sayılı Kanunun 15 inci maddesi, gayri muvazzaf vergi itiraz komisyonlarının kuruldukları il ve ilçelerin en büyük mülkiye memurunun ve özürleri halinde yerlerine gönderecekleri bir kişinin başkanlığı altında toplanacağı anlatılmaktadır.

2 — Kanunun Hükümleri Aşılarak Yapılan Yetki Devirleri :

1409. Uygulamada yapılan bir çok yetki devirleri, kanun hükümleri zorlanarak ve aşılarak gerçekleştirilmektedir. Bu çeşit yetki devirlerine tipik iki örnek verilebilir :

(a) 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 5 inci maddesi, «İllerde valilerin tayin ve tesbit ettiği işlerde yardımcılığını ve valinin bulunmadığı zamanlarda vekilliğini yapmak üzere vali muavinleri bulunur. Valiliğin yazı işlerinin düzenlenmesinden vali muavini sorumludur.» demektedir. Bu hüküm, vali muavinlerine hangi konularda ve ne ölçüde yetki devredilebileceğini açıklamamaktadır. Aslında yetki devrinden değil, yardımdan söz edilmektedir. Hükümün genel ifadesi, valinin alacağı kararların hazırlanması konusunda vali muavinine görev verilebileceği kanısını uyandırmaktadır. Bu maddede vali muavini, gereğinde karar ve icra yetkisiyle donatılabilecek bir merci olarak değil, işlem hazırlayıcı olarak düşünülmüştür.

Uygulamada ise, daha evvel açıklandığı üzere, vali muavinlerine bir çok yetkiler verilmektedir. Bu yetkiler içerisinde bazıları karar ve icrayı da ilgilendirmektedir. Böylece vali muavinlerine yapılan yetki devirleri bu maddenin kapsamını aşmaktadır.

(b) 5442 sayılı Kanunun 9/E maddesi «... valiler, hesabata ve teknik hususlara ait işlerde idare şube başkanlarına vali adına imza yetkisi verebilirler» demektedir. Daha önce de açıklandığı gibi, devredilen bir çok yetkiler «teknik ve hesabata» ait olmamakta, hükmün gerçevesi dışına çıkılmaktadır. Esasen hangi hususların «teknik», hangilerin de «hesabat» la ilişkili olacağı belirli olmayıp anlayış ve yoruma göre değişebilmektedir. Kaldı ki, bu maddeye dayanılarak vali adına imza yetkisi bakanlıklar ve tüzelkişilikli genel müdürlüklerle yapılacak yazışmalarla ilgilidir. İlçelerle yapılacak yazışmalar bu maddenin kapsamı dışındadır.

3 — Herhangi Bir Mevzuata Dayanmayan ya da Kanuna Rağmen Yapılan Yetki Devirleri :

1410. Mevzuatın yetki devrine ait olan hükümlerinin yetersizliği ve fiilî zorunluluklar, uygulamada, hiç bir mevzuata dayanmadan yapılan yetki devirlerini doğurmuştur. Bu tür yetki devirleri uygulamada oldukça fazladır. Bir kaçına şunlar örnek olarak gösterilebilir :

(a) Hukuk işleri müdürü, maiyet memuru, kaymakam refiki, tahrirat kâtibi ve valilik emrine atanan İçişleri memurlarına yetki devri olanağı veren hiç bir hüküm yoktur.

(b) 5917 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde tecavüz ve müdahalenin yalnız o taşınmaz malın bağlı bulunduğu mahallin kaymakam ve ya valisi tarafından defedileceği hükme bağlandığı halde bir çok vali bu yetkisini vali muavinine devretmiştir. Danıştay, vali muavinlerinin imzaladıkları kararları yetkisizlik nedeniyle iptal ettiği halde bu uygulama sürdürülmektedir.

(c) 1609 sayılı Kanunun 1 inci maddesi uyarınca, kovuşturmayaya izin verme yetkisi valinindir. Buna rağmen, uygulamada, valilerin bu yetkilerini vali muavinine devrettikleri görülmektedir.

(ç) 6126 sayılı Kanunun 1 inci maddesi gereğince, konutları boşaltma kararı vali, kaymakam ve bucak müdürü tarafından alınması

gerektiği halde bazı valilerin bu yetkilerini vali muavinlerine devrettikleri saptanmıştır.

Sorunlar ve Nedenleri - Öneriler :

Sorun : 1

Sorun ve Nedenleri :

1411. Mevzuat yeterli bir yetki devrinde bulunulmasına olanak vermemektedir. Genellikle fiilî yetki devri uygulaması vardır.

1412. Mevzuatta yeterli bir yetki devri için gerekli hukukî esaslar saptanmış değildir. Mevcut hükümler de genellikle yetki devri tekniğine yabancı bir anlayışı aksettirmektedir. Mevzuata dayanmayan ve zorunluluk eseri olan fiilî uygulamalar da herhangi bir sistemden yoksundur. Mevzuatın kısıtlı olarak verdiği yetki devri olanakları, olumsuz ve modern kamu yönetimi anlayışından yoksun yorumlarla daha da engellenmektedir.

Öneri :

1413. Yetki devri müessesesi, yeni İl Genel Yönetimi Kanununda ana esaslarını belirten genel bir ifade ile yer almalı, ayrıntıları bir tüzükle düzenlenmelidir.

Sorun : 2

Sorun ve Nedenleri :

1414. Devredilen yetkinin niteliğinin belirtilmemesi uygulamada bir çok aksaklıklara yol açmaktadır. Ayrıca sorumluluk durumu açıklığa kavuşturulmak ihtiyacındadır.

1415. Yetki devrinin sistematik bir biçimde mevzuatta yer alması nedeniyle, uygulamada yapılan yetki devirlerine tam bir açıklık verilememektedir. Devre konu olan konuların karar ve icra yetkisini de kapsayıp kapsamadığı veya sadece imza devrinden ibaret olup ol-

madığını uygulamada saptamak olanağı yoktur. Oysa, daha evvel de açıklandığı üzere her iki yetki devri nitelik ve sonuçları itibarıyla birbirinden farklıdır.

Anglo - Amerikan literatüründe yetki devrinden, daha çok karar ve icra yetkisinin devredilmesi kastedilmektedir. Bu ayrım daha çok Fransız uygulamasında gelişmiş ve imza yetkisi devri (Délégation de Signature) ile yetki devri (Délégation de Pouvoir) kesin çizgilerle birbirinden ayrılmış ve farklı biçimde müesseseleştirilmiştir.

Bu ayrım 5442 sayılı Kanunun 9/B maddesinde sınırlı olarak il genel yönetiminde de kabul olunmuştur. Fiilî uygulamalarda da bu ayrım görülebilir. Bu itibarla Fransız uygulaması da örnek alınarak yetki devirlerini «üst adına imza yetkisi devri» ile «karar ve icra yetkisi devri» olarak ayırmak gerekli bulunmaktadır. Bu ayrımın ana esaslarını, bugünkü kamu hukuku mantığımızı, kamu hukuku ilkelerimize ve kamu yönetimi uygulamalarımızın temelleri üzerine oturtmak zorunluluğu vardır. Bu esasların saptanması, yetki devredenle devralanın sorumluluğu ile devre konu olan hususlarda yetkilerinin ne olacağı sorularına verilecek cevaplara bağlıdır.

Yetki devri teorik açıdan incelenirken, sorumluluğun özellikle şu iki esasa dayandırılması gerektiğine işaret olunmuştur :

(1) Birimin başında bulunan yönetici, yetki devretmekle baş yönetici olmaktan doğan sorumluluğundan kurtulamaz ve bu sorumluluğunu kimseye devredemez.

(2) Devredilen yetki ile sorumluluk bir biriyle orantılı ve denk olmalıdır.

Mevzuatımızda cezaî sorumluluk ve malî sorumluluk olmak üzere iki tür sorumluluk vardır. Cezaî sorumlulukla ilgili en önemli ilke Anayasanın 33 üncü maddesinde yer almıştır. Bu maddenin 5 inci fıkrasına göre, «Ceza sorumluluğu şahsîdir.» Anayasanın gerekçesinde açıklandığı gibi, ceza sorumluluğunun kişisel olması, kişinin sadece kendi fiilinden sorumlu olması, başkalarının fiilinden sorumlu olmaması demektir. Bu da kişinin başkalarının fiilinden dolayı cezalandırılmaması gerektiği anlamına gelmektedir.

Malî sorumluluğa gelince, bu konuda «şahsî kusur» ile «hizmet kusuru» nu birbirinden ayırmak gereklidir. Memur, sırf üçüncü şahsa zarar vermek kast ve niyetiyle hareket etmişse veya kast saptanmasa

bile fiil hizmetin gereklerine tamamen yabancı ise kişisel kusur söz konusudur. Hizmet kusuru ise, hizmetin fena işlemesinden, geç işlemesinden meydana gelir. Kamu görevlisinin malî sorumluluğu, kişisel kusur hallerinde söz konusudur. Bu görüş ayrıca 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 12 inci maddesinde de ifadesini bulmuştur.

Mevzuatımızdaki sorumluluk anlayışını yetki devri tekniğinde uygulama alanına çıkarabilmek için yetki devreden ve devralanın sorumluluk derecelerini «karar ve icra yetkisi» ile «imza yetkisi» devri halinde ayrı düşünmek gereklidir. Hemen şunu belirtmek gereklidir ki her iki halde sorumluluk, daha evvel açıklanan sorumluluğun genel ilkelelerinin ışığı altında ve her iki yetkinin niteliğine göre saptanmalıdır.

İdare amiri, başında bulunduğu yönetim biriminin (il - ilçe ve bucak) genel yönetiminden sorumludur. Bu, bir genel sorumluluktur ve başkasına devredilemez. İdare amiri, yaptığı yetki devirlerinde basiretli davranmak, kime hangi yetkilerini devredebileceği hususunda takdir hatasına düşmemek zorundadır. Devrettiği yetkilerinin iyi kullanılıp kullanılmadığını devamlı olarak izlemek, iyi kullanılmıyanları geri almak durumundadır. Özellikle devrettiği yetkiyi gerektiğinde geri almak, hem hak hem de görevidir.

Yetki devirlerinde sorumluluğu saptayan unsurlardan birinin de yetkinin niteliği olduğuna değinilmişti. İmza devirlerinde üst, karar ve icra yetkisini devretmemekte, sadece adına evrak imzalama yetkisini devretmektedir. Bunun doğal sonucu da sorumluluğunu devretmemesidir. Ancak bundan imza yetkisi devredilenin sorumluluğunun olmadığı anlamı çıkarılmamalıdır. Ast, imza yetkisini devreden üstüne karşı hiyerarşik bir bağla bağlıdır ve disiplin sorumluluğu vardır. Bazen bu sorumluluk, inzibatî olmaktan başka - görevi kötüye kullanmak gibi cezai sorumluluğu da gerektirebilir. Ancak genel ilke, kişisel sorumluluğun yetkiyi devredene ait olduğudur. Buna bağlı olarak da üst, imza yetkisini devrettiği asta daima direktif ve talimat vermek olanağını elinde bulundurur.

Yetki (karar ve icra) devrinde ise, üst artık karar, emir ve direktif vermek olanağını elinde bulunduramaz. Bu yetki devredildiği ölçüde devredilene geçmiştir. Bu ilkeler, devir ölçüsünde aldığı kararlardan dolayı kişisel sorumluluğu da yetki devredilene aktarır. Bu sonuç, sorumluluğun kişiselliği ilkesine de uygundur. Yetki devreden sorumluluğu ise kişisel olmayıp yukarıda açıklanan genel sorumluluktur. Bu

genel sorumluluğun sonucu olarak da yönetici, devrettiği yetkiyi izlemek, kontrol etmek, bilgi almak ve gerektiğinde kaldırmak hakkını kendinde tutar.

Fransada yetki devrinde sorumluluk konusu bu görüşe uygun olarak çözüm yoluna bağlanmıştır.

Öneri :

1416. 1 — Yapılan yetki devrinin, imza yetkisi devri ya da yetki (karar ve icra) devri olduğu açıkça belirtilmelidir.

1417. 2 — İmza yetkisi devrinde kişisel sorumluluk yetkiyi devreden üste ait olmalı, üst, direktif, emir ve talimat verme yetkisini elinde bulundurmalı, imza yetkisi devredilen astın sorumluluğu ise hiyerarşik sorumluluk niteliğinde kalmalıdır.

1418. 3 — Yetki (karar ve icra) devrinde yetki devreden genel sorumluluğu, yetkiyi devralanın ise kişisel sorumluluğu olmalı, bunun doğal sonucu olarak yetkiyi devreden üst artık karar, emir ve direktif verme olanağını elinde bulundurmamalıdır.

1419. 4 — İmza veya yetki devrinde bulunan üst kişisel ve genel sorumluluğu dolayısıyla devrettiği yetkileri gerektiğinde geri alabilmelidir.

İmza ve yetki (karar ve icra) devri biçimindeki ayrım ve sorumlulukla ilgili öneriler yeni İl Genel Yönetimi Kanununda yer almalıdır.

Sorun : 3

Sorun ve Nedenleri :

1420. Yetkinin kime devredilmesi gerekeceği konusunda duraksama vardır.

1421. Yetkilerin kime devredileceği konusunda duraksamalar ve farklı uygulamalar vardır. Bunun başlıca nedeni, yetki devrinin bir sisteme bağlanmamış olmasıdır.

Bu konuda, Fransa'daki uygulamaya değinmeden önce ülkemizde mevcut görüş ve eğilimleri belirtmekte yarar vardır.

Bazılarına göre, yetki devri, yetkiye kanunla sahip olan makamın bünyesi içinde sayılabilecek kimselere yapılmalıdır. Bizde yetkiler vali ve kaymakamda toplandığı için bu makamların bünyesi içinde bulunan vali muavinleri, hukuk işleri müdürleri, maiyet memurları ve kaymakam refiklerine yetki devredilmelidir.

Bu görüşü savunanlara göre :

(1) İdare şube başkanları daima valinin idaresinden kaçma eğilimindedirler. Onlara yapılacak yetki devri valiye bağlılıklarını daha da zayıflatacaktır.

(2) İdare şube başkanları, devredilen yetkileri aşmak eğilimindedirler. İdare amirinin kontrol olanaklarının yeterli olmaması ve rastlantılara bağlı kalması bu eğilimin güçlenmesine yol açmaktadır.

(3) Yetki devri idare şube başkanlarına kadar genişletilirse koordinasyon sağlamak olanakları azalır.

(4) Kaymakamlar, il idare şube başkanlarına yapılan yetki devirlerini tepkiyle, karşılamaktadırlar. Özellikle devredilen yetkiler teccavüz edilerek verilen imza yetkileri icrai konularda ilcelere emir verme biçiminde kullanılmaya başlandığı zaman bu tepki daha şiddetli olmaktadır.

Bazılarına göre de, yetkiye sahip olan makamın dışında sayılacak kimselere (İdare şube başkanlarına) da yetkiler devredilmelidir. Bunlara göre :

(1) Vali muavinlerinin iş yükü çok ağırdır.

(2) Vali ve vali muavinlerine imza için giden yazılar, çoğunlukla teknik hususlarla ilgilidir. Bu nedenle işin iç yüzünü bilmeleri ve işe katkıda bulunmaları olanaksızdır.

(3) İdare şube başkanlarına verilen yetkiler, morallerine olumlu etkide bulunmakta ve çalışma güçlerini artırmaktadır.

Her iki görüşün haklı olduğu yönler vardır. Bu nedenle, vali muavinlerinin ağır bir iş yükü altında bulundukları gerçeği ve yetki devrini gerektiren diğer hususlar gözönünde bulundurularak soruna ulaştırıcı bir çözüm yolu bulunmalıdır.

Bu konuda çözümü gereken bir husus da yetkinin kişiye mi yoksa makama mı devredileceğidir. Bazılarına göre yetkiler makama devre-

dilmelidir. O makamı işgal eden kişi değiştiği zaman yetki aynen kalmalı, kişilere bağlı olmamalıdır. Bazılarına göre ise, yetkiler kişiye devredilmelidir. Yetki devredilen veya devreden kişilerden biri değişince yetki devri ortadan kalkmalıdır.

Fransada, 14 Mart 1964 tarih ve 64/250 sayılı Kararnamenin 5 inci maddesiyle, bu kararname ile ilgili 26 mart 1964 tarihli Talimata göre, imza ve yetki devrinden yararlananlar, valilik genel sekreteri ile Devletin sivil idaresinin ildeki hizmetlerinin başında bulunanlar (bizdeki il idare şube başkanları), bunların astları, kaymakamlar ve valiliğin İçişleri Bakanlığı kadrosundaki memurlardır.

1 — Valilik genel sekreteri (bizdeki vali muavinleri), valinin il den ayrıldığı veya işlerinin çokluğu nedeniyle uğraşma olanağı bulamadığı hallerde, doğal olarak, imza yetkisine sahiptir. Ayrıca vali genel sekreterine;

— İl ve belediyeler üzerinde, mahallî ademi merkeziyet idarelerinin yönetilmesi bakımından görevlerinin bir kısmı hakkında,

— Devlet sivil hizmetlerinin ili ilgilendirenleri bakımından her hususta imza yetkisi,

— Her hususta, özellikle Devletin sivil idaresinin il içindeki hizmetlerinin çeşitli müdürlerini ilgilendiren hususlarda yetki (karar ve icra),

Devredebilir.

Ancak, düzenleyici değer taşımadığı özellikle belirtilen 26 mart 1964 tarihli Talimatta, valilerin sahip oldukları karar yetkisini genel sekreterlerine devretmeleri reformun biçimine ve ruhuna aykırı bulunmakta, gerektiğinde karar yetkilerinin hizmet yöneticilerine (idare şube başkanlarına) devri önerilmektedir. Bununla beraber aynı önerinin hemen arkasından, bir konu ilin çeşitli hizmet yöneticilerini ilgilendirdiği ve bunu ilgilendiren görevi bizzat yapmayı uygun bulmadığı takdirde valinin, bu kuralın aksi olarak imza ve karar yetkilerini genel sekreterine devredebileceği ifade olunmaktadır.

Özet olarak ifade etmek gerekirse, valiyi tamamlayan valilik genel sekreterine imza yetkisi ile karar ve icra yetkisi devrolunabilmekte ve fakat bu devrin daha ziyade idare şube başkanlarına yapılması önerilmektedir.

2 — Devletin sivil idaresinin ildeki hizmetlerinin başında bulunanlara (idare şube başkanlarına) vali imza veya kendi görevleri ile ilgili hususlarda yetki devredebilir. Ayrıca hizmet yöneticilerinin astlarına da bu yetkiler devredilebilir. Yalnız yetki devredilecek astlar, ilgili hizmet yöneticisinin önerisi üzerine vali tarafından saptanır.

Anılan Talimatta valiye hizmet yöneticilerine geniş biçimde «imza yetkisi» tanınması önerilmekte, bu yetkilerin devrinde sınırın saptanmasına olanak verecek ölçünün, ilde Devlet hizmetlerinin koordinasyonu, sevk ve genel yönetimini sağlamak yönünden valinin yüklenmiş olduğu görevlerden çıkarılabileceği işaret olunmaktadır.

24 haziran 1950 tarihli Kararnamenin 5 inci maddesi, yerinden yönetim idarelerinin vesayet ve kontrolü bakımından olduğu kadar genel yönetime giren hususlarda da valinin kaymakama imza yetkisini devretmesine olanak tanımaktadır.

Ayrıca, yönetimi, yönetilenlere yaklaştırmak için, özellikle halkın istediği türlü belgelerin verilmesi bakımından, kaymakama tanınan imza yetkisinin kapsamını artırmaları valilere önerilmektedir.

24 haziran 1950 tarihli Kararnamenin 8 inci maddesine göre, kaymakam da kendi yönünden kaymakamlık başkâtibine imza yetkisi tanıyabilir.

3 — 64/250 sayılı Kararnamenin 5 inci maddesine göre, vali, İçişleri Bakanlığının merkezden atanmış ildeki memurlarına yetki devrinde bulunabilir. Ancak bu yetki, İçişleri Bakanlığına ve ilin coğrafi çevresine has bir görevi bulunmayan Bakanlıklara ait hususlarla sınırlandırılmıştır.

Konu ile ilgili olarak şunu belirtmekte yarar vardır :

Yetki devrinde, yetki devredenle devralanın nitelikleri, yetenekleri, kişilikleri, meslekî tutumları önemli bir rol oynar. Yetki devreden, yetkilerini devredeceği astını, taşıdığı genel sorumluluğunun da gereği olarak, tanımak, yeteneklerini ölçmek ve ona güvenmek durumundadır. Yetki devrinin kamu yönetiminde beşerî ilişkileri geniş ölçüde etkilediği de gözden uzak tutulmamalıdır. Makama yapılan yetki devirlerinin istikrarı sağlamak gibi yararının yanında, bu manevî unsura yer vermemesi gibi bir sakıncası vardır. Yetki devredeninin devrettiği yetkiyi geri almak olanağı var ise de, bu tutum beşerî ilişkileri olumsuz yönde - hissî de olsa - etkiler, anlaşmazlığa neden olabilir. Bu itibarla yet-

ki devredene bu manevî unsuru değerlendirmek olanağını ve serbestisini sağlamak üzere yetki devirlerinin kişiye yapılması daha olumlu bir uygulama olur. Ancak vali muavinleri, valilik makamının tamamlayıcısı niteliğinde olduklarından yetki devrinin bunların makamına yapılmasında sakınca görülmemektedir.

Öneri :

1422. 1 — İmza, karar ve icra yetkilerinin devri vali muavinlerinin makamına, diğer astların ise kişilerine yapılmalıdır.

1423. 2 — Valiler, vali muavinlerine her konuda imza karar ve icra yetkilerini ilin merkezden atanmış İçişleri Bakanlığı memurlarına imza ve görevleri ile ilgili konularda karar ve icra yetkilerini, kaymakamlarla il idare şube başkanlarına görevleriyle ilgili konularda imza, karar ve icra yetkilerini;

Kaymakamlar da, varsa kaymakam yardımcısına her konuda imza, karar ve icra yetkilerini, tahrirat kâtiplerine imza ve ilçe idare şube başkanlarına da görevleri ile ilgili konularda imza, karar ve icra yetkilerini;

Devredebilmelidirler.

Sorun : 4

Sorun ve Nedenleri :

1424. Yetki devri uygulamaları ilden ile farklılıklar göstermekte, istikrar sağlanmamaktadır.

1425. Yetki devri uygulamaları, bugün idare amirlerinin ve özellikle valilerin anlayışına bağlıdır. Ana kurallar saptanmamış olduğundan uygulamalar ilden ile farklılıklar göstermektedir.

Bazı idare amirleri yetki devri konusunda olumlu bir tutum benimsemekte, bazıları ise kısıkanç davranmaktadırlar.

Yetki devrinde baş vurulan yöntem ve ilkeler de farklıdır. Yetkiler bazı illerde sözlü, bazılarında yazılı olarak; bazılarında sayılarak, bazılarında genel ifadelerle devredilmektedir.

Bu uygulamaların nedeni, yetki devri tekniğinin yazılı metinlerle saptanmamış olması, bir süreç olan yetki devrine uygulamada yön verecek merkezî bir otoritenin bulunmamasıdır. Fransada valilerin devredeceği yetkiler, idarî reformla görevli Devlet Bakanının katılmasıyla imzalanan kararnamelerle saptanmakta, genel olarak yetkilerin kullanılması ve devri ile ilgili talimat Başbakan ve anılan Devlet Bakanı tarafından ortaklaşa verilmektedir.

Ülkemizde açıklanan değişik uygulamaları ortadan kaldırarak, yetki devrinde birliği sağlayacak, valilere yön verecek ve yardımcı olacak merkezî bir otoriteye ihtiyaç vardır. Fransada olduğu gibi bizde idarî reformla görevli bir Devlet Bakanı yoktur. Sorun, il genel yönetimiyle ilgili olduğuna ve bu idareyi düzenleme görevi geçmişte ve bugün İçişleri Bakanlığına düştüğüne göre, bu merkezî otoritenin anılan Bakanlık olması en uygun çözüm yolu görünmekte, vali ve kaymakamların bu Bakanlığa olan tarihî bağlılıkları da buna uygun bir ortam hazırlamaktadır.

Öneri :

Tüzüğe konulacak bir hükme dayanarak İçişleri Bakanlığı yetki devri uygulamalarına yön vermelidir.

Sorun : 5

Sorun ve Nedenleri :

1426. Devredilen yetkilerin etkili bir biçimde izlenmesi ve kontrolü sağlanmamaktadır.

1427. Yetki devrinde bulunan idare amirlerinin devrettikleri yetkilerin nasıl kullanıldığının izlenmesine ve kontrolüne gereken önemi vermedikleri anlaşılmaktadır. Neden olarak da zamanın veya kontrol olanaklarının bulunmaması gösterilmektedir.

Uygulamada en çok kullanılan kontrol araçlarının yerinde bizzat görme, evrak önüne gelince kontrol etme, rapor isteme, sözlü temaslar ve devir - teftiş olduğu saptanmıştır.

Yetki devrinden beklenen sonuçların elde edilebilmesi, herşeyden önce yeterli bir izleme ve kontrolün sağlanması ile mümkündür. İdare

amirlerinin, hiyerarşik olarak kendilerine bağlı birimleri teftiş etmek yetkileri vardır. 5442 sayılı Kanunun 26 ve 36 ncı maddeleri vali ve kaymakamları bu görevle yükümlü kılmiştir. Ancak uygulamada bu görev ve yetki etkili bir biçimde kullanılmamaktadır.

Yetki devrinin izlenmesi ve kontrolü konusunda uygulamada kullanılan araçlardan birisi de belli aralıklarla rapor istemektir. Ancak bunun etkili olabilmesi, verilen raporların sıhhat derecesinin kontrolüne bağlıdır. Aksi halde bir süre sonra rapor verme ve alma rutin bir iş olur, etkenliğini kaybeder.

Bu nedenler, yetki devrinde etkili bir kontrol mekanizmasının kurulmasını gerekli kılmaktadır. Mevcut teftiş birimlerinden bu konuda yararlanmak mümkündür. Ancak, bu periyodik bir denetim olacaktır. En etken mekanizma idare amirlerinin bizzat yapacakları izleme ve kontroldür. Yetki devri tekniğinden yararlanarak iş yükünü hafifleten ve ana fonksiyonlarına - ki buna kontrol da dahildir - daha çok zaman ayırabilecek duruma gelen vali ve kaymakam, bu kontrol ve izlemeyi yapmakla yükümlü kılınmalı ve bunun esasları düzenleyici bir metinde saptanmalıdır.

Öneri :

1428. 1 — İdare amirleri devrettikleri yetkileri genel ve kişisel sorumluluklarının bir gereği olarak devamlı bir izleme ve kontrole tabi tutmalıdırlar.

1429. 2 — Valiler devrettikleri yetkileri ilgili merkezî birime bildirmeli ve bu birimin müfettişleri il kademesinde yaptıkları teftişlerde devredilen yetkilerin yerinde kullanılıp kullanılmadığını da denetlemeli ve teftiş rapor ve lâyihasının bir örneğini valiye vermekle yükümlü olmalıdırlar.

Yetki devrinin izlenmesi ile ilgili hususlar, çıkarılacak tüzükte yer almalıdır.

Sorun : 6

Sorun ve Nedenleri :

1430. Bazı bakanlıklar yetki devrine karşı olumsuz bir tutum içindedirler.

1431. Bazı bakanlıklar valilerce yapılmak istenen yetki devrine karşı önleyici bir tutum içindedirler: Örneğin, İçişleri Bakanlığı 13.12.1962 tarih ve Özel Kalem Müdürlüğü 1 - 627 ve 10.10.1963 tarih ve İller İdaresi Genel Müdürlüğü 3.23330/8088 sayılı Genelgelerinde, Bakanlığa intikal ettirilecek konuların bizzat valilerce incelenmesi ve yazıların valilerce imzalanmasını istemektedir.

Böyle bir tutumun, özellikle diğer bakanlıklarca da benimsenmesi halinde, valilerin yetki devrini zorlaştıracığı, iş yüklerini artıracığı ortadadır. İçişleri Bakanlığı bir çok konularda, valilere il genel yönetiminin başı, Devletin ve hükümetin temsilcisi olmaktan çok, sadece Bakanlığın taşra kademelerinin başı gözüyle bakmaktadır. Yukarıda açıklanan Genelgeler bu görüşü aksettirmektedir. Yoksa İçişleri Bakanlığına yazılacak bütün yazıların valiliğin imzasından geçmesinin gerekli olduğunu kabul ve izah etmek zordur.

Sorun, bu yönüyle, valilerin yetki devrinde ne ölçüde serbest oldukları ile ilgilidir. Fransa'da imza yetkisi devrindeki serbesti karar ve icra yetkisi devrinde valilere tanınmamış, 64/250 sayılı Kararnamenin 5 inci maddesinde devredilebilecek yetkilerin reformla görevli Devlet Bakanının da katılmasıyla kararnameyle saptanacağı açıklanmıştır. Diğer bir anlatımla Fransa'da yetki devri ayrık bir işlemdir, aslolan, valinin yetkileri (karar ve icra) elinde bulundurmasıdır. Bu durum, Fransız idarî reform gelişiminin doğal bir sonucudur. Zira, il idare şube başkanlarının sahip oldukları yetkiler alınarak valilere verilmiştir. Bu nedenle bir reform sonucu elde edilebilen yetkilerin devir yoluyla, ilk sahiplerine intikalinde serbestî reforma aykırı olur.

Türkiye'de ise durum farklıdır. İl genel yönetiminde yetkilerin asıl sahibi ötedenberi idare amirleridir. İdare şube başkanlarının karar ve icra yetkileri hemen hemen yoktur. Fonksiyonları, hazırlayıcı işlemleri yapmaktan ibarettir. Bu nedenle, yetkilerin devir yolu ile ilk sahiplerine aktarılması endişesi söz konusu olmamak gerekir. İl genel yönetimini oluşturan birimlerin yetki ve sorumluluklarının kesinlikle belirtilmemiş, iş tanımı, iş analizi, iş sınıflandırma ve basitleştirmesinin henüz yapılmamış olması da ülkemizde bu yolu seçmeyi adeta zorunlu kılmaktadır. Görev ve yetkiler sınıflandırılıp dağıtıldıktan sonra aksi bir uygulamaya gidilebilir.

Vali ve kaymakamları daha evvel açıklanan iş yükünden kurtarıp planlama, koordinasyon, kontrol gibi aslı fonksiyonları ile uğraşmaları

na olanak sağlamak üzere, yetki devrinde genel ve kişisel sorumluluklar altında serbest kılmak zorunluluğu vardır. Fransa'dakinin aksine bir uygulamanın ülkemiz için daha olumlu olacağı kanısındayız. Ancak, nitelikleri veya hükümet program ve politikası gereği devri doğru olmayan yetkiler de bulunabilir. Bu takdirde valiler bu yetkileri devretmemelidirler.

Öneri :

1432. İmza, karar ve icra yetkisi devrinde idare amirleri serbest bırakılmalı, devri uygun görülmeyen yetkiler Bakanlar Kurulunca saptanmalı ve bu husus yeni İl Genel Yönetimi Kanununda yer almalıdır.

Sorun :

Sorun ve Nedenleri :

1433. Personel zihniyet yönünden yetki devrine yatkın değildir.

1434. Türk kamu yönetimi personeli genellikle yetki devrine yatkın bir anlayışa sahip değildir. Bazı valiler yetki devrinde kısıkanç davranmaktadırlar. Öyleki muavinlerine bile yetki devretmekten sakınanlar dahi vardır. Buna karşılık valinin devrettiği yetkileri kullanmak istemeyen idare şube başkanlarına da rastlanmıştır. Ancak bunlar önemsenmeyecek azınlıkta olup çoğunluğu yetkileri kabule hazır durumdadırlar. Valilerin özellikle il idare şube başkanlarına yaptıkları yetki devirlerine karşı kaymakamlar tepki göstermektedirler.

Bu tutumların nedeni, yetki müessesesinin kamu yönetimimize yeni girmiş olması, tekniklerinin geliştirilmemesi ve hizmet içi eğitim noksanlığıdır.

Öneri :

1435. Kamu personeli ve özellikle vali, kaymakam ve idare şube başkanları, yetki devri konusunda çeşitli olanaklardan yararlanarak eğitilmelidirler.

Sorun : 8

Sorun ve Nedenleri :

1436. İl Genel yönetimini teşkil eden birimlerin yetki ve sorumlulukları kesinlikle belirtilmediği gibi iş analizi, iş sınıflandırması, iş basitleştirmeleri ve iş tanımı yapılmamıştır. Bu nedenle yetki devrinde güçlüklerle, bazen de olanaksızlıklarla karşılaşmaktadır.

1437. İl genel yönetiminde, özellikle vali ve kaymakamların yetki ve sorumlulukları kesinlikle belli değildir. Görev veya yetkilerinin kapsamını, nereden başlayıp nerede bittiğini tam olarak saptayamayan idare amirleri, bunları başkalarına devrederken kuşkulu ve çekingen davranmaktadırlar.

İdaremizde iş analizi, iş sınıflandırması, işlerin basitleştirilmesi (metod geliştirmesi), iş tanımı ve iş standardizasyonu yapılmamıştır. Bu nedenle sınırları tam olarak belirtilmiş yetki devrinde bulunmak güç, bazen de olanaksızdır. Bu yüzden, idare amirleri ya yetki devrinden vazgeçmekte, ya da genel deyimler kullanmak suretiyle sınırları belirtilmemiş yetki devrinde bulunmak zorunda kalmaktadırlar. Ancak bu biçimde yapılan yetki devirleri çoğunlukla başarısız olmakta ve bir müddet sonra da geri alınmaktadır. Örneğin :

Gaziantep valisi idare şube başkanlarına imza yetkisi devrinde bulunmak istemiş, yetki devredeceği hususların saptanması için bir araştırma yapmak zorunluluğu duymuş, ancak elinde kifayyetli araştırıcı eleman bulunmadığı için yapılan araştırmalar şansızlığa uğramıştır. Sonuç, yetki devrinden vazgeçmek olmuştur.

İzmir valisi, idare şube başkanlarından bazılarına sayarak ve sınırları belli yetki devrinde bulunabildiği halde, saptama olanaksızlığı nedeniyle, defterdara genel ifade kullanarak sınırları belli olmayan yetki devrinde bulunmuş, bazı idare şube başkanlarına da gerekli saptama çalışması sonuçlanmadığı için yetki devredememiştir.

İl genel yönetiminde başarılı bir yetki devri için aranılan ilk koşul, birimlerin amaç ve politikasının belirtilmiş olmasıdır. Amaç ve politikanın belirtilmesinden sonra birimlerin yetki, görev ve sorumluluklarının ne olduğunun kesinlikle saptanmasına ihtiyaç vardır. Özellikle vali ve kaymakamların görev, yetki ve sorumluluklarının duraksamaya yer vermeyecek biçimde belirtilmiş olması son derece önemlidir.

Bundan sonra iş analizi, iş sınıflandırması, iş basitleştirmesi, iş tanımı ve iş standardizasyonu çalışmalarına geçilmelidir. Bu çalışmalar yapılmadan hangi yetkiyi ne ölçüde başkalarına devredebileceklerini saptamada idare amirleri güçlüklerle karşılaşacaktır.

Bu çalışmalar merkezî bir araştırma birimi eliyle yürütülmelidir. Ayrıca her ilin bünyesine uygun bir biçimde yetki devri konularının saptanması için çalışmalar da yapılması zorunludur.

Öneri :

1438. 1 — İçişleri Bakanlığında Tetkik Kurulu Başkanlığı ya da Araştırma Planlama ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü, aynı zamanda il genel yönetiminde görev, yetki ve sorumluluk saptaması; iş analizi, iş sınıflandırması, iş basitleştirmesi, iş tanımı ve iş standardizasyonu çalışmalarıyla de görevlendirilmelidir.

1439. 2 — İllerin özelliklerine göre yetki devri konuları değişik olmak zorundadır. Her ilin ihtiyacına uygun yetki devri konularını ve ilgili esasları saptamak için çalışmalar yapılmasına ihtiyaç vardır. İllerde kurulması öngörülen il planlama ve araştırma müdürlükleri aynı zamanda bu işleri görmekle de görevlendirilmelidir.

SONUÇ

1440. 1 — İl genel yönetiminde yetki devri esas olmalıdır.

Yetki devrinin ana esasları İl Genel Yönetimi Kanununda yer almalı, ayrıntıları tüzükle düzenlenmelidir.

2 — İdare amirlerinin devredemiyecekleri yetkiler Bakanlar Kurulu Kararıyla saptanmalı, diğer konularda vali ve kaymakamlar yetki devrinde bulunup bulunmamakta serbest bırakılmalıdır.

Yetki devriyle ilgili karar ve işlemlerden İçişleri Bakanlığına bilgi verilmelidir.

3 — İllerdeki yetki devri uygulamalarına İçişleri Bakanlığı yön vermeli.

4 — Yapılan yetki devrinin imza yetkisi devri ya da karar ve icra yetkisi olduğu açıklıkla belirtilmelidir.

5 — İmza yetkisi devrinde, kişisel sorumluluk yetkiyi devredenin olmalı, yetki devralanın sorumluluğu hiyerarşik sorumluluk niteliğinde kalmalıdır.

6 — Yetkiyi devreden, devrettiği yetkiyi her zaman geri alabilmelidir.

7 — Valiler; vali muavinlerine her konuda imza, icra ve karar; merkezden atanmış İçişleri personeline her konuda ve görevleriyle ilgili konularda karar ve icra; kaymakamlarla il idare şube başkanlarına görevleriyle ilgili konularda imza, karar ve icra yetkisi;

Kaymakamlar kaymakam yardımcılara her konuda imza, karar ve icra; tahrirat kâtiplerine imza; ilçe idare şube başkanlarına görevleriyle ilgili konularda imza, karar ve icra yetkisi;

Devredebilmelidirler.

Devredilen yetkilerden vali muavinlerine verilenler makama, diğer bütün görevlilere devredilen yetkiler kişiye bağlı olmalıdır.

8 — İdare amirleri; devrettikleri yetkileri kullanış biçimini devamlı olarak izlemeli ve kontrol etmelidirler.

Merkezî birimler müfettişleri, il kademesinde yaptıkları teftişlerde devredilen yetkilerin yerinde kullanılıp kullanılmadığını da teftiş etmelidirler.

9 — İyi bir yetki devri olanağı sağlamak için İçişleri Bakanlığı (Tetkik Kurulu Başkanlığı) görev, yetki, sorumluluk saptama çalışmaları; iş analizi, iş sınıflandırması, iş basitleştirilmesi; iş tanımı ve iş standardizasyonu çalışmaları yapmalıdır.

10 — Bütün kamu personeli yetki devri konusunda eğitilmelidir.

ALTINCI BÖLÜM

MAHALLE MUHTAR VE İHTİYAR HEYETLERİ

I — TARİHÇE

1441. Mahalle muhtarlıkları Osmanlık Devletinin yönetim tarihinde çok eskiden beri var olmalarına karşılık 1281 (1864) Nizamnamesi ile örgütlendirilmiş, görev ve yetkileri düzenlenmiştir.

Osmanlı yönetiminde mahalle; okulu, medresesi, mescidi, alanı, pazarı ve hatta hamamı ile tam bir yönetim birimi olarak görülür. Kasaba ve kentler her biri kendi hayatını yaşayan mahallelerin bir araya gelmelerinden oluşur. Şehir ve kasabalarda belde hizmeti gören «kadı» ve «naip» lere karşılık mahallelerin başında «imam» lar dinî ve dünyevî olmak üzere iki görev görürler ve gördükleri hizmetlere karşılık halktan ücret alırlardı. Dünya işi olarak imamlar; doğum, ölüm, evlenme, boşanma ve yer değiştirme gibi nüfus olaylarını izlerler, nüfus ve evlendirme memurluğu görevlerini yaparlardı. Ayrıca toplumun en alt örgüt birimi olan mahallelerde toplumsal dayanışmayı sağlamak ve mahalle halkının ihtiyaçlarını gidermek de imamların görevleri arasında idi.

Üzerlerinde dinî iş ve görevler de bulunan imamlar, dünya işlerine ilişkin önemli görevlerini zamanla yerine getiremez oldular. Bu nedenle bu görevlerin büyük bir kısmı zamanla imamlardan alınmış, kurulan mahalle muhtarlıklarına verilmiştir.

1442. Mahalle muhtarlıklarının hangi tarihte kurulduğuna ilişkin kesin bir belge yoktur. Ancak daha önce kendiliğinden ve bir toplumsal gerekliliğin sonucu olarak ortaya çıkan mahalle muhtarlıkları ilk kez 7 Cemaziyelâhir 1281 (1864) tarihli «Vilâyet Nizamnamesi» ile kanunî dayanağını bulmuştur.

1443. Bu Tüzükle Osmanlı Devletinde ilk kez karye (köy) mülki bölümler arasında yer alıyordu.

Tüzüğün 4 üncü maddesi, mülki bölümlerden biri olan «kaza» ların oluşumunu şöyle saptamaktadır :

«Her kaza kuraya münkasım olup her kariye de aşağıki bentlerde beyan olunan veçhile bir idarei belediye olacaktır. Bazı kuranın içtimandan hasıl olan küçük daireler hasbelmevki müstakil kaza olamayıp, diğer bir kazaya ilhakla idare olunur. Ve bunlar nahiye itibar kılınır.»

Aynı Tüzük 5 inci maddesinde de:

«Kasaba ve şehirlerde lâakal elli hane bir mahalle itibar olunur. Her bir mahalle bir kariye hükmünde bulunacaktır.» diyerek kasaba ve bentlerde en az elli haneden oluşacak mahallelerin kurulmasını ve bu kuruluşlarının yönetim biçiminin de köylerle (karye) aynı olmasını öngörmüştür.

Tüzüğe göre, mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin kuruluşu, görev ve yetkileri şöylece sıralanabilir :

1444. Kuruluş :

Mahalle de her sınıf topluluk için biri birinci, diğeri ikinci olmak üzere ikiye muhtar bulunacak, ancak bir mahallede bir sınıf halk 20 haneden az ise bunların bir tek muhtarı bulunacaktır. (Mad. 54)

Mahallelerde yine her sınıf halk için en çok 12 en az 3 üyeden kurulu bir ihtiyar meclisi seçilir. Müslüman halkın imamı ve müslüman olmayanların da ruhanî başkanları bu kurulların doğal üyeleridir. (Mad. 58)

Seçme, Seçilme :

1445. Muhtar ve ihtiyar heyeti üyesi olabilmek için Osmanlı uyruğunda olmak, mahallede ilgisi bulunmak, en az 30 yaşında olmak, Devlete doğrudan doğruya yılda 100 kuruş vergi veriyor olmak, (Mad. 64)

Seçebilmek için ise, Osmanlı uyruklu olmak, mahallede ilgili bulunmak, 18 yaşını bitirmiş olmak ve Devlete doğrudan doğruya yılda en az 50 kuruş vergi veriyor olmak, (Mad. 63)

Gerekmektedir.

Mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri üyeleri bir yıl için seçilirler. Süresi biten tekrar seçilebilirler. Seçimin o yer kaymakamlığınca onaylanması gereklidir. Bir suç ya da kabahatleri olduğunda ya doğrudan doğruya ya da ihtiyar heyetinin isteğiyle Hükümetçe görevden alınırlar. (Mad. 62)

Muhtar ya da üyelerinden biri ayrılır ya da görevinden alınırsa, olağan üstü seçimle yenisi seçilir. (Mad. 66)

Görev ve Yetki :

1446. Mahalle muhtarları, Devlet alacaklarının tahsili ve benzeri diğer işlerde Hükümetin yürütme aracı oldukları gibi her halk kesimine ilişkin yersel işler de bunlara aittir. (Mad. 56)

İhtiyar heyetleri; vergi paylarının belirli yönteme göre dağıtılmasını gözetme, mahallelerinin temizliği, tarımsal geliri artırma olanaklarının araştırılması ve benzeri görevleri yerine getirir. Bazı ayrılık ve anlaşmazlıkları uzlaşma yoluyla çözümlenmekle görevlidirler. (Mad. 59)

1447. 1281'de (1864) Osmanlı ülkesinin tüm illerinde uygulanmaya başlanan bu Tüzüğün yayım tarihinden 6 yıl sonra 9 Kânunsani 1286 (1870) tarihli «İdarei Umumiyei Vilâyet Nizamnamesi» ile 1281 (1864) tarihli Tüzük hükümleri daha da açıklanmış ve bazı yeni hükümler de getirilmiştir.

Bu Tüzük, 1281 (1864) Tüzüğünün muhtar ve ihtiyar heyetlerinin seçimine ve görev sürelerine ilişkin hükümlerini değiştirmemekte, ihtiyar heyetlerine yeni görevler yüklemektedir. Bunlar;

- Kanun, tüzük ve Hükümet kararlarının ilân edilmesi,
- Devlet gelirlerinin ihtiyar meclisinin kararı ve bucak müdürünün göndereceği dağıtım pusulalarına göre toplanması,
- Sekestro ve protestoların tebliği,
- Hükümet tarafından celp ve istenen kimseler hakkında «celp» pusulaların tebliği, hangi gün hükümette bulunacaklarının kendilerine duyurulması, kefile bağlanması ve gönderilmesi,
- Mürur Tezkeresi isteyecek olanlara yöntemine göre ilmühaber verilmesi,

— Küçük ve gaip verese bırakarak ölenlerin Hükümete bildirilmesi,

— Yaralama ve öldürme olaylarının Hükümete haber verilmesi, bu suçu işleyenlerin tesliminde yardım edilmesi,

— Sahipsiz ya da gizli kalmış ve devir işlemi yürütülmemiş malların haber verilmesi,

— Ruhsatsız yapıların haber verilmesi,

— Bekçilerin görevlerinin denetimi,

— Kendilerine mahalleleri ile ilgili verilecek diğer işlerin görülmesi,

Gibi görevlerdir.

Mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri yukarıda sözü edilen Tüzüklerle kurulan düzen içinde 1913 yılına kadar varlıklarını sürdürmüşlerdir.

Ancak 1913 yılında yayınlanan «İdarî Umumiyei Vilâyat Kanunu» nun 148 inci maddesiyle mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri hukuken kaldırmış oluyordu. Yalnız, bu kanunla mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri ortadan kaldırılmış olmalarına rağmen diğer kanunlarla verilen görevlerin nasıl yürütüleceği hakkında yeni bir düzen getirilmediğinden bu heyetlerin varlıkları ve görevleri, Hükümetin izniyle fiilen 1 ocak 1934 yılına kadar sürmüştür.

1448. Mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri, bu durumlarıyla 1 ocak 1934'e kadar yaşamış ancak bu tarihte yürürlüğe giren 10.6.1933 tarih ve 2295 sayılı Kanunla fiilen de ortadan kaldırılmıştır. Mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin kaldırılmasıyla ortaya çıkan boşluk, 1933 tarih ve 15436 sayılı kararnameyle kabul olunan Tüzükle doldurulmaya çalışılmış, mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin gördükleri görevlerin çoğu başta belediyeler olmak üzere çeşitli Devlet kuruluşlarına dağıtılmıştır. Ancak belediye, kolluk ve diğer Devlet kuruluşları kendilerine yüklenilen görevleri yerine getirememişler, bir çok güçlüklerle karşılaşmışlar, bu güçlükleri gidermek için mahallenin tüm halkına bazı görevler yüklemelerine karşılık beklenilene verememişlerdir. Halkın ihtiyacı bakımından önemli, resmî makamlara verilecek belgelerin tam ve sağlıklı olarak sağlanamadığı, binlerce mahalle halkının medenî ve kişisel durumları üzerinde gerçek ve kesin bilgilerin elde edilemediği görülmüştür. Durumun bu noktaya varması doğaldır.

Çünkü, toplumun ve kamu kuruluşlarının ihtiyaçları, koşulları ve gerekleri araştırılmadan, tepeden inme denebilecek bir kararla mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri kaldırılmıştır. Nitekim, 10 yıllık uygulama sonucunda 2295 sayılı Kanundan doğan boşluğu doldurmak amacıyla şehir ve kasabalarda mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri 15 Nisan 1944 tarihinde 4541 sayılı Kanunla yeniden kurulmuştur.

1449. 15 Nisan 1944 tarihli 4541 sayılı Kanun, şehir ve kasabalarda var olan ve Belediye Kanunu uyarınca yeniden kurulacak mahallelerde bir muhtar ve onun başkanlığında bir ihtiyar heyeti kabul etmiş, birkaç mahallenin bir muhtar ve ihtiyar heyetine bağlanmasını ve gerektiğinde bir mahallede birden fazla muhtar ve ihtiyar heyeti bulunmasını uygun görmüş, mahalle muhtar ve ihtiyar heyetinin bir muhtar ve dört üyeden oluşacağı hükmünü getirmiştir.

Mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin, Kanunun 5 inci maddesiyle, mahalle halkınca ve dört yıllık bir dönem için seçileceği; 6 ncı maddeyle bu seçimin en büyük mülkiye memurunun ya da görevlendirildiği kişinin gözetim ve denetimi altında belediye meclislerinin olağan seçilme yılının ocak ayında yapılacağı hükme bağlanmıştır.

4541 sayılı Kanunun mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin seçimine ilişkin hükümleri sonradan çıkarılan 5046, 5671, 5545, 6170, 6834, 7164, 7365, 120, 287 ve 298 sayılı Kanunlarla değiştirilmiştir.

II — KURULUŞ AMACI

1450. Mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin kuruluş amacını yukarıda açıklanan tarihi gelişmeden çıkarmak mümkündür. Ancak, bu yönetim biriminin tek başına gelişmesini incelemek ve ona göre amacını saptamak eksik kalır. Zira her birim, tek başına içinde bulunduğu bütünden ayrılarak ele alınamaz. Yani mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin kuruluş amaçları, bazı yazarların belirttiği «... Halkın Hükümetle, idare ile olan münasebetlerinin daha düzgün bir esasa bağlanması için,... veya rumların, patrikhanenin tesiriyle bazı taşkınlıklara kalkışmaları halk arasında endişe uyandırdığından ... İstanbul'daki halk tarafından teşkilât yapıldığı ve bu arada mahallelerde muhtarlıklarla ihtiyar heyetleri seçildiği...» gibi ve benzeri nedenlere bağlanamaz. Böyle düşünüldüğünde mahalle muhtarlığı genel yönetimden ayrılmış olur. Oysa mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin ortaya çık-

masını genel yönetimde toplumsal ve ekonomik koşulların da zorlamasıyla yapılmak zorunda kalınan yönetimi yenileme ve yeniden düzenleme hareketlerinin içinde görmek gerekir. Kısacası mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin ortaya çıkış nedenleri, toplumsal koşulların o dönemde değişmesi sonucu, Osmanlı ülkesini yönetenlerin, yönetimlerini daha kolayca yürütebilmeleri ve Halk - Devlet ilişkisini biraz da olsa hafifletmeye çalışmalarıdır.

Osmanlı toplumunda özellikle 19 uncu yüzyılın ikinci yarısından beri belirgin bir durum almaya başlayan ve yönetimi zorlaştıran bir unsur olan Halk - Devlet ilişkisinin çözümlenmesi temeline dayanan ve çoğunluğu batı ülkelerinin demokrasilerinden alınan yönetimde yeniden düzenleme ve düzeltme işlemlerinin kapsamı içinde merkezî yönetim örgütünün parçası olarak bir çok yardımcı ve taşra örgütleri kurulmuştur. Bu örgütlerden biri de kamu hizmetlerinin görülmesinde verimlilik ve güveni sağlamak, merkezî Devlet örgütlerinin işlerine yardımcı olmak amacıyla kurulan mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleridir.

Nitekim 1944 tarih ve 4541 sayılı mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin kuruluş ve işleyişlerine ilişkin kanuna bakıldığında mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerine, yukarıda yapılan teorik açıklamaya uygun amaçları yerine getirecek görevler (resmî dairelerin işleri kolaylaştırıcı, hizmetlerin güvenilirliğini arttırıcı görevler) verildiği görülmektedir.

1451. Sonuç olarak denebilir ki, mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin kuruluş amaçları; genel planda, yukarıda açıklandığı üzere, genel yönetimin yeniden düzenlenmesi ve düzeltilmesinin sonucu olmakta; özel planda da kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde verimliliği arttırmaya ve güven sağlamaya dönük bazı görevleri yerine getirmek olarak ortaya çıkmaktadır.

III — KURULUŞUN NİTELİĞİ

1452. Autonomie kelimesinin karşılığı olan muhtariyet ile ondan gelme muhtar kelimeleri ile «Mahalle» kelimesinin ifade ettiği anlam karşısında mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin niteliğinin belirtilmesi gerekli bulunmuştur. Zira deyimler bu heyetlerin bir yerinden yönetim birimi (mahallî idare) oldukları izlenimini uyandırmaktadır.

1453. 1961 Anayasası 126 ncı maddesinde yerinden yönetim birimlerine (mahallî idarelere) ilişkin şu ilkeleri getirmiştir :

- Mahallî idareler birer kamu tüzelkişisidir.
- Mahallî idarelerin genel karar organlarını halk seçer.
- Mahallî idarelerin seçilmiş organlarının, organlık niteliğini kazanma ve yitirmeleri ancak yargı yolu ile olur.
- Mahallî idarelere, görevleri ile orantılı olarak gelir kaynakları sağlanır.

Bu ana ilkeler açısından bakıldığında, mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin halk tarafından seçilmeleri dışında bir yerinden yönetim birimi olmalarını gerektirecek hiç bir neden yoktur.

IV — GÖREVLER

1454. Mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerine çeşitli kanun, tüzük, kararname ve genelgelerle verilen görevlerin sayısı 143 olarak saptanmış olup genel ve fonksiyonel niteliklerine göre dağılımları aşağıdaki iki tabloda gösterilmiştir :

1 — Genel niteliklerine göre görevler :

Görevin Adı	Sayısı	% Oranı
1. İlmühaber verme görevi	25	17,7
2. Konut belgesi (ikametgâh kağıdı) ve doğruluk kağıdı verme görevi	19	13,0
3. Belge onaylama görevi	22	15,3
4. Tebligat yapma görevi	9	6,2
5. Resmî dairelere tamamlayıcı bilgi ve haber verme görevi	26	19,1
6. Memurların işini kolaylaştırıcı görevler	22	15,3
7. Muhtarın özüne ilişkin görevler	20	13,4
TOPLAM	143	100

2 — Fonksiyonel niteliklerine göre görevler :

Görevler	Sayısı	% Oran
1. Nüfusa ilişkin görevler	11	7,6
2. Askerliğe ilişkin görevler	20	13,9
3. Adliyeye ilişkin görevler	13	9,1
4. Kolluğa ilişkin görevler	19	13,3
5. Millî eğitime ilişkin görevler	9	6,3
6. Sağlık hizmetlerine ilişkin görevler	3	2,1
7. Seçim işlerine ilişkin görevler	8	5,6
8. Sosyal Sigortalar Kurumuna ilişkin görevler	11	7,6
9. Sivil savunma hizmetlerine ilişkin görevler	7	4,9
10. Muhtarların özüne ilişkin görevler	10	6,9
11. Diğer Devlet daireleriyle ilgili görevler	32	22,7
TOPLAM	143	100

1455. Birinci tablodan anlaşılacağı üzere mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin görevlerinin yarısından çoğu (% 51,2) resmî dairelere sunulacak bazı belgeleri vermek, onaylamak gibi görevlerdir. Geri kalanların çoğunda (%34,2) memurların bazı görevlerine yardımcı olmaktır.

Mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin varlık nedeni olan görevler - özet olarak - şunlardır :

A — İLMÜHABER VERMEYE İLİŞKİN GÖREVLER

1456. Bu görevler; yurttaşın kişisel durumunu ya da başka bir olayı resmî dairelere bildirmesinde mahalle muhtarının aracılığını gerektirenlerdir. Bunlar, başta 4541 sayılı Kanun olmak üzere «Sicilli Nüfus

Kanunu», 1412, 2644, 5617 ve 506 sayılı Kanunlarla 3/2412 karar sayılı Tüzükle öngörülmüştür.

1457. a — Nüfus İşlemlerinde :

- Kendilerini nüfus sicillerine kaydettirmemiş olanlara,
- Kimlik cüzdanlarını yitirenlere,
- Doğum olaylarını nüfus idarelerine bildirmekle yükümlü olanlara,
- Ölüm olayları için nüfus dairelerine,
- Yer değiştirmelerin kütüklere yazılması için ilgililere,
- Sanat, sıfat, mezhep ve şekiller gibi hususların nüfus sicillerine yazılması için isteyenlere,
- Nüfus cüzdanlarını değiştirecekler ya da nüfus cüzdanlarına fotoğraf yapıştıracaklara,
- Tescil edilemeyen birleşmelerle bunlardan doğan çocukların cezasız tescili hakkında ilgililerin en büyük mülkiye amirine verecekleri dilekçeye eklemek için,
- İlmühaber vermek,
- İlgililer bir yıl içinde istemde bulunmadıklarında çocukların tescil işlemlerini yapmakla yükümlü bulunmak. ⁽⁴¹⁾

1458. b — Adli İşlemlerde :

- Bir davada temyiz isteminde bulunacaklara, yatırmak zorunda oldukları depozitten ayrı tutulabilmeleri için, yoksul olduklarını belirtir,
- Ferağ, intikal ve kayıt işlerinde,
- Medenî Kanunun yürürlüğe girmesi tarihinden önce ölen kimse-lerin mirasçılarınca yapılacak intikal işlerinde,
- Kayıt ve senetlerine fotoğraf yapıştırmak isteyenlere hüviyetlerini ve işin ilişkin olduğu taşınmaz malın sahibi olduklarını gösteren,

⁽⁴¹⁾ 16.5.1972 tarih ve 1587 sayılı Nüfus Kanunu daha farklı durumlar getirmiştir.

— Vasi tayinlerinde vasi olacak kimsenin engel halinin olmadığına dair,

İlmühaber vermek.

— Ticarî ehliyet şahadetnamesi vermek.

1459. c — Askerlik İşlemlerinde :

— Askerlerden izin almak isteyenlere ailelerinin hasta olduğuna dair ilmühaber vermek.

1460. ç — Sosyal Sigorta İşlemlerinde :

— Almanya'da çalışan Türk işçilerinin geçimini sağladıkları aile bireyleri için,

— Sigortalının ölümünden önce babasının, anasının, kocasının geçimini sağlamakta olduğuna ilişkin,

— Sigortalının Almanya'dan dönüş tarihi ve o tarihten beri sigortalının başka işde çalışmadığına ilişkin,

— Ölen sigortalının çocuklarının her türlü geçimlerini, eğitimlerini bizzat sağladığına ilişkin,

— Sigortalının son çalıştığı yerden ayrılış tarihi ve daha sonra sigortalı olarak çalışmadığı hakkında,

— Sigortalılara gerektiğinde (Sağlık örgütlerinin olmadığı yerlerde) doğum için,

İlmühaber vermek.

1461. d — Diğer İşlemlerde :

— Tapu işlemlerinde tapu dairelerince istenilecek kimliği onama ilmühaberi vermek.

— Yardıma muhtaç olanlara yoksulluk ilmühaberi vermek.

— Hayvan satış belgesi vermek.

— İzinsiz yapılan binalara elektrik, su verilmesi için 5 yıl önce yapılmış olduğuna dair ilmühaber vermek.

B — KONUT (İKAMETGÂH) BELGESİ VE DOĞRULUK (İYİ HAL) KÂĞIDI VERMEYE İLİŞKİN GÖREVLER

1462. Konut belgeleri ve doğruluk kâğıtları resmî dairelere sunulmak üzere mahalle muhtarlıklarınca düzenlenen ve yurttaşların oturdukları yeri ve iyi huy sahibi olduklarını belirten belgelerdir. Bu belgelerin gerekliliğini öngören kanun, tüzük ve yönetmelikler başlıca şunlardır; Sicillî Nüfus Kanunu, 3686 sayılı Kanun, 4541 sayılı Kanun, 3/2412 karar sayılı tüzük, Karayolları Trafik Tüzüğü, Evlenme Talimatnamesi, Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Seferberliği Yönetmeliği, Yedek Subay Adayları Celp Talimatnamesi, İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisi Öğrenci ve Lisans Yönetmeliği, Kız Teknik Öğretmen Okulları Yönetmeliği, Tekniker Okulları Geçici Yönetmeliği, Kara Kuvvetleri Askerî Okullar Klavuzu'dur.

Yurttaşlardan doğruluk kâğıdı istenmesini öngören hiç bir kanun hükmü yoktur. Bu konu yalnız «Şehir ve Kasabalardaki Muhtar ve İhtiyar Kurulları Tüzüğü»nde yer almıştır. Bu belgeler genellikle, resmî dairelerce, yerleşmiş olan gelenek sonucu, hiç bir kanunî dayanağı olmaksızın ve hiç bir işe yaramaksızın istenmektedir.

Konut belgesi ve doğruluk kâğıdı vermeye ilişkin görevler sırasıyla şunlardır:

1463. a — Nüfus İşlemlerinde :

— Evlenecek olanların evlenme memuruna göstermeğe zorunlu oldukları belgeler arasında sayılan konut belgesini vermek.

1464. b — Millî Eğitim İşlemlerinde :

— Doğruluk kâğıdı ve konut belgesi vermek. (İktisadî ve Ticarî İlimler Akademisi Lisans Yönetmeliğine göre)

— Doğruluk kâğıdı vermek. (K. Teknik Öğretmen Okulu Yönetmeliğine göre)

— Akşam Kız Sanat Okullarında alınacak öğrencilere doğruluk kâğıdı vermek.

1465. c — Askerlik İşlemlerinde :

— Yabancı işlemini yapan Askerlik Şubesine yükümlünün ikamet belgesini vermek.

— Yedek subay adaylarına doğruluk kâğıdı vermek.

— Asker ailelerine yardım araştırmasını yapmak ve onlara konut belgesi vermek.

— İhtiyat yoklaması yaptıracaklara konut belgesi vermek.

— İlk yoklama yaptıracaklara konut belgesi vermek.

— Yedek subaylara yer değiştirdiklerinde konut belgesi vermek.

1466. ç — Kolluk İşlemlerinde :

— Ehliyet ve soför adayı belgesi almak isteyenlere konut belgesi vermek.

— Araçların kayıtlarının yapılması için araç sahiplerine konut belgesi vermek.

— Ehliyet vizelerinde konut belgesi vermek.

— Av tezkeresi almak isteyenlerle, tabanca taşıyacaklara konut belgesi vermek.

1467. d — Diğer İşlemlerde :

— Mahallede oturanlar hakkında resmî kurumlarca istenilen doğruluk kâğıtlarını ve konut belgelerini vermek.

— Pasaport alacaklara konut belgesi vermek.

— Memur olacaklara konut belgesi vermek.

C — RESMÎ DAİRELERE SUNULACAK BAZI BELGELERİ ONAYLAMA GÖREVLERİ

1468. Yurttaşların adliye, Sosyal Sigortalar Kurumu, kolluk vb. kuruluşlara sunacakları bazı belgeleri onaylamak olan bu görevler

4541, 1086, 2613, 4753, 4784 sayılı Kanunlarda, 3/2412, 4/8751 karar sayılı Tüzüklerde ve T.C. Emekli Sandığı Yoklama Nizamnamesinde öngörülmüştür ve sırasıyla şunlardır :

1469. a — Adli İşlemlerde :

— Sulh yargıçlığında görülecek davalara ilişkin talepname imzalarını onamak.

— İmza atamayan ya da bilmeyen kişinin kullanacağı mührü ya da elle yapacağı işareti onaylamak.

— Adli müzaharet isteminde bulunanların mahkemeye verecekleri şahadetnameleri düzenlemek.

— Taşınmaz mallara ilişkin kâğıt ve kütüğe geçirme işlerinde taşınmaz malın sınır ve diğer nitelikleri hakkında sahiplerince verilecek bildirimleri onamak.

1470. b — Sosyal Sigorta İşlemlerinde :

— Almanya'da bulunan işçilerin çocukları sayısına ilişkin bildirgeyi onamak.

— Ölüm geliri alanların sağ olduklarını ve kızlarının evlenmediğini belirten yoklama belgelerini onamak.

— Yaşlılık ve mahullük geliri alan kişinin sağ olduğunu, sigortalı olarak bir işte çalışmadığını gösteren belgelerini onamak.

— Almanya'da çalışan sigortalının ölümünden sonra yapılacak ödemelerle ilgili belgeleri onamak.

1471. c — Askerlik İşlemlerinde :

— Yoklama kâğıtlarındaki fotoğraflarla bu kâğıtlarda yazılı bazı bilgileri, doğruluğunu saptayarak onaylamak.

1472. ç — Milli Eğitim İşlemlerinde :

— Ortaokula yazılacaklara konut belgesi vermek ve öğrenci ile velilerinin imzalarını onamak.

1473. d — Diğer İşlemlerde :

— Kadastrosu yapılan yerlerde mülk sahiplerinden yazı bilme-
yenlerin, koyacakları işaretleri onaylamak.

— Kadastro ilânlarını askıya almak, indirmek.

— 4753 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Kanununun uygulanması
sırasında arazi ve arsalarla ilgili olarak toprak komisyonuna verilecek
bildirgelerin örneklerini ve yazılı bilgilerin gerçeğe uygunluğunu ona-
mak.

— Arazi isteyenlerin kanunda gösterilen bilgileri kapsayan kâğıt-
larını onaylamak.

— Dul ve yetimlerce düzenlenip imzalanmış «muhtağlık» bildirim
kâğıtlarındaki imzaları onaylamak.

— Emekli, adi malul ve görev malulü, dul ve yetim aylığı alanlar-
dan yoklama kâğıdı doldururken mühür veya parmak izi kullananların
bu mühür ve parmak izlerini onaylamak.

— — Vergi karnesinde adı geçen mahallede oturduğunu onay-
lamak.

— Hazine arazisini kiralayacakların bildirimlerini onaylamak.

— Yapı yaptırmak için baş vuranların imzasını onaylamak.

— PTT den para alacak olanların gerektiğinde imzalarını onay-
lamak.

Ç — RESMÎ DAİRELERİN BİLDİRİLERİNİ (TEBLİGAT-
LARINI) HALKA İLETMEYE İLİŞKİN GÖREVLER

1474. Bazı resmî dairelerce yapılacak tebligatlarda muhtarı aracı
kılan görevlerin kanunî dayanakları şunlardır; 4541, 1111, 222, 7201,
213, 7126, 4654 sayılı Kanunlar; 3/2412, 4/12059, 6/3150 6/2048 ka-
rar sayılı Tüzükler.

Mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin bu bölümdeki görevleri
şirayle şunlardır :

1475. a — Askerlik İşlemlerinde

— Askerlik şubelerinden çağrı pusulalarını imza karşılığında alarak sahiplerine iletmek.

— Yoklama yapılanın kendi ya da bir yetkili adamı bulunmadığında yoklama fişini imzalamak.

— Sefer görev emirlerini yükümlülere tebliğ etmek.

— Seferberlik emri ya da çağıruları tebliğ etmek.

1476. b — Kolluk İşlemlerinde

— Tebliğ yapılacak kimse gösterilen adreste bulunmaz ya da almaktan çekinirse, tebliğ edilecek evrakı imza karşılığında almak.

— Tapuda adresi bulunmayan ya da var olan adresine tebligat yapılmayan ve yeni adresi saptanamayan hak sahibine ilân yoluyla yapılacak tebligatlarda ilânın bir örneğini taşınmaz malın bulunduğu yerde ilân etmek üzere teslim almak.

— Avcı birliklerine görev belgesini tebliğ etmek.

1477. c — Millî Eğitim İşlemlerinde

— Çizelgelerde adları yazılı ilköğretim çağındaki çocukları okul açılmasından önceki 15 gün içinde velilere bildirmek.

1478. ç — Sivil Savunma İşlemlerinde

— Yükümlülere sivil savunma örgütlerine baş vurmaları için tebligat yapmak.

D — RESMÎ DAİRELERE TAMAMLAYICI BİLGİ - HABER VERME GÖREVLERİ

1470. Çeşitli Devlet dairelerine (kolluk, askerlik şb. vb.) yurttaşlar hakkında bilgi vermeyi, mahalle muhtarlarına yükleyen mevzuat,

4541, 1111, 222, 1918. 904, 6964, 5617, 3634, 6972, 7126 sayılı Kanunların ilgili maddeleriyle 3/2412 ve 6/3150 karar sayılı Tüzüklerle Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği Tüzüğüdür.

Bu bölüm içindeki mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin görevleri, ilgili oldukları kuruluşlar itibariyle şöyledir :

1480. a — Askerlik İşlemlerinde

- Askerlik yoklama memurlarınca istenilen bilgiyi vermek.
- Çağırılanlarla birlikte belirli günde askerlik meclislerine gitmek, çağırma gelmemiş olanlar hakkında bilgi vermek.
- İlgililere bildirilmek üzere gönderilen «asker sevk cetvellerini» hazır olan sahiplerine tebliğ etmek, hazır olmayanlar hakkında bilgi vermek.
- Askere alınma tarihinden sonra ne oldukları bilinmeyenler hakkında bilgi vermek.
- Askerlik çağında olanlardan 15 günden çok bir süreyle Askerlik şubesinin bulunduğu yerin dışına çıkacak olanların verecekleri haberleri şubelerine bildirmek.
- Askerî birliklerce el konan eşyaların yazıldığı defterin altını el komadan önce imzalamak.
- Askere gönderilmek üzere toplanma günü hazır bulunmak, gelmeyenlerin, gelmemelerinin haklı bir nedenden ötürü olduğu hakkında bilgi vermek ve bunların yollanmalarını bir ay süreyle geciktirilmiş olduğundan haklarında yeniden rapor hazırlayıp şubelerine göndermek.

1481. b — Kolluk İşlemlerinde

- Mahalleye girdiğini haber aldığı kimliği belirsiz ve şüpheli kişileri kolluğa bildirmek.
- Kaçakçılık eylemlerini, ilgili kolluk kuruluşlarına bildirmek.
- Hırsızlığı öğrendikten sonra en hızlı biçimde karakola bildirmek.

— Taşıt araçlarını yazımla görevli «Tahrir heyetlerine» son bilgiyi vermek.

— Herhangi bir nedenle el değiştiren taşıt araçlarını 3 ay içinde M.M.M. komisyonuna iletmek.

1482. c — Sağlık İşlemlerinde

— İnsan ve hayvanlarda bulaşıcı hastalıkların ve bitkilere zarar veren böceklerin varlığını öğrendiği gün hükümete bildirmek.

— Mahallelerinde bulunan aygır ve boğaları muayeneleri yapmak üzere veteriner ve ziraat memurlarına bildirmek.

— Pamuk ürününe herhangi bir böcek ya da geçici bir hastalık geldiğinde en büyük mülkiye amirine haber vermek.

1483. ç — Sivil Savunma İşlemlerinde

— Sivil savunma hizmet örgütüne ayrılacak yükümlülerin listelerini 30 gün içinde vermek.

— Sivil savunma hizmet örgütünde kendisine görev verilen yükümlülerin herhangi bir nedenle konutlarını değiştirmelerinde durumu yazılı olarak mülkiye amirine ya da sivil savunma ilgililerine duyurmak.

— Süresi içinde yoklamaları yaptırmamış yükümlülerin durumunu, ilgililerin istemi üzerine incelemek.

1484. d — Diğer İşlemlerde :

— Her yıl öğrenime başlamadan 15 gün önce, okul müdürüyle işbirliği yaparak, mahallelerindeki öğrenim çağında bulunan çocukların kimliklerini gösterir 3 örnek çizelge hazırlamak.

— Ziraat odalarında asil üye niteliğine sahip gerçek kişiler hakkında tüzükte istenilen bilgiyi çizelge halinde düzenleyip onaylamak ve mülkiye amirine vermek.

— Ziraat odalarına yeniden üye yazılmaları ya da üyelikten çıkarılmaları gereken gerçek kişileri her yıl eylül ayı içinde oda yönetim kuruluna bildirmek.

— Korunması gereken çocukların varlığını öğrendiğinde durumu mülkiye amirine bildirmek.

— Sokak, alan ve bina ad levhalarının tam ve okunaklı bir durumda korunmasından sorumlu olmak, aksaklıkları belediyeye bildirmek.

— Mahallelerinin beledî ihtiyaçlarını yazılı ve sözlü olarak ilgililere duyurmak.

— Nüfus cüzdanı örneği vermek. (42)

E — BAZI DEVLET MEMURLARININ İŞİNİ KOLAYLAŞTIRICI GÖREVLER

1485. Bunlar, Devlet memurlarına, görevlerini yerine getirirken mahalle muhtarlıklarınca yardımcı olunmasını öngören görevlerdir. Hukukî dayanakları, 5441, 1412, 1918, 6183, 222, 213, 2613, 7201, 7126, sayılı Kanunların ilgili hükümleri ve 4/8751, 4/12059, 6/3150, 6/2048 karar sayılı Tüzüklerle Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği Tüzüğüdür.

Mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin bu kesimdeki görevleri de şöylece sıralanabilir :

1486. a — Kolluk İşlemlerinde :

— Kollukça yapılacak bina aramalarında hazır bulunmak.

— Konut ve taşınmaz mallara gündüz kollukla birlikte girmek.

— Kendisine tebligat yapılacak kimse imza atmayı bilmez ya da imza edemeyecek durumda olursa, tebligat yapacak memurun daveti üzerine tebligat anında hazır bulunmak.

— Tebligat yapılacak kimselerin bulunmaması durumunda, tebliğ memuruna gereken bilgiyi vermek.

— Adresin bilinmemesi durumunda, tebliğ memurunun isteği üzerine durumun saptanmasına yardımcı olmak.

— Kiracıların tahliyelerinde hazır bulunmak.

(42) 16.5.1972 tarih ve 1587 sayılı Nüfus Kanunu daha farklı durumlar getirmiştir.

1487. b — Adli İşlemlerde :

- Gıyapta yapılan hacizlerde hazır bulunmak.
- 2613 sayılı Kanunun 23 ve 24 üncü maddeleri gereğince, değer pahaları saptayacak en az iki kişiyi seçmek.
- Eldeki belge ya da belgelere göre mülkiyetleri tanınmayan ya da sınırları iddiadan farklı olarak saptanan arazi hakkında düzenlenen tutanağı imzalamak.

1488. c — Millî eğitim İşlemlerinde :

- İlkokul gitmeyen çocuklar hakkında yapılacak her türlü bildirim ve izlemelere aracılık etmek.
- Bucak merkezi ilköğretim kuruluna katılmak.
- Okul arsalarını seçmek.

1489. ç — Diğer İşlemlerde :

- Çiftçi kütüğü kurulacağı zaman il valisince yapılan ilân hakkında tutanak düzenlemek.
- Gerçek kişilerin ziraat odası kayıtları bir çizelgeyle muhtarlığa bildirilince 15 gün için asarak ilân etmek.
- Ziraat odasına kayıt işlemlerine itirazlar muhtarlara yapıldığında «itirazname» üzerinde tarihi saptamak, mühür ve imza ile onaylayıp oda yönetim kurulu başkanlığına göndermek.
- Toprak komisyonlarının incelemeye çıkacakları bölgede belirli gün ve saatte ilgilileri hazır bulundurmak.
- Sivil savunma yükümlülerini yoklama ve muayene komisyonuna katılmak.
- Sefer görev emri tebliğ edilmiş olanlardan uzun ya da kısa süreli ayrılan yükümlülerin adreslerini saptamak.
- Gecekonducuların beyannamelerini dağıtmak ve doldurunca toplamak.
- Boş kok kömürü kağıtlarını dağıtmak.

F — MUHTARLIĞIN ÖZÜNE İLİŞKİN GÖREVLER

1490. a — Varlıklarının sonucu olanlar :

— Bakanlar Kurulunca, halkın ihtiyaçlarını karşılamak ve kamu hizmetlerini kolaylaştırmak üzere karar altına alınacak işlerden o mahalleye ilişkin olanları uygulamak.

— Özlük işlerine ilişkin işlemler dolayısıyla ilgililerden harç almak.

— Harç tarifelerinin bir örneğini muhtarlık odasında asmak.

— Çalışma yeri olarak bir yer seçmek ve günün belli saatlerinde burada bulunmak.

— Hafta da en az iki kez belirli saatlerde toplanmak.

— İşleri günü gününe yapmak.

— Resmî mühür kullanmak.

— Her türlü kâğıtlara bastıkları mühürün kenarına imzalarını atmak.

— İçişleri Bakanlığınca örnekleri hazırlanan defter, fiş ve benzerlerini kullanmak.

— Geçici olarak görevden ayrılırken bir üyeyi vekil bırakmak.

1491. b — Seçime İlişkin Olanlar

— Sandık kurulu görevini yapmak.

— Seçmen yeterliliğin saptanmasında muhtarlık kayıt ve özel bilgilerinden yararlanmak.

— Mahalle muhtarlarının geçici aday listesi ve muhtarlık kesin aday listesini ilân etmek.

— İlçe seçim kurulu başkanınca kütük işleri için görevlendirilmek.

— Sandık seçmen listeleri askısı devam ettiği sürece incelemeleri kolaylaştırmak, itirazları kaydetmek üzere muhtar ve ihtiyar heyetleri üyeleri görevlendirilmiş iseler baş vurmalar için uygun saatlerde hazır olmak.

- Seçmen kartlarının dağıtılmasında görevlendirilmek.
- Sandık kurulu üyeliğine seçilmek.
- Oy sandığı hücre, perde ve tahtaları belediyeden teslim alıp iş bitince geri vermek.

1492. c — Sivil savunma İşlerine İlişkin Olanlar :

- Korunma kılavuzlarına seçilmek.
- Muhtarlık odalarından kılavuzları yararlandırmak.

V — ÖRGÜT

1493. Örgüt, belirli hizmetleri yerine getirmek üzere toplumsal zorunluluklarda oluşan ve aralarında hiyerarşik bağ olan kişilerdir.

Bu anlamda mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri örgütü dört yılda bir mahalle halkınca seçilen bir muhtar ve dört üyeden kuruludur.

Yapılan araştırmada bu kurulun çalışmadığı, ihtiyar heyetlerinin toplanmadığı görevlerini yapmadığı ve işlerin çoğunlukla yalnız muhtarlarca yürütüldüğü anlaşılmıştır.

VI — PERSONEL

1494. Mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri örgütünü yürüten ayrıca aylıklı personel yoktur.

VII — KOORDİNASYON

1495. Hizmet yapan çeşitli birimler arasında hizmetlerin yerine getirilmesinde paralellik sağlanması demek olan koordinasyonun da yapılan araştırmada pek uygulanmadığı görülmüştür.

Mülâkat yapılan 14 mahalle muhtarından sadece birinin, o da bir konu üzerinde, diğer birkaç mahalle muhtarı ile koordinasyon halinde o

hizmeti yerine getirdiklerini ifade etmiş, geri kalanları ise birbirlerinden bağımsız ve habersiz olarak hizmet yaptıklarını söylemişlerdir.

VIII — HABERLEŞME

1496. Yapılan mülâkat sonuçlarına göre; mahalle muhtarları aksak bir biçimde de olsa bazı merkezî yönetim birimleriyle haberleşmektedirler.

En çok haberleştikleri merkezî yönetim birimleri; kaymakamlık, kolluk makamları, belediye, askerlik daireleri ile nüfus daireleridir. Bu arada mülâkat yapılan mahalle muhtarlarının bir kaç tanesi de görev süreleri boyunca hiç bir birim ya da merci ile haberleşmediklerini de söylemişlerdir.

IX — KAYNAKLAR

A — BİNA

1497. Mülâkat yapılan mahalle muhtarlıklarının hiç birinde muhtarlık işlerinin görülmesi için ayrılmış bir binaya rastlanmamıştır. Küçük sayıdakiler istisna edilirse bu durum tüm Türkiye için genelleştirilebilir.

B — DÖŞEME - DEMİRBAŞ - KIRTASIYE - MEVZUAT

1498. Mülâkat yapılan 14 mahalle muhtarının tümü, ya kendi işyerlerinde ya da konutlarında mahalle muhtarlığı görevini yerine getirmekte olup; bu hizmetlerin gerektirdiği döşeme, demirbaş, kırtasiye vb. araç ve gereçler yine mahalle muhtarlarınca sağlanmaktadır. Araştırma yapılan mahalle muhtarlıklarının sadece ikisinde görevlerine ilişkin kanun, tüzük vb. mevzuat bulunduğu ve bunları da yine kişisel olarak sağladıkları anlaşılmıştır.

C — GELİR KAYNAKLARI

1499. Mahalle muhtarlıklarının gelir kaynakları çok sınırlı olup bir keşmekeş içindedir. Mahalle muhtarlarının geliri, işini yaptığı (belge-

sini onayladığı ya da düzenlediği) yurttaştan bu hizmeti karşılığında aldığı ücretlerdir. Hangi belgenin düzenlenmesinden ya da onaylanmasından ne miktarda ücret alınacağı, yani mahalle muhtarlarının yurttaşlardan yapacağı işler karşılığında alacağı harç miktarını, il idare kurulları saptar.

Sorunlar ve Nedenleri - Öneriler :

Sorun ve Nedenleri :

Çeşitli yönlerden durumları ve görevleri açıklanan mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri şu sorunları doğurmaktadır :

1500. 1 — Mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerine verilen görevlerin yarısından çoğu (% 53) uygulanmamaktadır.

1501. 2 — Mahalle muhtar ve ihtiyar heyeti örgütü bir muhtar ve dört üyeden kurulu ise de kurul toplanmamakta, işler sadece muhtar tarafından görülmektedir.

1502. 3 — Mahalle muhtarlıklarının kendi aralarında ve mülki idare amirleri arasında bir koordinasyon ve haberleşme düzeni yoktur.

1503. 4 — Mahalle muhtarlıklarının hiç birinin görev yeri olarak kullanacağı ayrı bir yeri, binası yoktur. Gelir kaynakları yetersizdir.

1504. Mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerine verilmiş görevlerin yapılma oranı ve geleceği konusunda yapılan araştırma sonuçları aşağıdaki çizelgede gösterilmiştir.

Görev Çeşidi	Görev Sayısı	Yapılan mülakat sayısı	Bu görevi uygulayan (%)	Bu görevi uygulayan (%)	Bu görev kalsın diyen (%)	Bu görev kaldırılsın diyen (%)	Belirsiz Cevaplar (%)
İlmühaber vermeye ilişkin görevler	23	300	48.6	51.4	5.6	57.6	36.6
Konut belgesi, doğruluk kağıdı vermeye ilişkin görevler	19	67	95.5	4.5	—	91.0	9.0
Resmî dairelere sunulacak bazı belgeleri onaylamaya ilişkin görevler	20	196	36.2	63.8	6.6	52.6	40.8
Resmî dairelerin bildirilerini halka iletmeye ilişkin görevler	9	134	52.2	47.8	12.6	68.8	18.6
Resmî dairelere tamamlayıcı bilgi - haber verme görevleri	24	387	7.7	92.3	3.6	71.4	25.0
Bazı Devlet memurlarının işini kolaylaştırıcı görevler	20	282	24.8	75.2	3.5	56.5	40.0
Muhtarlığın özüne ilişkin görevler	20	267	64.7	35.3	13.4	18.9	67.7

Bu çizelgeden şu sonucu çıkarabiliriz. Mahalle ve ihtiyar heyetlerinin 143 görevinden 135'i araştırılmış ve 1633 mülâkat yapılmıştır. Bu mülâkat sonuçlarına göre; mülâkat yapılanların % 47,1'i bu görevleri uygulamakta, % 52,9'u ise uygulamamaktadır. Bu görevlerin geleceği hakkında ne düşünüldüğü sorusuna ise % 33,9'u cevap vermemiş, % 6,4'nün bu görevler yararlıdır kalsın demelerine karşılık % 59,7 gibi bir çoğunluk ise bu görevler yararlı değildir, kaldırılсын cevabını vermişlerdir.

Bunları çizelge haline getirirsek:

Toplam görev sayısı	Toplam mülâkat sayısı	Uygulama yapanlar (%)	Uygulama yapmayanlar (%)	Kalsın diyenler (%)	Kaldırılсын diyenler (%)	Belirsiz cevapsız (%)
135	1633	47,1	52,9	6,4	59,7	33,9

Öneri :

1505. Mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri, zamanında, genel yönetimin yeniden düzenlenmesi ve düzeltilmesi hareketi içinde merkezî kamu örgütlerine yardımcı olmak amacıyla ve kamu hizmetlerinde verimlilik ve güvenirlilik sağlamak üzere ortaya çıkmışlardır.

Bu amaçlarla ortaya çıkan ve en son 1945 tarih ve 4541 sayılı Kanunda hukukilik kazanan mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri, aradan geçen 25 yıllık dönem içinde fonksiyonlarını yerine getirmeye çalışmıştır. Ancak aradan geçen süre içinde gerek kitle haberleşme araçlarının yaygınlaşması ve gerekse ekonomik gelişmenin sonucu olarak kültür düzeyinde oluşan yükselme, okuma yazma oranının artması ve toplum ihtiyaçlarının büyük ölçüde değişmesi bu örgütün fonksiyonlarını yitirmesi ve varlık nedenlerinin ortadan kalkması sonucunu doğurmuştur.

Mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri, kendilerine yüklenilen görevleri % 53 oranında uygulamamakta ve % 60'ı da bu görevlerin kaldırılmalarını önermektedirler. Görevlerin uygulanamamaları örgütlerin salt yetersizliklerinden de değildir. Bu yetersizlikler var olmakla birlikte büyük ölçüde yüklenilen görevlerin pratik yararlılığını yitirmiş olmasındandır.

Bu nedenlerle tarihî görevini yerine getirmiş ve artık bugünkü toplumun koşullarına cevap vermekten uzak ve hatta toplumsal yapıya bir ölçüde artık ters düşen bu örgüt bir kanun ile kaldırılmalıdır.

1506. Mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin kaldırılması ile sahip-siz kalacak ve fakat vazgeçilmesi mümkün olmayan bazı görevler şöyle ele alınabilir :

1507. 1 — İlmühaber Vermeye İlişkin Görevler

— Bunlardan nüfus ve adliye ile ilgili olanlar tüm olarak kaldırılmalıdır. ⁽⁴³⁾

— Askerlik şubeleriyle ilgili olarak izin almak isteyen askerlerin ailelerinin hasta olduğu konusunda ilmühaber verme görevi de kaldırılmalı bu konuda mahallî hükümet tabibinin raporu yeter sayılmalıdır.

— Sigorta konusundaki görevler de tamamiyle kaldırılmalı ve bu konuda yurttaşın kendi beyanına itibar edilmelidir.

1508. 2 — Konut Belgesi ve Doğruluk Kâğıdı Vermeye İlişkin Görevler

Konut belgesi için yurttaşın bildirimi esas alınmalı ve doğruluk kâğıdı yerine de c. savcılıklarından alınan «sabıkasızlık» belgesi ile yetinilmeli ve bu görevler tamamiyle kaldırılmalıdır.

1509. 3 — Resmî Dairelere Sunulacak Bazı Belgeleri Onaylamak Görevler

Mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin bazı belgeleri onaylamalarını öngören görevlerden;

— Adliyeye ilişkin olanları kaldırılmalıdır.

— Sosyal sigortalara ilişkin olanlar için de nüfus dairelerinden alınacak bilgilerle yetinilmelidir.

— Askerlik, millî eğitim ve diğer Devlet dairelerine ilişkin görevlerin hepsi kaldırılmalıdır.

1510. 4 — Resmî Dairelerin Bildirilerini Halka İletmeye İlişkin Görevler

Bu görevler, mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerinin kaldırılmalarına paralel olarak mahallî karakollarca yerine getirilmek üzere kolluğa devredilmeli ya da PTT örgütü ile yerine getirilmelidir.

(43) 16.5.1972 tarih ve 1587 sayılı Nüfus Kanunu daha değişik durumlar getirmiştir.

YEDİNCİ BÖLÜM

MÜLKÎ PROTOKOL İŞLERİ

Görevler - Durum - Sorunlar ve Nedenleri - Öneriler :

1511. Ulusal bayramların, belirli günlerin ve Devlet büyüklerinin yaptıkları ziyaretlerin programlanması ve bu programların yürütülmesi konularında vali ve kaymakamlara 2739 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller, 5442 sayılı İl İdaresi Kanunları; 14.3.1967 tarihli Gençlik ve Spor Bayramlarını Kutlama Yönetmeliği; 30.5.1956 tarihli Askerî Merasim ve Protokol Talimatnamesi; Başbakanlığın 20.4.1963 gün ve 2047 sayılı, 18.2.1965 gün 1113 sayılı Genelgeleri; İçişleri Bakanlığının 12.4.1966 tarih ve 2663 sayılı Genelgesiyle ve bir hukukî dayanağı olmaksızın fiilî olarak çeşitli görevler verilmiştir. Bu görevlerin 25 adet sorun doğurduğu saptanmıştır.

Görev : 1

1512. Vali ve kaymakamların ulusal bayram programlarının hazırlanmasını ve yürütümünü sağlamaları. (2739 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun Mad: 1, 2; 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu Mad. 9, 31; 14.3.1967 tarihli 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı Kutlama Yönetmeliği Mad. 8 - 11)

Sorun : 1

Sorun ve Nedenleri :

1513. Ulusal bayramlar için, belirli bir hukukî dayanağı olmaksızın, gelişigüzel kutlama programları düzenlenmektedir.

1514. Ulusal bayramların verimli ve koordineli bir düzen içersinde kutlanabilmesi için bir program yapılması zorunludur. Bu zorunluluk sonucudur ki kutlama programları düzenlenmektedir. Ancak bu programlar belirli bir hukukî dayanağı olmaksızın, mülkî kademelerinin duydukları fiilî bir ihtiyacı karşılamak üzere hazırlanmaktadır. Yani kutlama programlarının hangi kuruluşlarca hazırlanacağı belirli değildir.

Kutlama programlarının hangi kuruluşlarca hazırlanacağı o bayramın amacı ile yakından ilgilidir. Bu nedenle programı hazırlamakla görevli kuruluşu o bayramın ortaya çıkış amacına göre saptamak gerekir.

Cumhuriyet Bayramı ile ilgili ve bugün yürürlükte olmayan 628 sayılı Kanun ile bu Kanunun gerekçe ve Meclis tutanaklarının karşılaştırılmasından; bu bayramdan beklenen amacın, cumhuriyetin fazilet ve varlık hikmetini bir bayram havası içinde vatandaş bilinç ve inancında yeniden canlandırmak olduğu anlaşılmaktadır. Anayasamıza göre Türkiye Cumhuriyeti millî, demokratik, layık ve sosyal bir hukuk devleti olduğuna göre Cumhuriyet Bayramı kutlama niteliğinin askerî değil, mülkî olması gerekir. Nitekim, bu amaca paralel olarak uygulamada bütün il ve ilçelerde Cumhuriyet Bayramı programlarının mülkî kademece hazırlandığı saptanmıştır.

Ulusal Egemenlik Bayramı Kanun metnine bu adla girmiş ve fakat Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı olarak yer almıştır. Ancak bu bayrama vücut veren ve yürürlükten kalkmış olan 112 ve 362 sayılı Kanunlardan; bu bayramdan beklenen amacın, T.B.M.M. nin açılış günü ile birlikte egemenliğin millete ait olduğunu belirtmek ve bunu halka yeniden hatırlatmak olduğu anlaşılmaktadır.

Bu amaca göre Ulusal Egemenlik Bayramının yasama organı olan T.B.M.M. ile ilişkili olması gerekir. Ancak bu organın taşra kuruluşları olmadığına göre bu bayram programının da T.B.M.M. ne ve ona vücut veren halka en yakın idarî kademelerce hazırlanması gerekir. Bu nedendir ki uygulamada bu bayram programlarından % 80'i valilik veya kaymakamlıklarla ve geriye kalan % 20'si de millî eğitimin taşra kuruluşlarınca hazırlanmaktadır. Ancak kuruluşların her ikisi de idarî kuruluşlardır.

Gençlik ve Spor Bayramına vücut veren 3466 sayılı Kanunun tasarisından Atatürk'ün giriştiği millî kurtuluş hareketinin başlangıç ta-

rihi olan 19 Mayıs 1919 gününün her yıl Türk gençlerince kutlanması amacı güdüldüğü anlaşılmaktadır. Bugünün askerî bir gün sayılarak programlama işlemlerinin bu merci bünyesine kaydırılması gibi durum yoktur. Ancak, programlarının valilik veya kaymakamlıklarca mı yoksa ortaöğretim kuruluşlarınca mı yapılacağı sorun olarak belirmektedir. Bu konuda; Millî Eğitim Bakanlığınca hazırlanan 14.3.1967 tarihli 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı Kutlama Yönetmeliğinin hükümleri tümüyle incelendiğinde bayram hazırlıklarının millî eğitim birimlerince yürütülmesi gerekmektedir. Oysa fiilî durum böyle değildir. İllerin % 84'ünde, ilçelerin % 80'inde programlar valilik ve kaymakamlıklarca hazırlanmaktadır. Bunun nedeni valilik ve kaymakamlıkların, millî eğitim birimlerine oranla bu konuda daha yetenekli ve olanaklı olmaları, amaca daha yakın bulunmalarıdır.

Hürriyet ve Anayasa Bayramına vücut veren 221 sayılı Kanunda ve gerekçesinde bayramın askerî mi yoksa millî nitelikte mi olduğu belirtilmemiştir. Başbakanlığın 18.2.1965 tarih ve 1113 sayılı Genelgesinde programlamanın valilerin veya kaymakamların başkanlık edeceği kutlama komitelerince yapılacağı belirtilmiştir. Ancak yine bu genelgeye göre vali ve kaymakam en büyük askerî komutanın makamına giderek onu kutlayacaktır.

Bu Genelgenin uygulanmasında da birlik yoktur. Şöyleki; illerin % 28'inde bu bayrama ait programlar valiliklerce, % 72'sinde ise garnizon komutanlıklarınca hazırlanmaktadır. İlçelerde de durum aynıdır.

Bu durumda asıl üzerinde durulması gereken konu, bayramın sivil mi yoksa askerî mi olduğudur. Gerçek olan; Türk milletinin meşruiyetini kaybetmiş olan bir iktidara karşı direnme hakkını kullanmasının yıl dönümünün bir bayram havası içersinde kutlanmasıdır. Bayram, Devletin, askerî veya mülkî idaresinin değil, özünden halkın bayramıdır. Böyle nitelik taşıyan bayramın mülkî idare kademelerince yürütülmesi doğaldır.

Öneri :

1515. 1 — Cumhuriyet Bayramı, Ulusal Egemenlik Bayramı, Gençlik ve Spor Bayramı, Hürriyet ve Anayasa Bayramı kutlama programları valilik ve kaymakamlıklarca hazırlanmalıdır.

1516. 2 — Bu bayramların programlaştırılmasına ilişkin işlemler valilik ve kaymakamlık yazı işleri bürolarınca yürütülmelidir.

Sorun : 2

Sorun ve Nedenleri :

1517. Kutlama komitelerine illerde vali muavinlerinin başkanlık etmeleri olumsuz sonuçlar doğurmaktadır.

1518. Uygulamada kutlama komitelerine % 80,5 oranında vali muavinleri başkanlık etmektedir.

Kutlama komitelerine başkanlık etme görevinin vali muavinlerine devrinin yararı valilerin bu görevin yüklediği iş yükünden kurtulmasıdır. Görevin işyükü toplamı 5 iş gününü geçmemektedir. Yani valiler, yetki devretmekle görmekte oldukları diğer işlerine harcadıkları zamandan % 1,8 oranında kâr sağlamaktalar, ancak şu sakıncaların ortaya çıkması da önlenememektedir :

(1) Vali muavinleri koordinasyonu sağlama yönünden etkili ve otoriter olamamaktadırlar.

(2) Her bayramın kendi çapında arzettiği önemle orantılı olmayan programlar hazırlanmaktadır.

(3) Toplumun artık tekrar edile edile bıktığı gösterilere yeniden programlarda yer verilmektedir.

(4) Her bayram hakkında ilin bir görüşü olmaktadır. Bu görüş vali tarafından bilindiği halde vali muavinine iletilmesi ve hatta benimsenmesi zor olmaktadır.

(5) Yetki devredilmekle birlikte valinin konu ile ilişkisi tam anlamı ile kesilmemektedir.

Bu durumdan komite başkanlığı görevinin devredilmemesi gerektiği sonucu doğmaktadır.

Öneri :

1519. İl ve ilçelerdeki bayram kutlama komitelerine valiler ve kaymakamlar başkanlık etmeli, bu yetki devrolunmamalıdır.

Sorun : 3

Sorun ve Nedenleri :

1520. Vali ve kaymakamlarca kutlama komitelerine çağırılan üyelerin sayı ve unvanları değişik olmaktadır.

1521. Cumhuriyet ve Ulusal Egemenlik Bayramları kutlama komitelerine kimlerin katılacağını belirten hukukî bir metnin bulunmaması sonucu kutlama komitelerine çağırılanların sayısı ve unvanları sık sık değişmektedir.

Öte yandan 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı Kutlama Yönetmeliğinin 6 ncı maddesiyle Gençlik ve Spor Bayramı, Başbakanlığın 20.4.1963 tarih ve 2047 sayılı Genelgesiyle de Hürriyet ve Anayasa Bayramı kutlama komitelerinin kuruluş biçimi belirtilmişse de, belirtilen kişilerin komite toplantılarına çağırılmadığı veya komitelerin çok fazla üye ile toplandığı saptanmıştır.

Sonuç olarak, uygulamada gelişigüzel kişiler komitelere çağrılmakta, bu konudaki genelge veya yönetmelik hükümlerine uyulmamaktadır.

Bu durumun sakıncaları şunlar olmaktadır :

(1) Sorumsuz kişilerin komiteye alınmasıyla beklenen amaçtan uzaklaşmaktadır.

(2) Üye sayısı arttıkça görüş ayrılıkları çoğalmakta ve koordinasyon güçleşmektedir.

(3) Komiteye girme konusunda çekişmeler, kırgınlıklar olmaktadır.

Bu olumsuzluklar bayramın amacına uygun program yapılmasını engellemektedir.

Her bayramın amacı birbirinden ayrı olduğuna göre, amaca bağlı olarak kutlamaları arasında farklılıklar bulunması doğalsada; emniyet ve asayişin sağlanması, temizlik, tamir ve süsleme yapılması, askerî birlik ya da okulların geçide katılması her bayram için ortak olan konulardır. Hal böyle olunca bu hizmetleri yürüten kuruluşların başında bulunan sorumluluklarının kutlama komitelerine katılmaları gerekir.

Diğer yandan her bayramın amaçları arasındaki farklılıklar; kutlama komitelerinin standart hale getirilmesine engeldir. Amacın gerektirdiği ölçüde kutlama komitelerinin farklı olması zorunludur.

Öneri :

1522. 1 — Her ulusal bayram için adı «Ulusal Bayramlar Kutlama Komitesi» olan tek bir komite program yapmakla görevli olmalıdır.

1523. 2 — İllerde; emniyet müdürü, il jandarma alay komutanı, belediye başkanı, garnizon komutanı, millî eğitim müdürü;

İlçelerde; emniyet amiri, ilçe jandarma komutanı, belediye başkanı, garnizon komutanı, ilköğretim müdürü ve en kıdemli ortaöğretim müdürü; (ilçe öğretim müdürlüğü kuruluncaya kadar)

Bu komitenin tabîî üyeleri olmalıdırlar.

1524. 3 — Vali ve kaymakamlar bu tabîî üyelerin dışında her bayramın amacına göre gerekli gördükleri kişileri komiteye üye olarak çağırabilmelidirler.

1525. 4 — Komite kararları yürütümü zorunlu olan kararlardan olmalıdır.

Sorun :4

Sorun ve Nedenleri :

1526. Kutlama komitelerinin toplantıya çağırılma tarihi belirli değildir.

1527. Kutlama komiteleri program yapmak üzere bayramdan önce toplanmaktaysa da hangi tarihte toplanacaklarını belirten ortak bir metin olmadığından; uygulamada farklılıklar olmakta, program yürütücüleri gerekli hazırlığı yapmak için yeterli bir zamana sahip olamamakta ve böylece program gerekleri aksamaktadır.

Yapılan araştırmada 10 günlük bir sürenin anılan sakıncaları gidereceği sonucuna varılmıştır.

Öneri :

1528. Ulusal bayramları kutlama komitesi, bayram gününden en az on gün önce toplanarak programı yapmalıdır.

Sorun : 5

Sorun ve Nedenleri :

1529. Programların kimlere, nasıl ve hangi tarihte dağıtılacağının belirli olmayışı, farklı uygulamalara, program gereklerinin aksamasına, hizmet ilişkilerini etkileyen kırınlıklara neden olmaktadır.

1530. Bayram programlarının dağıtımı ve ilânında şu farklı yöntemler uygulanmaktadır :

- (1) Zimmetle dağıtım
- (2) Zimmetsiz olarak elden dağıtım
- (3) Hem zimmetle dağıtım ve hem de hoparlörle yayın
- (4) Belediye personeli ile duyuru
- (5) Hem zimmetle dağıtım, hem hoparlörle yayın ve hem de gazete ile ilân
- (6) Hem zimmetsiz dağıtım ve hem hoparlörle yayın
- (7) Hem zimmetsiz dağıtım ve hem gazete ile ilân
- (8) Hem zimmetsiz, hem zimmetli dağıtım ve hem de hoparlörle yayın
- (9) Yalnız gazete ile ilân.

Bu farklı yöntemler bazı yerlerde halkın ve hatta program yürütücülerinin ya da ilgili kuruluşların programdan habersiz olmalarına, kırınlıklara neden olmaktadır.

Öte yandan programların belirli bir süre içerisinde ilgililere ve özellikle yürütücülerine duyurulması; hazırlıkların tamamlanması yönünden önem taşımaktadır.

Bu nedenlerle; program dağıtım ve duyuruların belirli bir esasa bağlanması zorunludur.

Öneri :

1531. 1 — Bayram programları; yürütücülere, görevlilere, katılacaklara, bütün dairelere birer örnek olarak ve zimmetle dağıtılmalı, halka belediyelerin olağan ilân araçlarıyla duyurulmalıdır.

1532. 2 — Programlar, düzenlendikleri günü izleyen iş gününün çalışma saati sonuna kadar ilgisine ulaştırılmalı ve halka duyurulmalıdır.

Sorun : 6

Sorun ve Nedenleri :

1533. Vali ve kaymakamlar bayram programlarının uygulanması sırasında meydana gelen bir takım aksaklıkları önleyememektedirler.

1534. Bayram programlarının uygulanmasına ilişkin koordinasyonun sağlanamamasının nedenleri şunlardır :

(1) Sorumluluk söz konusu olmadığından program yürütücüleri kendilerine verilen görevi benimsememektedirler. Bunun sonucu görev ve sevk güçleşmekte ve kutlama seviyeli olamamaktadır.

(2) Programın uygulama ayrıntıları önceden planlanmadığından uygulama sırasında karışıklıklar doğmaktadır.

Öneri :

1535. 1 — Kutlama programlarıyla görev verilen kişiler ve kuruluşların başında bulunan sorumluları, bu görevlerin zamanında ve yerinde yapılmasından komite başkanı olan vali veya kaymakama karşı sorumlu olmalıdırlar.

1536. 2 — Her görevli, gerek programdaki esaslara ve gerekse yöneltilen temel görevlere uygun bir biçimde kendi alt kuruluş personelinin ne zaman, nerede, ne gibi hazırlıklar yapması gerekeceğini bir talimat haline getirmeli ve programın tebliğinden itibaren en çok bir iş günü içinde ilgililere bildirmelidir.

Bu suretle görev alanlar da, kuruluşun başındakilere karşı sorumlu olmalıdırlar.

1537. 3 — Programda öngörülen hazırlıkların tamamlandığından mülkiye amirine bayramdan iki gün önce bilgi verilmelidir.

Sorum : 7

Sorum ve Nedenleri :

1538. İl ve ilçe merkezleri dışındaki yerleşim yerlerinde ulusal bayramların kutlanmasına ilişkin bir program yapılmamaktadır.

1539. Ulusal bayramların ortak amacı, millî heyecanı daima ayakta tutmak ve bunu millî şuurun daha da olumlu şekilde yerleşmesi doğrultusunda bir tür maya olarak kullanmak olduğuna göre, nüfusumuzun büyük çoğunluğunun barındığı köylerde ulusal bayramların kutlanması zorunlu olur. Buna rağmen köylerde bayramların kutlanması için herhangi bir program yapılmamaktadır. Bunun nedeni; öncelikle il veya ilçe merkezlerinde kutlamaya gerçekleştirme durumunda olan vali veya kaymakamın köylerdeki kutlamayı izleme olanaklarından yoksun oluşu, köylerdeki görevli sayısının yok denecek kadar az olması ve nihayet görev alacakların şimdiye kadar saptanmamış bulunmasıdır.

Bu durumda; il ya da ilçe merkezleri dışındaki köy veya beldelerde ulusal bayramların kutlanmasına ilişkin programların en iyi olanakları olan bir komite tarafından yapılması ve yürütümü zorunlu olmaktadır.

Öneri :

1540. 1 — İl ve ilçe merkezleri dışındaki bütün köy, şehir ve kasabalarda ulusal bayramların kutlanması programlaştırılmalıdır.

1541. 2 — Ulusal bayramları kutlama programları;

Köylerde; ilk ve orta dereceli okul müdürlerinden, köy muhtarı ve ihtiyar meclisi üyeleriyle varsa karakol komutanı ve emniyet komiserinden; kamu kuruluşlarının birinci derece sorumlularından;

Beldelerde, belediye başkanı ve belediye encümeni üyeleri, ilk ve ortaokul müdürleri, karakol komutanı, emniyet komiseri ve kamu kuruluşlarının birinci derece sorumlularından;

Oluşan komite (...köy veya ...kasabası ulusal bayramları kutlama komitesi) tarafından hazırlanmalıdır.

Sorun : 8

Sorun ve Nedenleri :

1542. İl ve ilçelerde uygulanan protokol düzeni, sık sık değişikliklere uğramakta ve bu oranda anlaşmazlıklara, kırınlıklara ve beşerî ilişkilerin zedelenmesine yol açılmaktadır.

1543. İçişleri Bakanlığınca, bir protokol listesi düzenlenmiştir. Ancak bu liste, belirli bir ölçü esas alınmadan düzenlendiğinden, değişikliklere uğramış ve farklı biçimlerde uygulanmıştır. Yani İçişleri Bakanlığı genelgesiyle önerilen protokol düzeni il ve ilçe koşulları ile uyumsuzluk içindedir. Bunun nedeni, koşullara uygun ölçülerin bulunmamasıdır. Böylece, özelliklerini bünyesinde birleştirecek ve ilgili bütün kuruluşlar için geçerli olacak bir protokol düzeninin yeniden saptanması zorunlu olmaktadır.

Uygulamanın getirdiği verilerin ışığı altında böyle bir düzende aranan özellikler şunlar olmalıdır :

- (1) Mantıkî ve âdil olmalıdır.
- (2) Anayasa düzeniyle çatışmamalıdır.
- (3) Sıraların birbirini izlemesinde uygulayıcılara kişi ya da kişi grupları için yeniden inceleme ve saptama görevleri yüklememelidir.
- (4) Uygulaması kolay ve çok zaman almamalıdır.
- (5) Sürüp giden anlaşmazlıklara, kırınlık ve çekişmelere, farklı yorumlara son verecek nitelikte olmalıdır.

Anılan bu özellikleri bünyesinde en iyi bir biçimde toplayabilecek sistemin «temsîl sistemi» olduğu anlaşılmaktadır. Bu sisteme göre, temsîlin genel portresi içinde yer alanlar bir sıra içinde, onların varlıklarına vücut veren Devlet temsîlciliğinin altında yer alacaklardır.

Bununla birlikte edinilen bulgulara dayanarak hemen belirtelim ki temsîl esasî protokol düzenini getirmek için yeterli değildir. Çünkü temsîl sıfatı bulunmadığı haldе bir çok kişilerin ifa ettikleri hizmet tü-

rünün ve öneminin protokol düzenini etkilediği oranda listelere alındığı yerleşmiş bir gerçektir. Kaldığı anlaşmazlık, kırınglık ve çekışmelerin büyük bir kısmı bu kişiler etrafında düğümlenmektedir. Bu nedenle hizmet türünü ve önem derecesini bir yan unsur olarak temsil esasına eklemek gerekir.

Esasını temsil kriterine bağlayarak ve belirli kişileri yaptıkları hizmetin önemiyle orantılı olarak bu düzene alarak geliştirilecek protokol sistemine ilişkin ilkeleri, önceliğine göre, şöyle sıralayabiliriz :

(1) Anayasanın öngördüğü başlıca müessese temsilcilerini, yine Anayasanın tanıdığı öncelik içinde;

(2) Doğrudan doğruya merkezî idareye bağlı taşra kuruluşları temsilcilerini;

(3) Merkezî idare biriminin kendisine değilde ona tabi genel müdürlüklere bağlı taşra kuruluşları temsilcilerini;

(4) Merkezî idare birimine tabi katma bütçeli genel müdürlüklere bağlı taşra kuruluşları temsilcilerini;

Öneri :

1544. 1 — İl ve ilçelerdeki protokol düzeni, aşağıdaki bölümlere göre düzenlenmelidir :

Bölüm : I — Devlet Temsilciliği :	Mülkiye Amiri.
Bölüm : II — T.C. Anayasasının öngördüğü başlıca kuruluşların temsilcileri ve onların bir kademe kadar mensupları :	Yasama organı temsilcileri, yargı organı temsilcileri, belediye başkanları, silâhlı kuvvetler temsilcisi, üniversite temsilcileri, o ilin vâli muavinleri ve devleti temsil yetkisini başka yerde kullanmış olanlar (faal hizmetten ayrılmış valiler, büyük elçiler, kaymakamlar) siyasî partiler temsilcileri bu bölümde yer

almazdır. Bunların temsil sıfatlarının ağırlığına ve gördükleri hizmetlerin önem derecesine göre kendi aralarında sınıflandırılması düzenleyici metinle yapılmalıdır.

Bölüm III — Doğruca merkezî idareye bağlı olan taşra kuruluşlarının il ve ilçelerdeki en büyük temsilcileri ve bunların bir kademeye kadar mensupları :

Mülkî ve askerî erkân. (Mülkî erkân Bakanlar Kurulu sırasına; askerî erkân kendi yöntemlerine göre sıralanabilir.)

Bölüm : IV — Merkezî idare birimine değil de, ona tabi genel müdürlüğe bağlı taşra kuruluşlarının il ve ilçelerdeki en büyük temsilcileri :

Bakanlar Kurulu imza sırasına

Bölüm : V — Merkezî idare birimine tabi katma bütçeli genel müdürlüklere bağlı taşra kuruluşlarının il ve ilçelerdeki en büyük temsilcileri :

Bakanlar Kurulu imza sırasına göre.

Bölüm : VI — Mahallî idarelerin en yüksek karar organlarının temsilcileri :

Anayasadaki sıraya göre, önce il ve sonra belediye tüzel kişiliğinin temsilcileri.

Bölüm : VII — Kamu iktisadî teşebbüslerinin il ve ilçelerdeki temsilcileri :

Kamu iktisadî teşebbüsleri ya bağlı oldukları bakanlıklara ya da kendi adlarına göre (alfabetik) sıralanabilir.

Bölüm : VIII — Diğer kamu kuruluşları

: Basın İlân Kurumu, İhracatı Geliştirme Merkezi, Tarım Kredi ya da Satış Kooperatifi gibi kamu kuruluşları alfabetik sıraya göre.

Bölüm : IX — Meslekî Kamu Kuruluşları temsilcileri

: Baro temsilcileri; esnaf ve küçük sanatkârlar konfederasyonları ve dernek temsilcileri; işçi ve işveren meslekî teşekkülleri temsilcileri, odalar temsilcileri, Türk Eczacılar Birliği temsilcileri, Türk Mühendisler ve Mimar Odaları Birliği temsilcileri, Türk Tabipler Birliği temsilcileri, Türk Veteriner Hekimler Birliği temsilcileri vb.

Bölüm : X — Derneklerin Temsilcileri

: Kamuya yararlı derneklerin, diğer derneklerin (askerlikten ayrılmış kişilerin kurdukları dernekler dahil) temsilcileri alfabetik sıraya göre.

Bölüm : XI — Halk

: Arzu edenler.

Bölüm : XII — Yabancı devletlerin veya toplulukların il ve ilgelerdeki temsilcileri

: Konsoloslar, misyon şefleri, ruhanî reisler.

2 — Merkezî idarenin merkezde görevli olup bayramlar sırasında türlü nedenlerle il ya da ilçede bulunan görevlileri (müfettiş ve benzerleri dahil) kendi bağlı oldukları kuruluşlar mensuplarıyla birlikte kutlamaya katılırlar.

Sorun : 9

Sorun ve Nedenleri :

1545. Hürriyet ve Anayasa bayramlarında yapılagelen uygulama ile ileri sürülen değer hükümleri birbirleriyle çatışmaktadır.

1546. Başbakanlığın 20.4.1963 tarihli ve 2047 sayılı yazılarına ekli Talimatın 2/b maddesindeki, Hürriyet ve Anayasa Bayramlarında kutlamanın mahallin en büyük mülkî amiri tarafından kabul edileceğine dair hüküm, 2 yıllık bir uygulamadan sonra kaldırılmış; 18.2.1965 gün ve 1113 sayılı Genelgeyle mülkî amirin en büyük askerî komutanın makamına giderek kutlamada bulunması istenmiştir. Bu durum bayramın amacıyla bağdaşmadığı gibi, anlaşmazlıklara neden olmaktadır.

Askerî Merasim ve Protokol Talimatnamesi yalnız Cumhuriyet ve Zafer Bayramı kutlama biçimlerini düzenlediği halde, 221 sayılı Hürriyet ve Anayasa Bayramı ile ilgili Kanunundan sonra, Yönetmelikte bir değişiklik yapılarak 27 Mayıs Hürriyet ve Anayasa Bayramı da kapsam içine alınmıştır. Yönetmelikteki hükmün bir kanunî dayanağı bulunmamaktadır.

Devlet adına tören yapma zorunluluğunun olduğu tek bayram Cumhuriyet Bayramıdır. Bunun dışındaki bayramlarda Devlet adına kutlama söz konusu değildir. 2739 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle, 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 9/K ve 31/L maddelerinin birbirine uyum nedeni de budur.

Bayramlar hiç bir idarenin malı değildir. 27 Mayıs Hürriyet ve Anayasa Bayramı da, Türk Silâhlı Kuvvetlerinin de içinde yer aldığı bir millî harekettir.

Millî bayramların ancak Devlet temsilciliği katında kutlanması ve törenlerdeki teftişlerde askerî en yüksek rütbeli komutanın bulunmasının sağlanması suretiyle, anlaşmazlık ve sürtüşmelere yol açan ve hatta kanunî dayanaktan yoksun farklı uygulamalara son verilmelidir.

Ulusal bayramlardan hangilerinde kutlama yapılacağı hususunun açık biçimde belirtilmesine de lüzum vardır. Bütün ulusal bayramlarda, kutlama yapılmasına gerek yoktur. İleri ülkelerden her biri kendisi için ulusal bayram olmak üzere tek bir gün kabul etmiştir. Yalnız o gün gerek yurt içinde ve gerekse yurt dışında törenler yapılır. Türk

vatandaşı olarak ortak en derin sevinç ve heyecan duyduğumuz gün, kuşkusuz Cumhuriyetin ilân edildiği gündür.

Öneri :

1547. Sadece Cumhuriyet Bayramı ve Zafer bayramlarında kutlama yapılmalı, bunun dışındaki ulusal bayramlarda kutlamaya yer verilmemelidir.

Bunun için de, Başbakanlığın Talimatı yürürlükten kaldırılmalı, Cumhuriyet Bayramı kutlaması mülkî protokol yönetmeliğinde yer almalıdır.

Sorun : 10

Sorun ve Nedenleri :

1548. Ulusal bayramlarda il ve ilçelerde anıtlara konacak çelenklerin kimler tarafından yaptırılacağı, kimlerin taşıyacağı, nasıl ve kim tarafından, ne zaman ve hangi sıra içinde konulacağı ve yerinden alınacağı belli değildir.

1549. Ulusal bayramlarda kimin ya da kimlerin saygı belirtisi olarak çelenk yaptıracağı belli değildir. Çelenklerin anıt önüne getirilmesinde anıta konulmasında da belli kurallara uyulması düzensiz bir görünüm doğurmaktadır.

Öneri :

1550. 1 — Çelenk yapmakla yükümlü olacakların belirtilmesinde temsil esası geçerli kılınmalıdır. Birden fazla anıt olan il veya ilçe merkezlerinde, çelenkleri anıtlara göre dağıtmak yetkisi, kutlama komitelerine verilmelidir.

1551. 2 — Çelenklerin toplanma yeri, taşıma biçimi ve yol boyu ile hareket saati kutlama komitelerince saptanmalı; taşıyıcıların kıyafet-

lerinin bayramın anlamı ile bağdaşacak biçimde olması komitece belirtilmelidir.

1552. 3 — Çelenkler bayramın başlangıç saatinde anıt önünde bulundurulmalıdır.

1553. 4 — Çelenkler taşıyanların da yardımıyla, il ve ilçe protokol düzeninde belirtilen sıra ve uygulama esasına uyularak üzerlerinde adlarını taşıdıkları kuruluşların en büyük amirleri tarafından anıta konulmalıdır. Bunu saygı duruşu izlemelidir.

1554. 5 — Çelenkler bayramın kanunen bitim saatinde, kuruluşlar tarafından ya da belediyece kaldırılmalıdır.

Sorun : 11

Sorun ve Nedenleri :

1555. Bütün ulusal bayram denetlemeleri; önceden saptanmış belirli esaslar olmadığından, çeşitli etkenlerle farklı uygulamalara yol açacak biçimde yapılmaktadır.

1556. Törenlerin yapılış biçimini belirtir, kanunî bir hüküm mevzuatımızda bulunmamaktadır. Yalnız Askerî Merasim ve Protokol Talimatnamesinin 17 inci maddesinin (b) fıkrasında; Cumhuriyet Bayramlarında mahallî mülkiye ve en üst komutan tarafından törene katılanların denetlenecekleri belirtilmektedir. Bu hükmün diğer ulusal bayramlarda geçerli olacağı yolunda askerî kişilerde benimsenmiş bir görüş hakimdir.

Ulusal bayramlarda törene katılanların bayramlarının kimler tarafından kutlanacağını gösteren İçişleri Bakanlığının 18.10.1967, 1.4.1968 ve 13.5.1968 tarihli Genelgeleri mevcuttur. Bu genelgeler il ve ilçelerin büyük çoğunluğunda uygulama alanı bulmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığınca düzenlenen 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramına ilişkin Yönetmeliğe göre de mülkî amir, askerî komutan, millî eğitim birim üstü ve beden terbiyesi bölge müdürü veya bu görevle yükümlü kılınan kişiler, orta öğretim müdürleri denetleme kurullarına katılmaktadır.

Halkta, Devlet temsilcilerinin bayramlarını kutlamalarını isteyen bir eğilim belirmiştir. Toplulukları kutlama, sevk ve idarenin bir görüntüsü olarak da yarar sağlamaktadır.

Bu yararlar, diğer hizmet dallarına da yansıyan bir görev değeri içinde olmaktadır. Ayrıca geçit törenine katılanlar denetlenerek bayrama katılanlar öğrenilmekte, toplulukların bayram amacına uygun bir biçimde düzenlenip düzenlenmedikleri gözlenmektedir. Denetlenenin, denetleyene tanıtılması konusu da, kendi çapında bir önem taşımaktadır.

Asıl anlaşmazlık, çekişme ve kurgunluklar, Cumhuriyet Bayramı dışındaki diğer ulusal bayramların denetleme düzeninin saptanması ve uygulanmasında belirmektedir. Özellikle belediye başkanları ve millî eğitim birim üstlerinin, teftiş kuruluna katılıp katılmamaları konusu anlaşmazlıklara yol açmaktadır.

Ayrıca, o yer yargı organı temsilcisinin de, kutlamaya katılması yolunda çeşitli eğilimler ve baskı grupları belirlemeye başlamıştır.

27 Mayıs Hürriyet ve Anayasa Bayramında ve Zafer Bayramında bu görevlerin komutanlarca yapılması, çeşitli sızlanma ve anlaşmazlıklara yol açtığı gibi; halkda da Devlet temsilcisi yerine, komutanlarca bu kutlamanın yapılmasının doğru olmayacağı yolunda bir görüş hakimdir.

Denetleme düzenlerinde karşılaşılan zor bir durum da, heyetleri teşkil edenlerin diziliş biçimlerinden doğmaktadır. Bu nedenlerle, denetleme düzeninin belirli bir hale getirilmesine ve bu suretle uygulamadaki farklılıklara, kurgunluklara, anlaşmazlıklara son verilmesine zorunluluk vardır.

Bayramlar; «milletin malı»dır. Bu bayramlar, asker veya sivil bayramı da değildirler. Devlet adına yapılacak törenler de Devlet temsilcisinin ön planda yer alması ve teftişi yapması gerekir. Diğer temsilcilerin bu sıfatı taşımalarına hukukî olanak da yoktur.

Öneri :

1557. 1 — Ulusal bayramlar denetleme kurulu, aşağıdaki biçimde kurulmalıdır :

	İllerde	İlçelerde
Cumhuriyet Bayramı	Vali Askerî Komutan Belediye Başkanı	Kaymakam Askerî Komutan Belediye Başkanı
Zafer Bayramı	Vali Askerî Komutan	Kaymakam Askerî Komutan
Ulusal Egemenlik Bayramı	Vali Askerî Komutan Belediye Başkanı Millî Eğitim Md.	Kaymakam Askerî Komutan Belediye Başkanı İlçe Öğretim Müdürü (Bu örgüt kuruluncaya kadar varsa yüksek okul müdürü, yoksa bir orta dereceli okul mü- dürü ve ilk öğretim müdürü. Birden çok yüksek ya da orta de- receli okul varsa bun- lardan hangi okul mü- dürünün törene katıla- cağı Millî Eğitim Ba- kanlığınca saptanır.)
Gençlik ve Spor Bayramı	Vali Askerî Komutan Belediye Başkanı Millî Eğitim Md.	Kaymakam Askerî Komutan Belediye Başkanı İlçe Öğretim Müdürü (Bu örgüt kuruluncaya kadar varsa yüksek okul müdürü, yoksa bir orta dereceli okul mü- dürü ve ilk öğretim müdürü. Birden çok yüksek ya da orta de- receli okul varsa bun- lardan hangi okul mü-

dürünün törene katılacağı Millî Eğitim Bakanlığınca saptanır.)

Hürriyet ve Anayasa
Bayramı

Vali
Askerî Komutan
Belediye Başkanı

Kaymakam
Askerî Komutan
Belediye Başkanı

Tören komutanları (askeri ve sivil) kendi bölümleri için denetleme kuruluna katılmalıdırlar.

1558. 2 — Kutlama hitabı yalnız Devlet temsilcisi olan mülkiye amiri tarafından yapılmalı, tören komutanlarının birlik ve okulları ona sunuş esası kabul edilmeli; heyetin diziliş biçimi belli edilmelidir.

1559. 3 — Denetlemenin araçla yapıldığı yerde de bu düzen bozulmamalı ve birden fazla araç kullanılmamalıdır.

1560. 4 — Askerî Merasim ve Protokol Yönetmeliği ile 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı Kutlama Yönetmeliğinin ilgili maddeleri yürürlükten kaldırılmalıdır.

Sorun : 12

Sorun ve Nedenleri :

1561. Şeref tribünlerinde ulusal bayramların kutlanması sırasında kimlerin yer alacaklarını saptayacak bir ölçü bulunmadığından, uygulamada farklılıklar mevcuttur.

Bir kısım kişiler makam ve rütbe esasını öne sürerek şeref tribünlerinden yer istemektedirler.

1562. Konuyu düzenlemek amacıyla yayınlanan İçişleri Bakanlığının 12.4.1966 tarih ve 2663 sayılı Genelgelerinde şeref tribününe girmeleri uygun bulunan bazı kişilerde - bir temsil esasını göz önünde tutmakla beraber - hata edilmiştir.

Uygulamada, şeref tribününde geçit törenini kimlerin, nasıl bir düzen içinde kabul edecekleri bilinmemekte ve gelişigüzel hareket edilmektedir.

Kutlamalar esnasında şeref tribününde yer dağıtımı, il ve ilçe yöneticilerini bayram öncesinde ziyadesiyle uğraştıran konulardan biri olmaktadır. Şeref tribünündeki yerler sınırlı olduğundan, istekler karşılanamamaktadır. Bu yerler, protokolde diğerlerine oranla çok yukarı bir kademede olanların ve geçit törenini kabul edenlerin yeri olmaktadır. Şeref tribününden yer ayrılmasıyla ilgili olarak durmadan artan isteklerse, kriter yokluğunun ve kesin bir kriter getirilmesine olanak görülmemesinin verdiği cüretten doğmaktadır.

Bir sıralama yapılabildiği ve bu husus yazılı belge halinde kayıt altına alındığı takdirde, zorlama eğilimi gösteren istekler en aza inecek. mülkiye amirlerine sıkıntı veren konu, bir oranda hafiflemiş olacaktır.

Töreni kabul edeceklerin diziliş sırasının belli olmayışı da, törenin amacıyla bağdaşamamaktadır. Mülkî amirler genellikle sağ tarafta ve diğerleri de hemen yanında yer almakta; soldan gelen geçit kıtalarını ilk anda mülkî amirin en solundaki heyet üyesi karşılamaktadır.

Öneri :

Ulusal bayramlardaki kutlamanın tribünlerden izlenmesinde şu hususlar göz önünde tutulmalıdır :

1563. 1 — Şeref tribününe, mülkî protokol düzeninin 1 ve 2 inci bölümünde yer alanlarla eşleri ve bunun dışında, protokol listesinin diğer bölümlerinde yer almakla beraber, ulusal bayram denetleme düzenine dahil olanlar girebilmelidirler.

1564. 2 — Ulusal bayram denetleme heyeti, şeref tribününe giren diğer kişilerin önünde ve ayakta töreni kabul etmelidir. Diziliş biçimi, tribünün yönüne kıtaların yürüyüş yönüne göre mülkiye amirini sol veya sağ başa alacak ve kıtaların mutlak surette önce mülkiye amirini görmelerini sağlayacak biçimde düzenlenmelidir.

1565. 3 — Tribünlerin şeref tribünü dışındaki kısımlarına protokol listesinin 1 inci bölümünde yer alanların bir dereceye kadar refakatindekiler ve eşlerinden başlamak suretiyle bu düzenin 2 ve sonraki bölümlerine giren kişiler ve eşleri sıra ile oturmalıdırlar. Artan yer olduğu takdirde bunlar hiç bir sınırlama olmaksızın halkın oturmasına bırakılmalıdır.

Ancak yabancı devlet konsolosları ile misyon sefleri ve eşlerine, şeref tribününün hemen arkasındaki yerden, sayılarına göre yer ayrılmalıdır.

Bu önerilere düzenlenecek yönetmelikte yer verilmelidir.

Sorun : 13

Sorun ve Nedenleri :

1566. İl ve ilçe merkezleri dışındaki şehir, kasaba ve köylerde ulusal bayramların kutlanması, bu hususta kendilerini görevli sayanların inisiyatiflerine kalmaktadır. Buralarda, bu işle uğraşacak bir yürütücü makam bulunmamakta genellikle bu yerlerdeki öğrenim ve eğitim kuruluşları kendilerine görevli saymaktadırlar.

1567. Ulus adına yapılması gereken kutlamalar, özellikle okullar çerçevesi içinde kalmaktadır. Yerleşik durumda olan askerî birlikler de çoğu zaman ordu merkezlerine gittiklerinden, bulundukları yerdeki törenlere katılamamaktadırlar.

Bu nedenle de, ulusal bayramlar bu gibi yerlerde gerekli biçimde kutlanamamakta, kutlama, denetleme ve geçit resminin kabulü gibi eylemler de yapılamamaktadır. İl veya ilçe merkezlerinden birer temsilci göndererek bunların yapılması da, çeşitli nedenlerle mümkün olamamaktadır. Olsa bile, idarî yöntemlerle bağdaşamaz.

Ulusal bayramların il veya ilçe merkezleri dışındaki yerlerde de kutlanması zorunludur. Yapılması gereken, o yerin olanaklarına göre ulusal bayramın hangi evrelerinin kutlanacağını saptamaktır.

Öneri :

1568. İl ve ilçe merkezi dışında kalan köylerde, kasaba ve şehirlerde ulusal bayramın gerektirdiği kutlama, denetleme ve geçit töreni yapılmamalıdır.

Bu gibi yerlerde kutlama, bir anıt varsa oraya gelenk konmak, törenlere istiklâl marşı ile başlamak, konuşmalarla son verilmek suretiyle yapılmalıdır.

Sorun : 14

Sorun ve Nedenleri :

1569. Askerî Merasim ve Protokol Talimatnamesinin hem ulusal bayramları ve hem de resmî ziyaretleri ilgilendiren hükümleri arasında, mülkiye amirlerine görev veren veya onlarla ilişki kuran maddeler varsa da anılan Talimatname askerî kişiler yönünden hazırlanmıştır ve bunun sonucu olarak mülkî amirlerin protokol görevlerinin tamamını kapsamadığı gibi ihtiyaç ve koşullarla uyum halinde de değildir.

1570. Bugün vali ve kaymakamlar, mülkiye amirine protokol hizmetleri yönünden görev veren mevzuat üzerinde, yalnız bırakılmış olmanın verdiği genel izlenimle o derece titizleşmiş ve bazı makamların müdahalesinden o derece bezmiş ve mülkî protokolde böyle bir görev yer aldığı takdirde bunun geçerli olamayacağına yürütemeyeceğine o derece inanmıştır ki, benzer hükümlerin büyük çoğunluk halinde sadece Devlet protokol yönetmeliğinde yer almasından başka bir çare görememektedir.

Öneri :

1571. Ulusal bayramlar ve belirli günlerle Devlet büyüklerinin karşılanmasına, ağırlama ve uğurlanmasına ilişkin hükümler mülkî protokolde yer almalı, bunun bütünlüğü içinde yer alan askerî nitelikteki evrelerin düzenlenmesi Askerî Merasim ve Protokol Yönetmeliğine bırakılmalıdır.

Yalnız Başkenti ilgilendiren konular, Dışişleri Bakanlığı ile Ankara Valiliği arasında kararlaştırılacak esaslara göre, mülkî protokol yönetmeliğinde ayrı bir bölüm olarak yer almalıdır.

Mülkî protokol yönetmeliği mülkî idare kademelerine gönderilmelidir.

Görev : 2

1572. Vali ve kaymakamların belirli gün programlarının hazırlanmasını ve yürütümünü sağlamaları. (İçişleri Bakanlığının 12.4.1966 tarih ve 2263 sayılı Genelgesi)

Sorun : 1

Sorun ve Nedenleri :

1573. Kurtuluş bayramlarının programları belediyelerce düzenlenmekte, askerî birlik ve okulların katılmalarında mülkî amirden yardımcı olmaları istenilmektedir.

1574. Kurtuluş bayramı, Türkiye'nin bütün il ve ilçelerinde kutlanılmamaktadır. Yalnız, 1914 Cihan Savaşı sırasında ve sonunda düşman kuvvetlerinden geri alınan şehir ve kasabalarda bu günler anılmaktadır.

İçişleri Bakanlığının 12.4.1966 tarih ve 2663 sayılı Genelgesinde programların mülkî, askerî ve beledî kademelerin katılmasıyla hazırlanacağına değinildiği halde, genellikle kurtuluş bayramı programları belediyelerce hazırlanmaktadır.

Mahallî karakter arzeden kurtuluş bayramları, o belde halkı kadar Türk vatandaşlarını da ilgilendirir.

Kurtuluş savaşları sonucu, ulusal varlığımıza kavuşulmuştur. Bu günler millî tarihimiz bakımından da önem arzederler. Kurtuluş günlerine okullar, varsa askerî birlikler ve resmî kuruluşlar da katılmalıdır. Mutlu günlerin gerekli biçimde kutlanabilmesi, kutlamaya katılacakların uyumlu bir biçimde koordine edilmelerine ve özellikle resmî kuruluşların bu törene katılmalarının sağlanmasına bağlıdır. Düzenli bir biçimde bayramın kutlanması; programın siyasî etkenlerden de uzak, emir yetkisine de sahip bir komitece düzenlenmesiyle mümkün olabilir.

Mülkî amirliklerin başkanlıklarında kurulacak ulusal bayramları kutlama komiteleri, mahallî nitelik gösteren kurtuluş günlerinin programlarını da yapabilirler. Böylece millî günlerle, mahallî kurtuluş günleri programlarının düzenleyicileri ayrılmamış ve uygulama da doğabilecek aksaklıklara da yer verilmemiş olur.

Öneri :

1575. Mahallî nitelik gösteren kurtuluş bayramı programları da il ve ilçelerde kurulacak ulusal bayram kutlama komitelerince düzenlenmelidir.

Düzenlenecek yönetmeliğe öneriyi kapsar bir hüküm konulmalıdır.

Sorun : 2

Sorun ve Nedenleri :

1576. Belirli günler içinde en hakim niteliği beraberinde getirmekte olan Atatürk'ü anma günü için program yapma bir sorun haline gelmemekle ve yaygın bir olumsuzluk görülmemekle beraber, il ve ilçe merkezlerindeki başka kuruluşların, bir kısım halkı veya birimlerini kapsayacak biçimde program yapmaları, amaçtan bir sapma olarak nitelenmek eğilimi göstermektedir.

1577. Her yıl, 10 Kasım günü, büyük kurtarıcının maddî varlığının aramızdan ayrılması münasebetiyle bütün yurttan anma programları düzenlenmektedir.

Uygulamada 10 Kasım günleri alışılmış bir biçimde, belli toplulukların katılmasıyla yapılmaktadır.

İçişleri Bakanlığının 12.4.1966 tarih ve 2663 sayılı Genelgelerinde bu gün için yapılan programların mülkiye amirliği, garnizon ve belediyece ortaklaşa düzenlenmesine değinilmekteyse de uygulamada bir ya da bir kaç kuruluşun kendi bünyelerinde düzenledikleri programlarla yetinilmektedir.

Anmadan amaç, Atatürk'ün milletimize yaptığı büyük hizmeti tescil etmek, onun aramızdan ayrılışının, koyduğu ilke ve ideallerinden asla sapma olmadığını ve bunları benimseyip uygulamakta olduğumuzu bir ulusal yemin halinde dile getirmek ve bu münasebetle onun varlığı veya temsil ettiği eser olan Türk Ulusu önünde eğilmektir.

Günün ayırıcı özelliği, tıpkı bir ulusal bayramda olduğu gibi, uygulamanın bütün yurda yaygın olması ve hatta en küçük idarî üniteler kadar inmesi, aynı saat ve dakikada başlamasıdır. Böyle bir amacın gerçekleşmesi, fiilî durum yanında, günü bütün topluma bütün unsur ve ayrıntılarıyla benimsetmeye bağlı bulunmaktadır.

Öneri :

1578. Atatürk'ü anma günü yapılacak törene ilişkin programlar ulusal bayramları kutlama komiteleri tarafından yapılmalıdır.

Ancak, o güne mahsus olmak üzere komitelere «... ili veya ilçesi Atatürk'ü anma komiteleri» adı verilmelidir.

Sorun : 3

Sorun ve Nedenleri :

1579. Mahallî kurtuluş bayramları ve Atatürk'ü anma günlerinin dışında diğer belirli günlerin kutlanması veya anılması, bazen aynı ünite içinde ihmallere konu olmakta; bazen de programı yapmakla görevli kılınan veya kendini görevli sayan kuruluşlar yalnız kalmaktadırlar.

1580. Yakın tarihimizin armağanı veya Devletin kurduğu dış ilişkiler dolayısıyla benimsediği ve bu nedenle kutlanması gereklilik seviyesine ulaşan günler, yıllık takvim içinde sayıca hayli kabarık bir yer tutmaktadır. Genellikle mülkî amirliklerden çok ilgili birimler bu günlerin anılması için program düzenlemekteyseler de; bazı önemli günlerin anılması ve kutlanması kuruluşların kapasitesini aştığından, koordinasyon unsuru olarak mülkî amirlerin devreye girmeleri zorunlu olmaktadır.

Bazı belirli günler; ilgili merkezî birimin taşraya zamanında bilgi vermemesi nedeniyle, hiç anılmadan ve kutlanılmadan geçirilmektedir.

Belirli günlerin çokluğu, bunların ayrı ayrı merkezî birimlerce (amaç ve konu değişikliğinden ötürü) benimsenmiş olmaları ve sayıların değişmez olmayıp her an artması göz önünde tutulursa, bunların tek elden yürütümü olanağı bulunamayacaktır. Belirli günlerin anılma ve kutlanılmaları, ilgili merkezî ve taşra birimlerinin gösterecekleri ilgiye bağlıdır. Belirli günlerin zamanında anılmaları ancak ilgili birimlerce sağlanabilir. Merkezî birimler, İçişleri Bakanlığını da aracılık maksadıyla, kendilerinin ilde temsilcileri olan valiliklere bu günlerin kutlanılmalarıyla ilgili direktiflerini zamanında vermeleriyle uygulamada görülen aksaklıklar giderilmiş olacaktır.

Öneri :

1581. İl ve ilçelerde; mahallî kurtuluş bayramı ve Atatürk'ü anma günlerinin dışında kalan belirli günler, amaca en yakın ve yatkın bulu-

nan taşra kademelerinin yürütücü daireleri tarafından programlaştırılmalıdır.

Amaç itibariyle belirli günün kendi alanına veya kendi konularına girdiği her bir merkezî kuruluş, en çok bir ay öncesinden valiliklere bilgi vermeli bunu her yıl tekrarlamalıdır.

Birden çok kuruluşun program yapım ve yürütüme katılması gerektiği ortaya çıktığında, yardım isteği mülkiye amirliğine bildirilmeli ve onun inisiyatifi ile devreye sokulan diğer kuruluşlar yürütümü paylaşmalıdır.

Sorun : 4

Sorun ve Nedenleri :

1582. Dinî bayram kutlamaları bazı il ve ilçelerde mülkiye amirliği makamında yapılmaktadır.

1583. Yılda iki defa kutlanan dinî bayramlarda, toplu bayramlaşma yapılması gelenek haline gelmiş bulunmaktadır.

Bugüne kadar dinî törenlerin yapılış biçimi hakkında herhangi bir yöntem saptanmamıştır. Ancak ,bayramlaşmalar gün ve yer gösterilmek suretiyle bayramlardan 3 - 5 gün önce dairelere yapılan resmî genelgelerle, valilik ve kaymakamlıklarca üstlenilmektedir.

Anayasanın 2 inci maddesine göre Türkiye Cumhuriyetinin layık bir devlet olduğu göz önüne alınırsa, bayramlaşma düzenlemenin, onunla bağdaşıp bağdaşmadığı yolundaki görüşleri, bayramlaşmanın yapılış biçiminde aramak gerekir. Layık anlayış, din ile devlet işlerini birbirinden ayırır. Aksi bir anlayış devleti dinin vücut verdiği bir müessese olarak tanır.

Dinî bayramlaşmaları mülkiye amirlerinin düzenlemesinde en göze çarpan özellik katılmanın isteğe bağlı olmasıdır. Bu, bütün tartışmaları önleyebilen bir özelliktir. Bu çeşit bayramlaşmalarda bir protokol düzeni bir hiyerarşi uygulaması yoktur. Hiç kimse gelmeğe zorlanmamaktadır. Dinî bayram kutlamaları nedeniyle beşerî ilişkilerin sürdürülmesi ve geliştirilmesi de sağlanmaktadır.

Toplum ilişkilerinin düzenlenmesi, daha iyi bir düzeye sokulması ve kuvvetlendirilmesinde rol oynayan dinî bayramlaşmalar aslında dinî amaçtan uzaklaşıp dünyevî sorunların çözümlenmesinde de yararlı olmaktadır.

Ortaya yapıcı bir sonuç çıktığına ve sonuçta layiklikle bağdaşabildiğine göre mevcut durumu aynen korumada zorunluluk vardır.

Öneri :

1 — Dinî bayramlarda yapılmakta olan bayramlaşmalar, ananemize uygun olarak, bugüne kadar yürütüldüğü gibi mülkî amirliklerce düzenlenmeli; ancak bayramlaşmalar resmî daireler dışındaki Devlet, özel idare, belediye ya da derneklere ait salonlarda yapılmalıdır.

1585. 2 — Bayramlaşmaya katılma isteği bağlı olmalı ve herhangi bir zorlama yapılmamalıdır.

1586. 3 — Bayramlaşmada herhangi bir hiyerarşi ve protokol düzeni uygulanmamalıdır.

Görev : 3

1587. Vali ve kaymakamların resmî ziyaret programlarını hazırlamaları ve yürütmeleri. (Görev fiilidir.)

Sorun : 1

Sorun ve Nedenleri :

1588. Niteliği itibariyle fiilen benimsenmiş olan ve fakat arzettiği sorunlar nedeniyle belli bir esasa bağlanması gereken, Devlet bütçelerinin karşılanması ve uğurlanmasının programa bağlanması görevi, çeşitli etkenlerle geçerlilik ve uygulama kabiliyetini kaybetmektedir.

1589. Devlet büyüklerinin illere ve ilçelere yaptıkları resmî gezilerde herhangi bir dayanak olmadığı halde, il ve ilçe kademeleri hemen birer program yapmayı zorunlu görmektedirler. Fiilen duyulan zorunluluklar bu gereği beraberinde getirmiştir.

Fiilî durumu yaratan gerçek neden, vali ve kaymakamların, il ve ilçeye gelen Devlet büyüğünün en yakın temsilcisi olmalarından ve karşılama ve uğurlamadan kendilerini sorumlu görüp bir aksaklığa yol açıcı nedenleri önceden gidermek istemelerinden doğmaktadır. Kossullara göre değişen programları, genellikle kurulan bir komite yapmaktadır. Bu görev, sonuçları itibariyle verimli olmamaktadır. Şöyleki;

Genellikle Cumhurbaşkanı ve Başbakanın, özellikle bakanların ziyaretini mülkî amirler, bulundukları yerdeki garnizon komutanlıklarından, komşu valiliklerden veya gayri resmî kuruluşlardan öğrenmektedirler.

İl veya ilçeye resmî bir ziyaret yapan Devlet büyüğünün geliş amacı Devlet hizmetleriyle ilgili olma gibi bir nitelik taşımakla beraber bu nitelik program yapmada yeterli olamamaktadır. Hizmetin idarî, askerî niteliktemi olacağı, niçin gelindiği ve neler veya nerelerin görüleceği ve ne kadar zamanda görüleceği gereğince bilinmemektedir.

Genellikle il veya ilçe mülkî kademesine ulaştırılan haber tarihiyle fiilî geliş tarihi arasındaki süre, program düzenlemeye yeterli de olamamaktadır. Bakan gezileri ise çok defa habersiz ve sık olmaktadır. Bazen aynı ile birden çok bakan da gelmektedir. Bunların il sınırlarına girişleri de birbirine çok uzak ve ayrı ayrı yol boyunda olabilmektedir. Sınıra geliş saatleri de çeşitli nedenler ile zamanında olamamaktadır. Saatlerce telefon bağlantısıyla geliş zamanlarının saptanmasına çalışılmakta veya sınır kesiminde beklenilmektedir.

Devlet büyükleri için yapılan program, etken olması gereken bir belge seviyesinde de kalamamaktadır. Çoğu defa ve özellikle Cumhurbaşkanı için düzenlenmiş program ziyaretçinin menşe itibariyle asker olması halinde, askerî makamlar tarafından; Başbakan ve bakanlar için düzenlenen program ise, özellikle siyasî parti temsilcileri tarafından yapılan müdahalelerle zedelenmektedir.

Bu halde, ya program gereklerinden feda edilmesi ve ziyaretin hizmet yararma olma niteliğini kaybetmesi veya program dışı davranışlara girilerek, Devlet büyüğünün gideceği sonraki il ya da ilçeye gecikme ile hareket edilmesi gibi olumsuz sonuçlar doğmaktadır.

Program düzenlenmesiyle ilgili hukukî bir dayanak mevcut olmadığı halde askerî makamlarca, belediyece ve mülkî amirliklerce aynı ziyaretle ilgili, birbirleriyle gelişen programlar da yapılmaktadır. Bunları geliş amacıyla bağdaştırma olanağı da yoktur.

Çoğu defa Devlet büyükleri, gezileriyle ilgili hazırlıklardan ancak gelişlerinde haberdar olmaktadır. Gezi amacına göre, bu program biçimlenmektedir.

Bu olumsuzlukları giderebilmeleri için yapılacak ziyaret programının her türlü müdahaleden uzak geçerli bir program olması zorunludur.

Öneri :

1590. 1 — İlgili merkezî kuruluş tarafından Devlet büyüğünün gezi amacı, hareket tarihi, hangi il veya ilçelere gidileceği, buralarda ne kadar zaman kalınacağı, kimlerin geziye katılacağı, hangi tarihte ve nerede toplantı yapılmasının istendiği; belirli bir süre öncesinden (uygulamanın verdiği izlenime göre bu süre 15 gün olabilir) o yer mülkiye amirine bildirilmelidir.

Merkezî birim bundan sonraki fonksiyonu artık illere bırakmalıdır.

1591. 2 — Ziyaret programları ulusal bayramları kutlama komitesi tarafından düzenlenmelidir.

Ancak komite programını düzenlerken ziyaret edilecek diğer il veya ilçelerle, ayrıntılar üzerinde, uyum sağlamalıdır.

1592. 3 — Hazırlanan gezi programı geziyi yapacak Devlet büyüğünün bilgisine bir broşür halinde, geliş tarihinden üç gün önce sunulmalıdır.

1593. 4 — Habersiz olarak her tür resmî gezilerden kaçınılmalıdır. Ancak, ani nedenlerle il veya ilçeye hareket lüzumu belirdiğinde bir

programsızlığın doğurduğu olumsuz sonuçlara katlanılması gerektiği gibi, aynı günde il veya ilçeye birden fazla bakan gelişinde ise bunlardan önceden haber verilenler için bir ortak programlamada bulunulmalıdır.

Sorun : 2

Sorun ve Nedenleri :

1594. Devlet büyüklerinin karşılama ve uğurlanmalarında mülkiye amiri ve mülki idare düzenine hiç bir görev vermeyen veya atıflarda bulunmayan Askerî Merasim ve Protokol Talimatnamesi, uygulamada fiilî gereklere ters düşmektedir.

1595. Devlet büyüklerinin karşılanmasında konunun askerî yönünü düzenliyen Askerî Merasim ve Protokol Talimatnamesinin 23 ve 24 üncü maddelerinin ilgili fıkraları, karşılayacakları ayrı ayrı belirtmiş bulunmaktadır. Bu düzen içinde mülkiye amirlerine yer verilmemiştir. Hiç bir yazılı metne dayanmadan ve sadece fiilî zorunlardan hareket ederek devreye giren mülkiye amirinin karşısına, 15 yıldan beri yürürlükte olan bir Yönetmelikle, askerî merciler çıkmaktadır. Bazen düzenlenecek programların ayrıntılarına kadar müdahaleler etken olmaktadır.

Devlet büyüklerinin gelişlerindeki amaç askerî veya sivil olmak üzere hangi türde olursa olsun, mülkiye amirini önce bu amaçtan ayırmak olanağı yoktur. Devlet büyükleri illere gezilerinde; Devlet hizmetlerinin yönetilenlerin ayağına nasıl, ne derecede ve hangi şartlar içinde götürülmekte olduğunu, bunun taşra düzeyinde nasıl bir etkinlik veya olumsuzluk yarattığını, vatandaşın yönetiminin tutum ve davranışlarından ne derece memnun veya gayri memnun olduklarını saptamak ve buna ne gibi çareler getirilmesinin uygun olacağını yerinde görmekte ve tartışmaktadırlar. Düzenlenecek programın da, bu amaçla uygun olması gerekir.

Ayrıca Devlet büyüklerinin karşılanacakları yerler de kesin olarak saptanmamıştır. Bu nedenle program yapan il veya ilçe duraksaz-

ma içinde bocalamaktadır. Mülkî amirlerin karşılama yerine kimleri yanında götürecekleri belirlenmemiştir. Genellikle mülkî amirler, yanlarında götürecekleri kişileri daha önceden belli etmeyerek günün koşullarına bırakmaktadırlar.

Karayolu ile gelişlerde estetik bakımdan uygun da olmayan şehir ve kasaba giriş yerlerinde, Askerî Merasim ve Protokol Yönetmeliğine dayanılarak yapılmak istenilen töreni istemeyen mülkî amirlerin direnmeleri de, anlaşmazlıklara yol açmaktadır.

Öneri :

1596. Mülkî amirler, yanlarında mahallin en büyük komutanı ile birlikte Devlet büyüklerini il sınırında karşılamalıdır.

Bakanların yaptıkları gezilerin bugün son derece büyük bir hareketlilik göstermesinin yarattığı fiilî gereklere bakılarak onların il veya ilçe sınırlarında karşılanmaları, ancak haklarında önceden program düzenleme olanağının elde tutulmuş olduğu hallere inhisar ettirilerek programsız ve ani gelişlerde karşılamanın il veya ilçe sınırında yapılmasından vaz geçilmelidir.

Devlet büyüklerinin demir, deniz veya havayolu ile gelişlerinde; istasyon, iskele ve hava alanı karşılama yeri olmalıdır.

Karayolundan gelişlerde, şehir ve kasabanın hangi noktasında tören yapılacağına saptanması, kutlama komitelerine bırakılmalıdır.

Askerî Merasim ve Protokol Talimatnamesinin bunlara aykırı hükümleri kaldırılmalı ve konuya mülkî protokolu düzenleyen mevzuat içinde yer verilmelidir.

Sorun : 3

Sorun ve Nedenleri :

1597. Devlet büyüklerinin karşılama ve uğurlamasında mülkî amirler araç yönünden sıkıntıya uğramaktadırlar.

1598. İl ve ilçeye gelen Devlet büyüğünün beraberindekilerin sayıca fazla olması halinde bir taşıt sorunu baş göstermektedir. İl veya ilçe merkezinde program gereği görülmesi, denetlenmesi, hizmete açılması gereken yerlere toplu gidişlerde, Devlet büyüğüne refakat edenlerle, il ve ilçe örgütünde görevli olanlara araç sağlanamamaktadır. Araç sağlama hizmeti, mülkî amirden istenilmekteyse de; bölgesel kuruluş amirleri ve askerî merciler, valiliğin kanunî dayanağı olmayan istemini yerine getirmekte çekingen davranmaktadırlar.

Öneri :

1599. Devlet büyüklerinin il ve ilçeleri gezilerinde merkezî birim tarafından bildirilen amacın gerçekleşmesini sağlamak için lüzumlu araç nitelik ve sayısı kutlama komitesince saptanmalı ve programlarda, araçlarıyla katılacak resmî kuruluş adları belirtilmeli, mülkî amirlere de bunları isteme yetkisi, verilmelidir.

Sorun : 4

Sorun ve Nedenleri :

1600. Devlet büyüklerinin şehir ve kasabalarda karşılanması sırasında karşılayıcıları tanıtma törenine bazen hükümet konaklarında yapılan aynı türde bir tören eklenmektedir.

1601. Gelen her Devlet büyüğünü karşılamak için gelen kişilerin çokluğu ve özellikle bazı kişilerin kendini gösterme arzusu bu sorunu doğurmaktadır.

Bu tanıtma Cumhuriyet Bayramında uygulanan protokole göre yapılmamakta; bu nedenle sıra anlaşmazlıkları çıkmaktadır. Alelacele düzenlenen listeye sokulmayanlara uygun bir sıra aranılmakta, temsil hakkına birinci derecede sahip olanlar, bu ani sıralamalarla geri planda kalmaktadırlar. İkinci kez yapılan tanıtma bir yarar da sağlamamaktadır. Yalnız tali memurların Devlet büyüğünü yakından görmelelerini sağlamaktadır. Fakat bu tanıtma kamu hizmetini aksatmakta, Devlet büyüğünü yormaktadır.

Öneri :

1602. Karşılama töreni sırasında yapılan tanıtmadan başka hükümet konaklarında ikinci tanıtma töreni yapılmamalıdır.

Görev : 4

1603. Vali ve kaymakamların mülki protokole ilişkin kaynak sağlamaları. (görev fiilidir.)

Sorun : 1

Sorun ve Nedenleri :

1604. Ulusal bayramların kutlanması için gerekli olan giderlerin nereden karşılanacağı belirsizdir.

1605. Uygulamada ulusal bayramların kutlanmasının gerektirdiği harcama illerde özel idare ve belediye bütçelerinden, ilçelerde ise belediye bütçelerinden karşılanmaktadır.

Cumhuriyet Bayramı kutlamasını, valiler genel idarenin başı ve mercii olmaları sıfatıyla kabul etmektedirler. Esasında ulusal bayram yapılması bir Devlet hizmetidir. Bu itibarla hizmetin gerektirdiği giderlerin mahalli idareler tarafından değil, genel idare tarafından karşılanması doğaldır.

Öneri :

1606. Ulusal bayramlarda kutlamaya gelenlere yapılacak ikram, çelenk, kutlama mesajı giderleri genel bütçeden karşılanmalı, bu amaçla İçişleri Bakanlığı bütçesine, bu giderleri karşılayıcı ödenek konulmalıdır.

Bunların dışında kalan bütün tören giderleri belediyelerce karşılanmalı, il özel idareleri olanakları yeterli olmayan belediyelere yardımcı olmalıdır.

Sorun : 2

Sorun ve Nedenleri :

1607. İllerde, Devlet büyüklerine yapılan ağırlamalar onların taşraya yaptıkları ziyaretlerin amacıyla bağdaşır durumda olmakla beraber, ilçelerde harcamaların önemli bir kısmı belediyelerce karşılanmaktadır.

1608. Devlet büyüğü o ilin konuğudur. Görev amacı ve konuk yönleri göz önünde tutulursa, ağırlama giderlerinin il özel idarelerince, bazen belediyelerce, bazen de bu iki idarece ortaklaşa karşılanması uygun bir çözüm olmaktadır.

Devlet büyüğünün ilçeleri gezi nedeni ilinkinden farklı olmadığı halde, buralara yapılan gezilerin giderleri genellikle belediyelerce karşılanmaktadır. İl özel idarelerinin, bu amaçla ilçelerde yapılan giderlere katılma oranı ancak % 10 dur.

İlçe belediyelerinin % 64'ü tek başlarına hareket etmekte, geriye kalanı ise diğer mahallî kuruluşlarla işbirliği yollarını aramakta veya ağırlamanın tamamını onlara bırakmaktadırlar.

Vali ve kaymakamların kaynak açısından alınan görüşleri, az farklarla kaynağın sadece genel bütçe olması veya il bütçesi ve belediye bütçesinden ortaklaşa karşılamada bulunulması gerektiği yolundadır.

Birinci görüş sahibi olanlar, gelen büyüğü bir konuk olmaktan çok tüm denetim hizmeti yapan bir merkezî birim başı olarak nitelemektedirler. Yerleşen ve benimsenen fiilî durum, onların bu fonksiyonları yanında geleneksel konuk sıfatıyla geziyi yaptıkları yolundadır.

Öneri :

1609. Devlet büyüklerinin illere ve ilçelere yaptıkları gezilerde ağırlanmalarının kaynağı, il ve belediye bütçeleri olmalıdır.

Programı düzenleyen komite, ağırlama kaynaklarının saptanmasında yetkili olmalıdır.

Sorun : 3

Sorun ve Nedenleri :

1610. Devletin resmî konuğu olarak ve Dışışleri Bakanlığının öngördüğü program içinde illere ve bazen ilçelere, yabancı devlet büyükleri veya misyon şefleri tarafından yapılagelen gezilerin taşıdıkları amaç ile, il özel idare bütçelerinden ağırlama giderlerinin karşılanmasında kabul edilir bir neden bulunması, oldukça zordur.

1611. Dışışleri Bakanlığı, yabancı ziyaretleriyle ilgili olarak illerin valilerine bir takım görevler yükler : Karşılamada bulunmak, geziye katılmak ve ağırlamak gibi. Ancak bunun dayandığı genel düşünce, valinin genel idarenin başı ve temsilcisi olmasıdır.

Ancak Dışışleri Bakanlığı bütçesindeki ödenegin sınırlı olması karşısında merkezden yapılan program düzenlemelerinde il bütçelerine de külfet yüklenilmektedir.

Böyle bir gezi için Bakanlıkça düzenlenen programda «bir il valisi tarafından yemek verileceğinin» açıklanmış olması, harcama kaynağının il bütçesi olmasını gerektirmez. Uygulamada bir birlik yoktur. Bazen Dışışleri Bakanlığı, bazen il bütçesinden harcama yapıldığı görülmektedir.

Öneri :

1612. Yabancı devlet büyüklerinin il veya ilçelerde ağırlanmasına ilişkin giderler Dışışleri Bakanlığı bütçesinden karşılanmalıdır.

Ödemeler, ödenegin ilgili il veya ilçe maliye saymanlığına gönderilmesi ile mahallen yapılmalıdır.

Ek : 1

Araştırma Süresince İl Genel Yönetimi

Ekibinde Görev Alanlar (1)

Ekip Başkanları

Hayrettin Ersöz	Mülkiye Müfettişi (Müsteşar)
Cengiz Bayyurdoğlu	Mülkiye Müfettişi (Merkez Valisi)
Necat Eldem	Mülkiye Müfettişi

Genel Raportör

Necat Eldem	Mülkiye Müfettişi
Kemal Doğrusöz	Mülkiye Müfettişi

Diğer Araştırmacılar

Ahmet Şensoy	Mah. İd. Gn. Md. Daire Baş. (Tetkik Ku. Ü.)
Alâettin Öskiper	Bahkesir Vali Muavini (Kars Valisi)
Aziz Muz	Mülkiye Müfettişi
Cengiz Bayyurdoğlu	Mülkiye Müfettişi (Merkez Valisi)
Durmuş Yalçın	Mülkiye Müfettişi (Merkez Valisi)
Erdal Tüzün	Maiyet Memuru (Kaymakam)

(1) Ekip başkanları başkanlık yaptıkları tarihlere, araştırmacılar adlarına göre sıralanmış olup, bugünkü görevleri parantez içinde gösterilmiştir.

Erdoğan Durmaz	Maiyet Memuru (Kaymakam)
Fikret Nazilli	Öz. İş. Gn. Md. Yar. (Erzincan Valisi)
Göksan Soner	Maiyet Memuru (Kaymakam)
Halis Gerdaneri	Öz. İş. Gn. Md. Şube Müdürü
İstemihan Talay	Maiyet Memuru (Kaymakam)
Kemal Doğrusöz	Mülkiye Müfettişi
Mustafa Gündeşlioğlu	Maiyet Memuru (Kaymakam)
Metin Ünlü	Maiyet Memuru (Kaymakam)
Namık Günel	Mülkiye Müfettişi
Necat Eldem	Mülkiye Müfettişi
Ömer Baylan	Maiyet Memuru (Kaymakam)
Sami Urfalı	Maiyet Memuru (Ticaret Bak. Raportör)
Sadrettin Sürbehan	Hukuk Müşaviri
Seyfettin Naliş	Mülkiye Müfettişi
Sezgin Taşkıran	Maiyet Memuru (Kaymakam)
Yücel Ertekin	Maiyet Memuru (Kaymakam)
Zeki Demirkan	Mülkiye Müfettişi
Ziya Çoker	Mülkiye Müfettişi (Müsteşar Muavini)

Ek : 2

**II Genel Yönetiminde Yapılan Araştırmalar
Sonunda Düzenlenen Monografiler**

Monografinin Adı	Sayfa Adedi	Araştırmacılar
1 — Merkez İlçe Yönetimi	42	Ahmet Şensoy
2 — Mülki Taksimat, Sınır İşleri ...	81	Ahmet Şensoy
3 — Gayrimenkule Tecavüzün Def'i	183	Alâettin Öskiper
4 — Beden Terbiyesi	65	Aziz Muz
5 — Maliye İle İlişkiler (Muhake- mat Dahil)	160	Aziz Muz
6 — Ticaret İle İlişkiler	43	Aziz Muz
7 — Milli Eğitim İle İlişkiler (Halk Eğitimi ve Korunmaya Muhtaç Çocuklar Dahil)	148	Aziz Muz
8 — Vali ve Kaymakamların Tabii Afetlerle İlgili Görevleri	333	Cengiz Bayyurdoğlu
9 — Protokol	130	Cengiz Bayyurdoğlu
10 — İmar İle İlişkiler	138	Cengiz Bayyurdoğlu
11 — Turizm ve Tanıtma İle İlişkiler	24	Cengiz Bayyurdoğlu
12 — Kamulaştırma Konusunda İliş- kiler	69	Cengiz Bayyurdoğlu
13 — İçişleri Bakanlığının Tabii Afet- lerle İlgili Görevleri	82	Cengiz Bayyurdoğlu

Monografinin Adı	Sayfa Adedi	Araştırmacılar
14 — Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetleri	89	Durmuş Yalçın Sami Urfalı
15 — Hukuk İşleri Müdürlüğü	68	Erdoğan Durmaz
16 — İl ve İlçe Disiplin Kurulları ...	48	Fikret Nazilli Erdoğan Durmaz
17 — Bölgesel Kuruluşlar (Teşkilât)	90	Fikret Nazilli, Erdal Tüzün, Mustafa Gündeslioglu
18 — Bölgesel Örgütlerin İşbirliği ve Koordinasyon Düzeni	51	Fikret Nazilli, Erdal Tüzün, Mustafa Gündeslioglu
19 — İl ve İlçe İdare Kurulları	266	Fikret Nazilli, Metin Ünlü
20 — Personel Hizmetleri	205	Göksan Soner
21 — Yetki Devri (I ve II cilt)	255	Halis Gerdaneri
22 — Çalışma ve Sosyal Güvenlik Konularında İlişkiler	23	İstemihan Talay
23 — İl ve İlçelerin İdare Kuruluşlarının Dış Yazışma Kanalları ...	114	Kemal Doğrusöz
24 — Valilik Yardımcı Büroları Kuruluş ve Görevleri	75	Kemal Doğrusöz
25 — Valilik Yardımcı Büroları	61	Namık Günel
26 — İl Genel Yönetiminin Tarihî Gelişimi	40	Necat Eldem
27 — Adliye ile İlişkiler	68	Necat Eldem
28 — Askerlik Şubeleriyle İlişkiler ...	32	Necat Eldem
29 — Garnizonlarla İlişkiler	17	Necat Eldem

Monografinin Adı	Sayfa Adedi	Araştırmacılar
30 — Tarımla İlişkiler	90	Necat Eldem
31 — Veteriner İşleriyle İlişkiler ...	31	Necat Eldem
32 — Ziraî Mücadele İşleriyle İlişkiler	15	Necat Eldem
33 — Orman İşleriyle İlişkiler	24	Necat Eldem
34 — Tarım, Orman, Veteriner ve Ziraî Mücadele Personelinin Özlük İşleri İle İlişkiler	46	Necat Eldem
35 — Bataklık Kurutma İle İlişkiler	5	Necat Eldem, Ömer Baylan
36 — Toprak Dağıtım İle İlişkiler ...	46	Necat Eldem, Ömer Baylan
37 — Bucak İdaresi	136	Necat Eldem
38 — Bölgesel Kuruluşlar ve İl Genel İdaresiyle İlişkiler	78	Necat Eldem
39 — Türkiyede Bölge Düzeyinde Yönetici Mekanizma	34	Necat Eldem
40 — Personel İdaresi	97	Necat Eldem
41 — Gümrük ve Tekel İle İlişkiler ...	18	Ömer Baylan, Yücel Ertekin
42 — Sanayi İle İlişkiler	40	Ömer Baylan, Yücel Ertekin
43 — Din İşleri ve Vakıflarla İlişkiler	42	Ömer Baylan, Yücel Ertekin
44 — Mülkî Bölümler	256	Sadrettin Sürbehan
45 — İl Genel İdaresi ve Planlı Kalınma	250	Seyfettin Naliş
46 — Kanunların Neşir ve İlânı	14	Sezgin Taşkiran
47 — Genel Durum Raporları	35	Sezgin Taşkiran

Monografinin Adı	Sayfa Aded:	Araştırmacılar
48 — İl Yıllıkları	39	Sezgin Taşkiran
49 — Taşıt Araçları	15	Sezgin Taşkiran
50 — Bayrak Mevzuatı	14	Sezgin Taşkiran
51 — Tebligat İşleri	8	Sezgin Taşkiran
52 — Tapu Sicili ve Tapulama İle İlişkiler	18	Sezgin Taşkiran
53 — Sağlık İle İlişkiler	40	Yücel Ertekin
54 — Seçim İşleri	39	Zeki Demirkan, Sezgin Taşkiran
55 — Dışişleriyle İlişkiler	32	Zeki Demirkan, Ömer Baylan
56 — YSE Personelinin Özlük İşle- riyle İlişkiler	50	Zeki Demirkan
57 — Toprak ve İskân İle İlişkiler ...	93	Zeki Demirkan, İstemi- han Talay
58 — İller İdaresi Genel Müdürlüğü	989	Zeki Demirkan
59 — İdare ve Zabitanın Grev ve Lokavt Uygulamasında Görev ve Yetkisi	61	Ziya Çoker, Alâettin Öskiper, Cengiz Bayyurdoğlu
60 — Taşınmaz Mal Zilyetliğinin Ko- runması	211	Ziya Çoker, Alâettin Öskiper, Cengiz Bayyurdoğlu

Ek : 3

Bibliyografya

S. Sami Onar	İdare Hukukunun Umumî Esasları
V. Tönük	İdare Teşkilâtının Tarihî Gelişimi ve Bugünkü Durumu
TODAİE	Merkezî Hükümet Teşkilâtı Araştırma Projesi Yönetim Kurulu Raporu (MEHTAP RAPORU)
A. Payashoğlu	Merkezî İdarenin Taşra Teşkilâtı Üzerinde Bir İnceleme
C. Geray	Toplum Kalkınması Programlama ve Uygulama Birimi Olarak İlçe
M. Tosun	Türkiyede Valilik Sistemi
TODAİE	Mahallî İdareler Hakkında Etütler
SBF	Kaza ve Vilâyet İdaresi Üzerinde Bir Araştırma
DPT	İl Koordinasyon Kurullarının Yeniden Düzenlenmesi Üzerinde Bir Araştırma
DPT	I ve II nci Beş Yıllık Kalkınma Planları ve Yıllık Programlar
İçişleri Bakanlığı	I ve II nci İdareciler Kongresi Tutanakları ve Kongreye Sunulan Raporlar

Ek : 4

MÜLKİ İDARE AMİRLERİNİN GÖREV VE YETKİLERİ

Görevler

Sahife No :

**I — BİRDEN ÇOK KURULUŞU İLGİLENDİREN
ORTAK GÖREV VE YETKİLER**

A — TEMSİLE İLİŞKİN GÖREVLER	616
B — PLAN VE KOORDİNASYON İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	617
C — YÜRÜTMEME İLİŞKİN GÖREVLER ...	619
Ç — HABERLEŞME İŞLERİNE İLİŞKİN GÖ- REVLER	620
D — PERSONEL İŞLERİNE İLİŞKİN GÖ- REVLER	621
E — DENETLEMEME İLİŞKİN GÖREVLER	624
F — KURULLARA BAŞKANLIK YAPMA GÖ- REVİ	626
G — DİĞER İŞLERE İLİŞKİN GÖREVLER ...	635

II — GELENEKSEL GÖREV VE YETKİLER

A — ADALET İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	636
B — GARNİZON VE ASKERLİK İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	638
C — DIŞİŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	640
Ç — İÇİŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	641

a — Kolluk İşlerine İlişkin Görevler	641
b — Nüfus İşlerine İlişkin Görevler	657
c — Sivil Savunma ve Millî Seferberlik İşlerine İlişkin Görevler	659
ç — Mahalli İdarelere İlişkin Görevler ...	670
1 — Özel İdarelere İlişkin Görevler	670
2 — Belediyelere İlişkin Görevler ...	674
3 — Köylere İlişkin Görevler	679
D — ÇEŞİTLİ İŞLERE İLİŞKİN GÖREVLER	682
a — Türk Bayrağı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Görevler	682
b — Kanunların Neşir ve İlânına İlişkin Görevler	683
c — Seçim İşlerine İlişkin Görevler	684
ç — Taşınmaz Mal Zilyetliğinin Korunmasına İlişkin Görevler	684
d — Mülkî Kuruluş, Fek, İlhak ve Sınır İşlerine İlişkin Görevler	684
e — Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetlerine İlişkin Görevler	686
f — Tebligat İşlerine İlişkin Görevler	686
g — Diğer İşlere İlişkin Görevler	687

III — MALÎ VE EKONOMİK GÖREVLER

A — MALÎ YÖNETİM İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	688
B — GÜMRÜK VE TEKEL İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	689

Görevler**Sahife No :**

C — TİCARET İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	690
Ç — SANAYİ İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	692
D — SU - ENERJİ - TABİİ KAYNAK İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	693
E — TARIM İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	694
F — TARIMSAL SAVAŞ İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	698
G — VETERİNER İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	699
Ğ — ORMAN İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	699
H — TOPRAK VE İSKÂN İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	701
I — ÇİFTÇİYİ TOPRAKLANDIRMA VE BATAKLIKLARI KURUTMA İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	703
İ — İMAR VE İSKÂN İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	706
J — TABİİ AFETLERE İLİŞKİN GÖREVLER	708
K — KAMULAŞTIRMA İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	714
L — HARİTA - TAPU - KADASTRO İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	715
M — TURİZM VE TANTİMA İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	716

IV — SOSYAL GÖREVLER

A — SAĞLIK İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	717
B — ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	720

V — KÜLTÜREL GÖREVLER

A — KÜLTÜR VE EĞİTİM İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	722
B — VAKIFLARA İLİŞKİN GÖREVLER	725
C — DİN İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER ...	725
Ç — BEDEN TERBİYESİ İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	726

VI — PROTOKOL İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER ...

A — ULUSAL BAYRAMLARIN KUTLANMASI	728
a — Cumhuriyet Bayramı	728
b — 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı	728
c — 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı ...	728
d — 27 Mayıs Hürriyet ve Anayasa Bayramı	729
e — 30 Ağustos Zafer Bayramı	729
B — BELİRLİ GÜNLERİN ANILMASI	729
a — Kurtuluş Bayramları	729
b — Atatürk İhtifalleri ve Yurt Çapında veya Mahallen Kutlanan Günler	730
C — RESMÎ ZİYARETLER	730

MÜLKİ İDARE AMİRLERİNİN GÖREV VE YETKİLERİ

Görev	Görev Sayısı
-------	--------------

I — BİRDEN ÇOK KURULUŞU İLGİLENDİREN ORTAK GÖREV VE YETKİLER

A — TEMSİLE İLİŞKİN GÖREVLER	7
B — PLAN VE KOORDİNASYON İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	7
C — YÜRÜTMEME İLİŞKİN GÖREVLER	8
Ç — HABERLEŞME İŞLERİNE İLİŞKİN GÖ- REVLER	8
D — PERSONEL İŞLERİNE İLİŞKİN GÖ- REVLER	21
E — DENETLEMEME İLİŞKİN GÖREVLER ...	12
F — KURULLARA BAŞKANLIK YAPMA GÖ- REVİ	68
G — DİĞER İŞLERE İLİŞKİN GÖREVLER ...	3

II — GELENEKSEL GÖREV VE YETKİLER

A — ADALET İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	19
B — GARNİZON VE ASKERLİK İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	16
C — DIŞİŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER ...	4
Ç — İÇİŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	

Görev**Görev Sayısı**

a — Kolluk İşlerine İlişkin Görevler	108
b — Nüfus İşlerine İlişkin Görevler	20
c — Sivil Savunma ve Millî Seferberlik İşle- rine İlişkin Görevler	87
ç — Mahallî İdarelere İlişkin Görevler ...	
1 — Özel İdarelere İlişkin Görevler ...	33
2 — Belediyelere İlişkin Görevler ...	45
3 — Köylere İlişkin Görevler	21
D — ÇEŞİTLİ İŞLERE İLİŞKİN GÖREVLER	
a — Türk Bayrağı Kanununun Uygulan- masına İlişkin Görevler	8
b — Kanunların Neşir ve İlânına İlişkin Görevler	4
c — Seçim İşlerine İlişkin Görevler	2
ç — Taşınmaz Mal Zilyetliğinin Korunma- sına İlişkin Görevler	2
d — Mülkî Kuruluş, Fek, İlhak ve Sınır İş- lerine İlişkin Görevler	11
e — Mahalle Muhtar ve İhtiyar Heyetlerine İlişkin Görevler	3
f — Tebligat İşlerine İlişkin Görevler	3
g — Diğer İşlere İlişkin Görevler	3
III — MALİ VE EKONOMİK GÖREVLER	
A — MALİ YÖNETİM İŞLERİNE İLİŞKİN GÖ- REVLER	8
B — GÜMRÜK VE TEKEL İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	18

C — TİCARET İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	3
Ç — SANAYİ İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	17
D — SU - ENERJİ - TABİİ KAYNAK İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	4
E — TARIM İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	28
F — TARIMSAL SAVAŞ İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	5
G — VETERİNER İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	6
Ğ — ORMAN İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	8
H — TOPRAK VE İSKÂN İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	19
I — ÇİFTÇİYİ TOPRAKLANDIRMA VE BATAKLIKLARI KURUTMA İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	19
İ — İMAR VE İSKÂN İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	8
J — TABİİ AFETLERE İLİŞKİN GÖREVLER	34
K — KAMULAŞTIRMA İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	8
L — HARİTA - TAPU - KADASTRO İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	7
M — TURİZM VE TANITMA İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	6

IV — SOSYAL GÖREVLER

A — SAĞLIK İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	28
--	----

Görev	Görev Sayısı
B — ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	4
V — KÜLTÜREL GÖREVLER	
A — KÜLTÜR VE EĞİTİM İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	29
B — VAKIFLARA İLİŞKİN GÖREVLER	2
C — DİN İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER ...	12
Ç — BEDEN TERBİYESİ İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	7
VI — PROTOKOL İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	18
TOPLAM	821

AÇIKLAMA

İç - Düzen Projesi çerçevesinde yapılacak araştırmaları yürütecek araştırmacıların; İl Genel İdareisi, Kolluk, Nüfus, Sivil Savunma, Mahallî İdareler (İl Özel İdareleri, Belediyeler, Köy ve Toplum Kalkınması) ekipleri biçiminde örgütlendirildiğine ve ekiplerin önce bütün mevzuatı tarayarak görev ve ilişkileri saptadıklarına ve böylece inceleme ve araştırmada yararlanacakları «Görev Listeleri» oluşturduklarına Önsöz'de değinilmişti.

Mülkî idare amirlerine verilen görevlerin (ve yetkilerin) İl Genel Yönetimi kitabının eki olarak yayınlanması düşünülmüş ve böylece vali, kaymakam ve bucak müdürlerine çeşitli mevzuatla verilen görevlerin daima baş vurulacak toplu bir kaynak halinde el altında bulundurulması sağlanmak istenmiştir.

Araştırma ekiplerince 1967 yılı itibariyle düzenlenen bu görev listesi, Maiyet Memuru Adayları Namık Özyiğit ve Bekir Aksoy tarafından yeniden ele alınmış ve 1967 yılından 1972 yılı Ekim ayı sonuna kadar çıkan Kanunlar taranarak görevlerdeki değişiklikler listelere alınmıştır.

Ancak, düzenlenen bu listenin, mülki idare amirlerine verilen bütün görevleri kapsadığı iddia ve inancında değiliz. Yapılan önemli çalışmalara rağmen, gözden kaçan ya da eksik veya hatalı olarak listelere geçen görevler bulunabilecektir. Saptanacak yanlışlıkların İçişleri Bakanlığına bildirilmesi, ileride daha sağlıklı listelerin oluşturulmasında yarar sağlayacaktır.

Metin Dirimtekin
Merkez Valisi
(Proje Müdürü)

**VALİ, KAYMAKAM VE BUCAK MÜDÜRLERİ
GÖREV LİSTESİ**

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
I — BİRDEN ÇOK KURULUŞU İLGİ- LENDİREN ORTAK GÖREV VE YETKİLER		
A — TEMSİLE İLİŞKİN GÖREVLER		
1	İlde Devletin ve Hükümetin temsilcisi ve ayrı ayrı her bakanlığın mümessili ve bunların idarî ve siyasî yürütme vasıtası olmak. (5442 sayılı Kanun mad: 9)	Vali
2	İlçe genel yönetiminin başı, mercii ve Hükümetin temsilcisi olmak. (5442 sayılı Kanun mad: 27)	Kaymakam
3	Bucakta en büyük Hükümet memuru ve temsilcisi olmak. (5442 sayılı Kanun mad: 42)	Bucak Müdürü
4	Cumhuriyet Bayramlarında ilde, ilçede ve bucakta yapılacak törenlere başkanlık etmek. (5442 sayılı Kanun mad: 9/K, 31/L, 42/F)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
5	Basına bilgi ve demec vermek. (657 sayılı Kanun mad : 15)	Vali
6	İlin genel menfaatlerini ve işlerini yürütmek ve onu temsil etmek. (13 Mart 1329 tarihli İdarei Umumiyei Vilâyat Kanunu Muvakkatı mad : 76)	Vali

Sıra

No: Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı

Yürütenler

- 7 Taşrada, İstiklâl Madalyasına hak kazanmış olan sivillerin madalyasını törenle takmak. (62 sayılı Kanun mad : 4) Vali Kaymakam Bucak Müdürü

B — PLANLAMA VE KOORDİNASYON İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER

- 1 İl koordinasyon kuruluna başkanlık etmek, kurulu en az üç ayda bir toplayarak : Vali

a — Merkezde hazırlanan Yıllık programlarla o ilde hazırlanması öngörülen yatırımların plan ve program ilkelerine uygun olarak ve belirtilen süre içinde gerçekleştirilmesi için, yatırımcı kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamak ve program uygulamasını il düzeyinde izlemek.

b — Yıllık Program uygulamasını, bölgesel kuruluşlar dahil, tüm yatırımcı kuruluşlardan alınacak «Çalışma ve iş programları» ile «izleme raporu»ndan izleyip gerçekleştirme durumlarını değerlendirmek, bu değerlendirmeye göre gerekli tedbirleri almak.

c — Kurula getirilen koordinasyon ve işbirliğini gerektirecek sorunlarla uygulamada ortaya çıkan aksaklığa yolaçabilecek sorunlar üzerinde çözüm ve yardım yolları aramak, çözülmemeyen konuları ilgili bakanlıklara iletmek.

d — Yatırımların gidişi hakkında ilgili kuruluşlardan gerekli gördüğü zamanlarda bilgi istemek. (İkinci Beş Yıllık Plan, Yıllık Programlar, Üçüncü Beş Yıllık Plan, 1973 Yılı Programı)

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
2	Özel idare, belediye ve köylerin kaynakla- rını, ortak mahallî ihtiyaçları ile ulusal plan hedeflerine uygun biçimde dengelemeyi ön- gören İl Mahallî İdareler Planını hazırla- mak, uygulamak ve izlemek. (1972 Yılı Programı, 3. Beş Yıllık Plan, 1973 Yılı Programı)	Vali
3	Merkez ve il kademelerinde yürütülecek programlarla köy mahallî kaynaklarına da- yalı çalışmalar arasında paralellik sağla- mak üzere «ilçe kademesi köy program tas- lakları» hazırlamak (1972 Yılı Programı)	Kaymakam
4	İl koordinasyon kurulu çalışmalarını ve il Mahallî İdareler Planlamasını kendi adına yürütmekle görevli olacak vali yardımcısı- nı seçmek. (2 inci Beş Yıllık Plan, Yıllık Programlar, 3 üncü Beş Yıllık Plan, 1973 Yılı Programı)	Vali
5	Planlama işleriyle görevli vali yardımcısına bağlı olmak üzere, ilin plan ve program ça- lışmalarında yazı işlerini görececek sekreter- lik bürosunu il olanakları ile kurmak (1970 Yılı Programı)	Vali
6	Yılda dört defadan az olmamak üzere, ge- rekli gördüğü zamanlarda, idarede birliğin sağlanması, işlerin düzenlestirilmesi, örgü- tün ahenkli çalışması için gereken karar- ları almak; istihsalin artırılması, ticaret ve ulaştırma işlerinin kolaylaştırılması ve ge- liştirilmesi, çiftçinin kalkındırılması, genel refahın sağlanması gibi konularda alınacak tedbirleri planlaştırmak amacıyla idare şü- be başkanlarını, kaymakamları, belediye başkanları ile ticaret ve ziraat odası baş-	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
-------------	----------------------------------	------------

kanlarını ve diğer memur ve ilgilileri toplantıya çağırarak (5442 sayılı Kanun mad: 24)

7	Çeşitli işler ve kanunların uygulanması üzerinde görüşmek üzere ilçe idare şube başkanlarını ve diğer memurları belediye başkanları ile ticaret ve ziraat odası başkanlarını toplantıya çağırarak, (5442 sayılı Kanun mad : 40)	Kaymakam

C — YÜRÜTMEME İLİŞKİN GÖREVLER

1	İdare şube başkanlarından kendi şubelerini ilgilendiren işlerin yürütülmesini ve şubeleri memur ve hizmetlilerinin kanun, tüzük, yönetmelik ve Hükümet kararlarıyla belirtilen ödev ve görevlerini intizamla yapmasını ve aldıkları işler hakkında gerekli incelemeyi yaparak düşüncelerini zamanında bildirmelerini istemek. (5442 sayılı Kanun mad : 21, 37)	Vali
Kaymakam
2	Uygulama sırasında sorulmaya muhtaç hususla karşılaşıldığında ilgili şube başkanıyla görüşüp incelemek, icabında durumu merciinden sorarak alınacak cevaba göre gereğini yapmak. (5442 sayılı Kanun mad : 22)	Vali
3	Verilen emirlerin kanun, tüzük, yönetmelik ve Hükümet kararlarına uygun olmadığı ilgililerce ileri sürüldüğünde gerekirse yazılı emir vermek ve aynı zamanda işi ilgili mercie yazmak ve cevap gelinceye kadar verilen emrin kendi sorumluluğu altında yürütülmesini istemek. (5442 sayılı Kanun mad: 23, 38)	Vali
Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
4	Mer'i mevzuatta sarahat bulunmadığı hal-lerde içtihadî hareket etmek. (1700 sayılı Kanun mad : 27)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
5	Teşkilâtı veya görevli memuru bulunmayan işlerin yürütülmesini, bu işlerin görülme- siyle yakın ilgisi bulunan herhangi bir ida- re şube başkanından istemek. (5442 sayılı Kanun mad: 9/F, 31/F.)	Vali Kaymakam
6	Daire ve müesseselerde çalışan uzman veya fen kollarına dahil memur ve müstahdem-lerden aslı vazifelerine hâlel gelmemek şar- tiyle genel ve mahallî hizmetlere müteallik işlerin görülmesini istemek. (5442 sayılı Kanun mad. 9/G, 31/G)	Vali Kaymakam
7	Kanun, tüzük ve yönetmelik ve Hükümet kararlarının verdiği yetkiyi kullanmak ve bunların yüklediği ödevleri yerine getir- mek için genel emirler çıkarabilmek ve bunları ilân etmek. (5442 sayılı Kanun mad : 9/Ç)	Vali
8	Bucak meclis ve komisyon kararlarını uy- gulamak. (5442 sayılı Kanun, mad : 46).	Bucak Müdürü
	Ç — HABERLEŞME İŞLERİNE İLİŞ- KİN GÖREVLER	
1	Bakanlıklar ve tüzelkişiliğe haiz genel mü- dürliklerle, ile ait işler için doğrudan doğ- ruya haberleşmede bulunmak. (5442 sayılı Kanun mad: 9/B)	Vali
2	İlçenin işleri hakkında bağlı bulundukları illerle haberleşmede bulunmak. Ancak ola-ğanüstü hallerde bakanlıklarla haberleş- mede bulunmak ve üst makama bilgi ver- mek. (5442 sayılı Kanun mad : 31/B)	Kaymakam

Sıra**No: Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı****Yürütenler**

3	Bucakın bütün işleri hakkında bağlı olduğu ilçeyle haberleşmede bulunmak. (5442 sayılı Kanun, mad : 42/C)	Bucak Müdürü
4	İl ve ilçedeki idare bölümlerinin birbirleriyle yapacakları haberleşmelere aracılık yapmak. (Görev fiilidir)	Vali
Kaymakam
5	Bölgesel kuruluşların yazışmalarında aracılık yapmak. (İçişleri Bakanlığının 18.8.1949 tarih ve 22303-1/30060 sayılı Genelgesi)	Vali
6	Dilekçelerle savunmaları ve davalara ilişkin her türlü evrakı Danıştay Başkanlığına gönderilmek üzere ilgililerden almak. (521 sayılı Kanun mad : 64)	Vali
Kaymakam
7	Mahallî idarelerin yazışmalarına aracılık yapmak. (5442 sayılı Kanun mad : 35.)	Kaymakam
8	İl özel idarelerinin yazışmalarına aracılık etmek. (13 Mart 1320 tarihli İdarei Umumiye Vilâyat Kanunu mad: 87)	Vali

D — PERSONEL İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER

1	Vali muavinleri, hukuk işleri müdürleri, il idare şube başkanları ve bulunan yerlerde il ve bölge muhakemat müdürleri ve hazine avukatlarının atanmalarında mütalaa bildirmek. (5442 sayılı Kanun Mad: 7)	Vali
2	8 inci maddenin (A) fıkrası dışında kalan memurların, bakanlıklar veya tüzelkişiliğe haiz genel müdürlükler tarafından il emrine tayinleri halinde, ilgili idare şube başkanının inhası üzerine istihdam yerlerini tesbit etmek. (5442 sayılı Kanun mad. : 8/B)	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
3	8 inci maddenin (A, B) fıkraları dışında kalan il merkez teşkilâtına bağlı memurları ilgili idare şube başkanının inhası üzerine tayin, nakil ve tahvil etmek. (5442 sayılı Kanun mad : 8/C)	Vali
4	8 inci maddenin A fıkrası dışında kalan ilçe idare şube başkanlarını il idare şube başkanlarının inhası üzerine tayin, nakil tahvil etmek. (5442 sayılı Kanun mad : 30)	Vali
5	8 inci maddenin B fıkrası dışında kalan memurları ilçe idare şube başkanının inhası üzerine tayin etmek, bu tayini onamak. (5442 sayılı Kanun mad : 30)	Vali Kaymakam
6	Vali muavinleri ile kaymakamların, il idare şube başkanlarının ve il ve bölge muhakkemat müdürlerinin, genel ve özel kolluk amirlerinin birinci derecede, diğer memurların ikinci derecede sicil amirliğini yapmak. (5442 sayılı Kanun mad : 18, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı ile İlgili Memur ve Hizmetlilerin Sicilleri Üzerine Emekliye Sevkleri Hakkındaki Tüzük mad : 5, Memurların Yeterliklerinin Takdiri Hakkında Tüzük mad : 8)	Vali
7	İlçe idare şube başkanlarının, genel ve özel kolluk amirlerinin birinci derecede, diğer memurların ikinci derecede sicil amirliğini yapmak. (5442 sayılı Kanun mad : 34)	Kaymakam
8	Gereken hallerde il mensuplarına (ilçelerde memurlara) takdirname vermek. (5442 sayılı Kanun mad: 20 31/İ; 657 sayılı Kanun mad : 122)	Vali Kaymakam
9	Bucak memurlarına takdirname verilmesini teklif etmek. (5442 sayılı Kanun mad : 42/E)	Bucak Müdürü

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
10	Memura usulüne göre savunması alındıktan sonra uyarma, kınama ve 5 günlüğe kadar aylıktan kesme cezaları vererek uygulamak, daha ağır disiplin cezaları verilmesi için özel kanun hükümlerine göre teklifte bulunmak. (5442 sayılı Kanunun 469 sayılı Kanunla değişik 13/C maddesi)	Vali
11	İlçenin idare şube başkanları ile ikinci derecedeki memurlarına, genel ve özel kolluk amir ve memurlarına savunmaları alındıktan sonra uyarma ve kınama cezası vermek ve uygulamak. (5442 sayılı Kanun mad: 31/İ)	Kaymakam
12	Memurlara uyarma cezası vermek. (5442 sayılı Kanun mad : 42/E)	Bucak Müdürlü
13	Uygun göreceği zamanlarda memurlara yıllık izin kullandırmak. (657 sayılı Kanun mad : 103)	Vali Kaymakam
14	Mazeretleri sebebiyle memurlara mazeret izni vermek. (657 sayılı Kanun mad: 104)	Vali Kaymakam
15	Aylıksız izin vermek. (657 sayılı Kanun mad : 108)	Vali Kaymakam
16	Ücretle müstahdem olanlara 15 gün yıllık izin vermek. (1108 sayılı Kanun mad : 13)	Vali Kaymakam
17	Hastalık raporunda belirtilen süre kadar memuru izinli saymak (Görev fiilidir)	Vali Kaymakam
18	5434 sayılı Kanunun 19 ve 40 ncı maddelerine göre emekliye sevk işlemlerini onaylamak. (Görev fiilidir)	Vali Kaymakam
19	Denetlemeleri sırasında iş başında kalmalarında mahzur gördükleri bütün memurları	Vali Kaymakam

Sıra

No: Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı

Yürütenler

(ilçe idare şube başkanlarını valinin izniyle) ve müstahdemleri sorumluluğu altında işten el çektirmek ve hizmetin aksaması için gereken tedbirleri almak. (5442 sayılı Kanun mad : 16, 31/D)

- 20 Tayinlerindeki usule göre memurları bağlı bulundukları teşkilât emrine almak. (6435 sayılı Kanun mad : 1) Vali Kaymakam

- 21 Günlük çalışmanın başlama ve bitme saatleri ile öğle dinlenme süresini tayin etmek. (657 sayılı Kanun mad : 100) Vali

E — DENETLEMEYE İLİŞKİN GÖREVLER

- 1 Kanunun dördüncü maddesinin son fıkrasında belirtilen daire ve müesseseler dışında kalan bütün Devlet daire ve müesseseleri ve işletmelerini, özel işyerlerini, özel idare, belediye, köy idareleriyle bunlara bağlı bütün müesseseleri denetlemek ve teftiş etmek. (5442 sayılı Kanun mad : 9/D, 31/Ç, 42/D) Vali Kaymakam Bucak Müdürü

- 2 İl ve ilçenin her yönden genel gidişini düzenlemek ve denetlemek. (5442 sayılı Kanun mad : 9/E, 31/E) Vali Kaymakam

- 3 Devlet, il, belediye, köy ve diğer kamu teşekküllüklerine ait genel ve özel mülklerin, en iyi şekilde idaresini sağlayacak tedbirlerin uygulanmasını ilgililerden istemek ve denetlemek. (5442 sayılı Kanun mad : 9/İ) Vali

- 4 Devlete, özel idareye, belediye ve köylere ait olan veya bunlara bağlı bulunan yahut bunların gözetim ve denetimi altında iş Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	gören daire ve müesseselerle diğer bütün gerçek ve tüzelkişiler tarafından işletilen malî, ticarî, sınaî ve iktisadî müesseseler, işletmeler, ambarlar, depolar vesair uzman fen adamı, teknisyen ve işçi gibi personel bulunduran yerleri Devlet ve memleket emniyet ve asayiş ve iş hayatının düzenlenmesi bakımından gözetlemek ve denetlemek. (5442 sayılı Kanun mad : 11/E, 32/F)	
5	Bakanlık ve tüzelkişiliğe haiz genel müdürlüklerin il ve ilçe teşkilâtında çalışan bütün memur ve müstahdemlerin çalışmalarına nezaret etmek ve teşkilâtın işlemini denetlemek. (5442 sayılı Kanun mad : 13, 31/H)	Vali Kaymakam
6	İlin bütün ilçe ve bucaklarını ve sırası ile programa alınan köyleri ve il içindeki teşkilâtı denetlemek, halkın dilek ve ihtiyaçlarını yerli yerinde gözden geçirerek gereğini yapmak. (5442 sayılı Kanun mad : 26)	Vali
7	Her yıl ilçelerin bütün bucakları ile köylerinin en az yarısını ve ilçe içindeki teşkilâtı denetlemek, halkın dilek ve ihtiyaçlarını yerli yerinde gözden geçirmek. (5442 sayılı Kanun mad : 36)	Kaymakam
8	Her yıl bucağın bütün köy ve kasabalarını en az bir kere dolaşarak halkın müracaat ve şikâyetlerini dinlemek. (5442 sayılı Kanun mad : 46)	Bucak Müdürü
9	Birkaç ile şamil memuriyetlerin kendi ilçe içindeki işlerini de gözetmek ve denetlemek. (5442 sayılı Kanun mad : 15)	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
10	İl içinde, kendi denetim ve teftişleri altında bulunmayan daire ve müesseselerde vukuunu öğrendikleri yolsuzlukları ilgili makamlara bildirmek. (5442 sayılı Kanun mad : 17)	Vali
11	Emir ve denetimi altında bulunan teşkilâtın aldığı kararlarla yaptığı işlemlerde şikâyet edenlerin müracaatlarını tetkik etmek, gereğinde ilgililer hakkında kanunî kovuşturma yapmak. (5442 sayılı Kanun mad : 13/D, 39)	Vali Kaymakam
12	Memurun görevinden dolayı veya görevin yerine getirilmesi sırasında bir suç işlediği, gerek doğrudan doğruya ve gerek şikâyet, ihbar veya iddia üzerine anlaşıldığında bizzat veya görevlendireceği bir ilgiliye tahkikat yaptırmak. (4/Şubat/1329 tarihli Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat mad : 2)	Vali Kaymakam
F — KURULLARA BAŞKANLIK YAPMA GÖREVİ		
1	İdarede birliğin sağlanması, işlerin gözden geçirilerek düzenlestirilmesi, teşkilâtın ahenkli çalışması ya da istihsalin artırılması, ticaret ve ulaştırma işlerinin kolaylaştırılması ve yetisttirilmesi, çiftçinin kalkındırılması, umumî refahın sağlanması konularını görüşen il idarî sube başkanları, kaymakamlar, belediye, ticaret ve ziraat odaları başkanlarından kurulu heyete başkanlık etmek. (5442 sayılı Kanun mad : 24)	Vali
2	Kaymakamlar toplantısına başkanlık etmek. (5442 sayılı Kanun mad : 25)	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
3	İlçe idare şube başkanları, diğer memurlar ve belediye, ticaret ve ziraat odaları başkanlarından kurulu heyete başkanlık etmek. (5442 sayılı Kanun mad : 40)	Kaymakam
4	İl koordinasyon kuruluna başkanlık etmek (Başbakanlığın 20.4.1969 tarih ve DPTM. 3031-3-63-1472 sayılı Genelgesi, Kalkınma Planı Yıllık Programları)	Vali
5	İlçe koordinasyon kuruluna Başkanlık etmek. (İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1970 Yılı Programı, Bölüm VI)	Kaymakam
6	İl ve ilçe idare kurullarına başkanlık etmek. (5442 sayılı Kanun mad : 57, 58)	Vali Kaymakam
7	İl ve ilçe disiplin kurullarına başkanlık etmek. (788 sayılı Memurin Kanununun 1129 sayılı Kanunla değişik 52 inci maddesi)	Vali Kaymakam
8	İl Trafik Komisyonuna başkanlık etmek. (6085 sayılı Kanun mad : 7)	Vali
9	İçki satacak yerlerin bulunacakları bölgeleri tespit komisyonuna başkanlık etmek. (6.2.1948 tarihli İçkili Yerler Yönetmeliği mad : 1)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
10	Ankara ve İstanbul Film Kontrol Komisyonuna başkanlık etmek. (Filmlerin ve Film Senaryolarının Kontroluna Dair Nizamname mad : 3)	Vali
11	Teknik ve Öğretici Filmler İstanbul Murakabe Komisyonuna başkanlık etmek. (Öğretici ve Teknik Filmlerin Kontrolu Hakkında Nizamname mad : 2)	Vali
12	Zührevî hastalıklar ve fuhuşla mücadele komisyonlarına yardım kuruluna başkanlık	Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	etmek. (Fuhuşla ve Fuhuş Yüzünden Bulaşan Zührevî Hastalıklarla Mücadele Tüzüğü mad : 12)	
13	Haber alma işlerini yürütecek, ilde emniyet müdürü, il jandarma komutanı; ilçelerde jandarma komutanı emniyet amiri; bucaklarda jandarma komutanı varsa emniyet emniyet mensuplarından teşekkül edecek heyetlere başkanlık etmek. (1938 tarih ve J. G. K. lığı 16223/25307 sayılı Talimatname mad : 2)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
14	Yoklama kaçakları ve firarları takip komisyonuna başkanlık etmek. (İçişleri Bakanlığının 28.10.1959 tarih ve J.G.K. 10984 - 235754 sayılı Genelgesi, J.G.K. 16.6.1965 tarih ve 127111 - Asayiş Şb. 3 Ks. 331015 - 11605 sayılı Talimatı, K.K.K. 31.5.1966 tarih ve MED : 4012.1.66 ASAL - 2/c (85) sayılı Genelgesi	Vali Kaymakam
15	İl harp komitesine başkanlık etmek. (4/10036 sayılı Talimat mad : 19)	Vali
16	Sivil savunma fon idare komisyonlarına başkanlık etmek. (4/11410 karar sayılı Tüzük mad : 5)	Vali Kaymakam
17	Millî Müdafaa Mükellefiyeti komisyonuna başkanlık etmek. (3634 sayılı Kanun mad: 8)	Vali Kaymakam
18	Sivil Savunma yükümlülerinin yoklama ve muayeneleri için teşekkül ettirilecek kurulla başkanlık etmek. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad : 5)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
19	Acele hallerde bucaklarda Millî Müdafaa Mükellefiyeti komisyonuna niyabeten görev yapmak üzere kurulacak komisyona	Bucak Müdürü

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	başkanlık etmek. (3634 sayılı Kanun mad: 8)	
20	Avcı teşkilâtı ödevlilerinin muayeneleri için kurulacak kurula başkanlık etmek. (3/3169 sayılı Yönetmelik mad: 8)	Bucak Müdürü
21	Nüfus sicilli tesis olunacak ilçelerde kurulan merkez komisyonuna başkanlık etmek. (Nüfus Sicilâtı Zayı veya Muhterik Olan Kazalarda Yeni Sicil Tesisini Mübeyyin Talimatname mad : 2)	Vali Kaymakam
22	Nüfus Kütükleri yenilenecek ilçelerde kurulan merkez komisyonuna başkanlık etmek. (Nüfus Sicilâtı Mevcut Bulunan Mahallerde Nüfus Kütüklerinin Tecdidî Hakkında Talimatname mad : 2)	Vali Kaymakam
23	Sayım Komitesine başkanlık etmek. (53 sayılı Kanun mad : 10)	Vali Kaymakam
24	Vergi itiraz komisyonlarına başkanlık etmek. (2996 sayılı Kanuna ek 5655 sayılı Kanun mad : 15)	Vali Kaymakam
25	Hazine arazilerinin kiraya verilmesi için muhtaç çiftçileri tesbit etmek üzere kurulan komisyona başkanlık etmek. (Maliye Bakanlığı Milli Emlâk Genel Müdürlüğünün 11 sayılı Genelgesi)	Vali Kaymakam
26	Memur konutları komisyonuna başkanlık etmek. (Memur Konutları Yönetmeliği)	Vali Kaymakam
27	Ziraî kazançlar il komisyonuna başkanlık etmek. (213 sayılı Kanun mad : 83)	Vali
28	Askerlik meclislerine başkanlık etmek. (1111 sayılı Kanun mad : 21)	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
29	Harp malûllerine, şehit dul ve yetimlerine tütün beyie tevzi komisyonuna başkanlık etmek. (1485 sayılı Kanuna göre çıkarılan 1.6.1941 tarihli Talimat mad : 10)	Vali Kaymakam
30	İl, ilçe ve bucak ilköğretim kurullarına başkanlık etmek. (222 sayılı Kanun mad : 29, 31)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
31	Millî eğitim il disiplin komisyonuna başkanlık etmek. (1702 sayılı Kanun mad : 37)	Vali
32	Ödünc tohumluk tevziinde çiftçilerin ihtiyac derecesini tesbitle görevli komisyona başkanlık etmek. (5254 sayılı Kanun mad : 2)	Vali Kaymakam
33	Murakabe heyetine başkanlık etmek. (4081 sayılı Kanun mad : 5)	Vali Kaymakam
34	Tütün mildiyösü mücadele komitesine başkanlık etmek. (Tarım Bakanlığının 30.10.1962 tarih ve Ziraat Mücadele ve Ziraat Karantina Gnl. Md. lüğü 13672/74763 sayılı Genelgesi)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
35	Çeltik komisyonuna başkanlık etmek. (3039 sayılı Kanun Mad : 1)	Vali Kaymakam
36	Müsabaka dolayısıyla zeytinlikleri inceleyecek heyete başkanlık etmek. (Zeytinciliğin Islahına ve Yabanî Zeytinlerin Aşılattırılmasına dair 2/12972 karar sayılı Tüzük mad : 42)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
37	Islahı hayvanat komisyonlarına başkanlık etmek. (904 sayılı Kanun mad : 10)	Vali
38	Hayvan sağlık zabıta komisyonuna başkanlık etmek. (1234 sayılı Kanun mad : 40, 11656 karar sayılı Tüzük mad : 506)	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
39	İlçe hayvan sağık zabıta komisyonuna başkanlık etmek. (Görev fiilidir.)	Kaymakam
40	Orman yangınları ile mücadele komisyonlarına başkanlık etmek. (7.12.1956 tarih ve 4/8427 sayılı Yönetmelik mad : 32)	Vali Kaymakam
41	Av komisyonlarına başkanlık etmek. (3167 sayılı Kanun mad : 16)	Vali Kaymakam
42	İl ve ilçe hıfzıssıhha meclislerine başkanlık etmek. (1593 sayılı Kanun mad : 23, 24)	Vali Kaymakam
43	Makbul bir sebep olmaksızın ihraç mallarının kıymetlerini iç ve dış piyasada düşürmek ve arttırmak suretiyle normal piyasa fiyatına tesir yapanlar hakkında 1705 sayılı Kanunun 6 ve 7 inci maddelerinin uygulanmasını icap ettiren şartların mevcudiyetine karar verecek komisyona başkanlık etmek. (1705 sayılı Kanuna ek 3018 sayılı kanun mad : 11)	Vali
44	Ücret tarifelerine itiraz komisyonuna başkanlık etmek, üye seçmek. (507 sayılı Kanun mad : 125)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
45	Meslek heyetlerini seçecek kurula başkanlık etmek. (Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Tüzüğü mad : 5)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
46	Ticaret ve Sanayi Odalarının ayrı kurulduğu yerlerde bu odalar yönetim kurullarından biri tarafından diğer odanın meslekî kararına itiraz edildiği takdirde uyumsuzluğu çözmek üzere toplanacak her iki oda yönetim kuruluna başkanlık etmek. (5590 sayılı Kanun mad : 22)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
47	Bayındırlık Bakanlığından gelen avan projeleri tetkik ve karara bağlayacak ko-	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
-------------	----------------------------------	------------

misyonu başkanlık etmek. (5516 sayılı Kanun mad : 3)

48	İskân satınalma komisyonuna başkanlık etmek İskân Mevzuatına Göre Yapılacak Yerleştirme İşe, Tedavi İşleri İçin Acele Sağlanması Gereken Maddeler Hakkında Yönetmelik mad : 6)	Vali
Kaymakam
49	İskân edilecekler verilecek toprakları dağıtacak komisyonu başkanlık etmek. (2510 sayılı Kanun 23 üncü maddesi ve 5098 sayılı Kanunun 5 inci maddesi gereğince hazırlanan 24.7.1947 tarih ve 3/6175 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı)	Vali
50	Gecekondü bölgesinin ıslah ve tasfiyesi veya gecekondü yapımının önlenmesi ile ilgili yatırımları, İmar ve İskân Bakanlığının lüzum göreceği il ve ilçelerde yürütecek komisyona başkanlık etmek (Gecekondü Kanununu Uygulama Yönetmeliği mad : 91)	Vali
51	İlk kurtarma ve yardım komitesine başkanlık etmek. (Afetlere İlişkin Âcil Yardım Teşkilâtı Programları Hakkında Yönetmelik mad : 5)	Vali
52	Umumî hayata müessir afetler muvakkat komisyonuna başkanlık etmek. (Umumî Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlar Hakkındaki 7269 Sayılı Kanunun 37 inci maddesine Göre Fondan Yapılacak Ödemelerin Harcama Usullerine İlişkin Yönetmelik mad : 6)	Vali
Kaymakam
53	Genel hayata etkili afetlerden önce veya sonra lüzum üzerine bir topluluğun kısmen	Vali
Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	veya tamamen başka yerlere yerleştirilmesini inceleyecek komisyona başkanlık etmek. (7269 sayılı Kanunun 1051 sayılı Kanunla değişik 16 ncı maddesi, 21.4.1962 tarihli Bakanlıklar arası protokolün 2 inci maddesi)	
54	İl icra komitesine başkanlık etmek. (5.9.1966 gün ve 6/6990 sayılı Kararnameye ekli Deprem Afetine İlişkin Hizmetlerin Yürütülmesi Hakkındaki Yönetmeliğin 14 üncü maddesine istinaden 9.6.1967 tarih ve 2674 sayılı Talimat)	Vali
55	Bina yaptırmak üzere inşaat kredisi verilmesini isteyenlerin taahhütnamelerini inceleyecek komisyona başkanlık etmek. (7269 sayılı Kanunun 1051 sayılı Kanunla değişik 28 inci maddesi, İmar ve İskân Bakanlığının 15.7.1959 ve 607 sayılı Genelgesi mad : 5)	Vali Kaymakam
56	İş ve İşçi Bulma Kurumu mahallî danışma komisyonuna başkanlık etmek. (İş ve İşçi Bulma Kurumu Mahallî Danışma Komisyonları Hakkında 6/8697 karar sayılı Tüzük mad : 1)	Vali
57	Turizm komitesine başkanlık etmek. (265 sayılı Kanun mad : 17)	Vali Kaymakam
58	Turistik belge verilmesi için kurulacak komisyona başkanlık etmek. (6086 sayılı Kanun mad : 14)	Vali
59	Spor faaliyetlerini tesbit eden, beden terbiyesi bölge bütçesini tetkik ve kabul edecek ve kulüplerin kurulmasında görüşünü bildirecek olan il, ilçe, bucak istişare kurullarına başkanlık etmek. (3530 sayılı Ka-	Vali Kaymakam Bucak Müdürü

Sıra

No: Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı

Yürütenler

nun mad : 15, 16 Beden Terbiyesi Tüzüğü mad : 19, 27, 33)

60	Tertip komitesi tarafından düzenlenen fikstüre yapılan itirazları ve tertip komitesi tarafından bir kulüp lehine tescil edilen maçta yapılan itirazları inceleyecek olan yönetim kuruluna başkanlık etmek. (Beden Terbiyesi Tüzüğü mad : 23, Futbol Müsabaka Yönetmeliği mad : 35)	Vali
61	Sporculara verilen cezalara yapılan itirazları inceleyen il istişare kuruluna başkanlık etmek. (3530 sayılı Kanun mad : 15, Beden Terbiyesi Ceza Yönetmeliği mad : 87)	Vali
62	Vilâyet şube komisyonlarından gelen listeleri incelemek ve muhafazası gerekli görülen arşiv malzemeleri hakkında liste düzenlemekle görevli vilâyet komisyonuna başkanlık etmek. (Muhafazasına Lüzum Kalmayan Evrak ve Vesaikin İmha Edilmesi Hakkında Nizamname mad: 6)	Vali
63	İl genel meclisine başkanlık etmek. (İdareî Umumiyeî Vilâyat Kanunun İdareî Hususîyeye müteallik kısmı mad : 118)	Vali
64	Bucak meclisi ve bucak komisyonuna başkanlık etmek. (5442 sayılı Kanun mad : 52)	Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
65	Özel idarenin katıldığı birliğin başkan ve başkan vekilini tayin etmek. (1580 sayılı Kanun mad: 144)	Vali
66	Korunmaya muhtaç çocuklar birliğine başkanlık etmek. (1580 sayılı Kanun mad : 144, 6972 sayılı Kanun mad : 5)	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
67	İl daimî encümenine başkanlık etmek. (İdareî Umumiyei Vilâyet Kanunu Muvakkatı mad : 141)	Vali
68	Köy içme suları yıllık icraat programını hazırlayacak heyete başkanlık etmek. (7478 sayılı Kanun mad : 4)	Vali

NOT :

Bunların dışında emirle, talimatla veya doğrudan doğruya görülen lüzum üzerine vali ve kaymakamlarca kurulan yardım komiteleri, fiyat kontrol komiteleri, festival komitesi gibi kurullar da vardır.

G — DİĞER İŞLERE İLİŞKİN GÖREVLER

1	Her yıl Genel Durum Raporlarını hazırlamak ve müddeti içinde üst makamlara yollamak. (4445 sayılı Kanun mad : 5, 5442 sayılı Kanun mad : 26, İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Gn. Md. lüğünün 24.4.1963 tarih ve 21137 sayılı Genelgesi)	Vali
Kaymakam
2	İl Yıllıklarını hazırlamak. (İçişleri Bakanlığı İller İdaresi Genel Müdürlüğünün 1.6.1966 tarih ve 22102/0 - 1/1013 sayılı Genelgesi)	Vali
3	İllerde, inşaat, tesisat ve onarım işleri ihaleleri için kurulacak, iştirak belgesi komisyonlarına en az üç üye seçmek. (İnşaat, Tesisat, Onarım İşleri İhalelerine İştirak Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair yönetmelik mad : 4/c)	Vali

Sıra

No: Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı

Yürütenler

II — GELENEKSEL GÖREVLER

A — ADALET İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER

1	Kanunların verdiği yetkiye istinaden yetkili kurul ve makamların usulen tebliğ ve ilân olunan karar ve tedbirlerinin aksine hareket edenler hakkında Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesinin uygulanmasını sağlamak. (5442 sayılı Kanunun mad : 66, 765 sayılı Kanun mad : 526)	Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
2	Devlet aleyhine işlenen cürümlerde sanık olan memurlar hakkında takibat icrasına izin vermek. (1609 sayılı Kanun mad : 1)	Vali
3	Vatana ihanet edenler hakkındaki tahkikatı cumhuriyet savcılığına intikal ettirmek. (2 sayılı Kanunun mad : 6)	Vali
Kaymakam
4	Memurlar hakkındaki ihbar ve şikâyetlerin sabit olmaması halinde isnatta bulunanlar hakkında amme davası açılmasını cumhuriyet savcısından istemek. (5442 sayılı Kanun mad : 14, 657 sayılı Kanun mad : 25)	Vali
5	Amme davası açılıncaya kadar geçecek safhalar hakkında cumhuriyet savcılarında yazılı bilgi istemek. (5442 sayılı Kanun mad : 10/D) 33/C)	Vali
Kaymakam
6	Görülmekte bulunan işlerin gecikme sebeplerini cumhuriyet savcılarında yazılı olarak sormak. (5442 sayılı Kanun mad : 10/A, 33/A)	Vali
Kaymakam
7	İhbar ve şikâyetleri kanunî mercilere tevdi etmek üzere kabul etmek. (1412 sayılı Kanun mad : 151)	Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
8	Kanunen kesinleşen para cezalarının ödenmemesi halinde müzakkere yazarak ilgililer hakkında cumhuriyet savcılığınca takibat yaptırmak. (3705 sayılı Kanun mad : 5)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
9	Hükmolunan para cezasını ödemeyen mahkûmların malî kudretlerini tahkik ettirmek. (647 sayılı Kanun mad : 5 Ceza ve İnfaz Kurumları ile Tevkifevlerinin Yönetimine ve Cezaların İnfazına Dair 6/8517 karar sayılı Tüzük mad : 93)	Vali Kaymakam
10	Tahakkuk ettirilen yiyecek bedelleri dolayısıyla mahkûmların ödeme güçlerini tahkik etmek. (2548 sayılı Kanunun 3757 sayılı Kanunla değişik 2 inci maddesi)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
11	Ceza ve tevkifevlerinin muhafazasını, hükmü ve tutukluların sağlık şartlarını gözetim ve denetimi altında bulundurmak. (5442 sayılı Kanun mad : 10/B, 33/B)	Vali Kaymakam
12	Adli sivil kayıtlarını cumhuriyet savcılarından istemek. (5442 sayılı Kanun mad : 10/C, Görev Kaymakamlar için fiilidir.)	Vali Kaymakam
13	Sayın görevini kabul etmeyenler hakkında takibat icrasını cumhuriyet savcısından istemek. (53 sayılı Kanun mad: 31/1)	Vali Kaymakam
14	Soyadı kanununda belirtilen yasaklanmış bazı adların kullanılmamasının teminini cumhuriyet savcısından istemek. (2525 sayılı Kanun mad : 6)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
15	Cumhuriyet savcılarınca sorulan hususlara cevap vermek. (1412 sayılı Kanun mad : 154)	Vali Kaymakam

Sıra**No:****Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı****Yürütenler**

16	Adliye ve bunlara bağlı dairelere mensup memur ve müstahdemlerin intihap kararlarını onamak. (2556 sayılı Kanunun 4169 sayılı Kanunla değişik 120 inci maddesi, 1721 sayılı Kanun mad : 6)	Vali
17	Adliye odacılarının tayinlerini onamak. (Görev fiilidir)	Vali
Kaymakam
18	Kıymet takdiri komisyon üyelerinin sulh mahkemesinde yemin ettirilmelerini cumhuriyet savcılığı kanalıyla sağlamak. (6830 sayılı Kanunun 122 sayılı Kanunla değişik 10 uncu maddesi)	Vali
Kaymakam
19	Son yoklama görmemiş olanların yaş tahmini yaptırmak. (1111 sayılı Kanun mad : 81)	Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
B — GARNİZON VE ASKERLİK İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER		
1	Afet bölgesinde veya civarında bulunan askerî birlik kumandanlarından yardım istemek. (7269 sayılı Kanun mad : 7)	Vali
Kaymakam
2	Orman yangınlarında lüzum görülecek miktarda askerî vasıta talebinde bulunmak. (6831 sayılı Kanun mad: 70)	Vali
Kaymakam
3	Hayvan hastalığının çevreye sirayetine mani tedbirlerin alınması çalışmalarında mahallî askerî kumandandan yardım istemek. (Hayvan Sağlık Zabıta Tüzüğü mad: 57)	Vali
4	Kaçakçılığın men ve takibi ile yükümlü olanlara lüzumu anında en yakın askerî kumandandan yardım talep etmek (1918 sayılı Kanun mad : 4)	Vali
Kaymakam
5	Muzır hayvanların zarar yaptığı yerlerde veya civarında askerî birliklerin sürek	Vali
Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	avına iştirak ettirilmelerini garnizon kumandanından istemek. (6968 sayılı Kanun mad : 29)	
6	İkinci yasak bölgeye ecnebilerin ve yabancı turistlerin girmelerine izin vermek. (1110 sayılı Kanunun 6517 sayılı Kanunla değişik 1/B maddesi)	Vali
7	Hasta raporlarını, garnizon kumandanlığının bulunmadığı yerlerde hastanın amirine göndermek. (211 sayılı Kanun mad : 59)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
8	Askerlik şubeleriyle ilgili şikâyetleri kabul etmek ve askerlik şubelerinden aldıkları yeterli görmedikleri takdirde askerlik şubelerinin bağlı oldukları bölge, tümen, kor komutanlıklarına ve Millî Savunma Bakanlığına bildirmek. (Kaymakamlar benzeri durumları valiye bildirirler) (5442 sayılı Kanun mad : 11/F, 31/K)	Vali Kaymakam
9	Askerlik çağına girenlerin ilk yoklama işlemleri ile ilgili olarak kimlik belgelerinin mahalline ulaşmasını, asılmasını ve askerlik şubelerine gönderilmesini sağlamak. (Askerlik Çağına Girenlerin İlk Yoklama İşlemleri Hakkında 7/1901 sayılı Yönetmelik mad : 6)	Vali Kaymakam
10	Askerlik şube başkanlığından gönderilen son yoklama çağrı çizelgelerini köy ve mahalle ihtiyar meclis veya heyetlerine göndermek. (1111 sayılı Kanun mad : 24)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
11	Askerlik şubesi başkanlarından gönderilen toplama emirlerini alıp zabıta vasıtasıyla köy ve mahalle ihtiyar meclis ve heyetle-	Vali Kaymakam Bucak Müdürü

Sıra**No: Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı****Yürütenler**

- rine göndertmek ve neticesini takip etmek. (1111 sayılı Kanun mad : 43, 44)
- 12 Askerlik şubesi reisliğinden gönderilen bakaya defterini alarak ilgili mercie göndermek ve takibini sağlamak. (1111 sayılı Kanun mad : 45, 47) Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
- 13 Yoklama kaçağı durumuna düşen mükelleflerin elde edilmeleri hakkındaki askerlik şubesi başkanlığından gelen yazıları kabul etmek ve takiplerini sağlamak. (1111 sayılı Kanun mad : 30) Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
- 14 Yoklama kaçakları, bakaya ve firarları takip komisyonunca alınan kararların ifasını sağlamak. (İçişleri Bakanlığının 28.10.1959 tarih ve J. G. K. 10984 - 235754 sayılı Genelgesi, J. G. K. 18.6.1965 tarih 12 t III - Asayiş Şb. 3 Ks. 331015 - 11605 sayılı Talimat K. K. K. 31.5.1966 tarih ve MRD : 4012 - 1 - 66 ASAL - 2/c (85) sayılı Genelge) Vali
Kaymakam
- 15 Firarî ve izinsizlerin isim ve şekillerini gösterir listeyi alarak takibini sağlamak. (1111 sayılı Kanun mad : 79, Jandarma Teşkilât ve Vazife Nizamnamesi, T. S. K. Prs. Seferberlik Talimatı) Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
- 16 Sefer görev emirlerini mükelleflere tebliğ ettirmek. (1111 sayılı Kanun mad : 59) Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
- C — DIŞİŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER**
- 1 Konsolosluklarla haberleşmede bulunmak (5442 sayılı Kanun mad : 12, 1173 sayılı Kanun mad : 1, 23.7.1969 tarih ve Dışişleri Bakanlığı GİYİK, 110. 109 - 69 sayılı Genelgesi Md : 111) Vali
Kaymakam
(Görev kaymakamlar için fiilidir)

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukakî Dayanağı	Yürütenler
2	Konsoloslukların müracaat ve ziyaretlerini kabul etmek. (5442 sayılı Kanun mad : 12, İçişleri Bakanlığının 19.10.1966 tarih ve Em. Şb. 4 - 0/4892 sayılı yazısına ek 17.11.1966 tarih ve emniyet 6647 sayılı Tamim, İçişleri Bakanlığının 22.8.1966 tarih ve Em. Gn. Md. Şb. 4 A. 2 - 41933 - 15/97156 sayılı Tamim)	Vali
3	Konsoloslar adına düzenlenmiş kimlik kartlarını onamak. (5683 sayılı Kanun mad 28)	Vali
4	Konsolosluklarca düzenlenmiş çeşitli belgelerde konsolos imzasını onamak. (Görev fiilidir.)	Vali Kaymakam
Ç — İÇİŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER		
a — Kolluk işlerine ilişkin görevler		
1	İl, ilçe ve bucak sınırları içinde suç işlenmesini önlemek, kamu düzen ve güvenliğini korumak için gerekli tedbirleri almak ve bu maksatla Devletin genel kolluk kuvvetlerini istihdam etmek. (5442 sayılı Kanun mad : 11/A, 32/B, 43)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
2	İl, ilçe ve bucak sınırları içinde huzur ve güvenliği, kişi dokunulmazlığını, tasarrufa müteallik emniyeti ve kamu esenliğini sağlamak. (5442 sayılı Kanun mad : 11/C, 32/Ç)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
3	Memleketin sınır ve kıyı emniyetiyle ilgili bütün işleri, mevcut hükümlere göre yürütmek. (5442 sayılı Kanun mad : 11/B, 32/C)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
4	Silâhlı ayaklanma, kanun ve tüzüklerin ve bunlara müstenit emirlerin yürütülmesine	Bucak Müdürü

Sıra	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	karşı koymak gibi hallerde, beklenmeyen sair olaylar karşısında kalındığı takdirde lüzumlu tedbirleri almak, kolluk kuvvetlerini harekete geçirmek. (5542 sayılı Kanun mad : 44)	
5	İl içerisindeki kolluk kuvvetleriyle bastırılmayacak olağanüstü ve ani hadiselerin cereyanında en yakın kara, deniz, hava kuvvetleri kumandanlarından yardım istemek. (5442 sayılı Kanun mad : 11/D, Genelkurmay Bşk. lığı 14.10.1963 tarih ve 1100 sayılı Genelge)	Vali
6	İlçe içerisinde kolluk kuvvetleriyle bastırılmayacak olağanüstü ve ani hadiselerin cereyanı karşısında valiye bilgi vererek yardım istemek ve en yakın kara, deniz, hava komutanlarına haber vermek. (5442 sayılı Kanun mad : 32/E)	Kaymakam
7	Muhtemel hadiseleri önleme ve müdahale planlarını tetkik ve onaylamak. (301.1953 tarih ve J. G. K. lığı Asayiş Şb. 609 sayılı Tamim, 23.3.1964 tarih 5. Şb. 286010 - 2678 sayılı Genelge, 24.12.1965 tarih ve Em. Gnl. Md. lüğü, 1. Şb. 2. D. 15111 - 822/127807 sayılı Tamim)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
8	Yalnız kendi bölgesi asayişini ihlâl edecek mahiyette vaki olacak teşebbüs ve hareketleri haber almak ve önlemekle yetinmeyip kendi bölgesinde hazıranan ve diğer illerin asayişine müessir olacak teşebbüs ve hareketleri vaktinde öğrenmek, gerekli önleyici tedbirleri almak ve bundan derhal ilgili illeri haberdar etmek. (1938 tarih ve 16223/25307 sayılı Talimatname mad : 7)	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
9	Muhtelif menbalardan aldığı haberleri kıymetlendirmek, kendi mütalâasını da ekleyerek üst makamlara işin müstaceliyet ve gizliliğine göre, şifre telgraf veya telefonla bildirmek. Eğer haberler vukuu yakın bir hadiseyi önlemek için tedbir alınması icabettirecek veya takip edilmekte olan bir çete ile yapılacak temas ve müsademeyi kolaylaştıracak mahiyette ise en seri vasıta ile ilgili makamlara veya takip müfreze komutanına, civar il, ilçe ve bucaklara bildirmek ve kendi mantıkasında gerekli tedbirleri almak. (1938 tarihli ve J.G.K. lığı 16223/25307 sayılı Umumî Emniyet ve Asayişe Ait İstihbarat, Çetelerin Tenkilî Hususunda Alınacak Tedbirlere Ait Talimatname mad : 35, 41, 47)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
10	Sabotajlara karşı korunma ve sabotajları önleme planlarının zamanında yapımını sağlamak, tetkik ve onamak. (30.4.1953 tarihli ve 4/685 sayılı Talimat)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
11	Her gün muayyen saatte zabıta amirlerinden bölgenin asayiş ve mülkî görevlerin ifası hakkında bilgi almak ve bu hususlarda gereken emirleri vermek. (2/7756 karar sayılı Tüzük mad : 101)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
12	Her nevi suç ve vakaları, genel hayata müessir tabii afetleri, salgın ve bulaşıcı hastalıklarla hükümet aleyhine yapılan propagandaları, alınacak tedbirlere esas olmak üzere kendilerine bildirilmesini zabıtaban istemek. (2/7756 karar sayılı Tüzük mad: 99)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü

Sıra

No: Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı

Yürütenler

13	Kaçakçılığı men, takip ve tahkik etmek. (6815 sayılı Kanun mad : 1, 1918 sayılı Kanun mad : 3, 2/7756 karar sayılı Jandarma Teşkilât ve Vazife Tüzüğü mad : 138, 2/1991 karar sayılı Tüzük mad: 9)	Vali
Kaymakam
14	Bölgelerinde her türlü kaçakçılık olaylarını önleyici tedbirleri almak ve kaçakçılıkla uğraşanları yakalamak. (12.3.1935 tarih ve 2/1991 sayılı Tüzük mad : 71)	Vali
15	Kaçakçılığı men ve takiple yükümlü olanların görevlerini denetlemek, ihmal ve kayıtsızlıkları görülenler hakkında kanunî kovuşturma yaptırtmak. (1935 tarih ve 2/1991 karar sayılı Tüzük mad : 69/1)	Vali
16	Kaçakçılığı men ve takiple görevli teşkilâtın mevcut kuvvetinin yetmediği hallerde bölgede mevcut diğer bütün kuvvetlerden istifade ederek bu hususta her türlü tedbiri almak. (1935 tarih ve 2/191 karar karar sayılı Tüzük mad : 69/2)	Vali
17	Kaçakçılığın men ve takibi için yapılan takip tebligatının vaktinde yapılıp yapılmadığını kontrol etmek, ihmal ve kayıtsızlıkları görülenler hakkında tahkikat yaptırtmak. (1935 tarih ve 2/1991 karar sayılı Tüzük mad : 75)	Vali
18	Kaçakçılığı takip ve muhafaza işlerinde yararlılıkları görülenleri her ay sonunda bir raporla ilgili makamlara bildirmek. (28.4.1941 tarih ve 2/15669 karar sayılı Tüzük mad : 6, 2/7756 karar sayılı Tüzük mad : 280)	Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
19	Kaçakçılığın men ve takibi için askerî ve sivil muhafaza örgütlerine ait tebligatları yaptırtmak. (12.3.1935 tarih ve 2/1991 karar sayılı Tüzük mad : 74/F)	Vali
20	Lüzum gördüklerinde, muhafaza komutanlığına bildirmek şartıyla, muhafaza tabur komutanları (seyyar jandarma) ile muhafaza müdürlerini davet ederek şifahen anlaşmayı temin etmek. (12.3.1935 tarih ve 2/1991 karar sayılı Tüzük mad : 74/II)	Vali
21	Karşı taraf memurları ile buluşmalarda yanına hudud veya gümrük kumandanını almak. (12.3.1935 tarih ve 2/1991 karar sayılı Tüzük mad: 60)	Bucak Müdürü
22	Kaçak eşya bulunduğu şüphe edilen hususî evlerle müstemilâtında arama izni vermek. (1918 sayılı Kanun mad : 8)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
23	Kaçakçılık vukuunu öğrendikleri an kanunun zabıtaya verdiği vazifenin yapılmasını ve durumdan bilgi verilmesini istemek. (1918 sayılı Kanun mad : 4/1)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
24	Kaçakçılık olayı askerî ihtisas mahkemeleri bölgesinde vukubulmuş ise kaçakçılığı men, takip ve tahkiye memur olanlarla gümrük muhafaza kıta kumandanlığının müşterek çalışmalarını sağlamak (1918 sayılı Kanun mad : 4/2)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
25	İki taraf devletler arasında akdedilen gümrük ve ticaret anlaşmalarının ahkâmına aykırı hal ve hareketleri gördüğünde veya sezdiğinde selâhiyetini kullanarak bu kabül aykırılıkların önüne geçmek, selâhiyetleri bu hareketleri önlemeyecek durumda ise üst makamlara bildirmek. (12.3.1935	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	tarikh ve 2/1991 karar sayılı Tüzük mad : 4)	
26	Muayyen bölgelerde taraflar halkına ziraat otlatma vs. gibi hususlarda kolaylık sağlamak üzere gösterilecek geçit yerlerini kontrol etmek. (12.3.1935 tarih ve 2/1991 karar sayılı Tüzük mad : 19)	Vali
27	Hudut üzerinde veya hudut içinde akidnamelerle tesbit edilen mesafe içinde yaralı veya ölü bulunduğunu ilgili kuruluşlara bildirmek. (12.3.1935 tarih ve 2/1991 karar sayılı Tüzük mad : 37)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
28	Yabancı devletlerle hududu ve sahili bulunan iller, yabancı memleketler dahilinde memleketin emniyet ve asayişine müessir olacak teşebbüsleri ve hareketleri vaktinde haber almak için gerekli tedbirleri almak. (1938 tarihli ve J. G. K. lığı 16223/25307 sayılı Umumî Emniyet ve Asayişe Ait İstihbarat, Çetelerin Tenkili Hususunda Alınacak Tedbirlere Ait Talimatname mad :6)	Vali
29	İçişleri Bakanlığının lüzum gösterdiği sınır ve sahil illerinde istisnasız yurt dışı etme görevini yapmak. Tabiyetsiz veya yabancı devlet tebası olan çingeneleri ve Türk kültürüne bağlı olmayan yabancı göçebeleri sınır dışı etmek. (5683 sayılı Kanun mad: 21)	Vali
30	Memleket dışına çıkartılmalarına karar verilip te pasaport tedarik edemiyenlerle, başka herhangi sebepten dolayı Türkiye'yi terk edemeyenlerin İçişleri Bakanlığının göstereceği yerde oturmalarına nezaret edilmesini zabıadan istemek. (5683 sayılı Kanun mad : 23)	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
31	Umuma mahsus münferit veya müşterek pasaport için müracaatları kabul etmek. (5682 sayılı Kanun mad : 17/A)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
32	Umuma mahsus münferit ve umuma mahsus müşterek pasaportları talep üzerine vermek, (5682 sayılı Kanun mad : 16)	Vali
33	Umuma mahsus pasaportlara vize vermek veya bu hususta il emniyet müdürlüklerine kaymakamlıklara yetki vermek. (5682 sayılı Kanun mad : 24)	Vali
34	Pasaport veya vesikalarını yolda kaybettiklerini iddia edenleri, İçişleri Bakanlığınca yapılacak soruşturma sonuna kadar, haklarında verilecek karara göre işlem yapıluncaya kadar bir yerde tutturmak. (5682 sayılı Kanun mad : 4)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
35	3/B fıkrasında bahis konusu kimseleri, vatandaşlıkları sabit oluncaya kadar, icabederse en yakın bir idare merkezinde tutturmak ve bunun için yer göstermek. (5682 sayılı Kanun mad : 3)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
36	Mahallî idarelerle bunlara bağlı bulunan veya bunların denetimi altında iş gören daire ve müesseselerle diğer bütün gerçek ve tüzelkişiler tarafından işletilen malî, iktisadî, ticarî ve sınaî müesseseler, işletmeler, ambarlar, depolar vesair uzman, fen adamı, teknisyen, işçi gibi personel bulunduran yerlerde çalışanların kimlik ve nitelikleri hakkında bilgi istemek. (5442 sayılı Kanun mad : 11/E, 32/F)	Vali Kaymakam
37	Otel, gazino, kahvehane, içkili yer, bar eğlence yerlerinin açılması hakkında poli-	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	sin tahkiki üzerine izin vermek. (2559 sayılı Kanun mad : 7)	Bucak Müdürü
38	Kız ve kadınların, gazino, bar, kafeşantan ve benzeri içkili yerlerde ve banyo, hamam ve plajlarda çalışabilmeleri için izin vermek. (2559 sayılı Kanun mad: 12)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
39	Kanun maddesinde belirtilen yerleri, polisçe kesin deliller elde edilmesi üzerine kapatmak. (2559 sayılı Kanun mad:8)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
40	İl merkezlerinde ve ilçelerde zührevî hastalıklar ve fuhuşa mücadele komisyonunun kurulmasını ve üyelerden bazılarının ayrılması halinde Tüzüğe göre tamamlanmasını sağlamak, komisyonun muntazam toplanmasını, üyelerin devamını ve işin intizam ile yürütülmesini denetlemek, (1961 tarih ve 5/984 karar sayılı Tüzük mad : 11)	Vali Kaymakam
41	Toplantı ve gösteri yürüyüşü yapılacak mahalleri tesbit ve ilân etmek. (171 sayılı Kanun mad : 4)	Vali Kaymakam
42	Toplantı yapmak için verilecek beyanname karşılığında makbuz vermek. (171 sayılı Kanun mad : 7)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
43	Lüzum ve zaruret halinde yürüyüşlerin yapılacağı yolları ve istikameti tesbit etmek. (171 sayılı Kanun mad : 11)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
44	Hükümet komiseri tayin etmek. (171 sayılı Kanun mad : 9)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
45	Beyanname vermeksizin, belirtilen gün, saat ve yer dışında ve kanunun suç saydığı maksatlar için yapılan toplantı ve yü-	Vali Kaymakam Bucak Müdürü

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	rüyüşlere mani olmak. (171 sayılı Kanun mad: 13)	
46	13 üncü maddede yazılı hallerde herhangi birinin vukuunda toplantı veya yürüyüş yerine gelerek kalabalığa kanuna uyarak dağılmalarını, aksi takdirde zor kullanılabacağını ihtar etmek, kalabalık dağılmazsa zor kullanmak.	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
	Silâhlı bir toplantı veya yürüyüşe silâhlı katılanları idare heyetinin de yardımıyla uzaklaştırmak, gerektiğinde toplantıyı dağıtmak. (171 sayılı Kanun mad : 14)	
47	Derneklerin kuruluş beyannamelerini almak. (3512 sayılı Kanun mad: 4)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
48	Genel Kurul toplantısında idare heyetine seçilen üyenin hüviyetleri ile tüzükte yapılacak değişiklikleri bir hafta içerisinde almak. (3512 sayılı Kanun mad: 25)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
49	Cemiyetlerin işlem ve defterlerini denetlemek. (3512 sayılı Kanun mad: 28)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
50	Derneklerin merkez, şube ve müesseselerine zabıtaca girilebilmesi için emir vermek. (3512 sayılı Kanun mad: 29)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
51	Parti organlarında görev alanların kimliklerini havi bildirileri almak. (648 sayılı Kanun mad: 63)	Vali Bucak Müdürü Kaymakam
52	İlgili sendika tüzüğünü makbuz karşılığı almak. (274 sayılı Kanun mad: 12)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü

Sıra**No:****Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı****Yürütenler**

53	Devlet personeli teşekküllerinin tüzük ve ya yöneticilerinde vaki değişiklik bildirimlerini almak. (624 sayılı Kanun mad: 21)	Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
54	Grev ve lokavt yapılan iş yerlerinde gerekli emniyet, inzibat, koruma ve sağlık tedbirlerini almak. (275 sayılı Kanun mad: 33)	Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
55	Matbaa kurulmadan evvel verilecek beyannameyi almak. (5681 sayılı Kanun mad: 1)	Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
56	Basılan eserlerden iki nüshasını tabedenden almak. (5681 sayılı Kanun mad: 4)	Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
57	Mevkute çıkarmak isteyen yabancıların müracaatlarını mütalaası ile birlikte İçişleri Bakanlığına göndermek. (5680 sayılı Kanunun 6733 sayılı Kanunla değişik 7 inci maddesi)	Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
58	Mevkuteyi alıp beyannameyi kabul etmek. (5680 sayılı Kanunun 143 sayılı Kanunla değişik 9 uncu maddesi)	Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
59	Tabilerin çıkaracağı her nüshayı almak. (5680 sayılı Kanun mad: 12)	Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
60	Aktüalite filmi çekmelerine izin verilmiş olan kimselerden her ay iki nüsha halinde faaliyetlerini gösterir beyannameyi almak. (2/11551 karar sayılı Tüzük mad: 31)	Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
61	Sinema filmi çekmek isteyen yerli ve yabancı müesseselerin veya şahısların müracaatlarını kabul etmek. (2/11551 karar sayılı Tüzük mad: 18)	Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
62	Orman yangınını söndürmeye gelenler ihtiyaca kafi gelmezse yangın mahalline yardımcı göndermek ve bizzat gitmek. (6831	Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	sayılı Kanun mad: 69, 2/7756 karar sayılı Jandarma Teşkilât ve Vazife Tüzüğü mad: 142)	
63	İşinden ayrılan işçiye işveren tarafından verilen belgedeki işveren imzasını onamak, işçinin istediği belgeyi vermemesi veya belgede işçi hakkında doğru olmayan bilgileri yazması halinde müracaat üzerine işveren hakkında soruşturma yaptırmak. (931 sayılı Kanun mad: 20)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
64	Gecekondu Kanununun yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak izinsiz yapıları, istek halinde, Devlet zabıtası ile yıktırmak. (775 sayılı Kanun mad: 18)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
65	Kanuna aykırı olarak at yarışları müsterek bahis veya yarış piyangosu tertip veya idare edenler, bunlara ait biletleri, davetiyeleri bilerek dağıtanlar ve sattıranlar hakkında gerekli takibatı yaptırmak. (6132 sayılı Kanun mad: 7)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
66	Toprak komisyonlarına görevlerinin yapılmasında her türlü kolaylığı göstermek ve yardımda bulunmak üzere zabıtaya emir vermek. (4784 sayılı Kanun mad: 12)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
67	Asılı kaldıkları sürece sandık seçmen listelerinin korunması için gerekli tedbirleri almak. (298 sayılı Kanun mad: 42)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
68	Memur konutlarını kanunsuz işgal edenler hakkında zorla boşaltma kararı vermek. (6126 sayılı Kanun mad: 1)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
69	5 kilodan fazla şenlik ve işaret fişeklerinin atışına izin vermek. (4/7310 karar sayılı Tüzük mad: 187)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
70	Dinamit ve taş barutu kullanma ruhsatı vermek. (4/7310 karar sayılı Tüzük mad: 188)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
71	Muvakkat bir iş için dinamit satın almak ve kullanmak isteyenlere belge vermek. (4/7310 karar sayılı Tüzük mad : 190)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
72	Basıboş mayın, patlayıcı madde ve şüpheli cisimlerin yok edilmesi veya zararsız hale konmasında görevli olmak.	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
	Devlet kuruluşlarına ait araç bulunmadığı takdirde özel kişilere ait araçları çalıştırmak (5202 sayılı Kanun mad: 6)	
73	Silâh taşıma ve bulundurma izin belgesi vermek. (6136 sayılı Ateşli Silâhlar ve Bıçaklar Hakkındaki Kanunun 7 inci maddesinin 3 üncü bendi gereğince yayımlanan Yönetmelik mad : 1, 2, 8, 10)	Vali Kaymakam
74	Lüzum görüldüğünde tebligat için polise emir vermek. (2/8501 karar sayılı Tüzük mad : 4)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
75	Bölge trafik zabıtasını gözetim ve denetim altında bulundurmak, bölge trafik zabıtasının çalışmalarına ait görüş ve teklifleri İçişleri Bakanlığına bildirmek (Bölge Trafik Zabıtasının Kuruluş Görev ve Yetkileri ile Çalışma Esas ve Usullerini Gösterir Yönetmelik mad : 6 - 7)	Vali
76	Bölge trafik hizmetlerine ayrılan personel ve araçların amaca uygun olarak kullanılmasını sağlamak. (Anılan Yönetmelik mad : 8)	Vali
77	Bölge trafik zabıtası görevlilerinin, meslek disiplinine aykırı hareketlerini tesbit et-	Vali

Sıra

No: Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı

Yürütenler

- mek bölge merkezinin bulunduğu il valisi-
ne ve İçişleri Bakanlığına bildirmek. (Anı-
lan Yönetmelik mad : 30)
- 78 Şehir dışı trafik hizmetlerinin etkin bir
şekilde yapılabilmesini ve gereken araç-ge-
reçlerin tahsisini sağlamak. (Bölge Tra-
fik Şube Müdürlükleri Teşkilî Çalışma
Esasları ve Usulleri Hakkında Yönetme-
lik mad : 5, 6) Vali
- 79 İl trafik zabıtası ile bölge trafik zabıtası
arasında yapılan protokolü onamak. (Anı-
lan, Yönetmelik mad : 7) Vali
- 80 Trafik kontrol tekniği konusunda yapılan
Genelgenin uygulanmasından ve denetimin-
den sorumlu olmak. (Anılan Yönetmelik
mad : 11, 15) Vali
- 81 Toplum zabıtası ile ilgili emirleri il emni-
yet müdürüne vermek ve gerektiğinde top-
lum zabıtası gönderilmesini İçişleri Baka-
nından istemek (7/2853 karar sayılı Top-
lum Zabıtası Tüzüğü mad : 12, 13, 14) Vali
- 82 İdam ve ağır hapis cezasını gerektiren suç-
lardan sanık veya hükümlü olanların ken-
diliklerinden teslim olmaları için ilân ya-
pılmasına karar verilmesini İçişleri Baka-
nından istemek. (Asayişe Müessir Bazı Fi-
illerin Önlenmesi Hakkında Kanunun 5 in-
ci maddesi gereğince yayınlanan Yönet-
melik mad : 3) Vali
- 83 Lüzumu halinde adlî kolluk üst ve astları-
na C.M.U. Kanununun 156 inci maddesin-
deki yetkileri kullanmaları hususunda emir
vermek. (5442 sayılı Kanun mad : 10/E
ve fiilen) Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
84	Vukuunu öğrendikleri suçları c. savcısına derhal haber vermekle beraber bunlardan önemli gördüklerini c. savcısı el koyuncaya kadar kolluk amirlerinin Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunundaki yetkilerini kullanmak. (5442 sayılı Kanun mad: 45)	Bucak Müdürü
85	Jandarma, polis, gümrük muhafaza ve diğer özel kolluk kuvvetlerinin bütün ast ve üstlerinin il içine münhasır olmak üzere geçici veya sürekli olarak yerlerini değiştirmek. (5442 sayılı Kanun mad : 11/Ç)	Vali
86	Valinin tasvibi ile ilçe genel ve özel kolluk kuvvetlerini mensuplarının geçici veya sürekli olarak yerlerini değiştirmek. (5442 sayılı Kanun mad : 32/D)	Kaymakam
87	Jandarmanın adli ve askerî vazifeleri haricinde Devlet daire ve şubeleriyle vazife ilişkilerinde koordine çalışmayı sağlamak. (2/7756 karar sayılı Tüzük mad : 92)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
88	Şehir ve kasabalarda, lüzum görülecek hallerde polise yardımcı olması için jandarma yetkililerine emir vermek. (2/7756 karar sayılı Tüzük mad : 103)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
89	Subay komutasında olmaksızın polise yardımcı jandarma eratının verilmesini ilgililerden istemek ve jandarma ile polisin müşterek çalışmaları halinde müşterek kuvvetin komuta idaresini, jandarma subayına veya emniyet yetkilisine vermek. (2/7756 karar sayılı Tüzük mad : 104)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
90	Jandarmanın mülkî görevlerini kanun ve tüzük hükümlerine uygun bir şekilde yapmak yapmadığını denetlemek. (5442 sayılı Kanun mad : 13/B, 31/Ç; 2/7756 karar sayılı Tüzük mad : 84)	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
91	İllere verilen jandarma mürettebatının lüzumlu yerlere tevziinde onay vermek. (2/7756 karar sayılı Jandarma Teşkilât ve Vazife Tüzüğü mad: 30)	Vali
92	İl dahilinde tevzi edilmiş olan jandarma kuvvetlerinin muvakkaten diğer mahallerde kullanılması için onay vermek. (2/7756 karar sayılı Jandarma Teşkilât ve Vazife Tüzüğü mad : 31)	Vali
93	Jandarmanın mülkî vazifelerinin yerine getirilmesinde, disiplin cezasını müstelzim olan hareketlere muttali olması halinde bu gibiler hakkında disiplin cezası tatbikini istemek. (2/7756 karar sayılı Jandarma Teşkilât ve Vazife Tüzüğü mad : 279)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
94	Yıllık izinlerde mütalaa ve muvafakatını bildirmek. (2/7756 karar sayılı Jandarma Teşkilât ve Vazife Tüzüğü mad : 48)	Vali Kaymakam
95	Suçluların gizlice takibi, yakalanması ve istihbarat hizmetleri için lüzum görülen hallerde değişik elbise ile jandarma görevlendirilmesine izin vermek. (2/7756 karar sayılı Jandarma Teşkilât ve Vazife Tüzüğü'nün 4/10060 karar sayılı Tüzükle değişik 276 ncı maddesi)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
96	Polis mesleğine girmek isteyenlerin bu husustaki dilekçelerini kabul etmek. (2/7620 karar sayılı Polis Mesleğine Giriş ve Poliste Terfi Esaslarını Gösteren Tüzük mad: 2)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
97	Emniyet mensuplarının gizli tezkiye varakalarını ve tezkiye fişlerini doldurmak. (1.7.1938 tarih ve 9042 karar sayılı Tüzük mad: 2)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
98	Kıyafet intizamıyla ilgili hususlarda Tüzük hükümlerinin uygulanmasını sağlamak. (15.7.1964 tarih ve 6/3249 sayılı Polis Kıyafet Tüzüğü mad: 1 - 5)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
99	Yazlık ve kışlık kıyafetlerin giyilme zamanlarını, bölgenin iklim özelliklerini göz-önüne alarak tesbit etmek. (15.7.1964 tarih ve 6/3249 sayılı Polis Kıyafet Tüzüğü mad: 26)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
100	Çarşı ve mahalle bekçilerini, il ve ilçe merkezindeki en büyük meslekî amirinin inhası üzerine aday olarak atamak. (772 sayılı Kanun mad: 8)	Vali Kaymakam
101	İki yıllık adaylık süresinden sonra açılacak kursu başarı ile bitirenleri bekçiliğe asaleten atamak. (772 sayılı Kanun mad: 9)	Vali
102	Çarşı ve mahalle bekçileri, işe alınmaya mani suçlardan birini işledikleri takdirde atanmalarındaki usule göre işten çıkarmak. (772 sayılı Kanun mad: 20)	Vali Kaymakam
103	İl polis divanlarının bekçiler hakkında verdikleri kararları onaylamak. (772 sayılı Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanununda Değişik Yapılmasına Dair 920 sayılı Kanun mad: 1)	Vali
104	Güvenlik veya kamu düzeni bakımından gecikmede sakınca bulunan fevkalâde hallerde bekçilerin gündüz de çalışmaları hususunda emir vermek. (772 sayılı Kanun mad: 4)	Vali Kaymakam
105	Çalıştırılacak çarşı ve mahalle bekçi adedini il genel meclisine teklif etmek. (772 sayılı Kanun mad: 12)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
106	Birinci ve ikinci derece tezkiye amiri sıfatıyla çarşı ve mahalle bekçilerinin tezkiye varakalarını doldurmak. (772 sayılı Kanun mad: 11)	Kaymakam Bucak Müdürü
107	Çarşı ve mahalle bekçilerine takdirname vermek. (772 sayılı Kanun mad: 15)	Vali Kaymakam
108	Çarşı ve mahalle bekçilerine yıllık ve mazeret izni vermek. (772 sayılı Kanun mad: 14)	Vali Kaymakam
b — Nüfus işlerine ilişkin görevler		
1	Sayım ve denetleme memurlarını tesbit ve tayin etmek. (53 sayılı Kanun mad : 11)	Vali Kaymakam
2	Mektum nüfus vakaları yazımının şehir, kasaba ve köylerde takip edilmesi işlerinde Devlet daireleri memurlarından uygun görülenleri yardımcı olarak çalıştırmak. (2576 sayılı Kanun mad : 7)	Vali Kaymakam
3	Okur yazar şahısları yazım işlerinin her safhasında istihdama yetkili olmak. (3705 sayılı Kanun mad : 2)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
4	Soyadı seçme işlerinde çıkacak ihtilâfları halletmek, kendiliğinden soyadı seçmeyenlere ad vermek, bir adın kanuna uygun olup olmadığı hakkında karar vermek. (2525 sayılı Kanun mad : 8)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
5	Soyadlarını nüfus kütüklerine ve doğum kâğıtlarına işleme işinde diğer Devlet memurlarını çalıştırmak. (2525 sayılı Kanun mad : 9)	Vali Kaymakam
6	Kanunun tayin ettiği süre içinde soyadın memurlara bildirmeyenler hakkında mahallî idare kurullarınca verilen para cezalarını onamak. (2525 sayılı Kanun mad : 12)	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
7	Soyadı yazımında ihmali görülen memurlara maaş kesme cezası vermek. (2525 sayılı Kanun mad : 11)	Vali Kaymakam
8	Ölümüne muhakkak nazarı ile bakılacak haller içinde kaybolan bir kimsenin künyesine ölüm kaydının işlenmesini emretmek. (Medenî Kanun mad : 42)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
9	Zayi siciller dolayısıyla yapılan yazımda gerçek ikametini ve doğum yerini bildirmeyenler hakkında tahkikat yaptırıp gerçeği bulmak. (Nüfus Sicillatı Zayi ve Muhterik Olan Kazalarda Yeni sicil Tesisini Mübeyyin, Talimatname mad : 19, Nüfus Kütüklerinin Tecdidi Hakkında Talimatname mad : 18)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
10	Tahrir heyetlerinin hareket ve muamelâtını teftiş etmek, ettirmek. (Nüfus Sicillatı Zayi ve Muhterik Olan Kazalarda Yeni Sicil Tesisini Mübeyyin Talimatname mad: 19)	Vali Kaymakam
11	Tahrir defterlerini alıp nüfus idarelerine tevdi etmek. (Nüfus Sicillatı Zayi ve Muhterik Olan Kazalarda Yeni Sicil Tesisini Mübeyyin Talimatname mad: 44, Nüfus Kütüklerinin Tecdidi Hakkında Talimatname mad: 43)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
12	Nüfus cüzdanı kayıt defterinin kaç sahifeden ibaret olduğunu tasdik etmek. (25.5. 1937 tarih ve Nüfus İş. Gn. Md. 6038/858 sayılı Genelge)	Vali Kaymakam
13	Cüzdan kayıt defterine kayıttan önce eldeki cüzdanları tesbit için kurulacak heyete idare kurullarından bir kişi seçmek.	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	(25.5.1937 tarih ve Nüfus İş. Gn. Md. 6038/858 sayılı Genelge mad: 6)	
14	Geri alınan nüfus cüzdanlarının yıl sonunda imhası için bir heyet teşkil etmek. (4.11.1945 tarih ve Nüf. İş. Gn. Md. 72125-30/4601-2547 sayılı Genelge)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
15	Türk vatandaşlığına alınma ile ilgili dilekçeleri kabul etmek. (403 sayılı Kanun mad: 10)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
16	Türk vatandaşlığından çıkma dileğini muhtevi dilekçeleri kabul etmek. (403 sayılı Kanun mad: 12)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
17	Vatandaşlığı seçme hakkındaki dilekçeleri kabul etmek. (403 sayılı Kanun mad: 43)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
18	Vatandaşlığa alınma hakkındaki müracaatları tekemmül ettirmek ve İçişleri Bakanlığına mütalaa vermek (403 sayılı Kanuna İlişkin Yönetmelik mad: 16)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
19	Nüfus teşkilâtını sürekli denetim ve gözetim altında bulundurmak. (1587 sayılı Nüfus Kanunu mad: 51)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
20	Nüfus Dairelerinin (diğer nüfus daireleri, askerlik şubesi ve adalet mercileri dışında) diğer dairelere kopya, özet ve bilgi verebilmeleri için emir vermek. (1587 sayılı Nüfus Kanunu mad: 61)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
c — Sivil savunma ve millî seferberlik işlerine ilişkin görevler		
Teşkilât ve Personel		
1	İl Savunma Sekreterinin isteği üzerine mevcut memur ve hizmetlilerden yeteri	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	kadarını savunma sekreterliği emrinde görevlendirmek. (108 sayılı Kanun mad: 6)	
2	Sivil savunma personelinin nakil isteklerinde mütalaa bildirmek. (6/624 karar sayılı Tüzük mad: 11)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
3	Sivil savunma personeline uyarma ve kınama cezası vermek. (6/624 karar sayılı Tüzük mad: 25)	Vali
4	Sivil savunma personelinin disiplin cezasını gerektiren hallerinde tahkikat yaptırmak ve gereği yapılmak üzere ilgili mercilere göndermek. (6/624 karar sayılı Tüzük mad: 27)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
5	Sivil savunma müdürlerinin atanmalarında mütalaa bildirmek. (7126 sayılı Kanunun 85 sayılı Kanunla değişik 34 üncü maddesi)	Vali
6	Sivil savunma teşkilâtının işleyişi ve personelin çalışmalarını bizzat veya sivil savunma sekreterleri kanalıyla denetlemek. (6/624 karar sayılı Tüzük mad: 15)	Vali Kaymakam
	Sivil Savunma	
7	Hassas bölgelerde sivil savunma teşkilât ve tesislerini kurmak, donatmak, sevk ve idare etmek, planlamak ve bölgeye yönelebilecek düşman taarruzlarına, tabii afetlere ve yangınlara karşı barıştan itibaren sivil savunmayı fiilen tahakkuk ettirmek. (7126 sayılı Kanun mad: 21, 6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 28)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
8	Tabii afetler ve büyük yangınlarda yapılacak her türlü kurtarma ve yardım işlerinde, bölgede bulunan sivil savunma teşkilâ-	Vali Kaymakam Bucak Müdürü

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	tının da katılmasını sağlamak. (7126 sayılı Kanun mad: 6)	
9	Hassas bölgedeki daire, müessese ve teşekküller arasında işbirliği ve karşılıklı yardımlaşmayı sağlamak. (7126 sayılı Kanun mad: 7)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
10	Hassas bölgelerde sivil savunmaya ait ihtiyaçları özel idare ve belediyeler nezdinde takip etmek. (7126 sayılı Kanun mad: 8)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
11	Sivil savunma hizmetlerinin planlanması ve karşılıklı yardım hususlarında mahallin garnizon kumandanı ile işbirliği yapmak. (7126 Sayılı Kanunun 85 sayılı Kanunla değişik 10 uncu maddesi)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
12	Sosyal yardım müesseselerinin sivil savunma hizmetlerine iştirakini sağlamak. (7126 sayılı Kanun mad: 11, 6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 28)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
13	Olağanüstü hallerde bedeli sonradan ödenmek üzere sivil savunma hizmetleri için gerekli her türlü araç ,gereç, madde ve mallara el koymak, hiç bir kayıt ve merasime tabi olmaksızın acil mübayaaları yapmak veya yaptırmak. (7126 sayılı Kanun mad: 41)	Vali Kaymakam
14	Sivil savunma servislerinin başkanlarını seçmek. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 14)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
15	Hassas bölgelerin sınırlarını tayin ve tesbit etmek. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 2)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
16	Kılavuzluk kademeleri bakımından müesseselerini durumlarını tayin ve kendilerine	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	tebliğ etmek. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 4)	Bucak Müdürü
17	Sivil savunma mükelleflerini lüzum görülecek zamanlarda yoklama ve muayene için çağırarak. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 5)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
18	Yoklama ve muayene komisyonu başkanını seçmek. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 5)	Kaymakam
19	Hassa bölgelerde kendi emir ve sorumlulukları altında birer «Sivil Savunma İdare Merkezi», hassas bölgeler dışındaki şehir ve kasabalarda birer «Sivil Savunma İdare Bürosu» kurmak. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 6, 9)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
20	Sivil savunma mükellefleri defterini onamak. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 9)	Vali Kaymakam
21	Sivil savunma hizmetlerine ayrılan yükümlülere fotoğraflı ve tasdikli belge vermek; aralarındaki değişiklikleri takip etmek. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 10, 12)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
22	Yükümlülerin her yıl yoklamalarını yapmak. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 13)	Vali Kaymakam
23	Sivil savunma yükümlülerine ait gerekli çağrı kâğıtlarını tebliğe hazır bulundurmak. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 19)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
24	Mücbir sebebler yüzünden görev yerlerinde bulunmayan sivil savunma yükümlülerinin müracaatını kabul etmek. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 19)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
25	Bölge sınırı dışından alınacak yükümlüleri tesbit, yoklama, muayene, göreve çağırma	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	gibi hizmetlerde işbirliği sağlamak. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 12)	Bucak Müdürü
26	Bölgelerine ait tahliye, konaklama ve kabul planlarını hazırlamak ve gerçekleştirmek. (7126 sayılı Kanun mad: 18, 6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 34, 35, 37, 38)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
27	Tahliye seyrekleştirme ve yerleştirme işleri için komisyon ve ekipler kurmak (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 33)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
28	Kesinleşen tahliye planlarını gerektiğinde uygulamak. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 38)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
29	Tahliye ve seyrekleştirmede, bulundukları yerleri terk etmeyenleri zorla tahliye etmek. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 48, 50)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
30	Tahliye edilenlerin mal ve canlarının korunması ve paniklerin önlenmesi için gereken tedbirleri almak. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad : 15)	Vali Kaymakam
31	Sivil savunma planlarının düzenlenmesinden, gerçekleştirilmesinden ve yürütülmesinden sorumlu olmak. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 53)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
32	Sivil savunma planlarının düzenlenmesinde ilgili daire ve müesseselerin, özel idare ve belediyelerin yardımlarından faydalanmak. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 59)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
33	Lüzum görüldüğünde hassas bölgelerde mevcudu 100'den az veya hassas bölgeler dışındaki mevcudu 100'den fazla müesseseleri sivil savunma planlamasına tabi tutmak. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 62)	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
34	Birleşik planlamaya tabi müesseseler arasında personel eşitliği veya bir anlaşmazlık çıkması halinde sorunu çözümlemek. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 65)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
35	Daire ve müesseselere ait sivil savunma planlarını incelemek, özel sektöre ait olanları onamak. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 68)	Vali
36	Sivil savunma öğretimlerinde müesseseler arasında yardımlaşmayı sağlamak. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 73)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
37	Yangınlara karşı genel önleyici tedbirlerin alınmasını izlemek ve denetlemek. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 81)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
38	Sivil savunma kısmî tatbikatlarının yapılması için teklifte bulunmak. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 82)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
39	Daire ve müesseselerde yapılacak özel tatbikatlarda gözlemci bulundurmak. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 82)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
40	Sivil savunma teşkilleri dışında kalan sivil savunma yükümlülerinin eğitimini ilgili teşekküllerle tesbit edilecek esaslar içinde yaptırmak. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 85)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
41	Olağanüstü ve istisnâî hallerde hava tehlikesi haberlerini bölgede yaymak. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad : 100)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
42	Radyoaktif serpinti tehlikesi hakkında halkı uyarmak, muhtar ve ihtiyar heyetlerini gerekli alet ve bilgilerle donatmak. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 102)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
43	Sivil savunma mallarının korunmasında sorumlu tutulacak memuru seçmek ve görevlendirmek. (Bucaklarda bucak müdürleri sorumludur.) (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 117)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
44	Her yıl sivil savunma ile ilgili olarak yapılan işler ve çalışmalar hakkında ocak ayının sonuna kadar üst makamlara rapor vermek. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 126)	Vali Kaymakam
45	Ani tehlike hallerinde seyrekleştirmeyi doğrudan doğruya yapmak. (6/3150 karar sayılı Tüzük mad: 43)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
46	Hassas olmayan ilçelere ait sivil savunma planlarını inceleyerek onamak. (Sivil Savunma Planlama Esasları mad: 78)	Vali
47	Sivil savunma fonundan yapılacak her türlü masraf çeklerini imzalamak. (4/11410 karar sayılı Tüzük mad: 7)	Vali Kaymakam
48	Sivil savunma fonu muhasebe ve ayniyat işleri için sivil savunma personelinden birini görevlendirmek ve üç ayda bir defa yapılan işleri denetlemek. (4/11410 karar sayılı Tüzük mad: 17)	Vali Kaymakam
49	Sivil savunma malları ikmal işlerinin planlı olarak yürütülmesini sağlamak, sivil savunma mallarının korunması için gerekli tedbirleri aldirmek. (Sivil Savunma Mal Yönetmeliği mad: 8)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
50	Sivil savunma personelinden bir kişiyi mal saymanı olarak görevlendirmek. (Sivil Savunma Mal Yönetmeliği mal: 14)	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
51	Sivil savunma mallarının dağıtımını sağlamak ve bir üst kademeyi haberdar etmek. (Sivil Savunma Mal Yönetmeliği mad: 22)	Vali Kaymakam
52	Sivil savunma mal depolarının emniyetinin sağlanmasından sorumlu olmak. (Sivil Savunma Mal Yönetmeliği mad: 28)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
53	Değeri 500 TL. kadar olup kaydı silinecek sivil savunma mallarının kaydının silinmesine izin vermek. (Sivil Savunma Mal Yönetmeliği mad: 55)	Vali
54	Sivil savunma mal hesaplarını denetlemek. (Sivil Savunma Mal Yönetmeliği mad: 79)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
Olağanüstü Hal Muhtıra ve Takvimleri ve Tedbirleri		
55	Alınan alarm haberlerini bölgedeki resmî dairelere ve özel sektöre bildirmek. (6/7337 karar sayılı Yönetmelik mad: 4)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
56	Seferberlik emrini alınca veya radyodan öğrenince bütün teşkilâta duyurmak. (6/2048 sayılı Yönetmelik mad: 32/f)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
57	Seferberlik emrinin silâhlı kuvvetlere tertip edilen personele tebliği planını yapmak. (6/2048 sayılı Yönetmelik mad: 32/f)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
58	Seferberlik ilân planı yapmak. (İçişleri Bakanlığı TSMSF Talimatı mad: 128)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
59	Olağanüstü hal ve seferberlik muhtıra ve takvimlerini düzenlemek. (İçişleri Bakanlığı TSMSF Talimatı mad: 138)	Vali Kaymakam
60	Resmî dairelerin olağanüstü hal ve seferberlik takvimlerini tetkik ve gerekenleri	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	onamak. (İçişleri Bakanlığı TSMSF Tali- matı mad: 139, 141) Silâhlı Kuvvetler Personel Seferberliğiyle İlgili Görevler	
61	Yükümlülere ait sefer görev emirlerinin muhtarlara ulaşımını sağlamak. (6/2048 sayılı Yönetmelik mad: 30)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
62	Sefer çağırısında, silâh başı levhası emri- ni astırmak ve köylerde bunun kontrolleri- nı yapmak. (6/2048 sayılı Yönetmelik mad: 32/f)	Bucak Müdürü
	Silâhlı Kuvvetler Lojistik Seferberliği (M.M.M.) ile İlgili Görevler	
63	Celbi gerekli taşıt vasıtalarının tayin edi- len yer ve zamanda bulundurulmasını sağ- lamak ve yapılmasından sorumlu olmak. (3634 sayılı Kanun mad: 33)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
64	Kanunda başka merci gösterilmediği tak- dirde askerî makamlarca yapılacak bütün tebligatları almak. (3634 sayılı Kanun mad: 73)	Vali Kaymakam
65	Taşıt araçları tahrir heyetlerinin ve taşıt araçlarının belli gün ve yerde bulunmama- sından sorumlu olmak. (2/13765 karar sa- yı Tüzük mad: 32)	Vali Kaymakam
66	Taşıt araçlarına ait celp pusulalarının sa- hiplerine tebliğini sağlamak. (2/13765 ka- rar sayılı Tüzük mad: 57)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
67	Tahrir için getirilmemiş kaçak nakil vasi- talarını komisyon merkezine götürmek. (2/13765 karar sayılı Tüzük mad: 58)	Bucak Müdürü
68	M. M. Komisyonlarını, halkın ihtiyaçlarını sağlamak üzere mükellefiyet uygulamakla	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	görevlendirmek. (2/13765 karar sayılı Tüzük mad: 17)	Bucak Müdürü
	Yedek Personel Ertelemeleriyle İlgili Görevler	
69	Özel sektöre ait tanzim edilmiş erteleme teklif belge ve çizelgelerini onamak ve mütalaalariyle birlikte ilgili bakanlığa göndermek. (6/8301 sayılı Yönetmelik mad: 6-c-3)	Vali Kaymakam
70	Yedek erbaş ve er erteleme cetvellerini tetkik ve onayarak iki suretini mahallî askerlik şubesine, bir suretini ilgili kuruma göndermek. (1111 sayılı Kanun mad: 8-a-2, 66)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
71	Daire ve kurumlarca düzenlenecek, erteleme hakkı kaldırılan yedek er ve erbaşlara ait erteleme kaldırma cetvellerinin iki suretini mahallî askerlik şubesine göndermek. (6/8301 sayılı Yönetmelik mad: 8-a-2)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
	Memleket İçi Silâhlı Savunma İle İlgili Görevler	
72	Bölgelerindeki şehir, kasaba ve köylerde Devletin silâhlı kuvvetlerinin haricinde silâhlı savunma teşkilleri vücuda getirmek (3/3169 sayılı Yönetmelik mad: 2)	Vali
73	Bölgelerinde bulunan ödevlilerin yoklama ve muayenelerini yapmak, kimliklerini tesbit etmek ve bu hususta tanzim edilen listelerin ilce onaylanmasını sağlamak. (3/3169 sayılı Yönetmelik mad: 3)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
74	Tesbit olunacak ödevlilerin yaş gruplarını gösterir listeyi İçişleri Bakanlığına gön-	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	dermek. (3/3169 sayılı Yönetmelik mad: 4)	
75	Avcı teşkilleri silâh ve cephanelerinin korunma yerlerini askerî birlik veya jandarma kumandanı ile birlikte tesbit etmek. (3/3169 sayılı Yönetmelik mad: 6)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
76	Avcı teşkilleri silâh ve cephanelerin bakım ve korunmasından sorumlu olmak. (3/3169 sayılı Yönetmelik mad: 7)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
77	Avcı teşkilleri yükümlüleri muayene komisyonu başkanını seçmek. (3/3169 sayılı Yönetmelik mad: 8)	Vali Kaymakam
78	Avcı teşkilleri yükümlülerinin görevlerini yazılı olarak bildirmek. (3/3169 sayılı Yönetmelik mad: 13)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
79	Komutan ve kadroda bulunan subay ve gedikli erbaşların sivil savunma görevlerine tayinlerini Millî Savunma Bakanlığına teklif etmek. (3/3169 sayılı Yönetmelik mad: 14)	Vali
80	Avcı teşkilleriine ait defterlerin doğruluk ve intizamından sorumlu olmak. (3/3169 sayılı Yönetmelik mad: 10)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
81	Memur ve hizmetlilerin eğitime çağırılmasını ilgili daire başkanlarıyla müştereken planlamak. (3/3169 sayılı Yönetmelik mad: 21)	Vali
82	Yükümlülerin talim, terbiye ve savaş için toplanmalarının sağlanmasından sorumlu olmak. (3/3169 sayılı Yönetmelik mad: 25)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
	Savaş Hasar Onarım Planları ile İlgili Görevler	

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
83	Savaş hasar onarım planlarını tetkik ve ilgili bakanlığa onaylamak üzere göndermek. (6/3705 sayılı Yönetmelik mad: 4)	Vali
84	Onaydan gelen savaş hasar onarımı planlarının bir suretini ilgili kurumlara göndermek. (6/3705 sayılı Yönetmelik mad: 8)	Vali
85	Savaş hasar onarım planı gerekli kurumlar arasındaki değişiklikleri her yıl ilgili bakanlığa bildirmek. (6/3705 sayılı Yönetmelik mad: 9)	Vali
Devlet Binalarının Yangından Korunması ile İlgili Görevler		
86	Hangi binalarda ne gibi yangın söndürme araç ve gereçlerinin bulundurulacağını mahallî itfaiyenin de görüşünü alarak tesbit etmek. (6/6851 sayılı Yönetmelik mad: 46)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
87	Devlet binalarının elektrik tesislerini fen elemanlarına kontrol ettirmek. (6/6851 sayılı Yönetmelik mad: 54)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
ç — Mahallî idarelere ilişkin görevler		
1 — Özel idarelere ilişkin görevler		
1	İl Özel İdaresini temsil etmek. (Görev, kaymakamlar için fiilidir) (İdarei Umumiyei Vilâyat Kanunu mad : 76)	Vali Kaymakam
2	Özel İdarelere ait hizmetlerde icra yetkisini kullanmak. (Görev, kaymakamlar için fiilidir) (İ.U.V.K. mad : 77)	Vali Kaymakam
3	Özel idare hizmetlerine ait beş yıllık planları hazırlayıp tasdik için İçişleri Bakanlığına sunmak. (İ.U.V.K. mad : 78)	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
4	Özel idare bütçesini hazırlamak encümene ve Genel Meclise tevdi etmek. (İ.U.V.K. mad: 88)	Vali
5	Genel meclise kabul edilen bütçeleri tasdik için İçişleri Bakanığına göndermek. (İ.U.V.K. nun 2346 sayılı Kanunla değişik 86 ncı maddesi)	Vali
6	Bütçenin amiri itağını yapmak, aylık sarfiyat cetvelini encümene tevdi etmek (Görev, kaymakamlar için fiilidir) (İ.U.V.K. mad : 90)	Vali Kaymakam
7	Kesin hesapları hazırlayıp encümen ve genel meclise tevdi etmek. (İ.U.V.K. mad:91)	Vali
8	Özel idare kesin hesaplarını İçişleri Bakanlığı ve tasdik olunmak üzere Sayıştay'a göndermek. (İ.U.V.K. nun 1561 sayılı Kanunla değişik 86 ncı maddesi)	Vali
9	Genel Meclis kararlarını infaz etmek. (İ.U.V.K. mad : 81)	Vali
10	Özel idareye ait işlerin, keşif, proje, arttırma, eksiltme ve ihalelerini yapmak ve mukaveleleri tanzim etmek. (Görev, kaymakamlar için fiilidir) (İ.U.V.K. mad: 89)	Vali Kaymakam
11	Vilâyet emlak ve akaratının idaresini tanzim ve temin etmek. (Görev, kaymakam yönünden fiilidir) (İ.U.V.K. mad: 92)	Vali Kaymakam
12	Genel meclis kararına göre hibe ve vasiyetleri kabul etmek. (Görev, kaymakam yönünden fiilidir) (İ.U.V.K. mad: 93))	Vali Kaymakam
13	Mahkemelerde davacı ve davalı olarak özel idareyi temsil etmek veya vekâletname vererek temsil ettirmek. (Görev, kaymakamlar yönünden fiilidir.) (İ.U.V.K. mad: 94)	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
14	Nakliyata elverişli nehirlerden su alınması-na ruhsat vermek. (İ.U.V.K. mad: 95)	Vali
15	Bayındırlık, sağlık ve millî eğitim hizmet-leri için il gelirinin 1/3 ni geçmemek üzere istikraz yapılması için genel meclise tek-lifte bulunmak. (İ.U.V.K. mad: 131)	Vali
16	Genel meclis toplantılarına başkanlık et-mek. (İ.U.V.K. mad: 118)	Vali
17	Seçimden sonra genel meclisin ilk toplantı gününü tesbit ve meclisi toplantıya davet etmek. (İ.U.V. Kanununun 5670 sayılı Ka-nunla değişik 111 inci maddesi)	Vali
18	Genel mecliste müzakere edilecek husus-ları tesbit ve meclise havale etmek. (İ.U.V.K. mad: 123)	Vali
19	a — Gerekli gördüğü hallerde genel mec-lisi fevkalâde toplantıya davet etmek. (İ.U.V.K. mad: 114) b — Üyelerin 1/3 nin meclisin fevkalâde toplantıya daveti hakkındaki taleplerini mütalaası ile birlikte İçişleri Bakanlığına bildirmek. (İ.U.V.K. mad: 115)	Vali
20	Lüzumu halinde olağanüstü meclis toplan-tısının süresini 15 günü geçmemek üzere uzatmak ve İçişleri Bakanlığına bildirmek. (İ.U.V.K. mad: 113)	Vali
21	Her yıl genel meclisin ilk toplantısında okunmak üzere geçen yıla ait faaliyetler hakkında mütalaaname hazırlamak. (İ.U.V.K. mad: 128)	Vali
22	Genel meclis kararlarını onamak, onama-dığı kararlar hakkında 20 gün içinde Da-	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	nıstay'a itirazda bulunmak. (İ.U.V.K. mad: 135)	
23	Meclisin feshini gerektirecek sebebler vukuunda gerekçesi ile birlikte durumu İçişleri Bakanlığına bildirmek. (İ.U.V.K. mad: 125)	Vali
24	Genel meclisin belirli olan toplantı zamanı ve yeri dışında yapılacak toplantıları dağıtmak ve gerekli tedbirleri almak. (İ.U.V.K. mad: 127)	Vali
25	Genel meclis üye sayısını, yedeklerin de getirilmesinden sonra tam sayının yarısına düşmesi halinde yeni seçim için durumu ilçe seçim kurulu başkanlığına bildirmek. (İ.U.V. Kanununa 307 sayılı Kanunla eklenen madde: 3)	Vali
26	Vilâyet encümenine başkanlık etmek veya başkanlık edeceği kimseyi tesbit etmek. (İ.U.V.K. mad: 141)	Vali
27	Vilâyetler arasındaki müsterek işler için muhtelit encümen kurulması halinde bu encümene başkanlık etmek. (İ.U.V.K. mad: 146)	Vali
28	Özel idare memurlarını tayin ve nakletmek. (Görev, kaymakamlar yönünden fiilidir) (İ.U.V.K. mad: 102)	Vali Kaymakam
29	Gerektiğinde özel idare hizmetleri için merkezî idarenin ilgili personelini görevlendirmek. (İ.U.V.K. mad: 87) (Görev kaymakamlar için fiilidir)	Vali Kaymakam
30	Köy İşleri Bakanlığı Toprak ve İskân İşleri Genel Müdürlüğü bütçesinin 34350. maddesine konan ödenekten yararlanacak ken-	Vali Kaymakam

No: Sıra	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
-------------	----------------------------------	------------

di mülkî bölümleri içindeki köyleri tesbit etmek. (Köy Sınırları İçindeki Projeye Müstenit Köy Teşebbüslerini Teşvik Etmek Üzere İl Özel İdarelerine Yapılacak Yardım ile Sarf Usullerini Gösterir Yönetmelik mad: 1)

31	Köy İşleri Bakanlığı yardımının amaca uygun bir şekilde harcanmasını sağlamak. Yardım amaca uygun olarak harcanmadığında yardımın kesilmesi için il daimi encümenine teklif yapmak. (Anılan Yönetmelik mad: 7 - 8)	Vali
Kaymakam |
|----|--|------------------|

32	Köy İşleri Bakanlığı yardımı ile ele alınan projelerin uygulama safha ve sonuçlarını üç ayda bir bakanlığa bildirmek. (Anılan Yönetmelik mad: 9/6)	Vali

33	Köy İşleri Bakanlığınca tesbit edilecek miktarda malî yılbaşında özel idare bütçelerine transfer edilen ödeneği re'sen kullanmak ve sonuçlarını Bakanlığa bildirmek. (Anılan Yönetmelik mad: 10/c)	Vali
Kaymakam |
|----|--|------------------|

NOT : Özel idarelere ait görevlerden kaymakamlarca yapılmakta olanların hukukî dayanakları yoktur. Bu görevler fiilen yapılmaktadır. 5442 sayılı Kanunun 9/F ve İ.U.V.K. Kanununun 87 inci maddeleri kaymakamlarca fiilen yürütülen özel idare hizmetlerinin hukukî dayanağı sayılabilir.

2 — Belediyelere mışkin görevler

1	Belediye meclisinin kararlarını onamak. (1580 sayılı Kanun mad : 71)	Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
2	Bütçeyi tasdik etmek ve İçişleri Bakanlığına göndermek. (1580 sayılı Kanun mad : 122)	Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü

No: Sıra	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
3	Un ve ekmek istihsal eden yerlerle, soğuk hava depolarının belediyelerce bilfiil işletilmesi konusunda tasvipte bulunmak. (150 sayılı Kanun mad: Ek - 1)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
4	Belediyeler imar heyetince, imar işlemlerine girişilen belediyelerin bütçelerine re'sen ödenek koydurmak. (2763 sayılı Kanun mad: 3)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
5	3 üncü maddede zikredilen paraları göndermeyen belediyelerin hisselerinden kesinti yapılmasını istemek. (2763 sayılı Kanun mad: 3)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
6	Korunmaya muhtaç çocuklarla ilgili payı bütçelere koydurtmak. (6972 sayılı Kanun mad: 8)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
7	İller Bankası ortaklık payını bütçeye koydurtmak. (4759 sayılı Kanun mad: 4)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
8	İller Bankasından alınan kredilerin yıllık itfa taksitlerini ve karşılıklarını bütçeye koydurtmak. (4759 sayılı Kanun mad: 11)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
9	25 yıldan uzun süreli ikraz ve istikrazlarını tasvip etmek. (1580 sayılı Kanun mad: 72)	Vali
10	Belediye meclisinin kati kararlarına vaki itirazlarda mütalaa vermek, bu kararların icrasını durdurmak. (1580 sayılı Kanun mad: 73)	Vali Kaymakam
11	Kanunî şartlara uygun olmayan belediye meclisi kararlarını hükümsüz kılmak için talepte bulunmak. (1580 sayılı Kanun mad: 74)	Vali

No: Sıra	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
12	Belediye meclisinin, başkan hakkındaki yetersizlik kararı üzerine mütalaa beyan etmek. (1580 sayılı Kanun mad: 76, 61)	Vali Kaymakam
13	Encümen kararlarına karşı belediye reisinin yaptığı itirazları idarî yargı mercilerine iletmek. (1580 sayılı Kanun mad: 87)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
14	Belediye organları arasındaki ihtilâflarda vaki müracaatları ilgili heyetlere intikal ettirmek. (1580 sayılı Kanun mad: 97)	Vali
15	Belediye meclisinin toplantı gündeminden haberdar edilmek ve gizli oturumlara katılmak veya memur göndermek, karar özetlerini almak. (1580 sayılı Kanun mad: 56)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
16	Meclisin toplantı süresini uzatmak, olağanüstü toplantıya çağırarak, sebebini İçişleri Bakanlığına bildirmek. (1580 sayılı Kanun mad: 54)	Vali
17	Başkan vekili seçmek için Belediye meclisini toplantıya çağırarak. (1580 sayılı Kanunun 307 sayılı Kanunla değişik 93 üncü maddesi)	Vali
18	Geçici süreyle başkan vekili atamak. (1580 sayılı Kanunun 307 sayılı Kanunla değişik 93 üncü maddesi)	Vali
19	Bakanlar Kurulunun lüzum göstermesi üzerine il merkezi dışındaki belediyelerde reis nasp ve azletmek. (1580 sayılı Kanun mad: 94/C)	Vali
20	Belediye başkanlığına nasbolunmak. (1580 sayılı Kanun mad: 94/D)	Vali Kaymakam
21	Mensup reisli ilçe belediye meclisi kararlarını onaylamak. (1580 sayılı Kanun mad: 94/E)	Vali

No: Sıra	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
22	Mansup reisli belediyelerde memur tayin etmek. (1580 sayılı Kanun mad: 96/B)	Vali Kaymakam
23	Tahvil çıkartılmasına dair belediye meclisi kararlarına mütalaa vermek ve İçişleri Bakanlığına göndermek. (1580 sayılı Kanuna 6124 sayılı Kanunla eklenen 19/10 madde)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
24	Belediye meclislerinden mütalaa istemek ve sözü edilen meclislerin dilek ve isteklerini ilgili mercilere ulaştırmak. (1580 sayılı Kanun mad: 75)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
25	Karar ve işlemler aleyhine vaki şikâyetleri tahkik ettirmek ve kanunî işlem yapmak. (5442 sayılı Kanun mad: 13/D)	Vali
26	Belediye reisi, belediye memur ve müstahdemleri hakkında tahkikat yaptırmak. (1580 sayılı Kanun mad: 102, Memurin Muhakematı Hakkında Kanunu Muvakkat mad: 2)	Vali Kaymakam
27	İçişleri Bakanlığı bütçesinin belediyelere yardım tertibine konan ödenekten, belediyelere gönderilen ilk tahsisin amaca uygun harcanıp harcanmadığını izlemek, denetlemek ve sonuçlarını bakanlığa bildirmek. (İçişleri Bakanlığı Bütçesinin Belediyelere Yardım Tertibine Konan Ödenegin Dağıtım Esaslarını Gösterir Yönetmelik mad: 8)	Vali
28	Yıl içinde tesviyesi gereken avans işlemlerini denetlemek (1580 sayılı Kanun mad: 132)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
29	Belediye başkanına ilân edilmesi gerekli kanun nizamât ve talimatı göndermek ve neşir ve ilânını sağlamak. (1580 sayılı Kanun mad: 98)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
30	Umuma açık yerlerin açılış ve kapanış saatleri hakkında muvafakat vermek. (1580 sayılı Kanun mad: 15/3)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
31	Yazışmalara aracılık yapmak. (5442 sayılı Kanun mad: 35 ve Danıştay G. Kurulunun 15.5.1950 tarih ve 950/139/141 sayılı Kararı)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
32	Özel kolluk kuvvetlerine (belediye zabıtası) emir vermek. (5442 sayılı Kanun mad: 11/A, 32/A, 43)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
33	Genel idaredeki uzman ve fen ehlini belediyelerde çalıştırmak. (5442 sayılı Kanun mad: 9/G, 31/G)	Vali Kaymakam
34	Ekmeklik ihtiyacını temin etmek üzere T.M.O. den talepte bulunmak. (150 sayılı Kanun mad : Ek-2)	Vali
35	Belediye meclis ve başkanlığının aynı zamanda boşalması halinde durumu ilçe seçim kuruluna bildirmek. (307 sayılı Kanun mad: Ek-3)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
36	Belediyelerce İmar ve İskân Bakanlığına gönderilecek arazi ve arsalarla ilgili malumatı havi listeleri onamak. (775 sayılı Kanun mad : 6)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
37	Numaralama işlerini denetlemek veya denetletmek. (Numaralama Yönetmeliği mad: 11)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
38	Binalar cetvelini belediyelerde muhafaza ettirmek. (Numaralama Yönetmeliği mad: 39/b)	Vali Kaymakam
39	Muhacir mülteci ve göçebelerin yerleştirilmelerinde belediye memurlarına görev vermek. (2510 sayılı Kanun mad: 44)	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
40	Birliğe üye belediyelerden birisinin başkanı vali ise birliğin başkanlığını deruhte etmek. (1580 sayılı Kanun mad: 144)	Vali
41	Birlik reisi hakkında belediye reisleri hakkında haiz olunan yetkileri kullanmak. (1580 sayılı Kanun mad: 147)	Vali Kaymakam
42	İli dahilinde kurulan birliklerin nizamnamelerini ve katılmalarda birlik meclislerinin kararlarını tasdik etmek. (1580 sayılı Kanun mad : 134, 5442 sayılı Kanun mad: 56)	Vali
43	Birlik meclisi tarafından reis hakkında izhar olunacak güvensizlik konusunda mütalaa vermek. (1580 sayılı Kanun mad: 142, 76)	Vali Kaymakam
44	Birlik meclisinin ilk toplantı gününü tesbit etmek ve meclisi açmak. (1580 sayılı Kanun mad : 143)	Vali
45	Birlik meclisinin, birlik reis ve reis vekilinin seçimine ilişkin kararını onamak. (1580 sayılı Kanun mad : 143)	Vali
3 — Köylere ilişkin görevler		
1	Köy derneğinin, köyün isteğine bağlı görevlerini mecburî görevler arasına alma yolunda verdiği kararı onaylamak. (442 sayılı Köy Kanunu mad: 12)	Vali Kaymakam
2	Köy bütçelerini tasdik etmek, münakale yapılmasını, munzam tahsisat konulmasını sağlamak. (Köy İdareleri Hesap Talimatı mad: 11, 37, 38)	Vali Kaymakam
3	Köy muhtarının köylünün faydasına olmayan kararını bozmak. (442 sayılı Kanun mad: 40)	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
4	Salmaya yapılan itiraz üzerine köy ihtiyar meclisince verilen kararı inceleyip karara bağlamak. (442 sayılı Kanun mad: 16)	Vali Kaymakam
5	Nüfusu 150'den az olan köylerde Köy Kanununun hangi maddelerinin uygulanacağını belirtmek. (442 sayılı Kanun mad: 89)	Vali Kaymakam
6	İki veya daha fazla köyü ilgilendiren işlerde her köyün ne yolda hareket edeceğini bu köylerin talebi üzerine bir sonuca bağlamak. (442 sayılı Kanun mad : 47)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
7	İki ya da daha çok köye düşen işler konusunda köy ihtiyar meclislerinin anlaşmaması halinde bunlardan bir tarafın müraعاتı üzerine tarafları toplayarak anlaşmalarını sağlamak. (442 sayılı Kanun mad: 48)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
8	Köy işlerinin yapılış sırasına itiraz edilmesi, evvel yapılması gereken sağlık, yol, okul gibi işlerin geri bırakıldığının öğrenilmesi halinde işlerin yapılış sırası hakkında ihtiyar meclisine yol göstermek. (442 sayılı Kanun mad: 43)	Vali Kaymakam
9	Köyce salınan parayı ve köy ihtiyar kurulunca hükme bağlanan paraları vermeyenlerden bu paraları köy muhtarının talebi üzerine tahsil ettirmek. (442 sayılı Kanun mad: 66)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
10	Köy çalışma programında yer alan işlerden yılı içinde gerçekleştirilmesi mümkün olmayanların ertesi yıla devri için izin vermek. (Köy İdareleri Hesap Talimatı mad: 34)	Vali Kaymakam
11	İlçe çevresindeki köy muhtarlarının üst	Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	makamlarla yazışmalarına aracılık etmek. (5442 sayılı Kanun mad: 35)	
12	Köy arazisi ile bahçelerin sulanmasına ait olan kanal ve çayların temizlenmesi ve tamirini sağlamak üzere sulama hakkı bulunan kimseleri ve arazi sahiplerini bu işle vazifelendirmek, (Kurra Arazisiyle Bahçelerin Iskasına Mahsus Kanal ve Çayların Sureti Tamir ve Tathiri Hakkında 8 Nisan 1334 tarihli Kanun mad: 11)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
13	İhtiyar meclisince seçilen korucuların işe başlaması için buyrultu vermek. (442 sayılı Kanun mad: 70)	Vali Kaymakam
14	Muhtar ve ihtiyar meclisince seçilen gönüllü korucuların asil korucularla beraber yağmacılara ve eşkiyaya karşı köy ve köylüyü korumasına izin vermek. (442 sayılı Kanun mad: 74)	Vali Kaymakam
15	Birden fazla imam bulunan köylerde ihtiyar kurulunda bulunacak imamı seçmek. (442 sayılı Kanun mad: 86)	Vali Kaymakam
16	Köy imam - hatiplerini tayin etmek. (Diyadinet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki 633 sayılı Kanun mad: 21/g)	Vali Kaymakam
17	Ağılların bu kanundaki şartlara uygun bir suretle yapılması için bizzat veya alâkadar memurlar vasıtası ile veyahut tensip edeceği zatlar marifetiyle kontrol ettirmek, gerekli tedbirleri almak. (Ağıllar Hakkındaki 1423 sayılı Kanun mad: 4)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
18	Köy odasında, köy camiinde veya okulda Köy Kanunu bulundurmayan muhtara pa-	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
-------------	----------------------------------	------------

ra cezası vermek. (442 sayılı Kanun mad: 91)

19	Görev yapmayan muhtarlara ihtar vermek ve tekerrürü halinde idare kurulu kararıyla görevden uzaklaştırmak. (442 sayılı Kanunun 286 sayılı Kanunla değişik 40 ncı maddesi)	Vali
Kaymakam
20	Köy muhtarlık mühürünü yaptırtıp köye göndermek. (442 sayılı Kanun mad: 93)	Vali
Kaymakam
21	Muhtar ve ihtiyar kurulu üyeleri arasında vaki değişiklikleri köy bürosunda tesis edilen kayıtlarla izlemek. (442 sayılı Kanuna 86 sayılı Kanunla eklenen ve 906 sayılı Kanunla değişik mad: 3, 6)	Vali
Kaymakam

D — ÇEŞİTLİ İŞLERE İLİŞKİN GÖREVLER

a — Türk Bayrağı Kanununun uygulanmasına ilişkin görevler

1	Kanuna ve nizamnameye uygun olmayarak çekilen Bayrak ve forsların indirilmesine emir vermek. (2994 sayılı Kanun mad: 6, 2/7175 karar sayılı Türk Bayrağı Nizamnamesi mad: 11)	Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
2	Ulusal Bayram, genel tatil, hafta tatili günleri haricindeki günlerde Bayrak çekilmesine izin vermek. (2/7175 karar sayılı Tüzük mad : 43)	Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
3	Memlekete hizmet eden veya memleket hesabına vazife yaparken ölen kişilerin tabutlarına Türk Bayrağı örtülmesine izin vermek. (2/7175 karar sayılı Tüzük mad: 30)	Vali
Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
4	Resmî daire ve müesseselerin müstemilâ- tından olan ayrı binalara Türk Bayrağı çe- kilip çekilmiyeceğini takdir etmek. (2/7175 karar sayılı Tüzük mad : 19)	Vali Kaymakam
5	Türk Bayrağını merasimle indirtmek ve çektirtmek. (2/7175 karar sayılı Tüzük mad: 8)	Vali Kaymakam
6	Devlet protokolünce tesbit edilen millî yas günlerinde Türk Bayrağını yarıya indirt- mek. (2/7175 karar sayılı Tüzük mad: 29)	Vali Kaymakam
7	Umumî tatil günleriyle millî bayramlar dı- şında herhangi bir nedenle Türk bayrağı- nın kullanılmasına izin vermek. (2/7175 karar sayılı Nizamname mad: 33)	Vali Kaymakam
8	Yün olmayan kumaştan vatandaşın Bay- rak yapabilmesi için izin vermek (2994 sa- yı Kanun mad : 1, 2/7175 karar sayılı Tüzük mad: 1)	Vali Kaymakam
b) Kanunların neşir ve ilânına ilişkin görevler		
1	Cezaya, vergiye, askerliğe ait ve halkı il- gilendiren diğer kanun ve nizamnameleri derhal şehir, kasaba ve köylerde ilân ettir- mek. (1322 sayılı Kanun mad: 6, 11)	Vali Kaymakam
2	Telgrafla gelen, mer'iyet müddeti 45 gün- den az ve hükümlerinin acele ilânı zarurî bulunan kanun ve nizamnameleri ilân et- tirmek. (1322 sayılı Kanun mad: 12)	Vali Kaymakam
3	Kanun ve nizamnamelerin nüshalarını kırk sekiz saat içerisinde resmî daire ve mües- seselere zimmetle tevdi ettirmek. (1322 sa- yı Kanun mad: 8, 10)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
4	Her malî yıla ait kanun ve nizamnameleri bir arada muhafaza ve haleften selefe devretmek. (1322 sayılı Kanun mad: 13)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
	c) Seçim işlerine ilişkin görevler	
1	İlçe seçim kurulu başkanı tarafından istenilen her türlü yardımı yapmak. (298 sayılı Kanun mad: 35/4)	Vali Kaymakam
2	Seçimleri izlemek ve neticelerini üst makama bildirmek. (Görev fiilidir)	Vali Kaymakam
	ç) Taşınmaz mal zilyetliğinin korunmasına ilişkin görevler	
1	Hakikî veya hükmi şahısların zilyet bulundukları gayrimenkullere vaki tecavüzü def etmek ve zilyedine teslim etmek. (5917 sayılı Kanun mad: 1)	Vali Kaymakam
2	Tahkikatı bizzat yapmak veya görevlendirceği memurlar vasıtasıyla yaptırmak, tahkikatın 15 gün içerisinde ikmal edilememesi halinde üst makama bilgi vermek. (5917 sayılı Kanun mad: 5)	Vali Kaymakam
	d) Mülkî kuruluş, fek, ilhak ve sınır işlerine ilişkin görevler	
1	Nizalı sınırın belirtilmesi için köyler ihtiyar kurullarının bir araya gelmelerini ve anlaşmazlığa son vermelerini sağlamak. (442 sayılı Kanun mad: 5)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
2	Buluşma yer ve tarihini, aralarında sınır anlaşmazlığı bulunan köy muhtarlıklarına tebliğ ettirmek. (Görev fiilidir)	Vali Kaymakam
3	Mülkî idare bölümlerinin kurulmasında, fek ilhak ve sınır işlerinde mütalaa vermek. (Görev fiilidir)	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
4	Sınır anlaşmazlıklarında ilgili ihtiyar heyetlerinden ve belediye meclislerinden mütalaa istemek. (1580 sayılı Kanun mad: 6)	Vali Kaymakam
5	Belde veya belde aksamının ayrılması veya başka parçaların belde ile birleşmesinde : a) Buna lüzum göstermek. b) Plebisit için seçim kurullarına iş'arda bulunmak. c) İşlemi il genel meclisine intikal ettirmek. d) Kuruluş ve iltihaklarda mütalaa vermek. (1580 sayılı Kanunun 7469 sayılı Kanunla değişik 7 inci maddesi)	Vali
6	Mahalleler ihdası, ilgası, isimleri ile sınırlarının tayini ile ilgili mahallî idare kurulu ve belediye meclisi kararını onamak. (1580 sayılı Kanun mad: 8)	Vali
7	Müteaddit mahallelerin bir muhtarlıkta birleştirilmeleri ve bir mahallede birden fazla muhtarlık teşkiline ilişkin kararı onamak. (4541 sayılı Kanun mad: 1)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
8	Şube teşkili istenen belde kısmında plebisit yaptırmak. (1580 sayılı Kanun mad: 10)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
9	Belediye sınırlarının tahdidi, tasdiki, ihtilâflarının halli, ayrılma ve birleşmeler, şube teşkili hakkındaki kararları ilân etmek. (1580 sayılı Kanun mad: 12)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
10	Ta'addikli sınır kâğıtlarını mahallî tapu dairelerine göndermek. (442 sayılı Kanun mad: 3)	Vali Kaymakam
11	Kararname ile belirtilen sınırların mahallen uygulanmasını sağlamak. (5442 sayılı Kanun mad: 9/C, 31/A)	Vali Kaymakam
e — Mahalle muhtar ve ihtiyar heyetlerine ilişkin görevler		
1	Mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri vazifelerini ifada ihmal ve terahî gösterdikleri takdirde yazılı ihtarda bulunmak. (4541 sayılı Kanun mad: 18)	Vali Kaymakam
2	Muhtarlığın herhangi bir şekilde boşalması halinde birinci üyenin geçici olarak muhtarlık görevine bakması için tebligatta bulunmak. (4541 sayılı Kanunun 287 sayılı Kanunla değişik 19 uncu maddesi)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
3	Fakirlikleri sebebiyle kendilerinden harç alınmıyacakları tesbit etmek. (4541 sayılı Kanun mad: 20)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
f — Tebligat işlerine ilişkin görevler		
1	Tehirinde zarar umulan işlerde aynı yerde bulunan daire ve müesseseler arasında veya bu daire ve müesseselerde bulunan şahıslara yapılacak tebligatı, kendi memurları veya zabıta vasıtasıyla yaptırmak. (7201 sayılı Kanun mad: 2)	Vali Kaymakam
2	Tehirinde zarar umulan hallerde şehir, kasaba, köy, hava meydanı, iskele ve istasyon gibi yerde bulunan şahıslara veya daire ve müesseseler arasında yapılacak tebligatı kendi memurları veya zabıta vasıta-	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	siyle yaptırmak. (4/12059 karar sayılı Tebligat Nizamnamesi mad: 2, 15.9.1964 tarih Jandarma Genel Kumandanlığının 4157 sayılı Genelgesi)	
3	Jandarma aracılığıyla tebligat yapılabilmesi için emir vermek. (Jandarma Teşkilât ve Vazife Tüzüğü mad: 102)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
	g — Diğer işlere ilişkin görevler	
1	Aday maiyet memurlarının ehliyetlerini tasdik etmek. (1700 sayılı Kanunun 5354 sayılı Kanunla değişik 2 inci maddesi)	Vali
2	Maiyet memurlarının kaymakam olup olmayacaklarına dair rapor vermek (1700 sayılı Kanunun 5354 sayılı Kanunla değişik 2 inci maddesi)	Vali
3	Olağanüstü hallerde izinli memurları geri çağırarak veya izinleri iptal etmek. (1700 sayılı Kanun mad: 16)	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
III — MALİ VE EKONOMİK GÖREVLER		
A — MALİ YÖNETİM İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER		
1	Devlet gelirlerinin tahakkuk ve tahsilinin muntazam şekilde yapılmasını sağlamak. (5442 sayılı Kanun mad : 9/H)	Vali
2	Vergi kanunlarının uygulanmasında yardımcı olmak. (213 sayılı Kanun mad: 7)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
3	Alacaklı amme dairesinin talebi üzerine ihtiyatî haciz kararı vermek. (6183 sayılı Kanun mad: 13)	Vali Kaymakam
4	Alacaklı amme idarelerince düzenlenen haciz varakalarını tasdik etmek. (6183 sayılı Kanun mad: 64)	Vali Kaymakam
5	Bir Devlet alacağının dava ve icra yoluyla takibinden vazgeçilmesine izin vermek. (4353 sayılı Kanunun 5797 sayılı Kanunla değişik 27 inci maddesi)	Vali Kaymakam
6	Satın almalarla ilgili tekliflere muvafakat etmek. (1050 sayılı Kanun mad: 62)	Vali Kaymakam
7	Satın alma komisyon kararlarını onamak. (1050 sayılı Kanun mad: 69)	Vali Kaymakam
8	Ödeme emirlerini ilgili saymanlığa göndermek ve ita amiri sıfatıyla verilen emirlerini imzalamak. (1050 sayılı Kanun mad: 71, 72)	Vali Kaymakam
9	İl, ilçe ve bucak merkezlerinde kiralı, kirasız binalarda vazifeli Devlet dairelerini on uygun şekilde bir veya birkaç binada toplamak üzere gereken tedbirleri almak. (5442 sayılı Kanun mad; 9/J)	Vali
10	İl ve ilçedeki tali memur ve hizmetlilerin ilgili daire amirlerinin yazılı düşüncesini alarak tayinlerini yapmak ve terfilerini ona-	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	mak. (2996 sayılı Kanunun bazı maddelerini değiştiren 4910 sayılı Kanunun 5655 sayılı Kanunla değişik 14 üncü maddesi)	
11	Tahrir komisyonları çalışma planını tanzim etmek. (213 sayılı Kanun mad: 57)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
12	Tahrir komisyonu başkanını seçmek ve üyelerin seçimini sağlamak. (213 sayılı Kanun mad: 77)	Vali
13	Tahrir komisyonu üyelerine ait listelerin bir ay içerisinde verilmesini sağlamak. (213 sayılı Kanun mad: 78)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
14	Tahrir komisyonu başkan vekilini seçmek. (213 sayılı Kanun mad: 90)	Vali
15	Takdir komisyonuna katılacak üyelerin ticaret odası veya diğer meslekî kuruluşlarca seçilmemesi halinde bu üyeleri seçmek. (213 sayılı Kanunun 205 sayılı Kanunla değişik 73 üncü maddesi)	Vali Kaymakam
16	Tadilât komisyonu başkan ve üyelerini seçmek. (213 sayılı Kanun mad: 80)	Vali Kaymakam
17	Ziraî kazançlar komisyon üyelerinin ilgili kuruluşlarca seçilmemesi halinde bizzat seçmek. (213 sayılı Kanunun 205 sayılı Kanunla değişik 84 üncü maddesi)	Vali
18	Seyyar olarak vazife gören memur ve hizmetlileri hayvan beslemeye veya bisiklet satın almaya mecbur tutmak. (6245 sayılı Kanun mad: 49)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
B — GÜMRÜK VE TEKEL İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER		
1	Tuz nakliye tezkerelerinde belirtilen müddet içerisinde mücbir sebeplerle nakliyenin yapılamadığını talep üzerine tevsik etmek. (3078 sayılı Kanun mad: 16)	Vali Kaymakam
2	Nakliyatın bitiminde, tuz nakliye tezkere-	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	sini en yakın inhisar idaresine göndermek üzere sahibinden almak. (3078 sayılı Kanun mad: 20)	Kaymakam
3	Tuz kanununa göre verilen para cezalarını 1918 sayılı Kanunun 56 ncı maddesi gereğince infaz ettirmek. (3078 sayılı Kanun mad: 31)	Vali Kaymakam
	C — TİCARET İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	
1	Ticaret ve sanayi odaları yönetim kurulları arasındaki anlaşmazlıkları çözmek. (5590 sayılı Kanun mad: 22)	Vali Kaymakam
2	Seçim heyetini tayin etmek. (5409 karar sayılı Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Tüzüğü mad: 40)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
3	Gerektiğinde seçim şubelerini ayırmak. (5409 karar sayılı Tüzük mad: 41)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
4	Seçim gün ve saatini tayin etmek ve seçmenlere tebliğ etmek. (5409 karar sayılı Tüzük mad: 50)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
5	Seçim mazbatalarının bir nüshasını almak. (5409 karar sayılı Tüzük mad: 48)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
6	Seçilenlere keyfiyeti tezkere ile bildirmek. (5409 karar sayılı Tüzük mad: 49)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
7	Seçim heyeti kararlarına itirazları kabul etmek ve karara bağlamak. (5409 karar sayılı Tüzük mad: 45)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
8	Borsa komiserini tayin etmek. (3 Nisan 1302 tarihli Umum Borsalar Tüzüğü (mad: 3)	Vali
9	Her yıl yapılan bütçeyi tetkikten sonra Ticaret Bakanlığına göndermek. (3 Nisan 1302 tarihli Umum Borsalar Tüzüğü mad: 20)	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
10	Esnaf ve küçük sanatkârlar derneği kurmak isteyenlerin taleplerini ve dernek statüsünü kabul ederek mütalaasıyla birlikte Ticaret Bakanlığına göndermek. (507 sayılı Kanun mad: 3)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
11	Esnaf ve küçük sanatkârlar birliği genel kurulunu gerektiğinde toplantıya çağırmak. (507 sayılı Kanun mad: 49)	Vali
12	Esnaf ve küçük sanatkârlar derneği genel kurul toplantısına hükümet komiseri tayin etmek. (507 sayılı Kanun mad: 16)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
13	Listelerin asılı kalacağı günlere ait ilânın bir nüshasını almak. (3/14072 karar sayılı İş Uyuşmazlıklarını Uzlaştırma ve Tahkim Nizamnamesi mad: 23)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
14	Şehir, kasaba ve köylerde oturan halkın ekmeklik hububat ihtiyaçlarını nüfusa göre Toprak Mahsulleri Ofisinden talep etmek. (6.7.1967 tarih ve 6/8267 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı mad: 5/A)	Vali
15	Kanun hükümlerine riayet etmeyenler hakkında belediye encümenince verilecek cezalara karşı yapılan itirazları kabul etmek ve kesin karar vermek. (3489 sayılı Kanun mad: 9)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
16	Ödünç para verme işleri ile uğraşanlar tarafından verilen beyannameleri kabul etmek ve izin vermek. (2279 sayılı Kanun mad: 3)	Vali
17	Bölge Ticaret Müdürlerine teknik konularla hesabata ilişkin konularda imza yetkisi vermek. (Bölge Ticaret Müdürlüklerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkındaki Yönetmelik mad: 5)	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
Ç — SANAYİ İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER		
1	Standart kontrolleri yaptırmak ve normlara uymayan mal satanları adli mercilere sevk etmek. (6973 sayılı Kanun mad: 1/G ve 1705 sayılı Kanun mad: 1, 2, 3, 4)	Vali Kaymakam
2	Resmî daire ve müesseselerin çimento ihtiyaçlarını tesbit ve tevzi etmek. (Görev fiilidir)	Vali Kaymakam
3	Sanayi işletmelerinin her yıl doldurmakla yükümlü oldukları işletme cetvellerinin doldurulmasını temin ve Sanayi Bakanlığına göndermek. (6948 sayılı Kanun mad: 2, 5)	Vali
4	Marka tescil talebini kabul ederek Sanayi Bakanlığına göndermek. (551 sayılı Kanun mad: 24)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
5	Yeni açılan sanayi işletmelerinin tanzim edecekleri beyannameleri kabul etmek. (6948 sayılı Kanun mad: 2)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
6	Maden arama için yapılan müracaatları kabul etmek. (6309 sayılı Kanunun 271 sayılı Kanunla değişik mad: 17)	Vali
7	Maden işletme müracaatını kabul etmek. (6309 sayılı Kanunun 271 sayılı Kanunla değişik 43 üncü maddesi)	Vali
8	İhtira Beratı almak isteyenlerin müracaatlarını kabul etmek. (11 Rebiülâhır 1297 tarihli İhtira Beratı Kanunu)	Vali
11	Sanayi işletmelerinde vuku bulacak değişiklikleri gösterir beyannameyi kabul etmek. (6948 sayılı Kanun mad: 2, 4)	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
12	Sınâî müesseselerin gördükleri iş itibariyle aynı olup olmadıklarını tayin etmek. (Sınâî Müesseselerde ve Maden Ocaklarında Meslekî Kurslar Açılması Hakkında 2/10913 karar sayılı Nizamname mad: 7)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
13	Sanayi Bakanlığının açtığı meslekî ve küçük el sanatları kursları imtihan komisyonuna üye seçmek. (6.5.1939 tarih ve 2/10913 karar sayılı Sanayi Müesseselerde ve Maden Ocaklarına Meslekî Kurslar Açılması Hakkında Tüzük mad: 20)	Vali Kaymakam
14	Çırak kursları müddetini Sanayi Bakanlığına teklif etmek. (2/10913 karar sayılı Tüzük mad: 9)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
15	Millî Eğitim ve Ticaret Bakanlığı mümessili bulunmayan yerlerde imtihan komisyonu azalarını bizzat seçmek veya seçilmelerine muvafakat etmek. (2/10913 karar sayılı Tüzük mad: 20)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
16	Ayakkabı hakem heyetine üye seçmek. (11.3.1958 tarih ve 10086 karar sayılı Ayakkabı Murakabe Nizamnamesi mad : 24)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
17	Tezkiye varakalarını doldurmak. (6973 sayılı Kanun mad: 2, 20.8.1959 tarihli Sanayi Vekâleti Vilâyetler Teşkilâtı Vazifelerini Gösterir Talimat mad: 8, 9, 11)	Vali
	D — SU - ENERJİ - TABİİ KAYNAK İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	
1	Yeraltı suyu arama, kullanma veya islâh ve tadil belgesi almak isteyenlerin müracaatlarını Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne intikal ettirerek belge talebinde bulunmak. (167 sayılı Kanun mad: 13)	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
2	Teamüllere göre veya birlik kurmak suretiyle idaresi mümkün olmayan ortak suların idaresi hakkında karar vermek. (2659 sayılı Kanun mad: 4)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
3	Belge isteme formu temin etmek. (5/1465 karar sayılı Yeraltı Suları Tüzüğü mad: 6)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
4	Ortak sular konusunda tesbit ve ayırma işlerini yapacak komisyona ortaklardan üye seçmekten kaçınanlar olursa re'sen üye seçmek. (2659 sayılı Kanun mad: 5)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
E — TARIM İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER		
1	Ziraat Odaları Kongresinin toplanması ve çalışması için gereken yardımı yapmak. (6964 sayılı Ziraat Odaları ve Türkiye Ziraat Odaları Birliği Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkındaki 1330 sayılı Kanun Mad. 17)	Vali
2	Ziraat Odası Genel Kurul seçim gününü tesbit ve ilân etmek. (4/11999 karar sayılı Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği Tüzüğü mad: 10)	Vali Kaymakam
3	Ziraat Odası Genel Kurul asil ve yedek üyeliklerine seçilenlere ait seçim mazbatalarını alıp ilgililere tebliğ etmek. (4/11999 karar sayılı Tüzük mad: 20)	Vali Kaymakam
4	Ziraat Odaları Genel Kurul seçimlerini yöneten sandık kurullarının kararları ve tutanakların tanzim işleri aleyhine yapılan itirazları kabul etmek. (4/11999 karar sayılı Tüzük mad: 19)	Vali Kaymakam
5	Ziraat Odaları oda meclisi seçimlerine yapılan itirazları inceleyip halletmek. (Görev fiilidir)	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
6	Ziraat Odası genel kurul üyeliği seçimine ait tutanakları, sayım cetvellerini, oy pusulalarını ve diğer seçim evrakını üç ay süre ile muhafaza ettirmek. (4/11999 karar sayılı Tüzük mad: 21)	Vali Kaymakam
7	Ziraat Odası genel kurul yedek üyeliğine eşit oyla seçilenler arasında inhilâl vukunda kura çekmek ve gerektiğinde delege tayin etmek. (4/11999 karar sayılı Tüzük mad: 22)	Vali Kaymakam
8	Devamlı olarak çiftçilikle iştigal eden reşit çiftçilerle özel kişilere ve tüzelkişiliği haiz olanlar ile Devlet, katma ve özel bütçeli dairelere, belediyelere, iktisadî devlet teşekküllerine ait işletme ve müesseselerin aslî üyelik beyannamelerini kabul etmek. (6964 sayılı Kanun mad: 5)	Vali Kaymakam
9	Haşhaş ekilmesine ve afyon sütü toplanmasına müsaade olunan veya olunmayan mıntikalarda gereken kontrolü yapmak veya yaptırmak, suç zabıtlarını cumhuriyet savcılığına tevdi etmek ve her yıl üst mercilere bilgi vermek. (Haşhaş Ekilmesine ve Afyon Sütü Toplanmasına Müsaade Edilecek Mıntıkların Tesbitine ve Murakabe Şekillerine Dair 2/13106 karar sayılı Tüzük mad: 8)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
10	8 inci madde uyarınca yapılacak müracaatları kabul etmek. (2/13106 karar sayılı Tüzük mad: 9)	Kaymakam
11	Olay vukubuldukça üst makamlara haber vermek. (2/13106 karar sayılı Tüzük mad: 10)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
12	Köy muhtarlarının, bekçilerinin ve jandarma karakollarının bu görevi ne suretle ifa ettiklerini kontrol etmek. (2/13106 karar sayılı Tüzük mad: 11)	Kaymakam Bucak Müdürü
13	Devlet ormanları ile boş arazide muayyen bir kıta dahilinde yabancı zeytinleri aşılama isteyenlerle, temizleme ve aşılama işlerini ikmal edenlerin müracaatlarını kabul etmek. (3537 sayılı Kanun mad: 3 ve Zeytinciliğin Islâhı ve Yabancı Zeytinlerin Aşılattırılmasına dair 2/12927 karar sayılı Tüzük mad: 7, 19)	Vali Kaymakam
14	Tevzi edilen yabancı zeytinliği tayin edilen müddet zarfında ve verilen direktifler dairinde temizleyip aşılayanlara tapularını vermek. (3573 sayılı Kanun mad: 4, 2/12927 karar sayılı Tüzük mad: 19)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
15	Zeytinlikler içinde yağhane veya fabrika tesis ve inşasına izin vermek. (2/12927 karar sayılı Tüzük mad: 41)	Vali Kaymakam
16	Zeytinlikler içinde inşa edilmiş olan ağılların, mahkemedan karar alınıncaya kadar kullanılmasını men etmek. (2/12927 karar sayılı Tüzük mad: 45)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
17	Sahipli ve mahsuldar zeytinlikler arasında bulunan ve zeytin ağaçlarının büyümesine mani olan keresteliğe elverişli ağaçların kesilmesi ve sökülmesi yolunda vaki müracaatları kabul etmek ve haberleşmeye aracılık etmek. (Görev fiilidir. Tarım Bakanlığı ile yapılan 11.7.1951 tarih ve 1966 Sayılı Protokol esaslarına göre yürütülmektedir.)	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
18	İfraz haritalarını Bakanlığa göndermek. (2/12927 karar sayılı Tüzük mad: 8)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
19	Çeltik ekicilerinin müracaatlarını kabul etmek. (3039 sayılı Kanun mad: 9)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
20	Devlet ormanları ile boş arazide muayyen bir kıt'a dahilindeki yabancı ağaçları aşılama isteyenlerin müracaatlarını kabul etmek. (1528 sayılı Kanun mad: 3)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
21	Devlet ormanı ve boş arazide ruhsatnamesine göre imar ve aşı ameliyatını bitirmiş olanların aşıladıkları ağaçları arazisi ile birlikte kendilerine temlik yolunda dilekçe ile vaki müracaatlarını kabul etmek. (1528 sayılı Kanun mad: 17)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
22	Fıstık çamı, ceviz, palamut ağacı kesim taleplerini kabul etmek ve bu nevi ağaçların kesimini onamak. (Tarım Bakanlığı Ziraat İşleri Genel Müdürlüğünün; Fıstık çamı ağacı için 18.10.1956 tarih ve 2550 sayılı, Ceviz ağaçları için 10.1.1961 tarih ve 06.39-003/66-1755 sayılı, Palamut ağaçları için 24.8.1964 tarih ve 06-03-003/1005 sayılı Genelgeleri.)	Vali
23	Çiftçilere kredili tohumluk verilmesiyle ilgilenmek. (Görev fiilîdir. Tarım Bakanlığı Müsteşarının başkanlığında toplanan kurulca tesbit olunan 12.10.1967 tarihli Protokol)	Vali Kaymakam
24	Köy ve ilçelerde ihtiyar kurullarınca intihap edilen bekçilerin memuriyetlerini onamak. (20.7.1330 tarihli Kır Bekçileri Kanunu mad: 3)	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
25	Korucuların tayinlerini onamak. (4081 sayılı Kanun mad: 7)	Vali Kaymakam
26	Çiftçi malları koruma idaresinin işlemlerini denetlemek. (4081 sayılı Kanun mad: 11)	Vali Kaymakam
27	Devlet üretme çiftlikleri müfettişlerinin ihbarı üzerine il memurları hakkında tahkikat yaptırmak. (4/5951 karar sayılı Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü Teftiş Tüzüğü mad: 10)	Vali
28	Devlet Üretme Çiftlikleri Genel Müdürlüğü müfettişleri vasıtasıyla teftiş yaptırmak. (4/5951 karar sayılı Tüzük mad: 13)	Vali
F — TARIMSAL SAVAŞ İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER		
1	İmha edilecek bitkilerin değerini takdir edecek heyete üye seçmek. (6968 sayılı Ziraat Mücadele ve Ziraat Karantina Kanunu mad: 20)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
2	Görevli ziraat veya mücadele teşkilâtının teklifi üzerine hangi hastalık ve zararlıların mücadeleye tabi olacağını ilân etmek. (6968 sayılı Kanun mad: 23)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
3	Ziraat teşkilâtının göstereceği lüzum üzerine sürek avı tertip ve ilân etmek. (6968 sayılı Kanun mad: 29)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
4	Ziraat mücadele ilaç ve aletlerinin satışını yapacak kişilere bayilik belgesi vermek. (4/11142 karar sayılı Ziraat Mücadele İlaç ve Aletleri Hakkında Nizamname mad: 4)	Vali
5	Ziraat mücadelede görevli amele başlarına «görevlendirme belgesi» vermek. (Görev fiillidir.)	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
G — VETERİNER İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER		
1	İl dahilindeki aygır ve boğları her yıl muayene ettirmek. (904 sayılı Kanun mad:13)	Vali
2	Bölgelerinde sığır vebası zuhur ettiğinde hastalığın itfasi için bizzat ilgilenmek. (11656 karar sayılı Tüzük mad: 110, 111)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
3	Ruam hastalığının çıkışını civar il, ilçe ve köylerde ilân ettirmek. (11656 karar sayılı Tüzük mad: 300)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
4	Ruam hastalığına yakalanmış hayvanların sağlık komisyonu kararıyla fiyatlarının takdirine, itlâflarına dair fennî ve kanunî tedbirlere havi raporu almak. (1234 sayılı Kanun mad: 58, 60, 11656 karar sayılı Tüzük mad: 297)	Vali Kaymakam
5	Hayvan hastalıklarının çıkış ve sönüşlerini civar il ve ilçelere bildirmek. (1234 karar sayılı Kanun mad: 28, 9.8.1931 tarih ve 11656 karar sayılı Hayvanların Sağlık Zabıtası Nizamnamesi mad: 56, 64)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
6	Nal ve mih yapanların iş yerleri ile ilgili bildirimlerini kabul etmek. (10394 karar sayılı Nalbanthık Mektepleri ve Nalbanthık Mesleği Hakkında Nizamname mad: 43)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
Ğ — ORMAN İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER		
1	Fevkalâde hallerde orman içinde ve dışındaki köylerin hayvanlarını geçici olarak ormanlarda otlatmasına ait orman bölge şefi ile veteriner veya memurunun tanzim ettikleri planları onamak. (6831 sayılı Kanun mad: 21)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
2	Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan arazide ağaçlandırma yapmak isteyenlerin müracaatlarını kabul etmek. (6831 sayılı Kanun mad: 63)	Vali Kaymakam
3	Orman yangınını söndürmeye gitmeyen veya gidip çalışmayanlara ve verilen işi yapmayan mükelleflere re'sen para cezası vermek. (6831 sayılı Kanun mad: 105)	Vali Kaymakam
4	Orman yangınlarını söndürme planlarını onamak. (7.12.1956 tarih ve 4/8427 sayılı Orman Yangınlarının Önlenmesinde ve Söndürülmesinde Vazifelilerin Girecekleri İşlere Dair Yönetmelik mad: 11)	Vali
5	Tahdit komisyonlarının işe başlama gününü ilân etmek. (2/6738 karar sayılı Orman Nizamnamesi mad: 5)	Vali Kaymakam
6	Münferiden veya seyahat acentaları aracılığı ile gelen ve avlanacak turistlere «Turistik avlanma» izin belgesi vermek. (3167 sayılı Kanun mad: 10, Tarım Bakanlığı Merkez Av Komisyonunun 21.7.1967 tarih ve 31 sayılı kararı mad: 11)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
7	Komşu il ve ilçelerden avlanmak için gelecek kabilelerdeki avcılarının ad, soyadı, iş ve av tezkerelerini havi listeleri tetkik ve avlanma izni vermek. (1971 - 1972 Av Mevsimi Merkez Komisyonunun 28.6.1971 tarih ve 35 No.lu kararı mad: 22)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
8	Av yasakları ile av mevsiminin başlayış ve sona eriş tarihlerini ilân etmek. (28.7.1971 tarih ve 35 No.lu karar mad: 24, 25)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü

Sıra

No: Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı

Yürütenler

H — TOPRAK VE İSKÂN İŞLERİNE
İLİŞKİN GÖREVLER

1	İskân Kanunu hükümlerini ve bu hususlarla ilgili emir ve talimatları uygulamak. (2510 sayılı Kanun mad: 45)	Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
2	Kanun maddesinde belirtilen işlerin zamanında ve tam olarak yapılmasını sağlamak. (2510 sayılı Kanun mad: 43)	Vali
Kaymakam
3	İskân hizmetlerinin planlanmasını sağlamak. (Görev fiilidir.)	Vali
Kaymakam
4	Türkiye'de yerleşmek isteyen muhacirlerin bu yoldaki taleplerini kabul etmek. (2510 sayılı Kanunun 2848 sayılı Kanunla değişik 3 üncü maddesi)	Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
5	Muhacirlere, kendilerini ve aile fertlerini yazdırmaları sonucunda «Muhacir Kâğıdı» vermek. (2510 sayılı İskân Kanunu mad: 6/A, 2/1776 karar sayılı İskân Muafiyeti Nizamnamesi mad: 8)	Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
6	Aşiret veya reis, bey, ağa ve şeyhlere ait olarak tanınan ve kanunla Devlete geçen gayrimenkullerin göçmen, mülteci veya topraksızlara dağıtımları sırasında tapuda kayıt olmaması halinde o yer idare heyetinin aidiyetin tahkiki neticesinde vermiş olduğu kararı onaylamak. (2510 sayılı Kanunun 2848 sayılı Kanunla değişik 10/B maddesi)	Vali
7	Mültecilere, muhacirlere, göçmenlere ve naklolunanlara dağıtılan yapı ve toprakların temlikini yaptırmak. (2510 sayılı İskân Kanununun 23 üncü maddesi ve 5098 sayılı Kanunun 5 inci maddesi gereğince ha-	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	zırlanan 24.7.1947 tarih ve 3/6175 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı)	
8	Muhacir, mülteci, göçmenlere ve naklolunanlara yerleştirilmesine ayrılan veya bunlara verilen yapı ve topraklara vaki teca-vüzleri def ve tahliye etmek. (2510 sayılı Kanun mad: 22)	Vali Kaymakam
9	Mülteci, muhacir veya naklolunanların ge-çici olarak barınmalarını temin amacıyla hükümete veya halka ait münasip binala-rın boşaltılması için zabıtaya emir vermek. (2510 sayılı Kanun mad: 24)	Vali Kaymakam
10	Muhacir ve mültecilere gümrük muafiyet kâğıdı vermek. (2/1776 karar sayılı Tü-zük mad: 22)	Vali Kaymakam
11	Göçmenler tarafından getirilen malları in-celemek, malların cins, miktar ve kıymetle-rini gösterir belgeler ve diğer lüzumlu bel-geleri muafiyet belgesi ile birlikte mahallî gümrük idarelerine göndermek. (2510 sa-yılı Kanunun Değişik 31 inci Maddesine Göre Göçmenler Tarafından Getirilecek Mallara Uygulanacak Gümrük Muafiyet-lerinin Tatbik Şeklini Gösterir Yönetmelik mad: 16)	Vali Kaymakam
12	Gümrük muafiyet belgesinin aksi sabit ol-duğu takdirde, gümrük resminin tahsili için mal müdürüne emir vermek. (2/1776 karar sayılı Tüzük mad: 22)	Vali Kaymakam
13	İskân teşkilâtı olmayan veya olupta yet-miyen yerlerde Devlet, özel idare ve bele-diye memurlarını bu işle görevlendirmek. (2510 sayılı Kanun mad: 44)	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
14	Kanun maddelerinin uygulanmasında ilgisizlikleri görülen memurlara para cezası tatbik etmek. (2510 sayılı kanun mad: 46)	Vali Kaymakam
15	Mülteci, göçmen ve naklolunanların işe paralarını dağıtacak komisyon başkanını seçmek ve bu komisyonun tanzim ettiği bordroyu tasvip etmek. (6.6.1936 tarih ve 2/4893 sayılı Talimatnameye ek, 8.5.1941 tarih ve 15751 sayılı Talimatname mad: 6, 18.6.1943 tarihli ve 2/20141 sayılı Talimatnameye ek 2/4893 sayılı Talimatname mad: 1, 2)	Vali Kaymakam
16	Konsoloslarca muhacir vesikası veya vizesi verilenlerin hareket gününü belirten bildiriyi almak. (2/1776 karar sayılı İskân Muafiyetleri Nizamnamesi mad: 6)	Kaymakam
17	Çok yönlü toplum kalkınma kooperatiflerinin organizasyonunu sağlamak. (Köy İşleri Bakanlığının 19.10.1965 tarih ve 3705/2770 sayılı Genelgesi)	Vali Kaymakam
18	Köy envanter etütlerinin yapılmasını sağlamak. (18.4.1961 tarih ve 5/1108 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı)	Vali Kaymakam
19	15 güne kadar yıllık izin vermek. (15.4.1958 tarih ve 4/10195 sayılı Muayyen ve Muvakkat Müddetli Hizmetlerde Çalıştırılacak Yevmiyeli Personel Talimatı mad: 12)	Vali Kaymakam
I — ÇİFTÇİYİ TOPRAKLANDIRMA VE BATAKLIKLARI KURUTMA İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER		
1	Çiftçiyi Topraklandırma Kanununun en iyi şekilde uygulanmasından sorumlu olmak. (4784 sayılı Kanun mad: 9)	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
2	Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu ile ilgili ilân ve tebligatları yaptırtmak. (4784 sayılı Kanun mad: 9/A)	Vali
3	Sahibi bulunmayan arazilerin mahkemeden alınan tescil kararı üzerine hazine adına tescili için tapu sicil memuruna emir vermek. (4784 sayılı Kanun mad: 9/B)	Vali
4	Kamulaştırma ile ilgili komisyonları toplamak ve kanunda yazılı süre içerisinde ödevlerini yaptırtmak. (4784 sayılı Kanun mad: 9/D)	Vali
5	Kamulaştırılan arazinin hazine adına tescilini sağlamak üzere ilgili tapu memuruna emir vermek. (4784 sayılı Kanun mad: 9/E; 4753 sayılı Kanun mad: 32 ve 5618 sayılı Kanunla değişik 20 inci maddesi; 4/8751 sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Tüzüğü mad: 39, 42)	Vali
6	Çiftçiyi topraklandırma ile ilgili bütün başvurma, beyan ve itirazları kabul etmek ve yetkili mercilere gönderilmesini sağlamak. (4753 sayılı Kanun mad: 11, 4784 sayılı Kanun mad: 10, 4/8751 karar sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Tüzüğü mad: 9)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
7	Çiftçiyi Topraklandırma Kanununun 52 inci maddesi gereğince ileri sürülecek zor durum iddialarını soruşturmak, belirtmek ve sonucunu Tarım Bakanlığına bildirmek. (4784 sayılı Kanun mad: 9/G)	Vali
8	Toprak komisyonları tarafından hazırlanan arazi dağıtım cetvellerini onamak ve dağıtılan arazinin ilgililer adına tescili için emir vermek. (4784 sayılı Kanun mad: 9/F,	Vali

Sıra

No: Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı

Yürütenler

4/8751 karar sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Tüzüğü mad: 51)

9	Toprak komisyonlarının çalışmalarında tesbit edilen bilirkişileri göreve sevk etmek. (4784 sayılı Kanun mad: 11)	Vali
Kaymakam
10	Komisyonların görevlerini yapmada her türlü kolaylığı göstermek ve yardımında bulunmak. (4784 sayılı Kanun mad: 12)	Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
11	Toprak komisyonları çalışma programlarını onaylamak. (30.3.1955 tarihli Toprak Komisyonları Çalışma Talimatnamesi mad: 13)	Vali
12	İskân edilenlere dağıtılan toprakları temlik ederek adlarına tescili için tapu memuruna emir vermek. (5613 sayılı Kanun mad: 6, 2510 sayılı Kanun mad: 23)	Vali
Kaymakam
13	Tescilleri yapılan gayrimenkulleri işgal edenlerin tahliyesi için icra memurundan istemde bulunmak. (4753 sayılı Kanunun 5618 sayılı Kanunla değişik 53 üncü maddesi; 4/8751 karar sayılı Çiftçiyi Topraklandırma Tüzüğü mad: 59)	Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
14	Kanunda yazılı mükellefiyetleri yerine getirmeyenlerden bu görevleri yerine getirmelerini yazı ile istemek. (4784 sayılı Kanun mad: 9/C)	Vali
15	Komisyon memur ve hizmetlilerine mazeret izni vermek. (Toprak Komisyonları Çalışma Talimatnamesi mad: 101)	Vali
Kaymakam
16	Kurutma isteğini havi dilekçenin kabulü ile kanunun 3 üncü maddesinde yazılı komisyona inceleme yaptırmak ve kurutma-	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	nın küçük say mükellefiyeti ile yapılamıyacağına karar verildiği takdirde keyfiyeti Bakanlığa bildirerek kurutmanın devlet eliyle yapılıp yapılamıyacağı hakkında bilgi istemek. (5516 sayılı Kanunun 5963 sayılı Kanunla değişik 2 inci maddesi)	
17	Kurutma müsaadesi verilen müteşebbise kat'i proje yapılması için komisyonca belirtilen süreyi tebliğ etmek. (5516 sayılı Kanunun 5963 sayılı Kanunla değişik 5 inci maddesi)	Vali
18	Kurutma işinin bittiğini komisyona tesbit ettirmek. (5516 sayılı Kanun mad: 7)	Vali
19	Devlet Su İşleri faaliyetleri ile ilgili vatandaş taleplerini kabul ederek en yakın Devlet Su İşleri kuruluşuna ulaştırmak. (Görev fiilidir.)	Vali Kaymakam
İ — İMAR VE İSKÂN İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER		
1	Ruhsatiye almak için yapılan müracaatlara belediyelerden, müstakil imar müdürlüğü olan yerlerde imar müdürlüklerinden 30 gün içinde cevap alamayanların mülkiye âmirlerine yapacakları müracaat üzerine 10 gün içinde belediyelerin müsbet veya menfi cevap vermelerini temin etmek. (6785 sayılı Kanun mad: 5)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
2	Gecekonduların ıslah ve tesfiye bölgeleri ve bunların sınırlarını tesbit ile bu bölgedeki bütün yapıların İmar ve İskan Bakanlığınca tayin edilecek süreler içinde hava fotoğraflarında ve haritalarda veya ölçekli krokilerde gösterme çalışmalarında belediyelerin istiyebilecekleri her türlü yardımcı imkânlar da-	Vali Kaymakam Bucak Müdürü

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	hilinde karşılamak. (775 sayılı Gecekondu Kanunu mad: 16)	
3	Belediyeler tarafından yaptırılacak aynı türdeki yatırımların projelerinin gönderilerek Bakanlıktan kredi talep edilmesine aracılık etmek. (Gecekondu Kanunu Uygulama Yönetmeliği mad: 3, İmar ve İskân Bakanlığı İmar Müdürlükleri Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkındaki Yönetmelik mad: 15, 5442 sayılı Kanun mad: 35)	Vali
4	İllerde yapılacak gecekondu yatırımları için, beş bin liraya kadar satın alma ve ödemeleri yerine getirmek ve imar müdürlüğü muhasebesine veya emaneten yürütülen işlerde emanet komisyonuna karşı sorumlu olmak üzere bir mutemet tayin etmek. (Gecekondu Kanununun Uygulama Yönetmeliğinin Bazı Maddelerini Değiştiren 14.7.1967 tarihli Yönetmelik mad: 102)	Vali
5	Belediyelerin imar konusuna giren her türlü işlerinin tetkik, teftiş, tahkikine yetkili olan İmar ve İskân Bakanlığından, bu yetkinin il imar müdürlüğüne de tanınması için talepte bulunmak. (710 sayılı Kanun mad: 2, 6/7925 karar sayılı Tüzük mad: 9)	Vali
6	İl merkez teşkilâtına bağlı memur ve hizmetlileri daire başkanının yazılı teklifi üzerine tayin ve nakillerini yapmak. (7116 sayılı Kanun mad: 15)	Vali
7	Memur ve hizmetlilerin yıllık izinlerini münasip görülecek zamanlarda kullandırmak ve mazeret izni vermek. (İmar ve İskân Bakanlığı İmar Müdürlükleri Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Yönetmelik mad:	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	14/2; İmar ve İskân Bakanlığının 22.2.1966 tarih ve 11 - 2/6348 sayılı Genelgesi)	
8	Tezkiye amiri sıfatıyla ilgili memurların gizli tezkiye varakalarını doldurmak. (İmar ve İskân Bakanlığı İl İmar Müdürlükleri Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkındaki Yönetmelik)	Vali Kaymakam
	J — TABİİ AFETLERE İLİŞKİN GÖREVLER	
1	a — Tabii afetlere maruz kalabilecek yerler için Bakanlar Kurulunca verilen kararı mahallinde ilân etmek.	Vali
	b — Yangın tehlikesine maruz sahaların ilgili mercilerce tesbitini yaptırmak ve kaymakamlığın mütalaasını aldıktan sonra onamak ve ilân ettirmek. (7269 sayılı Kanunun 1051 sayılı (Kanunla değişik 2/2 inci madde)	Vali
2	İlân edilen afet bölgelerinde yapılacak veya tadil edilecek yapılardan yönetmeliğe aykırı bulunanların yıktırılmasına emir vermek. (7269 sayılı Kanunun 1051 sayılı Kanunla değişik 3 üncü maddesi)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
3	a — Afet anında faaliyete geçecek komiteleri teşekkül ettirmek ve çalışmalarını ile ilgili programı yapmak,	Vali
	b — İlçelerin düzenledikleri ilk yardım ve kurtarma komitelerini ve programlarını onaylamak. (7269 sayılı Kanunun 1051 Sayılı Kanunla değişik 4 üncü maddesi; Acil Yardım Teşkilâtı ve Programları Hakkında Yönetmelik mad : 2, 3, 4; Afetlere İlişkin Acil Yardım Teşkilâtı ve Programları Hakkında Yönetmelik mad : 4, 56)	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
4	Afet meydana gelmezden önce afete ilişkin hizmet çeşitlerine göre ayrı ayrı programlar yapmak. (Afetlere İlişkin Acil Yardım Teşkilâtı ve Programları Hakkındaki Yönetmelik mad : 4)	Vali
5	Merkez ve ilçelerde afet sonrası acil yardım hizmetlerini yürütecek kuruluşları önceden tesbit etmek ve çalışma şekillerini planlamak. (Afetlere İlişkin Acil Yardım Teşkilâtı ve Programları Hakkındaki Yönetmelik mad : 46)	Vali
6	Bir afetin meydana gelmesi halinde, İmar İskân Bakanlığınca verilecek genel hayata etkililik kararı beklenmeksizin afetlere ilişkin acil yardım teşkilâtı ve programlarının uygulama safhasına geçirilmesinden sorumlu olmak. (Afetlere İlişkin Acil Yardım Teşkilâtı ve Programları Hakkındaki Yönetmelik mad : 3)	Vali
7	Afetin meydana gelmesinden sonra 18 - 65 yaş arasında bütün erkeklere görev vermek ve resmî, özel her türlü taşıt araçlarına el koymak ve acil satınalmalarda bulunmak. (7269 sayılı Kanunun 1051 sayılı Kanunla değişik 6 ncı maddesi, Afetler Fonunun Harcama Usullerine İlişkin Yönetmelik)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
8	Afetin vukuunda ilk yardımların Devlet, müessese, mahallî idarelerin ellerinde mevcut her türlü nakil vasıtları ile sevkini sağlamak. (7269 sayılı Kanun mad: 9)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
9	Yapı ve ikamet için yasaklanmış afet bölgesi olarak ilân edilmiş sahalarda mevcut veya yapılmakta olan binaları yıktırmak.	Vali Kaymakam Bucak Müdürü

No: Sıra	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
-------------	----------------------------------	------------

	7269 sayılı Kanunun 1051 sayılı Kanunla değişik 14 üncü maddesi)	
10	Fen kurullarının verecekleri rapor üzerine binaların boşalttırılması veya yıktırılmasına karar vermek. (7269 sayılı Kanunun 1051 sayılı Kanunla değişik 13 üncü maddesi)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
11	Tehlikeyle karşılaşıl原因an bölgelerde halka mükellefiyet uygulamak, gereğinde civar il, ilçe ve köylerden yardım istemek. (4373 sayılı Taşkın Sullara ve Su Başkınlarına Karşı Korunma Kanunu mad: 6)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
12	Tehlike anında mazeretsiz işe gelmeyen veya çalışmayan mükelleflere hafif para cezası vermek. (4373 sayılı Kanun mad : 15)	Vali Kaymakam
13	Afet bölgelerinde taşınmaz malların bedellerini takdir edecek komisyonu teşekkül ettirmek. (7269 sayılı Kanunun 1051 sayılı Kanunla değişik 19/1 inci maddesi)	Vali Kaymakam
14	Kesinleşmiş kıymet belgelerinin geçirileceği defteri tasdik etmek. (7269 sayılı Kanunun 1051 sayılı Kanunla değişik 20 inci maddesi)	Vali Kaymakam
15	Kendilerine görev verilenlerin bu göreve icabet etmemeleri halinde hafif para cezası vermek. (7269 sayılı Kanunun 1051 sayılı Kanunla değişik 47/A maddesi)	Vali Kaymakam
16	İl ve ilçe yardım komitelerine başkanlık etmek ve toplanan yardımları afet yerlerine sevk ve tevzi ettirmek. (İçişleri Bakanlığının 23.8.1966 tarih ve İller İdaresi Gn. Md. 3 - 23403 - 3/6410 Sayılı telsiz Ge-	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	nelgesi, İçişleri Bakanlığının 13.10.1966 tarih ve sayısız telsiz emri,	
17	Afet sonrası âcil yardım hizmetlerini yürütecek çeşitli komisyonlar kurmak. (Afetlere İlişkin Âcil Yardım Teşkilâtı ve Programları Hakkındaki Yönetmelik mad : 47)	Vali
18	Afetlerin meydana gelmesinde âcil yardımlara ilişkin harcamaları yapmak, «Âcil Yardım Komisyonu» nu Kurmak. (7269 - 1051 Sayılı Kanunla Teşkil Olunan Afetler Fonunun Harcama Usullerine İlişkin Yönetmelik mad : 19)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
19	Âcil Yardım Komisyonu üyelerinden birini mutemet olarak görevlendirmek (7269 - 1051 Sayılı Kanunla Teşkil Olunan Afetler Fonunun Harcama Usullerine İlişkin Yönetmelik mad : 20)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
20	Süresi içinde harcanmayan âcil yardım ödeneğini derhal merkez fon hesabına iade etmek. (7269 - 1051 Sayılı Kanunla Teşkil Olunan Afetler Fonunun Harcama Usullerine İlişkin Yönetmelik mad : 21)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
21	Afetin devam ettiği hallerde durumda bir değişiklik olup olmadığını on günde bir yeniden incelemek. (Afetlere İlişkin Âcil Yardım Teşkilâtı ve Programları Hakkındaki Yönetmelik mad : 66)	Vali
22	Afet sonrası ön tesbitlerin en çok üç gün içinde bitirilmesini görevlilerden istemek. (Afetlere İlişkin Yardım Teşkilâtı ve Programları Hakkındaki Yönetmelik mad : 63)	Vali
23	Afetten sonra kurulmuş olan barakaların bir yıl içerisinde sahipleri tarafından yıktırılmadığı takdirde yıktırılması için be-	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	İdîyelere emir vermek. (7269 sayılı Kanunun 1051 sayılı Kanunla değişik 15.inci maddesi).	
24	Doğu depreminden zarar görüpte kısı afet bölgesinin dışında geçirmeyi tercih eden afetzedelerin işesi, barındırılması ve kendilerine iş bulunması hususunda çalışmalara yardımcı olmak. (İmar ve İskân Bakanlığının 13.9.1966 tarih ve İmar ve İskân İcra Heyeti Başkanlığı 00170 sayılı Genelgesi ve buna ekli Köy İşleri Bakanlığı ile müştereken düzenlenen 13.9.1966 tarihli Geçici İskân Projesi ve 21.4.1967 tarihli İşe Projesi)	Vali Kaymakam
25	Düzenlenen istihkak raporlarını imza etmek. (Görev fiilidir)	Vali
26	Tabîî afet icraatı ile ilgili üç ayda bir gönderilmekte bulunan ayrıntılı raporları İmar ve İskân Bakanlığına göndermek. (İl İmar Müdürlükleri Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Yönetmelik mad : 15)	Vali
27	Afetzedelerin kendilerine baraka verilmesi yolunda yaptıkları müracaatları kabul ederek ilgili mercilere göndermek ve deprem inşaat amirliği ile afetzedeler arasında çıkan ihtilâfları halletmek. (Görev fiilidir)	Vali Kaymakam
28	Kendi evini yapana yardım metodu ile yapılacak faaliyetlerde program teklifinde bulunmak. (İl İmar Müdürlükleri Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Yönetmelik mad : 15)	Vali
29	Bina yaptırmak üzere inşaat kredisi verilmesini isteyenlerin taahhütnamelerini al-	Vali Kaymakam

Sıra**No: Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı****Yürütenler**

- mak. (7269 sayılı Kanunun Kanunun 1051 sayılı Kanunla değişik 28 inci maddesi, İmar ve İskân Bakanlığının 15.7.1959 tarih ve 607 sayılı Genelgesi mad : 4)
- 30 Afet sebebiyle hak sahibi olanların, talep ve taahhütname vermelerini sağlamak üzere yapılacak ilânın şeklini ve süresini tesbit etmek. (Afet Sebebiyle Hak Sahibi Olanların Tesbiti Hakkında Yönetmelik. mad: 16) Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
- 31 Afet sebebiyle hak sahibi olanların talep ve taahhütnamelerini inceleyecek komisyona başkanlık etmek veya başkanlık edecek kişiyi seçmek, bilgi ve görgülerinden yararlanılacak kişileri de komisyon çalışmalarına iştirak ettirmek. (Afet Sebebiyle Hak Sahibi Olanların Tesbiti Hakkında Yönetmelik mad : 20) Vali
Kaymakam
- 32 Gelir tespit komisyonlarına başkanlık etmek veya bir kişiyi komisyona başkanlık etmek üzere görevlendirmek. (Afet Sebebiyle Yapılan ve Yapılacak Binaların Maliyet veya Borçlandırma Bedellerinden, Yapılacak İndirimler Hakkındaki Yönetmelik mad : 9) Vali
Kaymakam
- 33 İzinsiz yapılan ve suyun akmasına veya su seviyesinin yükselmesine tesiri olan tesis ve inşaatları Bayındırlık Müdürlüğünün teklifi üzerine yıktırılması için karar vermek. (4373 sayılı Kanun mad : 3) Vali
- 34 İçişleri dairelerinden bir memuru, devamlı afet işlerinde çalışmak üzere görevlendirmek. Gerekirse diğer dairelerden memur alarak afet işlerinde çalışmak üzere daimî bir büro kurmak. (Afetlere İlişkin Acil Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	Yardım Teşkilâtı ve Programları Hakkındaki Yönetmelik mad : 9)	
	K — KAMULAŞTIRMA İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	
1	Devlet lehine yapılan istimlâklerde, il idare kurulunca kamu yararının varlığına dair verilen kararı onaylamak. (6830 sayılı Kanun mad : 6/2)	Vali
2	İlin dahilinde müteaddit ilçelere bağlı köyler ve belediyeler lehine yapılan istimlâklerde, il idare kurulunca kamu yararının varlığına dair verilen kararı onaylamak. (6830 sayılı Kanun mad : 6/2)	Vali
3	Aynı ilçe dahilinde müteaddit köyler ve belediyeler lehine yapılan istimlâklerde ilçe idare kurulunca kamu yararının varlığına dair verilen kararı onaylamak. (6830 sayılı Kanun mad : 6/2)	Vali
4	Özel idare lehine yapılan istimlâklerde, il daimî encümenince kamu yararının varlığına dair verilen kararı onaylamak. (6830 sayılı Kanun mad : 6/2)	Vali
5	Belediye lehine istimlâklerde, belediye encümeni tarafından kamu yararının varlığına dair kararı onaylamak. (6830 sayılı Kanunu mad : 6/1)	Vali Kaymakam
6	Köy lehine yapılan istimlâklerde, köy ihtiyar heyeti tarafından umumî menfaatin mevcudiyetine dair verilen kararı onaylamak. (6830 sayılı Kanunu mad : 6)	Vali Kaymakam
7	Hususî şahıslar lehine köy, belediye ve özel idarece verilen kamu yararının varlığına	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	ait kararı onamak (6830 sayılı Kanuna mad : 6/4)	
8	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliğine bağlı ihtisas odalarınca ve bölgedeki mülk sahipleri arasından il ve ilçe idare kurumlarınca seçilen bilirkişi listelerini onamak. (6830 sayılı Kanun mad : 15)	Vali
	L — HARİTA - TAPU - KADASTRO İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER	
1	Tapulama Kanununun uygulanmasında her türlü kolaylığı göstermek. (766 sayılı Kanun mad : 80)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
2	Tapulama işleri için bilirkişi seçmek. (766 sayılı Kanun mad: 14)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
3	Komisyon azalarını, bilirkişi seçtirmek. (Kadastro ve Tapu Tahriri Nizamnamesi 2/3642 mad : 7)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
4	Tapulama işaretlerinin korunması için gereken tedbirleri almak. (155 sayılı Kanun mad : 2)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
5	Hükmî şahıslara tapu muameleleri yapabilmeleri için belge vermek. (2644 sayılı Kanun mad : 2)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
6	Tapu sicil grup müdürlükleri, tapu sicil muhafızlıkları, tapulama müdürlükleri memur ve hizmetlilerini tayin etmek. (2015 sayılı Kanun mad: 4, 2997 sayılı Kanun mad: 9, 766 sayılı Kanun mad: 7/2)	Vali Kaymakam
7	Tapu sicil muhafızı veya memurunun eski harflerle yazılı tapu kayıtlarının Türk harflerine çevrilmesi işinde çalıştırılmak üzere	Vali Kaymakam

Sıra

No: Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı

Yürütenler

memur alma teklifini onaylamak. (Eski Harflerle Yazılı Tapu Kayıtlarının Türk Harflerine Çevrilmesine Dair Yönetmelik mad : 6/8)

M — TURİZM VE TANITMA İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER

- 1 Münhasıran bilet satışı ile iştirak edecek satış yerlerini Turizm ve Tanıtma Bakanlığından ruhsat almadıkları takdirde kapatmak. (6086 sayılı Kanun mad : 34, 24.1.1967 tarih ve 6/7516 sayılı Seyahat Acentaları Yönetmeliği mad : 20/2) Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
- 2 Turizm ve Tanıtma Bakanlığından yardım talep eden turizm derneklerinin çalışma programlarını belediye başkanı ve Bakanlık temsilcisinin de görüşlerini havi raporla Bakanlığa göndermek. (Turizm Derneklerine Yardım Yönetmeliği Mad : 3, 6) Vali
- 3 Turizm hizmetleri yönünden muhtelif yerlerle haberleşmede bulunmak. (Görev fiilidir) Vali
Kaymakam
- 4 Seyahat acentası belgesi almak isteyenlerin dilekçe ve belgelerini Turizm ve Tanıtma Bakanlığına göndermek. (6/7516 sayılı Seyahat Acenteleri Yönetmeliği mad : 7) Vali
- 5 Turizm derneklerinin kurulmasına yardımcı olmak. (Görev fiilidir) Kaymakam
- 6 Turizmi geliştirme komitelerinin kurulmasını sağlamak. (Görev fiilidir) Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
IV — SOSYAL GÖREVLER		
A — SAĞLIK İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER		
1	Mevcut sıhhi kanun, nizam ve talimatlar gereğince sağlık müdürlerini istihdam etmek ve sıhhi hususlarda onların oy ve görüşlerini almak. (1593 sayılı Kanun mad : 6)	Vali
2	İlin sağlık sorunlarından sorumlu olmak ve sağlık mevzuatının uygulanmasına nezaret etmek. (1593 sayılı Kanun mad : 7)	Vali
3	İlçe sağlık sorunlarından sorumlu olmak, sıhhi hususlarda hükümet tabibinin oyunu almak. (1593 sayılı Kanun mad : 8)	Kaymakam
4	Hıfzıssıhha meclisi kararlarını icra etmek. (1593 sayılı Kanun mad : 28)	Vali Kaymakam
5	Hudut ve Sahiller Sıhhat Genel Müdürlüğü memurlarının bulunmadığı yerlerde sıhhi müdafaya terekküp eden vazifeleri yapmak. (1593 sayılı Kanun 4256 sayılı Kanunla değişik 52 inci maddesi)	Bucak Müdürü
6	Köyler için mezarlık mahallelerini tayin etmek. (1593 sayılı Kanun mad : 213)	Vali Kaymakam
7	Mesken sahipleri tarafından yapılması gereken işlere ait raporları hıfzıssıhha komisyonuna tevdi etmek ve karar istemek. (1593 sayılı Kanun mad : 254)	Vali Kaymakam
8	Belediye hudutları haricinde otelcilik, hançılık yapacaklara izin vermek. (1593 sayılı Kanun mad : 260)	Vali Kaymakam
9	Birinci sınıf gayri sıhhi müessese belgesi almak isteyenlerin müracaatlarını kabul	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	edip, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına göndermek. (1593 sayılı Kanun mad : 271)	
10	İkinci ve üçüncü sınıf gayri sıhhî müesseselerin tesisi için izin vermek. (1593 sayılı Kanun mad : 272)	Vali Kaymakam
11	Ruhsatlı ve ruhsatsız gayri sıhhî müesseseleri kapatmak. (Görev fiilidir)	Vali
12	Köy ebelerinin ve sağlık memurlarının vazifelerini iyi görmelerini murakabe etmek. (Köy Ebeleri ve Köy Sağlık Memurları Teşkilâtı Yapılması ve 3017 Numaralı Sıhhat ve İctimaî Muavenet Vekâleti Teşkilât ve Memurin Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair 4459 sayılı Kanun mad : 7)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
13	Üstün başarılı sayılması gereken sağlık personel hakkında teklifte bulunmak. (4459 sayılı Kanun mad : 10)	Bucak Müdürü
14	Genel hayata müessir afetler dışında, sıtma teşkilâtında çalışanları görevlerinin dışında istihdam etmemek. (7402 sayılı Kanun mad : 13)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
15	Sosyalleştirilen bölge dışından gelen fakir şahıslara muayeneleri için belge vermek. (224 sayılı Kanun mad : 14/b)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
16	Bir yerde ecza ticarethanesi açmak isteyenlerin müracaatlarını kabul etmek. (984 sayılı Kanun mad : 4)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
17	Sanat ve ziraat işlerinde kullanılan kimyevî maddeleri satacak olanların müracaat ve beyannamelerini kabul etmek. (984 sayılı Kanun madde : 13)	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
18	Fizik tedavi müesseselerini kurmak isteyenlerin müracaatlarını kabul etmek. (4/9326 karar sayılı Fizyoterapi ve Bunlara Benzer Müesseseler Hakkında Tüzük mad : 6)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
19	Özel şahıs ve müesseseler için atom enerjisi komisyon talebini kabul etmek ve halk sağlığı yönünden gerekli tedbirleri almak. (6/7946 karar sayılı Radyasyon Sağlığı Tüzüğü, madde : 10)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
20	Sosyalleştirilen bölgelerde hizmetlerin görürülmesinde denetim yapmak. (Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirildiği Bölgelerde Hizmetin Yürütülmesi Hakkında Yönetmelik madde : 2, 5)	Vali
21	Sağlık hizmetleri ile genel idare kuruluşlarının koordinasyonunu sağlamak. (Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirildiği Bölgelerde Hizmetin Yürütülmesi Hakkında Yönetmelik mad : 6/8)	Vali
22	Sosyalleştirilen bölgelerde taraf olarak sağlık personeli ile mukavele yapmak. (Görev fiilidir)	Vali
23	Hükümet tabibi olmayan yerlerde mevcut resmî tabiplerin sıra ile hükümet tabipliği yapmalarını istemek. (5442 sayılı Kanun mad : 31/F)	Kaymakam
24	Zührevî hastalıklarla ve huhuşla mücadele komisyonu kararlarını onamak. (5/984 karar sayılı Fuhuşla ve Fuhuş Yüzünden Bulaşan Zührevî Hastalıklarla Mücadele Tüzüğü mad : 9)	Vali Kaymakam
25	Genelev açmak isteyenlerin müracaatlarını kabul etmek ve komisyonun bu yoldaki	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	kararını onaylamak. (5/984 karar sayılı Tüzük mad : 50, 52)	Bucak Müdürü
26	Fuhuş yerlerinin kapatılması ve kovuştur- ma yapılması için komisyon kararını onay- lamak. (5/984 karar sayılı Tüzük mad : 92)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
27	Malî durumları müsait olmayan belediye- lerin zührevî muayene evleri ve hastahane- lerle ilgili masraflarını ilgili makamlarla bölüşmeleri için gereken teşebbüslerde bu- lunmak. (5/984 karar sayılı Tüzük mad : 113)	Vali
28	İkametgâhlarını değiştirmek istiyen genel kadınların ihbarlarını kabul etmek. (5/984 karar sayılı Tüzük mad : 72)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
B—ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER		
1	Grev oylamasını bu konudaki istemin ya- pılmasından başlayarak altı iş günü içinde ve iş saatleri dışında tesbit edeceği gün ve zamanda bizzat veya görevlendireceği memurunun gözetimi altında yaptırmak. (275 sayılı Kanun mad: 22)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
2	Basın mesleğinde çalışanlarla çalıştıranlar arasındaki mukavelenin feshi halinde, fes- hedilen tarafından verilen bildiriye Basın- Yayın ve Turizm Bakanlığına göndermek. (5993 sayılı Kanunun 212 sayılı Kanunla değişik 9 uncu maddesi)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
3	İş isteğinde bulunan şahısların dilekçeleri- ni İş ve İşçi Bulma Kurumuna intikal et- tirmek ve bu şahıslara iş bulmaya çalış- mak. (Görev fiilidir.)	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
4	Yurt dışında çalışan işçilerin yakınlarına, işçilerin bakımına muhtaç olduklarına dair belge vermek. (Yurt Dışında İşe Yerleştirme Talimatı mad: 184/c)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
V — KÜLTÜREL GÖREVLER		
A — KÜLTÜR VE EĞİTİM İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER		
1	Köy okullarına ait toprakların işletilmesi ve kiraya verilmesiyle ilgili kararları tasdik etmek. (222 sayılı Kanun mad: 66)	Vali Kaymakam
2	Özel okul, derslane ve yurtların açılması için izin vermek. (30 Temmuz 1938 tarihli Hususî Mektepler Talimatnamesi mad: 11)	Vali
3	Özel okul, derslane ve yurtlar tarafından alınacak ücretlerin tesbiti ile ilgili Millî Eğitim Müdürlüğünün tekliflerini onamak. (Görev fiilîdir)	Vali
4	Orta öğretimde ek ders verilmesine ilişkin teklifleri onamak. (1050 sayılı Kanun mad: 69)	Vali
5	İlk ve orta dereceli okulların yapacakları müsamerelere izin vermek. (Görev fiilîdir)	Vali Kaymakam
6	İlk ve orta dereceli okulların yapacakları gezilere izin vermek. (Millî Eğitim Bakanlığının 16.5.1951 tarih ve Orta Öğretim Gn. Md. 5180/1/10608 - 3121 sayılı Genelgesi)	Vali Kaymakam
7	İlkokul binalarında öğretmenlerin kamp yapmasına izin vermek. (Millî Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Gn. Md. 28.3.1965 tarih ve Hsp. Şb. 703-6187/3933 sayılı Genelgesi)	Vali
8	İhtar ve tevbih cezalarını re'sen vermek. (1702 sayılı Kanun mad: 33)	Vali
9	Korunmaya muhtaç çocuğu mahkeme kararı alınıncaya kadar ilgili yerlere yerleştirmek, korunmaya muhtaç çocuklar hak-	Vali Kaymakam Bucak Müdürü

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	kinda karar verilmek üzere düzenlenen evrakı ilgili mahkemeye sevkini sağlamak ve verilecek karardan bir nüshasını almak. (6972 sayılı Kanun mad: 2, 3)	
10	Gezici köy kurslarının faaliyette bulunacağı yerleri tesbit etmek. (Köy Kursları Yönetmeliği mad: 3)	Vali Kaymakam
11	Halk dershanelerinin açılmasına halk eğitim başkanlığının yazılı teklifi üzerine izin vermek. (1050 sayılı Kanun mad: 69)	Vali Kaymakam
12	Halk eğitimi merkez salonunun bazı teşekküllere tahsisine izin vermek. (Görev fiilidir)	Vali
13	Ceza ve tevkifevlerinde mahkûmlar için dershaneler açılmasını tasvip etmek. (6704 karar sayılı Halk Dershaneleri ve Konferansları Nizamnamesi mad: 8)	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
14	İlkokullarda öğretmen vekillerini tayin etmek. (1050 sayılı Kanun mad: 69)	Vali
15	İlköğretim ve ilkokul müdürlüklerine ve müdür yardımcılıklarına tayin edilecekler hakkında kanaat fişi doldurmak. (Görev fiilidir)	Vali
16	İlköğretim müfettişlerinin görev bölgelerini tesbit etmek. (Görev fiilidir)	Vali
17	İl merkez ve ilçe halk eğitim müdürlerine inha etmek. (Görev fiilidir)	Vali Kaymakam
18	Gökçeada ve Bozcaada'da çocuklarına kendi dil ve dinlerini öğretmek isteyen velilere izin vermek. (İmroz ve Bozcaada İlçelerinin Mahallî İdareleri Hakkındaki 1151 Sayılı Kanunun 14 üncü Maddesinin Uygulanması ile İlgili Yönetmelik mad: 1)	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
19	Gökçeada ve Bozcaada'da lisan ve din dersi vermeğe istekli öğretmenin Türkçe ehliyet imtihanını yapacak komisyonun bir üyesini seçmek, imtihan komisyonunun kararını onaylamak. (Anılan Yönetmelik mad: 4)	Vali
20	Gökçeada ve Bozcaada'da dil ve din öğretiminin saatlerini tayin etmek ve öğretimi denetlemek. (Anılan Yönetmelik mad : 7/2)	Vali Kaymakam
21	Bu Yönetmelik hükümlerine uymayan öğretmenlerin görevlerine son vermek. (Anılan Yönetmelik mad: 12)	Vali
22	Görevlerine son verilen öğretmenin bütün evraklarını teslim almak. (Anılan Yönetmelik mad: 13)	Kaymakam
23	Yatılı - pansiyonlu ilkokullara alınacak öğrencileri gösterir listeleri onaylamak. (Yatılı - Pansiyonlu İlkokullar Yönetmeliği mad: 5/5)	Vali
24	Okul müdürünün bazı öğrencileri pansiyon kadrosundan çıkarma teklifini onaylamak. (Anılan Yönetmelik mad: 5/7, 8)	Vali Kaymakam
25	Yabancı uyruklu öğrencilerin okula kabulü teklifini onaylamak. (Anılan Yönetmelik mad: 5/10)	Vali
26	Yatılı ilkokuldan kaydı silinen öğrenci veli veya vasisine teslim edilemediğinde, onlara kalabilecek yer göstermek. (Anılan Yönetmelik mad: 8)	Vali
27	Pansiyon memur ve hizmetlilerinin, izinlerini kullanmaları için, okul müdürünün teklifini onaylamak. (Anılan Yönetmelik mad: 46/6)	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
-------------	----------------------------------	------------

28 Okul müdürünün bazı müdür yardımcıları ve öğretmenlerin, okulda yatmaları için yaptıkları teklifi onamak. (Anılan Yönetmelik mad: 47/c)

Vali

29 Eğitim araçları merkezlerinin her türlü çalışmalarını kontrol etmek. (İl Eğitim Araçları Merkezi Başkanlığı Yönetmeliği mad: 18)

Vali

B — VAKIFLARA İLİŞKİN GÖREVLER

1 Tesbit ve takdir komisyonlarını seçmek. (4/1831 karar sayılı Vakıf Zeytinlik, İncirlik, Fındıklık, Narenciye ve Meyvelerin Satış Şekli Hakkında Tüzük mad: 4)

Vali

Kaymakam

Bucak Müdürü

2 Vakıflar Genel Müdürlüğünün cami yapımlarına yapacağı yardımlarda aracılık etmek. (Görev fiilidir)

Vali

Kaymakam

C — DİN İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER

1 Kadrolu imam - hatip ve vekillerini müftünün teklifi üzerine inha etmek. (633 sayılı Kanun mad: 21/f)

Vali

Kaymakam

2 Köy derneğinin teklifi ve müftünün inhası üzerine köy imamı - hatibini tayin etmek. (633 sayılı Kanun mad: 21/g)

Vali

Kaymakam

3 İl ve ilçe kuruluşunun diğer hizmetlilerini müftünün inhası üzerine tayin etmek. (633 sayılı Kanun mad: 21/h)

Vali

Kaymakam

4 Yönetmelikteki niteliklere sahip oldukları din işleri yüksek kurulunca kabul edilen imam - hatipleri müftünün teklifi üzerine ihtisas imam - hatipliği için inha etmek. (Cami Görevlileri Yönetmeliği mad: 18/B)

Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
----------	----------------------------------	------------

5	Dernek, mülhak vakıf ve halk tarafından idare edilen camilere müftünün inhası üzerine görevli tayin etmek. (Cami Görevlileri Yönetmeliği mad: 18/D)	Vali
Kaymakam
6	Müftülük komisyonu üyelerini seçmek, komisyon kararlarını onaylamak. (Görev fiilidir)	Vali
Kaymakam
7	İki yıllık iznini bir arada kullanmak isteyenler için müftünün muvafakati üzerine onay vermek. (Cami Görevlileri Yönetmeliği mad: 53)	Vali
Kaymakam
8	Cami görevlilerinin hizmet sürelerine göre müftünün teklifi üzerine izin vermek. (Cami Görevlileri Yönetmeliği mad: 55)	Vali
Kaymakam
9	Cami görevlilerine mazeret izni vermek. (Cami Görevlileri Yönetmeliği mad: 61)	Vali
Kaymakam
10	Cami görevlilerine re'sen tevbih cezası vermek. (Cami Görevlileri Yönetmeliği mad: 66)	Vali
11	Camilerin açılması için izin vermek. (Görev fiilidir)	Vali
Kaymakam
12	Cami görevlilerinin ikinci derece tezkiye amirliğini yapmak. (Cami Görevlileri Yönetmeliği mad: 84)	Vali

Ç — BEDEN TERBİYESİ İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER

1	Beden terbiyesi işlerini sorumluluğu altında yürütmek. (3530 sayılı Kanun mad: 10)	Vali
Kaymakam
Bucak Müdürü
2	Spor ajanlarını seçmek. (3530 sayılı Kanun mad: 11)	Vali

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
3	a — Satınalmalarla ilgili tekliflere muvafakat etmek. b — Satın alma komisyon kararlarını onamak. c — İta âmiri sıfatıyla verile emirlerini imza etmek. (Görev fiilidir)	Vali
4	Sporcuların tescil işini onaylamak. (Görev fiilidir)	Vali
5	Beden terbiyesi bölgesinde yazıfe gören memur ve hizmetlileri tayin etmek. (Beden Terbiyesi Bölgesinde Vazife Görenler Hakkında Yönetmelik mad: 1, 4)	Vali
6	Memur ve hizmetliler için tezkiye varakası doldurmak ve terfilerini onaylamak. (Anılan Yönetmelik mad: 3)	Vali
7	Şeref ve kapalı tribünde görev alacak zabitanın listesini bölge müdürlüğüne göndermek. (Müsabaka Yerlerine Serbest Giriş Yönetmeliğinin 28 inci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Yönetmelik mad: 28/2)	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
VI — PROTOKOL İŞLERİNE İLİŞKİN GÖREVLER		
A — ULUSAL BAYRAMLARIN KUTLANMASI		
a — Cumhuriyet Bayramı		
1	İl ve ilçede yapılacak resmî törenlere başkanlık yapmak ve tebrikleri kabul etmek. (5442 sayılı İl İdaresi Kanunu mad : 9/K, 31/L)	Vali Kaymakam
2	Tebrik merasiminin sonunda askeri kıt'a bulunan mahallerde en büyük rütbeli komutan ile merasime katılan birlikleri ve sivil teşekkülleri teftiş etmek. (30.5.1956 tarih ve 4/7346 sayılı Askerî Merasim ve Protokol Talimatnamesi mad: 7/b)	Vali Kaymakam
3	Teftişi müteakkip en büyük rütbeli komutan ile birlikte geçit resmini izlemek. (30.5.1956 tarih ve 4/7346 sayılı Askerî Merasim ve Protokol Talimatnamesi mad: 17/b)	Vali Kaymakam
b — 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı		
4	Merasime katılan birlikleri ve sivil teşekkülleri garnizon komutanı, belediye başkanını ve millî eğitim müdürü ile birlikte teftiş etmek ve geçit resmini izlemek. (İçişleri Bakanlığının, 1.4.1968 tarih ve 2486 sayılı Genelgesi)	Vali Kaymakam
c — 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı		
5	İl dahilinde yapılan Gençlik ve Spor Bayramı hazırlıklarını izleyip denetlemek, gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak. (19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramını Kutlama Yönetmeliği mad: 3)	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
6	Bayramın nasıl geçtiğini Haziran ayının sonuna kadar bir raporla Millî Eğitim Bakanlığına bildirmek. (19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramını Kutlama Yönetmeliği mad: 4)	Vali Kaymakam
7	Beraberindeki heyetle gösteri gruplarını teftiş etmek. (19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramını Kutlama Yönetmeliği mad: 8)	Vali Kaymakam
	d — 27 Mayıs Hürriyet ve Anayasa Bayramı	
8	En büyük askerî komutanı makamında ziyaret etmek. (Başbakanlığın 18.2.1965 tarih ve 1113 sayılı Genelgesine ekli Talimat mad: 2/b)	Vali Kaymakam
9	Garnizon komutanı ile birlikte gösteri gruplarını teftiş etmek. (İçişleri Bakanlığının 12.4.1966 tarih ve 2663 Genelgesi)	Vali Kaymakam
	e — 30 Ağustos Zafer Bayramı	
10	Garnizon komutanını makamında tebrik etmek. Garnizon komutanı ile birlikte gösteri gruplarını teftiş etmek. (İçişleri Bakanlığının 12.4.1966 tarih ve 2663 Genelgesi)	Vali Kaymakam
	B — BELİRLİ GÜNLERİN ANILMASI	
	a — Kurtuluş Bayramları	
11	Kurtuluş bayramlarının programlarını garnizon komutanı ve belediyelerle müştereken hazırlamak. (İçişleri Bakanlığının 12.4.1966 tarih ve 2663 sayılı Genelgesi)	Vali Kaymakam
12	Garnizon komutanı ve belediye başkanıyla birlikte geçit resmine iştirak eden grupların bayramlarını kutlamak, geçit resmini	Vali Kaymakam

Sıra No:	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
	ayakta kabul edip selâmlamak. (İçişleri Bakanlığının, 12.4.1966 tarih ve 2663 sayılı Genelgesi)	
	b — Atatürk İhtifalleri ve yurt çapında veya mahallen kutlanan günler	
13	Atatürk İhtifallerinin programlarını hazırlamak. (İçişleri Bakanlığının 12.4.1966 tarih ve 2663 sayılı Genelgesi)	Vali Kaymakam
14	Belirli günlerin anılması ve kutlanması için gerekli programları hazırlamak. (Görev fiilidir)	Vali Kaymakam
15	Dini bayramların genellikle birinci günlerinde belirli bir saatte belirli bir yerde toplanılarak halk ile bayramlaşmak. (Görev fiilidir)	Vali Kaymakam
	C — RESMÎ ZİYARETLER	
16	Devlet büyüklerinin il ve ilgelere yapacağı ziyaretin programını ya re'sen hazırlamak veya bir komiteye hazırlatmak. (Görev fiilidir)	Vali Kaymakam
17	Yabancı devlet temsilcilerinin yapacağı ziyaretlerde Dışişleri Bakanlığının vereceği talimat üzere hareket etmek. (Görev fiilidir)	Vali Kaymakam
18	Gemilerin limanlarımızı ziyaretinde, gemi kumandanı ve gemi komodorunun göreve başlayışlarında, vali, kaymakam ve bucak müdürlerinin göreve başlayışlarında:	Vali Kaymakam Bucak Müdürü
	(a) Koramiral veya mâdunu rütbeyi haiz subaylar valiyi evvelâ ziyaret ederler.	
	(b) Kaymakamlar, fors sahibi subayları, komodorları, albay rütbesindeki gemi	

Sıra	Görev - Yetki ve Hukukî Dayanağı	Yürütenler
No:		
	kumandanlarını evvelâ ziyaret ederler. Bunların astı olan subaylar kaymakamı evvelâ ziyaret ederler.	
(c)	Bucak müdürleri, fors sahibi subayları, komodorları, albay, yarbay ve binbaşı rütbesindeki subayları evvelâ ziyaret ederler.	
(d)	24 saat zarfında ziyaretler bizzat iade edilir.	
	(30.5.1956 tarih ve 4/7346 sayılı Askerî Merasim ve Protokol Talimatnamesi mad: 127/b, c, d)	

